

IZVJEŠTAJI SA SUĐENJA

Zločin u Osijeku

07. siječanj 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb

Suđenje prate Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Alan Švarc i Dagmara Marti Pilazsek, predstavnice misije OEES-a u Hrvatskoj.

Predsjednik Vijeća utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupili zastupnici optužbe i to: ispred Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu Jasmina Dolmagić i Miroslav Kraljević, I. - optuženi Branimir Glavaš, II. - optuženi Ivica Krnjak, III. - optužena Gordana Getoš Magdić, IV. - optuženi Mirko Sivić, V. - optuženi Dino Kontić, VI. - optuženi Tihomir Valentić, VII. - optuženi Zdravko Dragić, njihovi branitelji i punomoćnica oštećenog Radoslava Ratkovića odv. Ljiljana Banac, te da su time ispunjene sve zakonske pretpostavke za nastavak glavne rasprave.

Pročitani su nalazi i mišljenja sudskih vještaka medicinske struke prof. dr. Vladimira Gašparovića i prof. dr. Vere Folnegović Šmalc od 03., 04. i 06. siječnja 2008. god. a temeljem kojih je utvrđeno da je prvooptuženi Branimir Glavaš aktualno raspravno sposoban.

Iznošenje obrane petooptuženoga Dine Kontića

O počinjenju kaznenog djela kojega mu se stavlja na teret

Petooptuženi Dino Kontić na početku spontanog iznošenja obrane ustvrdio je da nije počinio kazneno djelo koje mu se optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-76/06 stavlja na teret.

O uključenju u obranu RH

Koncem svibnja i početkom lipnja 1991. vratio se iz Njemačke a kako bi se aktivno uključio u obranu Republike Hrvatske. Ubrzo je postao pripadnik rezervnog sastava MUP-a kojim je zapovijedao pokojni Mate Šabić. Već u srpnju 1991. sudjelovao je u napadima na sela Tenje i Petrova Slatina, a potom sve do polovice listopada 1991. g. i u obrani sela Lastova. Na povratku u Osijek pripadnici postrojbe držali su položaje na južnom prijelazu Osijeka prema selu Tenje, kao i u naselju pod nazivom „Jug 2“. Po odobrenju zapovjednika koncem listopada 1991.g. otputovao je Njemačku na par dana a radi produljenja vize.

O izviđačko-diverzantskoj postrojbi

Nakon povratka u Osijek dobio je informaciju da je u tijeku formiranje diverzantske postrojbe. Koncem studenog 1991. god. otišao je skupa sa svojim suborcem Milanom Plazibatom u Županijsku ulicu u tadašnji Sekretarijat za narodnu obranu i tamo su se, u uredu koji se nalazio na prvom katu, prijavili u izviđačko-diverzantsku postrojbu.

No, usprkos prijavi u izviđačko-diverzantsku postrojbu sve do prosinca 1991. god. bio je na položaju u spomenutom naselju "Jug 2", dok je slobodne dane provodio u obiteljskoj kući, u ulici Hrvatske republike broj 2, u Osijeku i u prostorijama Mjesne zajednice "Jug 2". Tada je ponovo otišao u Sekretarijat za narodnu obranu a kako bi doznao da li je izviđačko-diverzantska postrojba formirana i kada bi se moglo očekivati konkretnu borbenu zadaća, no, rečeno mu je da je zapovjedništvo ove postrojbe preseljeno u Školsku ulicu.

Došavši u Školsku ulicu utvrdio je da je u tijeku opremanje prostorija zapovjedništva namještajem. Nije se mogao sjetiti osoba koje je tom prigodom tamo zatekao. Netko od njih informirao ga je da bi uskoro trebalo izvesti akciju na okupirani Tenjski Antunovac, a u kojoj je žarko želio sudjelovati.

Zborno mjesto za ovu akciju bilo je selo Brijest. U selu se okupilo oko sedamdeset, do sto, vojnika, a s njima je i petooptuženik s velikim nestrpljenjem čekao da akcija počne. Međutim, od akcija se, a kako je tada čuo, odustalo, jer se pripadnici Prištabske bojne zbog lančanog sudara nisu pojavili na položaju. Nije znao kada je Tenjski Antunovac pao, ali je držao da se to dogodilo nakon pada Vukovara.

Drugooptuženik je, stavljajući primjedbu na iskaz petooptuženika, naveo da se od napada na selo Tenjski Antunovac odustalo, jer se postrojba koja je iz Osijeka trebala u napadu sudjelovati našla pod neprijateljskom paljbom.

Kako se je prije spomenute akcije na Tenjski Antunovac čak četiri, ili pet, puta interesirao za svoj borbeni angažman u okviru izviđačko-diverzantske postrojbe, nakon propale akcije više za to nije imao ambicija i vrijeme do svibnja 1992. god. proveo je na položajima u naselju "Jug 2" i u 106. brigadi kamo je iz rezervnog sastava MUP-a prešao u studenom 1991. god. U okviru 106. brigade bio je na položajima u mjestu Nemetinu. U svibnju 1992 godine napustio je HV-u i vratio se u Njemačku. Sudjelovao je i u akciji „Oluja“.

O predistrazi i istrazi

Petooptuženik je rekao da se nakon dovođenja u Policijsku postaju nije branio šutnjom, a kako se tvrdi u zapisnicima o njegovom ispitivanju od 20. i 21. listopada 2006. god., nego je kazao da nema nikakve veze s događajima za koje su ga sumnjičili. U policiji je bio i Vjeko Tapšanji, bratić njegove supruge, koji ga je pitao je li sve u redu, istovremeno ga obavještavajući u kojem su stanju drugi optuženici. Svoju obranu pred istražnim sucem nije htio iznositi, jer se zbog iscrpljenosti i umora vrlo loše osjećao, a šutnjom se počeo braniti tek nakon što su u medije procurili povjerljivi dokumenti i iskazi iako je toj fazi postupak trebao biti tajan.

O iskazu zaštićenog svjedoka „Drava“

Nije točno da je u inkriminiranom razdoblju dužio pištolj marke „Škorpion“, a kako je u svom iskazu naveo zaštićeni svjedok pod pseudonimom „Drava“, tada je imao pušku tzv. „Papovku“ a potom i kalašnjikov. Nikada nije bio u uredu dr. Starčevića, a kako bi novačio zaštićenog svjedoka, jer on takve ovlasti nije imao.

Odgovori na pitanja branitelja

U Njemačkoj je radio kao konobar, a bio je oženjen Nijemicom. Izjavio je da je sedmooptuženika upoznao u kolovozu, ili rujnu, 1991. god. u vrijeme dok je hodao s njegovom sestrom. Nekoliko puta je Zdravka Dragića, koji je bio na položajima oko Ernestinova, vozio do kuće u Osijeku i to samo kada bi se vraćao iz Laslova, a gdje je, kako je već naveo, bila stacionirana njegova postrojba. U međuvremenu sestra Zdravka Dragića postala mu je žena, a Zdravko Dragić šogor.

Kako stanuje u centru Osijeka zgrada u kojoj su bile smještene prostorije Sekretarijata za narodnu obranu od njegove kuće udaljena je oko 500 metara, a Školska ulica oko 150 metara. Po njegovim saznanjima zapovjedništvo izviđačko-diverzantske postrojbe nalazilo se samo na ove dvije, već spomenute, lokacije.

Za vrijeme rata spavao je u prostorijama mjesne zajednice "Jug 2", nekoliko puta u naselju "Vijenac Ivana Meštrovića" i na punktu Hrvatske vojske u Nemetinu, a kada je bio slobodan odlazio je k roditeljima u obiteljsku kuću.

O suoptuženicima

Petooptuženik je tvrdio da prvooptuženog Branimira Glavaša poznaje cijeli Osijek, pa tako i on, ali nije za vrijeme rata s njim kontaktirao. Osobno ga je upoznao tek na zatvorskom hodniku 2006. god. Drugooptuženog Ivicu Krnjaka vidio je u akciji na Tenjski Antunovac, ali s njim također tom prigodom nije kontaktirao. Trećooptuženicu poznaje kao suprugu Ivica Magdića i nije znao gdje je bila i što je radila tijekom 1991. god., a i šestooptuženog Tihomira Valentića upoznao je u srpnju, kolovozu, odnosno nakon napada na selo Tenje 1991. god. preko Ivica Magdića koji je bio pripadnik HV. Naime, on je bratić šestooptuženika. Tihomir Valentić stanovao je u Radićevoj ulici, u neposrednom susjedstvu petooptuženika, pa su se povremeno vidali. Četvrtooptuženog Mirka Sivića uopće ne poznaje i nikada ga nije vidio, dok mu je sedmooptuženik, kako je već rekao, šogor.

O odvođenjima, mučenjima, i egzekucijama građana srpske nacionalnosti

Petooptuženik je porekao sudjelovanje u neosnovanim uhićenjima, zlostavljanjima, i usmrćivanjima civila srpske nacionalnosti tijekom studenog i prosinca 1991. god., te da je do obale rijeke Drave, a radi likvidacije Radoslava Ratkovića, dovezao sedmooptuženog Zdravka Dragića kome je u prisutnostipdrugooptuženog Ivica Krnjaka i Stjepana Bekavca dao automatsku pušku „MGV“ i rekao mu da puca u Ratkovića, a što mu se stavlja na teret optužnim aktom ŽDO-a u Osijeku. Ratković je, unatoč tome, uspio preživjeti.

Svjedok optužbe, oštećeni Radoslav Ratković, u svom je iskazu teretio petooptuženika kao jednog od četvorice koji su ga mučili u Dubrovačkoj ulici broj 30 u Osijeku, a zatim odveli do obale Drave i to tako što ga je petooptuženik držao ispod desnog pazuha.

Petooptuženik je tvrdio da je na ispitivanju kod istražnog suca molio da ustane i čak je skinuo naočale, koje u inkriminiranom razdoblju nije nosio, kako bi ga svjedok Radoslav Ratković mogao dobro vidjeti, da bi otklonio svaku sumnju da je sudjelovao u bilo kojem momentu njegovog odvođenja, mučenja i pokušaja egzekucije i dodao: „Nakon toga je Ratković rekao, što je rekao“, odnosno nije ga prepoznao.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Tijekom 1991.god. sa sedmooptuženikom nije često kontaktirao i nije znao kojoj postrojbi je on tada pripadao. U Daruvarsku ulicu broj 7 doselio se 15 dana prije nego što je uhićen. Tada su u kući na ovoj adresi stanovali roditelji njegove supruge dok je sedmooptuženik živio u Ernestinovu.

Osobni automobil marke „BMW“ njemačkih registarskih oznaka dovezao je iz Njemačke i isti je koristio u Hrvatskoj sve do 1992. god. kada se ponovo vratio u Njemačku.

Kada su mu predočeni podaci Ureda za obranu Osijeka od 29. ožujka 2007. god., iz kojih proizlazi da je u rezervnom sastavu MUP-a bio od 1. srpnja do 26. studenog 1991. god., a potom pripadnik Vojne pošte 2128 u Osijeku od 28. studenog 1991. g. do 5. svibnja 1992. g. i konačno da je od 7. kolovoza do 25. prosinca 1992. g. bio također pripadnik 106. brigade, što je u stvari, najvjerojatnije, bila Vojna pošta 2128, dozvolio je mogućnost da je bilo tako, jer su u to vrijeme vojnici raspoređivani iz postrojbe u postrojbu, točne evidencije nisu vođene, a zbog čega je imao problema prilikom ostvarivanja prava na mirovinu.

Pravo na mirovinu konačno je ostvario 2003. ili 2004. g., a do tada je bio korisnik novčane naknade. Napomenuo je da je ratni vojni invalid s dijagnosticiranim PTSP-om.

Iznošenje obrane šestooptuženoga Tihomira Valentića

O počinjenju kaznenog djela koje mu se stavlja na teret

Šestooptuženi Tihomir Valentić odmah je na početku spontanog iznošenja obrane ustvrdio da nije počinio kazneno djelo kojega mu se optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-76/06 stavlja na teret.

Ratni put

U 3. gardijsku brigadu HV pristupio je 08. srpnja 1991. g. gdje je ostao do 15. studenog 1991. g., nakon čega je prešao u Vojnu policiju čiji pripadnik je bio sve do 26. siječnja 1992. g. Tada postaje pripadnik Samostalne uskočke satnije (SUS) i to sve do 27. ožujka 1994. g. kada je ova postrojba prešla u sastav 3. gardijske brigade u kojoj se i sam nalazio sve do 30. lipnja 1996. g. kada je umirovljen.

U 3. gardijskoj brigadi se od 08. srpnja 1991. g. nalazio na prvoj crti bojišnice u mjestu Sarvaš. U to vrijeme je iz ovog mjesta, a zbog napada kojega se očekivalo, bilo evakuirano cjelokupno stanovništvo.

Prešavši u Vojnu policiju 15. studenog 1991. g., kako je već naveo, postrojba se smješta u prostorije Doma zdravlja u Tenjskom Antunovcu, a njezino zapovjedništvo u Ivanovcu. Njegov neposredni zapovjednik tada je bio Pero Čizmić.

O pomaganju sugrađanima pravoslavne vjeroispovijesti

Šestooptuženi je odbacio „sve netrpeljivosti“ na nacionalnoj osnovi koje mu se stavlja na teret, pokrijepivši svoju tvrdnju pričom o bračnom paru Milošević pravoslavne vjeroispovijesti koji nisu napustili Sarvaš, a usprkos naredbi o općoj evakuaciji koja je bila na snazi. Skupa sa svojim suborcem odvezao ih je do sabirnog centra koji je bio smješten u osječkom Studentskom centru i tako ih spasio. Radoslava Ratkovića nije poznao, niti je znao da je stradao, i jako mu je teško što mu se to stavlja na teret, jer bi mu sigurno kao svom sumještaninu bio pomogao.

O suoptuženima

Za prvooptuženog Branimira Glavaša je čuo, ali ga nije osobno upoznao niti je s njim bilo kada kontaktirao. Drugooptuženog upoznao je koncem siječnja 1992. g. Trećooptužena Gordana Getoš-Magdić je supruga njegovog bratića Ivica Magdića i, koliko mu je poznato, bila je pripadnica SUS-a od 1992. g., no nije znao koje su konkretno bile njene ovlasti. Četvrtooptuženog Mirka Sivića kao i sedmooptuženika nije poznao, niti ih je ikada vidio. Petooptuženog Dina Kontića susreo je negdje u srpnju, kolovozu, 1991. g. u Osijeku, a kad se tijekom 1992. g. preselio u Radićevu ulicu češće ga je viđao.

Odgovori na pitanja Predsjednika Vijeća

Nije istina da je u Samostalnu uskočku satniju pristupio u studenom 1991. god. Istaknuo je da je istražni sudac unio u zapisnik koji je sastavljen 20. listopada 1991. god. u Županijskom sudu u Osijeku, a povodom dovođenja šestooptuženog kao uhićenika, datum pristupanja Samostalnoj uskočkoj satniji po svojoj slobodnoj ocjeni. Točan datum pristupanja SUS-u je, a kako je već naveo, 26. siječanj 1992. g.

Istaknuo je da je, osim naprijed navedenog podatka o datumu pristupanja SUS-u, ostali sadržaj obrane iznijet pred istražnim sucem točan, a u nastavku donosimo iz njega nekoliko detalja:

- neposredni zapovjednik u Samostalnoj uskočkoj satniji bio mu je drugooptuženi Ivica Krnjak. Zapovjedništvo SUS-a bilo je smješteno u jednoj kući u Retfali, no, kako u to vrijeme nije poznao Osijek, jer je rodom iz Tenja, nije znao u kojoj ulici se nalazila kuća. U kući je boravilo 10-15 osoba, a jedan od zapovjednika bio je i Matija Horvat.
- vozački ispit položio je u travnju ili svibnju 1992. god.
- zbog ranjavanja u borbenim djelovanjima kod Sarvaša ima problema s koljenom koje ga za promjene vremena i kod opterećenja boli.

Odgovori na pitanja branitelja

Zapovjednik u 3. gardijskoj brigadi bio je Branko Kovač, a postrojba je djelovala na području cijele Istočne Slavonije. Kao pripadnik Vojne policije u okviru postrojbe djelovao je u mjestima Tenjski Antunovac, Laslovo, Paulin Dvor, i Vladislavci.

Njegov nadimak je „Pikac“ i nitko ga nikada nije zvao „Tiho“, ili „Tićo“.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Nije 27. srpnja 1991. g. sudjelovao u akciji na Tenjski Antunovac. U Radićevoj ulici stanovao je od 1992. g. do 1999. g. kada se vratio u svoje rodno mjesto Tenje.

Petooptuženik je, a prema neformalnim informacijama kojima je raspolagao šestooptuženik, bio pripadnik SUS-a, pri tom misleći na razdoblje od siječnja 1992. god.

Rečeno mu je da se zapovjedništvo SUS-a nalazi u kući u Retfali, no tamo nije zatekao nikoga. U SUS-u su, inače, koliko mu je bilo poznato, postojala dva voda.

Pređeni podatak Ureda za obranu grada Osijeka od 29. ožujka 2007. god. da se u Vojnoj pošti 3132 Vinkovci, što je oznaka za 5. gardijsku brigadu, nalazio od 08. 7. 1991. g. do 30. lipnja 1991. g. netočan je.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je šestooptuženik dao na uvid potvrdu Vojne pošte 3132 Vinkovci od 05. svibnja 2003. g. a kojom se potvrđuje da se isti u ovoj postrojbi nalazio u razdoblju od 08. srpnja 1991. g. do 08. travnja 1994. g. Iz potvrde Vojne Pošte 1113, od 11 prosinca 1996., a koja je također dana Sudu na uvid, proizlazi da se šestooptuženik u ovoj postrojbi nalazio od 10. srpnja 1991. g. do 16. studenog 1991. g., a oznaku Vojne pošte 1113 nosila je 3. gardijska brigada. Šestooptuženik je naglasio da temeljem ovih dokumenata slijedi da je relevantan ukupan staž ostvaren u postrojbama Hrvatske vojske, a ne pripadnost konkretnoj postrojbi.

Trećooptuženica je, stavljajući primjedbu na iskaz šestooptuženika, izjavila da suprug i ona nikada nisu živjeli u Keršovanijevoj ulici u Osijeku, već u Aninoj ulici i to od 1987. g.

Petooptuženik je kroz primjedbu naveo da ga šestooptuženik, u periodu od svibnja 1992..g. pa do svibnja 1993. g., nije mogao vidati u Osijeku, jer je u tom razdoblju boravio u Njemačkoj.

Zahtjev za ukidanje pritvora

Branitelj šestooptuženika, odv. Petar Sabolić, zatražio je ukidanje pritvora navodeći da njegov branjenik nije počinio djelo za koje ga se tereti, budući da se u inkriminiranom razdoblju nalazio na prvj crti bojišnice, a to proizlazi iz obrane šestooptuženika i svih do sada provedenih dokaza.

Zamjenica ŽDO u Zagrebu protivila se prijedlogu branitelja šestooptuženika navodeći da i nadalje postoji osnovana sumnja da je isti počinio kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. OKZRH, što prije svega proizlazi iz činjenice da je optužnica postala pravomoćna, a činjenica da su optuženici iznijeli svoju obranu u tome ništa bitno ne mijenja, budući da se prema pozitivnim zakonskim propisima RH optuženici mogu braniti kako žele, osim toga, prema modusu izvršenja inkriminiranog kaznenog djela za koje se šestooptuženika tereti, još uvijek egzistiraju posebno teške okolnosti djela.

Odluka Vijeća

Vijeće je odbilo prijedlog branitelja šestooptuženika za ukidanje pritvora, jer tome u prilog nisu iznesene ikakve nove okolnosti, a iz cjelokupnog dokaznog materijala nedvojbeno je utvrđena osnovana sumnja da je šestooptuženik počinio djelo koje mu se stavlja na teret i to pod posebno teškim okolnostima.

Zapažanja

Petooptuženik je prilikom spontanog iznošenja obrane naveo da nije točno da je u inkriminiranom razdoblju dužio pištolj marke „Škorpion“, a kako je u svom iskazu naveo zaštićeni svjedok pod pseudonimom „Drava“.

U optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-76/06 stoji da je u predistražnom postupku sukladno odredbama članaka 238. a do 238. d. (odredbe ZKP-a o ispitivanju ugroženog svjedoka) ispitana osoba pod pseudonimom „Drava“. Ovaj svjedok je izjavio da je, nakon što je Radoslav Ratković pao u vodu, Bekavac naredio Zdravčeviću da ga dovrši i dao mu „Škorpion“.

08. siječanja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, predstavnice Misije OESS-a u Hrvatskoj.

Predsjednik Vijeća utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupili zastupnici optužbe i to ispred Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu Jasmina Dolmagić i Miroslav Kraljević, I optuženi

Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, IV optuženi Mirko Sivić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić, njihovi branitelji i punomoćnica oštećenog Radoslava Ratkovića odv. Ljiljana Banac, te da su time ispunjene sve zakonske pretpostavke za nastavak glavne rasprave.

Iznošenje obrane sedmooptuženoga Zdravka Dragića

O uključenju u obranu RH

U ljeto 1991. god. dragovoljno se uključio u obranu Republike Hrvatske i to u okviru Narodne zaštite. Jedinicama pričuvnog sastava MUP-a pristupio je početkom rujna 1991. god. Početkom studenog 1991. god. u centru za obuku „Petruševac“ u Zagrebu prošao je specijalističku obuku za izviđačko-diverzantska djelovanja u trajanju od dva tjedna. Po povratku u Osijek bio je raspoređen na položaje u Vladislavcima i to u okviru 130. brigade. U Vladislavcima su se držali položaji prema tada okupiranom Ernestinovu. Jednom od svojih suboraca povjerio je da bi se sukladno stečenim vojnim znanjima i vještinama u obranu RH želio aktivnije angažirati a on mu je rekao da poznaje osobu koja bi mu mogla u tome pomoći. Osoba se zvala Buše i stanovala je u Keršovanijevoj ulici u Osijeku.

Kao pripadnik V. domobranske pukovnije iz Osijeka sudjelovao je u akciji „Oluja“ od 01. 08. 1995. god. do 19.09.1995. god.

Napomenuo je da je i nakon uključenja u obranu RH nastavio raditi kao referent nabave u poduzeću pod nazivom „Elektro Osijek“ do veljače 1993. god., a potom je kao konobar radio u lokalu vlasnika Želimira Meštrovića u Osijeku.

O izviđačko-diverzantskoj postrojbi

Prilikom prvog susreta s Bušom u Keršovanijevoj ulici u Osijeku ostavio mu je svoje osobne podatke i telefonski broj te ga izvijestio o znanjima i vještinama koje posjeduje. Buše ga je pak informirao da je u tijeku osnivanje postrojbe za zadaćom upada na neprijateljski teritorij i da bi se trebao ponovo javi na istu adresu za nekoliko dana. Koncem studenog 1991. god. ponovo se susreo s Bušom u Keršovanijevoj ulici. Tom prigodom obaviješten je da je primljen u postrojbu, ali da treba čekati poziv, jer je trebalo riješiti još neke formalnosti oko konačnog ustroja postrojbe.

Sredinom prosinca 1991. g., a na Bušev poziv, ponovo se našao u Keršovanijevoj ulici, ali ovog puta tamo je zatekao još dvije ili tri osobe koje nije poznao. Kombijem su se odvezli u mjesto Brijest gdje su zatekli još oko pedeset-šezdeset vojnika. Iz Brijesta kao zbornog mjesta trebala je uslijediti akcija oslobađanja Tenjskog Antunovca, no od akcije se odustalo.

Bušu je posljednji put vidio oko Božića 1991. god. Tom prilikom su se porječkali, jer je sedmooptuženi htio napustiti postrojbu, a Buše mu to nije htio dopustiti dok ne preda pušku i streljivo što je na koncu i uradio, iako je spomenuto naoružanje zadužio u Zagrebu.

Kako je ucijenjen od Vjekoslava Tapšanija

U ljeto 2006. god. Vjekoslav Tapšani, policijski djelatnik u Odjelu kriminalističke policije PU osječko-baranjske, počeo se preko sedmooptuženog interesirati za događaje u Osijeku 1991. god., a kao član tima koji je Vladimir Faber, tadašnji načelnik PU osječko-baranjske, oformio u svrhu istraživanja likvidacija građana srpske nacionalnosti tijekom 1991. god. u Osijeku. On je naime, tvrdio da zna tko je odgovoran za spomenute likvidacije.

Sedmooptuženi je rekao da ga je zbog ranijeg događaja, zbog kojega je mogao teško kazneno odgovarati, ucjenjivao Vjekoslav Tapšani, inače njegov bratić, rekavši mu da policija ima dokaze za nezakonita postupanja koja su za vrijeme rata kao pripadnici Samostalne uskočke satnije činili Buše i drugi, a u ovom kaznenom postupku suoptuženici, te da će njegova zadaća biti potvrditi te dokaze i omogućiti da se zločinci, kako je Tapšani rekao, privedu licu pravde.

Iako je kazao da o sadašnjim suoptuženicima ne zna ništa, za iskaz na štetu Branimira Glavaša i ostalih pripadnika Samostalne uskočke satnije ponuđena mu je manja kazna i status zaštićenog svjedoka. On je pak pristao je na takvu ulogu, vjerujući da policija doista protiv ostalih suoptužanika raspolaže dokazima.

O privođenju u policijsku upravu Osječko-baranjsku

U policijsku postaju u Osijeku priveden je 19. listopada 2006. g. Vjekoslav Tapšanji odmah ga je počeo instruirati u pogledu onoga što će iskazivati, a nakon nekoliko sati predočio mu ja na ekranu računala tekst koji je sadržavao imena svih onih osoba koje je trebao teretiti i događaje o kojima je trebao iskazivati. Pokazali su mu i veliki metalni ormar i rekli da su u njemu svi podaci o SUS-u i ljudima uključenim u odvođenja i mučenja civila. Na davanje lažnog iskaza pristao je zbog straha od posljedica svog ranijeg slučaja. (Napomena: *niti jednom tijekom spontanog iznošenja obrane nije naveo o kojem je ranijem zločinu riječ već samo da nema nikakve veze s događajima u Osijeku 1991. god.*)

Službeno ispitivanja koje je vodio policijski djelatnik Mario Bratić trajalo je do 14,00 sati. Vjekoslav Tapšanji nije sudjelovao u ispitivanju, jer se za njega, kako mu je rekao, po nalogu g. Fabera nije smjelo znati. Optuženiku je za branitelja ponuđen odvjetnik Damir Ratković kojemu je i potpisao punomoć.

Odvjetnik Ratković upozorio ga je da se sumnjiči za izvršenje teškog kaznenog djela i da se može braniti šutnjom, ali mu je sedmooptuženi rekao da to ne namjerava, jer je s Tapšanjiem o tome već dogovorio. Davanja iskaza trajalo je do 19,00 sati. Pitanja koja su mu postavljali bila su sugestivna, sadržavala su odgovore u sebi, a on je samo sve navode potvrđivao Osim Maria Bratića, policijskog djelatnika, ispitivanju su bili nazočni zamjenik ŽDO u Osijeku Zvonko Kuharić, odvjetnik Damir Ratković i zapisničarka dok su u prostoriju povremeno pristupali Tapšanji i Vladimir Faber i raspitivali se je li sve u redu.

Čitanje zapisnika PU osječko-baranjske br. 511-07-22-KU-756/06

Predsjednik Vijeća je temeljem odredbe čl. 335. st. 1. ZKP-a a koja nalaže da se optuženika ukoliko pri ispitivanju na glavnoj raspravi odstupi od svojeg prijašnjeg iskaza, upozori od Predsjednika Vijeća na odstupanje, te da ga se upita zašto iskazuje drugačije, odnosno da mu bude pročitano njegov prijašnji iskaz ili dio tog iskaza, pročitao zapisnik PU osječko-baranjske br. 511-07-22-KU-756/06 o ispitivanju osumnjičenog Zdravka Dragića od 19. listopada 2006. g., a čije sažetke donosimo:

- Nakon završene specijalističke obuke za izviđačko-diverzantska djelovanja želio se aktivnije angažirati u obranu RH pa je s tim u svezi kontaktirao šogora Dinu Kontića, koji ga je upoznao sa Gordanom Getoš-Magdić. U razgovoru koji je trajao otprilike dvadesetak minuta Goradana Getoš je izjavila da je o njemu već razgovarala s Dinom. Iz razgovora s njom zaključio je da je zapovjednica unutar postrojbe za posebne namjene te se suglasio da pristupi toj postrojbi. Sutradan je s Dinom Kontićem otišao u Keršovanijevu ulici gdje je bila smještena baza ove postrojbe za koju je kasnije saznao da se zove Samostalna uskočka satnija. Kuća se sastojala od dnevnog boravka, dvije sobe, nenamještene mansarde i velikog podruma koji je služio kao spavaonica. U podrumu se također nalazila i mala kuhinja, te stepenice koje su vodile u dvorište obiteljske kuće. U gornjem djelu kuće boravila je trećeoptužena sa svojim suprugom čije je prezime Magdić, a imena se nije mogao sjetiti iako ga poznaje još iz osnovne škole. U kući je upoznao ostale pripadnike postrojbe i to po nadimcima Buše i Tiho, postrojbi je pripadao i petooptuženi Dino Kontić, a upoznao je i Ivicu Krnjaka, zapovjednika postrojbe koji je bio obučen u maskirnu odoru HV-a. Prilikom posjeta Krnjak je uglavnom kontaktirao s Gordanom Getoš-Magdić, ali i s Bušom. Zapovijedi nikada nisu prenošene sedmooptuženom izravno, nego Buši ili Tihi. Kako su oni razgovarali s Gordanom Getoš i Ivicom Krnjakom sve su se zapovijedi izdavale njima, a sedmooptuženi je tek preko Buše i Tihe dobivao saznanja što treba učiniti.

- Kad su krenuli u kuću, u tadašnju ulicu Feđe Milića, bili su odjeveni u maskirne odore HV-a, na glavi su imali vunene kape, crne boje. Od naoružanja imali su automatske puške tzv. kalašnjikove, a Buše i Tiho za pojasom su imali i revolvere. Zaustavili su se isprijed navedene kuće i sva su trojica izašla van. Pozvonili su i ženi koja je otvorila vrata rekli su da traže Radoslava Ratkovića radi obavljanja razgovora s njim. Ratković je pristao, iako vidno uplašen i protiv svoje volje, poći s njima. Krenuli su u smjeru Gornjeg grada i to Vukovarskom i Gundulićevom ulicom, sve do kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30. Radilo se o prizemnoj kući, dosta dugačkoj, sa nekoliko prozora do ulice i velikom metalnom ustakljenom kapijom. Automobil su parkirali pred kućom koju je otključao Buše ili

Tiho, a zatim su svi četvero kroz navedenu kapiju ušli u haustor kuće, kroz koji su prošli do dvorišta kuće gdje se nalazila nus prostorija, nešto kao ljetnja kuhinja.

U navedenu prostoriju uveli su Radoslava Ratkovića, te ga posjeli za stol, a Buše ili Tiho vezali su mu ruke selotejp trakom, a njemu su naredili da ostane u prostoriji čuvati Ratkovića. Nakon dva sata Buše i Tiho su se vratili i rekli mu da je njegov posao završen i da se može vratiti u bazu.

- Ratkovića je ponovo vidio na obali rijeke Drave, na promenadi i to na onom djelu do kojeg se dođe tako da se kroz Tvrđu prođe puteljkom kraj Elektrinog igrališta do same obale. To je lijevo od Bastiona, a desno od Iktusa. Tamo su bili i Ivica Krnjak, Buše, Dino Kontić i još nekoliko osoba kojih se ne sjeća. S obzirom na vrijeme i mjesto naslućivao je što će se dogoditi, jer se i u vojsci a i po gradu pričalo da neki ljudi nestaju. Buše mu je dao automatsku pušku marke „MGV“, tamnije boje sa dobošem na gornjem dijelu i prigušivačem, koju je pritom repetirao, usmjerio je u stražnji dio Ratkovićeve glave, te mu naredio: „Pucaj“! Tek kad je sedmooptuženi uzeo pušku i s obje ruke je uperio u potiljak navedene osobe vidio je da se radi o Radoslavu Ratkoviću. Iako ga nije želio ubiti, povukao je obarač te ga jednim hicem pogodio negdje u obraz, a nakon čega je Ratković pao u vodu.

Nakon ovog događaja u bazu je došla Gordana Getoš i izvijestila ih da je Ratković preživio likvidaciju i da je uspio isplivati iz Drave par stotine metara niže, te da se nalazi u bolnici. Naglasila je da je Ratković uspio preživjeti samo zahvaljujući nesposobnosti Zdravka Dragića.

- Nije mogao vremenski odrediti kada su se odigrala još dva privođenja njemu nepoznatih osoba, koje su bile odvođene u pomoćne prostorije u dvorištu kuće u Dubrovačkoj broj 30. U jednom slučaju, a prilikom privođenja osobe s prezimenom Lovrić koja je živjela u Sisačkoj ulici u Osijeku, bilo su zajedno Gordana, Buše, Tiho i sedmooptuženi. U tom času osoba koji su trebali privesti brijala se, a toga se sedmooptuženi živo sjeća, jer je ta osoba imala pjenu za brijanje na licu.

- Sa Bušom i Tihom sudjelovao je i u privođenju sobe po imenu Alija. Ova osoba živjela je u naselju Sjenjak, u stambenoj zgradi kaja se nalazila u neposrednoj blizini kafića „Tango“. Tom prilikom su kao i obično svi, izuzev Goradane Getoš, bili su odjeveni u maskirne odore HV-a, a na glavi su nosili crne vunene kape.

- Oko Božića 1991. god. optužen je da je novopridošlom pripadniku SUS-a „cinkao“ djelatnost postrojbe, a nakog čega su mu Gordana Getoš i Tiho rekli da ih na taj način dovodi u opasnost od kaznenog progona. Buše mu je selotejp trakom zavezao ruke s prednje strane i istom trakom obljepio usta. Shvatio je što mu predstoji, pogotovo nakon što je u očima Dine Kontića vidio suze kada mu je Goradana zapovijedila: „Ti si ga doveo ti ga i čokni“!

U zapisnicima od 21. listopada, a koje je **Predsjednik Vijeća** pročitao, sedmooptuženi Zdravko Dragić branio se istovjetno kao u zapisniku od 19. listopada 2006. g. s tim što je dodao da je osoba po nadimku Tiho bila možda malo viša od njega, jake građe, tamne crne kose, mišićava. Tiho se također žalio na ozlijedu, odnosno boljelo ga je koljeno i šepao je.

Sedmooptuženi je u zapisniku od 09. veljače 2007. god. povukao svoj iskaz dan u predistražnom postupku kao i svoja dva iskaza dana pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku. Tom prigodom je izjavio da je sadržaj ovih iskazi samo djelomično točan i da su najvećim djelom iskonstruirani.

Odgovori na pitanja branitelja

Za događaj na Božić 1991. tvrdio je da se nije dogodio, odnosno da je u zapisnik unesen na inzistiranje Vjekoslava Tapšanija koji je čitav događaj izmislio, a kako bi u priču uveo krunskog svjedoka Krunoslava Fehira.

Nikada nije pucao iz puške marke „MGV“ i prema njegovim vojnim iskustvima ova puška ne može pucati pojedinačno već samo rafalno.

Nije mogao počinuti kazneno djelo koje mu se optužnim aktom stavlja na teret, budući da se dana 26. studenog 1991. god. nalazio na položajima u Vladislavcima, a sa osobom po imenu Buše radi pristupanja SUS-u kontaktirao je u studenom 1991. g. i istoj se prostojbi priključio polovinom prosinca 1991. g. na dan kada je trebala biti izvedena akcija oslobađanja Tenjskog Antunovca.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Na terenu u Vladislavcima upoznao je osobu koja ga je uputila Buši. Svatko tko je u to vrijeme nosio uniformu HV-a bio mu je poput brata i to je istovremeno bio dovoljan razlog da se nekome povjeri.

Od momenta kada ga je upoznao, pa do trenutka napuštanja postrojbe, s Bušom je kontaktirao svega četiri puta.

Kuća u Keršovanijevoj ulici nalazi se u ulici koja od njegove kuće vodi prema centru grada i pored nje je prošao bezbroj puta. Također, istaknuo je da ova kuća predstavlja diosta reprezentativno zdanje i da se mora primijetiti.

Za raspored prostorija u kući, a kako je opisano u Zapisniku od 19. listopada 2006. g. iz kojeg smo prijenjeli sažetke, nije znao da li odgovaraju stvarnom rasporedu, jer nikada u njima nije boravio, dok opis ulaza, podrum i veličina podruma odgovara stvarnom izgledu.

U jesen 1991. god. petooptuženog je vidao samo kad bi ovaj dolazio u posjet njegovoj sestri koja je u studenom i prosincu 1991. god. živjela s obitelji u kući u Daruvarskoj ulici u Osijeku. Jednom prigodom petooptuženi ga je iz Ernestinova dovezao kući i od tada pa do konca 1996. god. nije ga vidao niti su se družili.

Buši je predao oružje, iako je isto zadužio u Zagrebu, jer ga se bojao i pretnje da će loše proći ukoliko ne preda pušku i streljivo shvaćao je vrlo ozbiljno imajući u vidu, prije svega, Bušinu reputaciju nekadašnjeg pripadnika Legije stranaca.

Branimira Glavaša je u zapisnicima koje je Predsjednik Vijeća pročitao teretio neizravno, odnosno njegov iskaz kojim je izravno tertio drugooptuženog i trećooptuženu trebao je poslužiti da se isti slome i u svojim iskazima eksplicitno navedu prvooptuženog kao naredbodavca.

Odgovori na pitanja Predsjednika Vijeća

Pristao je teretiti sebe za uhićenja pa i za pokušaj likvidacije, jer je povjerovao obećanjima Vjekoslava Tapšanjića da bi se takvo postupanje, budući da je učinjeno pod prisilom, zbog nižeg stupnja kaznene odgovornosti moglo blaže kazniti, da će za uhićenja i likvidacije u konačnici kazneno odgovarati izvjesni Marguš kao i da su prvođenja osoba tijekom rata legitimna. U riječ svog bratića nije posumnjao, budući da su imali korektan odnos, a sedmooptuženi je Vjekoslav Tapšanjiću kao stariji bratić bio čak i uzor.

Identitet osobe pod nadimkom „Tiho“ nije mu bio poznat, odnosno pod tim nadimkom se ne krije šestooptuženi Tihomir Valentić.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženog odv. Dražena Matijevića

U policijskoj stanici prije nego je priveden istražnom sucu zadržan je 50 sati. Nije znao zašto ga odmah nakon što su u 19,00 završili ispitivanje nisu priveli istražnom sucu, najvjerojatnije, a kako mu je rečeno, papirologija nije bila gotova.

Zahtjevi za ukidanje pritvora

Odvjetnik Veljko Matijević zatražio je ukidanje pritvora za svog branjenika navodeći da je od podizanja optužnice proteklo osam mjeseci, a dokazni postupak je još uvijek na početku, da je iz obrane koju su tijekom glavne rasprave iznijeli trećooptužena, četvrtooptuženi i sedmooptuženi dovedena u pitanje osnovana sumnja da bi optuženici izvršili kazneno djelo koje im se optužnim aktom stavlja na teret, da očuvanje povjerenja u sudbenu vlast, a što je u odnosu na prvooptuženog navedeno kao svrha određivanja pritvora, ne može biti iznad temeljnih ljudskih prava na slobodu i život.

Branitelj prvooptuženog odv. Ante Madunić zatražio je ukidanje pritvora kako bi prvooptuženi Branimir Glavaš koji će 11. siječnja 2008. god. postati saborski zastupnik u novom sazivu Hrvatskog sabora mogao nazočiti konstituirajućoj sjednici.

Branitelji drugooptuženog, trćooptužene, šestooptuženog predložili su ukidanje pritvora u odnosu na svoje branjenike.

Zamjenica ŽDO u Zagrebu protivila se svim zahtjevima branitelja za ukidanje pritvora.

Odluka Vijeća

Vijeće je odbilo prijedlog branitelja da se protiv prooptuženog, drugooptuženog, trećeoptužene i šestooptuženog ukine pritvor, jer su sve navedene okolnosti počevši od osnovane sumnje da su optuženici počinili kazneno djelo koje im se stavlja na teret, svrha pritvora, njegovog trajanja i neophodnosti, kao i posebno teške okolnosti djela, bile razmatrane u ranijim odlukama o produljenju pritvora od Izvanraspravnog Vijeća ovog suda, ali i u odlukama Vrhovnog suda RH koji je posljednju odluku o opravdanosti pritvora protiv prvooptuženog donio 04. siječnja 2008. god.

Činjenica da će prvooptuženi dana 11. siječnja 2008. god. postati saborski zastupnik za sud je irelevantna. Sud će po službenoj dužnosti o pritvoru ponovo odlučivati u petak 11. siječnja 2008.

Vijeće je radi ispitivanja svjedoka o okolnostima ispitivanja trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić, četvrtooptuženog Mirka Sivića i sedmooptuženog Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj današnju glavnu raspravu odgodilo, a novu zakazalo za dane **21. 22. i 23. siječnja 2008. g. u 9,30 sati.**

Na sljedeću glavnu raspravu pozvat će se: **Andrija Getoš, Tomoslav Getoš, Ivice Magdić, Aleksandra Uzur, Radoslav Arambašić, Mario Bratića, Vjelokslav Tapšanji, Damir Ratković, Vladimir Faber, Antonio Gerovac, Željko Mikulić, Ankica Kovač i Željko Krpan.**

Određeno je i **grafološke vještačenje** potpisa na punomoći odvj. Radoslavu Arambašiću, a izvršit će se i **uvid u zapisnik o obilasku pritvora od 07. studenog 2007. god. te konstatacije koje je tom prilikom unio sudac ovog suda Marin Mrčela.**

21. siječnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Raspravu pratili Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Darko Balać, Fond za humanitarno pravo Beograd, Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Mačešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OESS-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupili zastupnici optužbe i to: ispred Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu Jasmina Dolmagić i Miroslav Kraljević, I. -optuženi Branimir Glavaš brani se sa slobode, II. - optuženi Ivica Krnjak, III. - optužena Gordana Getoš Magdić, IV. - optuženi Mirko Sivić, V. - optuženi Dino Kontić, VI. - optuženi Tihomir Valentić, VII. - optuženi Zdravko Dragić, njihovi branitelji, i punomoćnica oštećenog Radoslava Ratkovića odvj. Ljiljana Banac iz Osijeka.

Zapažanja:

Izvanraspravno Vijeće Županijskog suda u Zagrebu rješenjem broj Kv-rz-1/08 (K-rz-1/07) od 11. siječnja 2008. god. ukinulo je pritvor protiv prvooptuženog Branimira Glavaša. U obrazloženju rješenja navedeno je da je na izborima za Hrvatski sabor održanim 25. studenog 2007. god. prvooptuženik izabran za zastupnika na listi Hrvatskog demokratskog sabora Slavonije i Baranje (HDSSB). Na konstituirajućoj sjednici Sabora dana 11. siječnja 2008. god. nije odlučivano o davanju odobrenja za pritvaranje saborskog zastupnika, optuženog Branimira Galavaša. Postojanje odobrenja Sabora za pritvaranje je ustavna i zakonska (procesna) pretpostavka za sudsko određivanje pritvora, ili njegovo produljenje, protiv osobe koja uživa imunitet kao zastupnik u Saboru. Budući da je trenutkom utvrđivanja njegovog zastupničkog mandata na konstituirajućoj Sjednici optuženi Branimir Glavaš stekao imunitet, sukladno odredbama sadržanim u članku 75. st. 1. i 3. Ustava Republike Hrvatske i odredbama čl. 23. do 28. Poslovnika Sabora Republike Hrvatske, a Sabor na zasjedanju nije donio odluku kojom odobrava pritvaranje zastupnika, optuženog Branimira Glavaša, ni zakonske pretpostavke za mjeru pritvora ne postoje.

Zamjenica ŽDO-a u Zagrebu Jasmina Dolmagić je protiv ovog rješenja podnijela Vrhovnom sudu RH žalbu pod brojem K-DO-105/06.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo na sjednici održanoj 12. siječnja 2008. god. većinom glasova (5 „za“ i 4 „protiv“) donijelo je odluku da se za vrijeme trajanja zastupničkog mandata uskraćuje odobrenje za pritvaranje zastupnika Branimira Glavaša i jednoglasno utvrdilo da ne postoje ustavnopravni razlozi iz članka 75. stavak 2. Ustava RH za primjenu instituta zastupničkog imuniteta, pa se u tom kontekstu daje odobrenje za daljnje vođenje (pokretanje) kaznenog postupka protiv optuženog Branimira Glavaša.

Odluku mandatno-imunitetnog povjerenstva potvrdio je Sabor većinom glasova saborskih zastupnika.

Vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 17. siječnja 2008. donijelo Rješenje kojim je odbilo žalbu državnog odvjetnika protiv Rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 11. siječnja 2008. godine broj Kv-rz-1/08 (K-rz-1/07).

Donošenjem drugostupanjskog rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske rješenje o ukidanju pritvora postalo je pravomoćno.

Predsjednik Vijeća konstatirao je postojanje pisane odluke od 12. siječnja 2008. godine, a koja je dostavljena Sudu od strane Predsjednika Hrvatskog sabora g. Luke Bebića

Branitelj trećeoptuženice odv. Antun Babić pozvao se na tekst objavljen u tjedniku „Nacional“ u siječnju 2008. godine u kojem je navedeno da je Vladimir Faber, bivši načelnik PU osječko-baranjske, posredstvom zamjenice ŽDO-a u Zagrebu Jasmine Dolmagić, a koja u ovom kaznenom predmetu zastupa optužbu, došao u posjed zapisnika s glavne rasprave o ispitivanju trećeoptuženice. Budući da je jedan dio glavne rasprave bio isključen za javnost zamj. ŽDO-a u Zagrebu je, postupajući krajnje neprofesionalno, počinila kazneno djelo povrede tajnosti zaštićenih podataka iz članka 305. Kaznenog zakona RH. Na ovoj način dovedena je u pitanje i objektivnost Vladimira Fabera, Antonija Gerovca i Željka Mikulića, policijskih djelatnika, kao i zamj. ŽDO-a u Osijeku, Željka Krpana, i zapisničarke Ankice Kovač, a koji bi u nastavku dokaznog postupka trebali posvjedočiti o okolnostima ispitivanja trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić, četvrtoptuženog Mirka Sivića i sedmooptuženog Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj. **Predložio je da Sud preispita svoju odluku i odbije ispitivanje navedenih svjedoka.**

Branitelj drugooptuženika odv. Domagoj Rešetar naveo je, da sve gore navedeno izaziva sumnju u nepristranost zastupnice optužbe, i zatražio da ista temeljem članka 36. st. 2. i čl. 41. st. 1. ZKP-a bude otklonjena od obavljanja dužnosti zastupnice optužbe.

Prvooptuženi Branimir Glavaš optužio je zamjenicu ŽDO-a u Zagrebu za «curenje» informacija tijekom istražnog postupka i to u fazi u kojoj je istražni postupak proglašen tajnim. On je, naime, ustvrdio da je zastupnica optužbe Sergeju Abramovu i Borisu Paveliću, novinarima «Novog lista», ustupala pojedine dokumente koji su sadržavali oznaku tajnosti, a i Vladimir Faber da je novinarima «Globusa», «Jutarnjeg lista», «Ferala», «Večernjeg lista» i «Novog lista» također otkrivao sadržaj pojedinih, tada tajnih, dokumenata.

Zamj. ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević zatražio je da se kao neutemeljen odbije prijedlog branitelja trećeoptuženice, jer se temelji na snimci koja se kao dokaz ne može koristiti u kaznenom postupku, a pri tom je podsjetio na odredbu sadržanu u članku 351. ZKP-a koja eksplicite navodi da sud može temeljiti presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnoj raspravi. Navedene svjedoke Državno odvjetništvo je predložilo tek nakon što je trećeoptuženica u svojoj obrani optužila g. Fabera, tadašnjeg načelnika PU osječko-baranjske, da je iznudio iskaz u kojem je Branimira Glavaša označila kao naredbodavca, a neke optuženike povezala s likvidacijama srpskih civila na Dravi. Također je zatražio da se kao neutemeljen odbije prijedlog branitelja drugooptuženika za izuzeće zamjenice ŽDO-a u Zagrebu, Jasmine Dolmagić, jer počiva na tekstu objavljenom u žutom tisku.

Zamj. ŽDO-a Miroslav Kraljević rekao je da je županijsko državno odvjetništvo iniciralo, a Općinsko državno odvjetništvo provelo, internu istragu radi utvrđivanja tko je dostavljao dokumente s oznakom tajnosti neovlaštenim trećim osobama, međutim, u postupku to nije utvrđeno.

Branitelj prvooptuženika Veljko Miljević rekao je da zbog sumnje da je zamj. ŽDO-a u Zagrebu odavala određene činjenice koje su tijekom istražnog postupka proglašene tajnom, Sud zahtjev za izuzeće ne bi trebao odbaciti, već proslijediti višem državnom odvjetniku na odlučivanje, a sukladno čl. 41. st. 1. i 2. ZKP-a. Rezultate interne istrage, ukoliko je doista provedena, trebali bi biti prezentirani Sudu.

Zamj. ŽDO-a u Zagrebu navela je da spis o provedenoj internoj istrazi u Državnom odvjetništvu nosi oznaku tajnosti i u isti se ne može izvršiti uvid. Interna istraga u svezi odavanja informacija bila je usmjerena na djelatnike ŽDO-a u Zagrebu, kao i na treće osobe. I sama je bila u dva navrata ispitivana.

Odluke Vijeća

Vijeće je Rješenjem **obustavilo** svaki daljnji rad **zamj. ŽDO-a u Zagrebu, Jasmine Dolmagić**, u ovom kaznenom predmetu i to sve dok, a sukladno članku 41. st. 1. ZKP-a, odluku o njenom izuzeću eventualnone donese **neposredno viši državni odvjetnik**, a to je u ovom slučaju Višnja Lončar, Županijski državni odvjetnik, a do tada će optužnicu zastupati jedan tužitelj, zamj. ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević.

Vijeće je **odbilo** prijedlog branitelja trećeoptuženice da se na Sudu u svojstvu svjedoka ne saslušavaju Vladimir Faber, gore navedeni osječki policajci, zamj. ŽDO-a u Osijeku Željko Krpan i policijska službenica Ankica Kovač, jer bi njihova svjedočenja trebala rasvijetliti je li iskaz trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić u policiji bio iznuden.

Svjedočenje Andrije Getoša (u slobodnom iskazivanju i odgovarajući na pitanja)

Iako upozoren da kao otac trećeoptužene sukladno odredbi članka 234. st. 1. točka 2. ZKP-a ne mora svjedočiti, naveo je da se odriče blagodatni nesvjedočenja.

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 08. veljače 2007. god.

18. listopada 2006. g. sin Tomislav i zet Ivica Magdić obavijestili su ga da policija traži njegovu kćer, a oko 19,00 sati istog dana i sama Gordana Getoš-Magdić ovu mu je informaciju potvrdila u telefonskom razgovoru.

U Policijsku upravu zajedno s Gordanom došao je još istog dana oko 20,30 sati, jer je u međuvremenu iz razgovora koji je s Vladimirom Faberom, tadašnjim načelnikom PU osječko-baranjske, obavio mobitelom saznao da je protiv trećeoptužene izdan uhiđbeni nalog. Po ulasku u zgradu policije susreo se s g. Faberom, te su otišli u njegovu kancelariju gdje se zadržao sat vremena. Tom prilikom predočeni su mu iskazi zaštićenog svjedoka «Drava» i četvrtoptuženog Mirka Sivića koji su opisali odvođenje i ubojstva osječkih Srba na Dravi. Kada je rekao da odlazi iz policijske postaje i to s trećeoptuženom, obaviješten je da se od tog trenutka njegova kćer ima smatrati uhićenom.

Odvjetnik Radoslav Arambašić angažiran je 19. listopada 2006. oko 01,00 po preporuci Petra Kljajića, istražnog suca Županijskog suda u Osijeku. Svjedok iskazuje da je njegova namjera bila da tog odvjetnika angažira samo na jednu noć, a kako bi kao branitelj njegove kćeri istu zaštitio od eventualnog policijskog maltretiranja, no, odvjetniku Arambašiću to nije na takav način prezentirao. Nije siguran je li potpisao punomoć prije nego što se angažirani odvjetnik uputio trećeoptuženici u policijsku postaju. Odvjetnik Arambašić nije svjedoka obavijestio da je u isto vrijeme branio i tada okrivljenog Freda Marguša, a koji se tada teretio i za izvršenje kaznenog djela ratnog zločina prema oštećenima koji su dio inkriminacije i u odnosu na opt. Goranu Getoš Magdić. Na tu činjenicu nije ga upozorio ni Vladimir Faber, a ni istražni sudac Mario Kovač koji je bio član Sudskog vijeća u kaznenom postupku protiv Freda Marguša.

Istog dana u jutarnjim satima Andrija i Tomislav Getoš su se našli s odv. Arambašićem koji im je tom prilikom rekao da se Gordana sumnjiči za počinjenje teškog kaznenog djela, da je za to kazneno djelo

predviđena kazna zatvora od 30 godina, da Gordana mora sve priznati, jer «tobože, svi pjevaju». Također im je rečeno da g. Arambašić ide u Zagreb na razgovor s Glavnim državnim odvjetnikom RH Mladenom Bajićem, a s ciljem sklapanja „dila“ u korist trećeoptužene.

19. listopada 2006. oko 13,00 uputio se sa zetom u Zagreb g. Vladimiru Šeks koji im je trebao pomoći u pronalaženju odvjetnika koji bi se prihvatio obrane trećeoptužene. Prije polaska za Zagreb sastao se ponovo s g. Faberom koji mu je rekao da trećeoptuženicu svi terete i da se može izvući samo ako prizna da je bila „teklić“. Svjedok je potom izjavio da je od početka znao da to nije istina i da on raspolaže dokazima kojima se njegove tvrdnje mogu podkrijepiti. On je, naime, u inkriminiranom razdoblju kao djelatnik Sigurnosno-informativne službe (SIS) raspolagao svim informacijama o svim događajima, kako u Hrvatskoj vojsci tako i u Operativnoj zoni Osijek. Stoga bi, da je ista od toga istina, on o tome znao.

Faber je, izjavio je svjedok, rekao da ima utjecaj na Komisiju za pomilovanje, a na to mu je svjedok odgovorio: «Ja poznajem predsjednika Mesića, ali to nije razlog da lažno tereti i sebe i druge».

21.10.2006., sat iza ponoći. saznao je da će Gordana biti dovedena na sud, a kako se nalazio ispred suda tada ju je vidio prvi put nakon srijede 18. listopada. Bila je vidno preplašena, mokra, iscrpljena i neispavana. Istog dana između 17,00 i 18,00 sati na portirnici suda podigao je presliku iskaza Gordane Getoš-Magdić, a koju mu je ostavio odv. Arambašić.

Zet Ivica Magdić 20. listopada 2006. god. oko 17,00 sati odveo je u policijsku postaju kćer trećeoptužene, malodobnu Lauru. Nije znao tko je naložio dovođenje djeteta u policiju, ali je tome prethodio poziv, koji je iz policije bio upućen Tomislavu Getošu, da će se time omogućiti kontakt okrivljenice sa kćerkom.

Svjedok je za potrebe obrane trećeoptužene angažirao i odv. Lauru Valković kojoj je osobno potpisao punomć, no, odv. Arambašić joj nikada nije ustupio spis.

Radoslav Arambašić je 1991. god. bio predsjednik istražnog odjela Županijskog suda u Osijeku, a svjedok ga je oslovljavao nadimkom „Lale“, jer je s njim bio u prijateljskim odnosima, no, unatoč tome, Radoslavu Arambašiću kao odvjetniku nije vjerovao.

Svjedok nadalje navodi da je odvjetnik Arambašić tijekom posjete u Remetincu trećeoptuženici prijetio da će joj oduzeti skrb nad djetetom.

01. prosinca 2006. god., tijekom istražnog postupka, odbio je svjedočiti, jer je bojao da bi svojim svjedočenjem mogao naškoditi trećeoptuženici.

U iskazu danom istražnom sucu 08. veljače 2007. god. nije spominjao kako je trećeoptuženica izgledala prilikom dovođenja iz policijske postaje u Županijski sud, jer tada nikome nije vjerovao.

Istražnom sucu rekao je da nije zadovoljan načinom na koji odv. Arambašić postupa, jer ga smatra odgovornim za to što je trećeoptuženica potpisala lažno priznanje. Radoslav Arambašić je, rekao je svjedok, u dogovoru s Vladimirom Faberom, prisilio trećeoptuženicu da, davanjem lažnog priznanja, prvooptuženog Branimira Glavaša i još neke optuženike poveže s likvidacijama srpskih civila na obali Drave.

Svjedok nije imao spoznaja o događaju koji se 31. kolovoza 1991. god. odigrao kod garaža zgrade SNO-a, jer tada nije bio u Osijeku.

Rekao je da je koncem 1991. god. načelnik SIS-a bio Mirko Grošel. Služba SIS-a nije bila u nadležnosti Glavnog stožera, već je bila u nadležnosti MORH-a, te pripadnicima SIS-a nitko iz HV nije mogao izdati zapovijed.

Svjedočenje Tomislava Getoša (u slobodnom iskazivanju i odgovarajući na pitanja)

Iako upozoren da kao brat trećeoptužene sukladno odredbi članka 234. st. 1. točka 2. ZKP-a ne mora svjedočiti, naveo je da se odriče blagodatni nesvjedočenja.

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 08. veljače 2007. god.

18.10.2006. oko 17,00 policija je došla k njemu doma tražeći Gordanu Getoš-Magdić. Oko 19,00 sati čuo se sa sestrom i ona mu je tada rekla da ide s ocem na policiju, jer je protiv nje izdan uhiđbeni nalog. Oko 22,00-23,00 otac ga je obavijestio da je trećeoptuženica uhićena te da joj moraju osigurati

odvjetnika. Prije nego što su se obratili odvjetniku Radoslavu Arambašiću, najprije su bezuspješno pokušali stupiti u kontakt s odvjetnikom Rešetarom i odv. Krčićem.

19.10.2006., petnaest minuta nakon! ponoći svjedok je s ocem otišao odv. Arambašiću. U 08,15 ponovo su se sastali s odvjetnikom koji im je ovom prilikom dao popis stvari koje je trebalo dostaviti trećeoptuženici. Otac i šogor su isti dan, rekao je svjedok, otišli za Zagreb, a kako bi trećeoptuženici angažirali drugog odvjetnika.

20.10.2006. oko 03,00 otac i šogor su se vratili iz Zagreba. Istog dana u 08,00 svjedok se zajedno s ocem sastao s odvjetnikom koji je stalno isticao ozbiljnost situacije i mogućnost da trećeoptuženica dobije 20 godina zatvora, jer je sumnjiče za izvršenje teškog kaznenog djela. Tom prigodom obaviješteni su da će odv. Arambašić taj dan posjetiti glavnog državnog odvjetnika RH, a radi dobivanja, kako im je rekao, nekih garancija. U 13,00 angažirali su odvjetnike Nedića i Šarića, a odvjetnik Nedić je već u 14,00 sati otišao u policiju, no policijski djelatnici mu nisu odobrili pristup trećeoptuženici, jer je, kako su naveli, ona već imala odvjetnika.

Između 17,00 i 18,00 sati odv. Arambašić informirao ih je da je od glavnog državnog odvjetnika RH Mladena Bajića dobio garancije da će Gordana Getoš dobiti 5 godina zatvora, a da će nakon proteka dvije godine od izdržavanja kazne biti pomilovana, jer je Vladimir Faber član Komisije za pomilovanje. Ovo je u razgovoru Vladimir Faber potvrdio i ocu trećeoptužene.

Svjedok je rekao da ga je šogor Ivica Magdić obavijestio da će malodobnu Lauru, kćer trećeoptuženice, odvesti u policijsku postaju oko 16, 30 a kako bi vidjela majku. U to vrijeme Laura je bila kod svjedoka na čuvanju, i prije se često družila s njegovom djecom.

Svjedok je izjavio da je 19. listopada 2006. god. njegov otac u odvjetničkom uredu Radoslavu Arambašiću potpisao punomoć.

Svjedok je također naveo da je trećeoptuženica prilikom dovođenja u Županijski sud bila vidno preplašena, mokra, iscrpljena i neispavana.

Zahtjev za ukidanjem pritvora

Branitelj drugooptuženika odv. Domagoj Rešetar zatražio je ukidanje pritvora za svog branjenika pozivajući se na pravomoćno rješenja Suda od 11. siječnja 2008. god. kojim je protiv prvooptuženog Branimira Glavaša ukinut pritvor. Slijedom toga, a primjenom načela *beneficium cohaesionis*, odnosno, «blagodat spojenosti» Sud bi po službenoj dužnosti, kao i prvooptuženiku, trebao ukinuti pritvor i u odnosu na ostale suoptuženike, budući da je i njima pritvor bio određen temeljem odredbe članka 102. st. 1. točka 4. ZKP-a koji predviđa mogućnost fakultativnog određivanje pritvora protiv osobe koja je počinila kazneno djelo ubojstva, razbojništva, silovanja, terorizma, otmice, zloporabe opojnih droga, iznude, zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju, zloporabe položaja ili ovlasti, udruživanje za počinjenje kaznenog djela, ili koje drugo kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora od dvanaest godina, ili teža kazna, ako je to neophodno zbog posebno teških okolnosti djela.

Zastupnik optužbe protivio se prijedlogu ističući da se načelo *beneficium cohaesionis* u ovom slučaju ne može primijeniti, jer ukidanje pritvora prvooptuženiku proizlazi iz zastupničkog imuniteta koji isti uživa izborom za saborskog zastupnika i to ni na koji način ne može utjecati na odluku o pritvoru u odnosu na drugooptuženika, a ni na ostale optuženike.

Vijeće je Rješenjem **uvažilo** stavove Državnog odvjetništva te je **odbilo** prijedlog branitelja za ukidanje pritvora drugooptuženiku.

22. siječnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izjave: Jelena Đokić Jović, » Documenta»

Suđenje prate Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, Darko Balać, Fond za humanitarno pravo, Beograd, Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, »Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da su glavnoj raspravi pristupile sve pozvane osobe, te da su time ostvarene sve zakonske pretpostavke za nastavak iste.

Povodom zahtjeva obrane, odnosno branitelja drugooptuženog Ivica Krnjaka, za izuzećem zamjenice Županijske državne odvjetnice u Zagrebu, Jasmine Dolmagić, istaknutog na jučerašnjoj glavnoj raspravi, **Županijska državna odvjetnica u Zagrebu Višnja Lončar** je Rješenjem broj KR-DO-57/08 navedeni zahtjev **odbila** kao neosnovan.

Županijska državna odvjetnica je ustvrdila kako ne postoji ni jedna okolnost koja bi dovela u sumnju nepristranost spomenute zamjenice.

Naime, provedenim izvidima Državno odvjetništvo je već ranije neprijeporno utvrdilo kako je **zamjenica Jasmina Dolmagić** sa spornim zapisnicima postupala sukladno zakonskim odredbama o zaštiti tajnosti i Rješenju Suda o isključenju javnosti.

Zahtjev obrane za udaljanjem monitora iz sudnice

Branitelj prvooptuženika odv. Veljko Miljević zatražio je da se predstavnici triju nevladinih udruga za zaštitu ljudskih prava i to Vesna Teršelič («Documenta»), Katarina Kruhonja (Centar za mir, nenasilje i ljudska prava) i Zoran Pusić (Građanski odbor za ljudska prava) udalje iz sudnice i da im se i ubuduće zabrani praćenje suđenja, jer su, kako je rekao, svojim istupima doveli u pitanje ustavno i zakonski utemeljenu odluku Hrvatskog sabora, što predstavlja izravno vrijeđanje prava obrane prvooptuženog Branimira Glavaša. Također je istaknuo da su udruge u sudnici u svojstvu predstavnika uže-stručne javnosti, a nisu ni objektivni niti stručni.

Odluka Vijeća

Vijeće je Rješenjem odbilo prijedlog uz obrazloženje da svatko ima pravo na mišljenje o odlukama predstavnika političke vlasti, jer je to jedno od temeljnih načela demokracije.

Zapažanja

Zahtjev obrane prvooptuženog Branimira Glavaša da se predstavnicima navedenih nevladinih organizacija uskrati status promatrača bio je potaknut sljedećim događajem:

Naime, Građanski odbor za ljudska prava (GOLJP), Centar za suočavanje s prošlošću

-«Documenta», Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek održali su u petak 18. siječnja 2008. god. press-konferenciju u povodu odluke Hrvatskog sabora o uskraćivanju odobrenja za pritvaranje Branimira Glavaša.

Svjedočenje Ivica Magdića (u slobodnom iskazivanju i odgovarajući na pitanja)

Iako upozoren da kao suprug trećeoptužene sukladno odredbi članka 234. st. 1. točka 2. ZKP-a ne mora svjedočiti, naveo je da se odriče blagodati nesvjedočenja.

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 08. veljače 2007. god

18. listopada 2006. god. između 17,00 – i 18,00 sati posjetila su ga tri policajca u civilu tražeći njegovu suprugu Gordanu Getoš-Magdić. Ona tada nije bila u kući. Policajci su inzistirali da se osobno u to uvjere i tada je od njih zatražio da se legitimiraju. Neposredno prije njihovog dolaska javila mu se supruga i obavijestila ga da je iz razgovora, koji je s Vladimirom Faberom obavila mobitelom, saznala da je protiv nje izdan uhiđbeni nalog i da će s ocem ići u policiju. Nakon razgovora trećeoptuženica se vratila kući, uzela neke stvari i već oko 18,00 sati otišla s ocem u policijsku postaju. Istog dana oko 22,00 sata svjedok je od Andrije i Tomislava Getoša informiran da je trećeoptuženica uhićena i da joj hitno mora biti osiguran branitelj. Odv. Radoslava Arambašića preporučio je Petar Kljajić. Odmah zatim otac i brat trećeoptužene uputili su se u odvjetnički ured predloženog odvjetnika, jer su ga odlučili angažirati kao branitelja trećeoptužene.

19. listopada 2006. u jutarnjim satima svjedok se s Andrijom i Tomislavom Getošom i odv. Arambašićem našao u ugostiteljskom objektu. Tada je od odv. Arambašića čuo da je situacija iznimno

delikatna i da se trećeoptuženica sumnjiči za počinjenje teškog kaznenog djela za koje je zapriječena kazna od 20 godine zatvora, te da je upravo zbog toga nužna njena suradnja s policijom.

19.10.2006. svjedok je s Andrijom Getošom krenuo put Zagreba na zakazani sastanak s predsjednikom Hrvatskog sabora, gospodinom Šeksom, no ovaj je Andriji rekao da mu ne može pomoći. Svjedok razgovoru koji se vodio između Šeksa i Andrije Getoša nije nazočio, već je čekao u holu Sabora. U Osijek su se vratili sutradan oko 03,00 sati.

Ustvrdio je da je odvjetnik Arambašić bio dobar prijatelj s glavnim državnim odvjetnikom RH Mladenom Bajićem, još iz studentskih dana, te da se je ovaj našao s njim još istog dana kako bi za trećeoptuženicu dobio određene garancije.

Svjedok je rekao da mu je u petak 20. listopada 2006. god. iz policije mobitelom poručeno da dovede kćer kako bi se vidjela s majkom. On je dijete oko 15,30 ili 16,00 sati odveo u policijsku postaju. Nadalje, svjedok je rekao da je odvjetnik Arambašić prijetio trećeoptuženici oduzimanjem djeteta i visokom zatvorskom kaznom ako ne pristane lažno teretiti prvooptuženog Branimira Glavaša i druge optuženike za zločine nad osječkim Srbima.. Smatra da je Arambašić na to bio primoran zbog vlastitih grijeha iz prošlosti, odnosno zbog postojanja video-kazete iz rata na kojoj je zabilježeno da je „okrvavio ruke“. Kazeta se, kako je rekao, nalazi u PU osječko-baranjskoj i zato je odvjetnik i preuzeo obranu trećeoptužene.

Tvrdio je da je odvjetnikom bio nezadovoljan od trenutka kada je trećeoptuženici savjetovao suradnju s policijom i potpisivanje lažnog iskaza, a nakon što je njegova supruga uhićena odvjetnik je počeo maltretirati cijelu obitelj. Prijavio je svjedoka da zlostavlja kćer, a kako bi mu oduzeo skrbništvo. Zbog toga mu je svjedok zaprijetio riječima: „Ako ne ostaviš moju obitelj, razbit ću ti glavu“. Ubrzo se zbog izrečene prijetnje našao u pritvoru, a u međuvremenu je i osuđen na tri mjeseca uvjetne zatvorske kazne.

U Domovinski rat uključio se u studenom 1991. god. i to kao pripadnik zaštitne čete koja je bila stacionirana u školi «Svete Ane», dok je Nikola Jaman bio zapovjednik čete. Sa trećeoptuženicom se u to vrijeme viđao u prostorijama Sekretarijata za narodnu obranu, a čije prostorije su se nalazile u neposrednoj blizini škole «Sv. Ane».

Petooptuženog Dinu Kontića poznaje iz djetinjstva.

Dodao je da mu je sedam dana nakon uhićenja trećeoptužene, Vjeko Tapšanji u zamjenu za suradnju ponudio iseljenje u Australiju i Novi Zeland.

Svjedočenje Aleksandre Uzur Burjan

Rekla je da trećeoptuženicu poznaje iz djetinjstva a zajedno su išle u osnovnu školu. Pokojni suprug upoznao ju je s ocem trećeoptužene, a kome sada pomaže u pospremanju stana. Ona je bila s njim u osječkom «Mercatoru» u kupovini za vikendicu na dan kada je trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić uhićena. Dok su bili u trgovačkom centru, kazala je Uzur-Burjan, došla je i trećeoptuženica, a ubrzo ju je nazvao Faber. Čula je kako odgovara: «Da, gospodine Faber«, pitajući još: „U kojem svojstvu?“ i vidjela je kako telefon predaje ocu. Sjeća se da je Getoš najprije odgovorio da će u policijsku postaju doći za sat, potom je rekao: «Za pola sata», da bi razgovor završio riječima: „Dolazimo što je prije moguće“.

Najprije su otišli kući, Andrija i trećeoptuženica u golfu, a Uzur-Burjan ih je pratila u Andrijinom džipu. Nakon kraćeg zadržavanja kod kuće, trećeoptuženicu su odvezli u policijsku postaju, gdje je zadržana, a svjedokinja je oko sat vremena čekala Getoša u autu.

Zahtjev za ukidanjem pritvora

Branitelji drugooptuženika i šestooptuženika zatražili su da se njihovim branjenicima, temeljem već spomenutog načela *beneficium cohaesionis*, ukine pritvor.

Zamjenica ŽDO-a u Zagrebu protivila se prijedlogu i inzistirala da se prema branitelju drugooptuženika, odv. Domagoju Rešetaru, primjeni zakonska odredba sadržana u čl. 10. st. 3. ZKP-a, a koja ovlašćuje sud da procesnim sudionicima koji u kaznenom postupku očigledno odugovlače kazneni postupak, ili na drugi način zloupotrebljavaju postupovno pravo, uskrati pravo na tu radnju.¹

¹ Odluka suda se ne može odnositi na samo pravo, nego na radnju kojom se to pravo ostvaruje.

U konkretnom slučaju radi se o pravu iz članka 107. ZKP-a, a kojim do pravomoćnosti presude okrivljenik i njegov branitelj mogu sudu predlagati ukidanje pritvora kad nastupe okolnosti zbog kojih pritvor više nije neophodan.

Vijeće je odbilo prijedlog da se protiv drugooptuženog Ivice Krnjaka i šestooptuženog Tihomira Valentića ukine pritvor, jer branitelji nisu naveli nove okolnosti koje bi dovele u sumnju razloge za opstojnost pritvora.

Vijeće nije primijenilo zakonsku mogućnost sadržanu u članku 10. st. 3. ZKP-a, ali je zato **Predsjednik Vijeća** rekao da će se svako daljnje traženje obrane, da se njihovi branjenici puste na slobodu, smatrati zloporabom.

23. siječanj 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, Darko Balać, Fond za humanitarno pravo, Beograd, Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća je konstatirao da glavnoj raspravi nije pristupio četvrtooptuženi Mirko Sivić koji je zbog dijagnosticirane hipertenzije, bubrežne insuficijencije i reumatoidnog artritisa hospitaliziran u Zatvorskoj bolnici.

Kako se optužba i obrana nisu protivile! **Vijeće** je temeljem članka 305. st. 4. ZKP-a donijelo Rješenje da se nazočni svjedok ispita bez vođenja glavne rasprave.²

Vijeće je usvojilo prijedlog Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu od 14. siječnja 2008. god. te su stranke u postupku obaviještene da će 25. siječnja 2008. god. u 12,00 sati **Predsjednik Vijeća** obaviti očevid u kući u Dubrovačkoj ulici broj 30 u Osijeku.

Svjedočenje Radoslava Arambašića

Upozoren je da je sukladno članku 234. st. 1. točka 4. ZKP-a oslobođen obveze svjedočenja o onome što je, kao odvjetnik u obavljanju svog zanimanja, doznao od trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić.

Svjedok je prihvatio ovu blagodat pa je njegov iskaz ograničen na okolnosti uhićenja i postupanja policijskih djelatnika prema trećeoptuženici u policijskoj postaji, kao i na radnje koje je kao branitelj trećeoptužene poduzimao.

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 03. travnja 2007. god.

Dana 18. listopada 2006. god. u kasnim večernjim satima nazvao ga je Andrija Getoš, otac optužene Gordane Getoš-Magdić, i oko ponoći došao k njemu u odvjetnički ured, da bi nešto poslije ponoći otišli skupa u policiju gdje ih je osobno primio Vladimir Faber. Po dolasku u policijsku postaju dozvoljeno mu je da razgovara s trećeoptuženicom, ali mu je isto tako rečeno da se od tog trenutka, a bilo je oko 01,30 sati, ista ima smatrati osobom lišenom slobode. Sam razgovor trajao je oko pola sata i tom prilikom trećeoptuženica mu je osobno potpisala punomoć. Razgovor je obavljen u četiri oka, trećeoptuženica mu je rekla da ju se sumnjiči za nešto za što ona nije odgovorna.

Svjedok ni na koji način nije utjecao, niti sugerirao, kako se trećeoptuženica treba braniti u postupku.

² U odredbi članka 305. st. 4. ZKP-a se navodi: “Kada zbog nedolaska optuženika ili njegovog branitelja ne postoje uvjeti za održavanje glavne rasprave predsjednik vijeća može odrediti da se nazočni svjedok ili vještak ispita i bez vođenja glavne rasprave ako se tome optužba i obrane ne protive“.

Trećeoptuženicu je cijelo vrijeme zastupao profesionalno, a Andriju i Tomislava Getoša i Ivicu Magdića upoznao je sa sudskom praksom kao i sa rasponom zapriječene kazne, ukoliko se utvrdi odgovornost trećeoptužene. Također ju je upozorio na postojanje indicija da će biti optužena, jer su je u svojim iskazima danim u fazi predistrage teretili sada četvrtooptuženi Mirko Sivić i sedmooptuženi Zdravko Dragić, kao i zaštićeni svjedok «Drava». No, Andrija Getoš nije mogao prihvatiti da bi trećeoptuženica mogla biti odgovorna, a kamoli procesuirana, te da se uopće u tom trenutku nalazila u pritvoru. Za Getoša su optužbe, kako je rekao svjedok, bile „udbaške smicalice, diletantizam“ i „prazna puška“, a svjedoku je jednom prigodom čak i rekao da će ga likvidirati ukoliko Gordana bude osuđena. Andrija Getoš je planirao sve riješiti svojim vezama u Zagrebu.

Trećeoptuženica se u početku željela braniti šutnjom, što joj je i svjedok kao branitelj savjetovao, ali kad su joj predloženi iskazi ostalih optuženika odlučila je reći istinu. Takvu odluku donijela je sama, jer je iznimno ponosna i pametna osoba i s njom se ne može manipulirati. Uz to je svjedok rekao da on za manipuliranje svojom branjenicom nije imao motiv. Gordana Getoš Magdić je zatražila je da joj se ishodi status krunske svjedokinje.

S tim ciljem svjedok je oputovao u Zagreb, kako bi s Glavnim državnim odvjetnikom dogovorio za nju status krunske svjedokinje. Andrija Getoš je rekao svjedoku da će i on poći u Zagreb kako bi pokušao nešto srediti za trećeoptuženicu.

Svjedok je u Zagreb je putovao 20. listopada 2006. god. i to zajedno s Vladimirom Faberom koji je sastanak s Glavnim državnim odvjetnikom i dogovorio. Status krunske svjedokinje za trećeoptuženicu, u razgovoru koji je trajao između pet i deset minuta, nije uspio ishoditi, jer mu g. Bajić rekao da ona takav status ne može dobiti.

Istog dana, negdje oko 20,00 sati, policijski djelatnici počeli su ispitivati trećeoptuženicu i to u nazočnosti zamjenika ŽDO-a u Osijeku, Željka Krpana, dok je svjedok u svojstvu branitelja također bio prisutan. Trećeoptuženica nije dala iskaz pod prisilom policije, već ga je promijenila pod utjecajem oca. Policijski djelatnici su bili izrazito korektni i kulturni i niti u jednom trenutku nisu povisili glas, a trećeoptuženica je tijekom davanja iskaza bila u dobroj fizičkoj i psihičkoj kondiciji. Za vrijeme ispitivanja sve gore navedene osobe nalazile su se u istoj prostoriji, a g. Faber je u par navrata ulazio u prostoriju, i pitao hoće li netko nešto popiti, i nije se miješao, niti postavljao pitanja rekao je svjedok.

Za dio iskaza trećeoptužene, da treba surađivati, i da ju je svjedok nagovarao da svjedoči protiv prvooptuženog Branimira Glavaša, te prijetio da će joj privesti oca i brata, i oduzeti dijete, Arambašić je rekao da je taj iskaz dala „nakon pranja mozga“. Na zapisnik o ispitivanju nije imala primjedbi, osim na izraz koji se mogao dvosmisleno shvatiti, pa je ispravljen, nakon čega je trećeoptuženica potpisala zapisnik. Zatim je privedena istražnom sucu u Županijski sud u Osijeku i tom prilikom je bila sređena i počesljana.

Istražni sudac je trećeoptuženici predočio osnovanost sumnje da je počiniteljica kaznenoga djela, a ona je odgovorila da ostaje pri iskazu koji je dala u policijskoj postaji, pri tom ističući da nema ikakvih primjedbi, a ni zdravstvenih problema. Istražni sudac ispitao ju je još jednom, tj. drugi put, i ona je tada rekla, dodao je svjedok, da se u Zatvoru Osijek ne osjeća sigurnom, da joj prijetje i svoju obranu nije htjela iznositi. U Zatvoru u Zagrebu svjedok ju je posjetio tri puta, a posljednji put obavijestila ga je da je angažirala odvjetnicu Lauru Valković. Ova odvjetnica ga nikada nije kontaktirala u svezi primopredaje spisa. Za otkaz punomoći doznao je 08. studenog 2006. god. kada mu je dostavljen podnesak s nadnevkom od 02. studenoga 2006. god. i nakon toga je prekinuo svaki daljnji rad.

Trećeoptuženica je, dodao je svjedok, bila paranoična i užasno uplašena, molila je da joj se omogući da vidi dijete, jer je tvrdila da njen suprug nije sposoban voditi brigu o djetetu. Policija joj je to omogućila. Ivica Magdić je dijete doveo u pritvor i tom prilikom se svjedok susreo s njim na ulazu u policijsku postaju, a Magdić ga je „počastio“ riječima: „Fuck off, pederčino“. Za prijetnje koje je trećeoptuženica spominjala na drugom ispitivanju kod istražnog suca, da su joj upućivane u Zatvoru u Osijeku, njezin je muž rekao da su neslana šala osoba iz njegovog miljea. Prema svjedokovim riječima, to je bio razlog što se suprug trećeoptuženice protivio ponudi policije da se kuću i njihovo dijete diskretno nadzire. Bila je zato spremna pokrenuti postupak u Centru za socijalnu skrb, a kako bi skrbništvo nad kćerkom prepustila svojoj šogorici Jadranci Getoš. U tu svrhu trebala je odvjetniku potpisati ovlaštenje, no u zadnji se čas predomisli govoreći: „Bolje da mirujem, tko zna što će budala napraviti, a ja to mogu i naknadno učiniti ukoliko se odlučim na taj korak“.

Svjedok je rekao da je zbog ovog kaznenog postupka izložen teškoj torturi, a ugrožena je i sigurnost njegove obitelji. Njegov sin, koji je također odvjetnik, bio je žrtva otmice. Otmičar je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine. I Ivica Magdić mu je nakon istražnog ročišta kojem je nazočio u svojstvu branitelja trećeoptužene, i na kojem je trebalo biti ispitano više svjedoka, zaprijetio da će mu smrskati lubanju i ubiti ga ukoliko na odstupa iz postupka koji se vodi protiv trećeoptužene. Usprkos prijetnjama svjedok nije otkazao punomoć, jer je htio „do kraja i pošteno obaviti posao, nije htio stranku ostaviti u tako teškoj nevolji i nije htio da se pomisli da radi protiv interesa stranke, pa se zato povlači“.

Zanimljivo je postojanje snimke na kojoj je navodno snimljeno kako je „okrvavio ruke“, rekavši da su to najobičnije gluposti, te da mu nitko nikada tu kazetu nije ranije spomenuo.

Policija kaznenu prijavu sačinjava nakon što završi ispitivanje osumnjičenika, a na dostavnici koju je svjedok potpisao i koja je sastavni dio spisa može se provjeriti kada je dobio istražni zahtjev.

Rekao je da je bio iznenađen iskazom trećeoptužene u kome je teretila prvooptuženog Branimira Glavaša kao naredbodavca, jer su se on i Glavaš poznavali i tijekom ratnih događanja surađivali su na obrani Osijeka.

Nikakve higijenske potrepštine trećeoptuženici nisu dostavljene u policijsku postaju, a niti u Zatvor u Osijeku i Zatvor u Zagrebu iako je ona to tražila. Njezini otac, brat i suprug govorili su svjedoku da pusti to, da to nije bitno.

Optuženicu je upozorio na posljedice davanja iskaza u nazočnosti odvjetnika, odnosno, da iskazi osumnjičenika u nazočnosti branitelja mogu biti upotrijebljeni kao dokaz u kaznenom postupku, a dodatno je upozorena „da će joj trebati debeli razlozi da bi ona to kasnije mogla opovrgnuti“.

Prije davanja iskaza u policijskoj postaji trećeoptuženici je rečeno: „Hoćete iskazivati, ili nećete, mi imamo dovoljno dokaza da Vas optužimo, Vi ćete biti na prvom mjestu s obzirom da ste zapovijedali“. Zapisnici o ispitivanju ostalih optuženika, a koji su svojim iskazima teretili trećeoptuženicu predloženi su svjedoku i njegovoj branjenici 19. listopada 2006. god.³

Zapažanja

Predsjednik Vijeća je više puta konstatirao da obrana ponavlja jedna te ista pitanja, no, sve je ostalo na tome, pa je svjedok ispitivan skoro sedam sati sa prekidima.

Prvooptuženiku je telefon tijekom glavne rasprave tri puta zazvonio, no, od Predsjednika Vijeća samo je zamoljen da ga ugasi.

Zagrebačko Županijsko državno odvjetništvo zatražilo je podneskom od 14. siječnja 2008. god. sudsku zabranu daljnjeg rušenja kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30 u Osijeku, jer se radi o mjestu zločina gdje su, prema navodima optužnice ŽDO-a u Osijeku broj K-DO-76/06 pripadnici Samostalne uskočke satnije (SUS) zatvarali i zlostavljali civile, te ih potom do obale rijeke Drave odvodili na likvidaciju. Istim podneskom ŽDO u Zagrebu zatražio je za potrebe glavne rasprave provođenje očevida i rekonstrukcije inkriminiranih događanja.

Predsjednik Vijeća, sudac Željko Horvatović, 15. siječnja 2008. god. usvojio je zahtjev Tužiteljstva i istog dana zatražio od osječke policije da osigura mjesto događaja i zaustavi daljnje rušenje objekta. Inače, predstavnik HHO-a u Osijeku o rušenju kuće, u kojoj je do 1991. god. živjela srpska obitelj, 14. siječnja 2008. god. obavijestio je javnost i Tužiteljstvo, a prema fotografijama objavljenim u tisku, i prema televizijskim snimkama, kuća je gotovo srušena do temelja.

Tužiteljstvo ni tijekom istražnog postupka, a ni na do sada održanim glavnim raspravama, nije spomenutu kuću predložilo kao dokaz. Naime, prijedlog zastupnika optužbe, da se kao dokaz izvrši pregled video - kazete koju su djelatnici PU osječko-baranjske snimili prema iskazivanju svjedoka Branislava Mamule o mjestu, odnosno kući, u Dubrovačkoj ulici u Osijeku u kojoj je bio zatočen, odbijen je.

³ U zapisniku o ispitivanju osumnjičenika Zdravka Dragića stoji da je ispitivanje započeto 19. listopada 2006. god. u 14,45 sati, a dovršeno u istog dana u 19,00 sati. U zapisniku o ispitivanju osumnjičenika Mirka Sivića kao početak ispitivanja označen je 17. listopad 2006. god. 14,20 sati, a dovršetak 23,25 sati istog dana. Postavljajući ovo pitanje branitelji su pokušali pronaći nekonzistentnost u iskazivanju svjedoka.

Državno odvjetništvo je podnijelo zahtjev za obustavu rušenja kako bi mjesto zločina bilo očuvano za očevid i rekonstrukciju. No, postavlja se pitanja zašto Tužiteljstvo, ukoliko je imalo takvu namjeru, očevid i rekonstrukciju nije ranije predložilo?

25. siječnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka - očevid

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Obavljanje očevida pratili Katarina Kruhonja i Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek.

Predsjednik Vijeća obavio je očevid u kući u Dubrovačkoj broj 30 u Osijeku. Inače, rješenje o obavljanju očevida donijelo je Vijeće na glavnoj raspravi održanoj 23. siječnja 2008. god. a na prijedlog Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu.

Obavljanje očevida započelo je u 12, 00 sati u nazočnosti zamjenika ŽDO-a u Zagrebu Miroslava Kraljevića, kriminalističkog tehničara PU osječko-baranjske Željka Čvagića, branitelja prvooptuženika, odv. Dražena Matijevića, branitelja drugooptuženika, odv. Domagoja Rešetara, branitelja trećeoptuženice odv. Vjekoslava Cestara, branitelja petooptuženika, odv. Radana Kovača i punomoćnice oštećenog Radslava Ratkovića odv. Ljiljane Banac.

Utvrđeno je da se Dubrovačka ulica proteže u smjeru sjever-jug, ta da se s obje strane ulice nalaze obiteljske kuće.

Utvrđeno je da je kuća koja je postojala u Dubrovačkoj ulici broj 30 u potpunosti srušena, s tim da je na zapadnoj strani, a na mjestu gdje se nalazila kuća, preostao uzidani podrum širine 4,65m i dužine 10,80m. Na udaljenosti od 2,40m do 3,30m od istočnog zida podruma nalazi se prostor vrata koja od razine tla vode do podruma. Na udaljenosti od 1,25m do 2,67m od zapadnog zida podruma se nalazi otvor za prozor i to u razini tla, a visine od 0,6m.

Utvrđeno je da se na sjeverozapadnom uglu podruma nalaze ostaci zidane peći kvadratnog oblika, veličine 72x78cm, koja je od zapadnog zida udaljena 62 cm. Također je utvrđeno da se na zapadnoj strani dvorišta nalazio još jedan objekt koji je srušen, a od zapadnog zida kuće je udaljen 7,90m. U dvorišnom prostoru zatečena su i dva okvira metalnih vrata.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je kriminalistički tehničar sve detalje podruma kao i preostalog djela kuće snimio, te da će fotografije činiti sastavni dio zapisnika o obavljenom očevidu.

Na zapisnik o obavljenom očevidu procesni sudionici nisu imali primjedbi.

31. siječanj 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, Darko Balać, Fond za humanitarno pravo Beograd, Zoran Pusić i Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća je konstatirao da glavnoj raspravi nije pristupio četvrtooptuženi Mirko Sivić koji se nalazi u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu. Neposredno prije početka glavne rasprave dr. Jadranka Horvat obavijestila je Predsjednika Vijeća da je četvrtooptuženi dobio virozu s temperaturom te da u takvom stanju nije sposoban podnijeti transport do Suda.

Predsjednik Vijeća je zbog nepristupanja četvrtooptuženog Mirka Sivića odgodio održavanje glavne rasprave za **13. veljače 2008.**

Kako se optužba i obrana nisu protivile **Vijeće** je temeljem članka 305. st. 4. ZKP-a donijelo rješenje da svjedoka Željka Krpana, kao i Marijana Krajinu, vještak za grafologiju ispita bez vođenja glavne rasprave, odnosno, da se nastavi izvanraspravno ispitivanje svjedoka Radoslava Arambašića koje je započeto 23. siječnja 2008. god.⁴

Svjedočenje Radoslava Arambašića

Odgovarajući na pitanja trećeoptužene svjedok je ponovio da mu je ona osobno potpisala punomoć, da ni na koji način nije utjecao, niti sugerirao, kako se ona treba braniti u postupku, niti ju je nagovarao da surađuje s policijom. Trećeoptuženu je zastupao profesionalno, a posebno je istaknuo da je sve radio u dogovoru s njom. U odnosu na postupanja policijskih djelatnika trećeoptužena nije imala nikakvih primjedbi.

Zapisnici o ispitivanju drugih suoptuženika, a koji su trećeoptuženu teretili, predloženi su joj prije ispitivanja. Ove zapisnike nije predložavao načelnik Faber, već su to učinili policijski djelatnici koji su vodili kriminalističku obradu.

Iako je u isto vrijeme Fredu Margušu, kojega se teretilo za izvršenje kaznenog djela ratnog zločina, bio branitelj po službenoj dužnosti, svjedok je rekao, da to ne smatra spornim, jer se ne radi o sukobu interesa, tj. to nije bilo u suprotnosti s interesima obrane Freda Marguša, u to vrijeme okrivljenika, i trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić. Naime, Marguš je osporavao počinjenje kaznenih djela dok su neki od suoptuženika, u fazi predistrage i istrage, priznali ova kaznena djela.⁵

Svjedok je ponovio da nije istina da je trećeoptuženu nagovarao da svjedoči protiv prvooptuženog Branimira Glavaša, te prijetio da će joj privesti oca, brata i supruga, i da će njeno dijete završiti u domu za nezbrinutu djecu. Nije istina da su je policijski djelatnici, načelnik Faber, i svjedok prisiljavali na potpisivanje zapisnika. Na sadržaj zapisnika također nije imala nikakvih primjedbi.

Trećeoptužena je htjela imati, rekao je svjedok, status zaštićenog svjedoka, misleći pri tome na status koji uživa Krunoslav Fehir, dakle na status krunskog svjedoka, i pri tom nije dovedena u zabludu, jer joj je odmah nakon dolaska iz Zagreba rečeno da joj takav status nije moguće osigurati. Glavnom državnom odvjetniku svjedok je otišao na izričit zahtjev trećeoptužene.

Predsjednik Vijeća upozorio je da će, sukladno odredbama ZKP-a, novčano kazniti branitelja trećeoptužene Antuna Babića ukoliko nastavi svojim komentarima ometati tijek ispitivanja svjedoka.

Branitelj drugooptuženog Ivice Krnjaka, odv. Petar Šale, zatražio je da u zapisnik bude uneseno da je svjedok Radoslav Arambašić, izlazeći iz sudnice, prišao odvjetničkom timu i počeo prijetiti govoreći: „Sram vas bilo!“.

⁴ U odredbi članka 305. st. 4. ZKP-a se navodi: “Kada zbog nedolaska optuženika ili njegovog branitelja ne postoje uvjeti za održavanje glavne rasprave predsjednik vijeća može odrediti da se nazočni svjedok ili vještak ispita i bez vođenja glavne rasprave ako se tome optužba i obrane ne protive“.

⁵ Odvjetnik Radoslav Arambašić u vremenskom intervalu od 19. lipnja 2006. god. do 24. siječnja 2007. god. zastupao je okrivljenog Freda Marguša zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120., st.1., OKZRH-a. Fred Marguš je u međuvremenu nepravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina. Freda Marguša se optužnicom ŽDO-a u Osijeku od 20. veljače 2007. god., kada je optužnica izmjenjena, teretilo za ubojstvo dr. Kutlića i pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića.

Predsjednik Vijeća je najprije zaključio da je svjedok, očito, bio nekim postupcima obrane isprovociran, a potom je primjedbu unio u zapisnik.

Svjedok je rekao da se, što se datuma na punomoći tiče (18. listopada 2007. god.), radilo o zabuni, budući da je punomoć trećeoptužene potpisana iza ponoći. Ovu činjenicu nije smatrao spornom i ne zna kada je obrana prvooptuženog to počela problematizirati.

Svjedok je ponovio da je u Osijeku i dalje suočen s prijetnjama. „Moje prijatelje upozoravaju da ne hodaju sa mnom po gradu, jer bi mogli 'popušiti' metak“, rekao je. Dodao je da je «Glas Slavonije» svojim čitateljima uz primjerak novina distribuirao i CD s filmom u kojem ga se prikazuje kao odvjetnika koji najprije izvuče novac od stranaka, a onda ih ostavi na cjedilu.

Predsjednik Vijeća zabranio je odgovore na pitanja trećeoptužene koja se nisu odnosila na okolnosti zbog kojih je svjedok predložen da iskazuje, kao i odgovore na pitanja koja su se odnosila na privatni život svjedoka.

Branitelj trećeoptužene stavio je **primjedbu** na iskaz svjedoka navodeći da nije govorio istinu te da je iskazom nastojao prije svega, otkloniti od sebe odgovornost, budući da je trećeoptužena protiv njega nastavila kazneni progon zbog kaznenog djela iznude, a u svezi događaja o kojima je svjedočio.

Zbog dugotrajnog svjedočenja Radoslava Arambašića sudsko je **Vijeće** za sutra odgodilo saslušanje zamjenika osječkog državnog odvjetnika **Željka Krpana** te vještaka grafologa.

01. veljače 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Vlatka Jančić, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, Darko Balać, Fond za humanitarno pravo, Beograd, Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilaszek, Ured OEES-a u Zagrebu.

Temeljem članka 305. st. 4. ZKP-a svjedok Željko Krpan kao i Marijan Krajina, vještak za grafologiju, ispitani su bez vođenja glavne rasprave.

Svjedočenje Željka Krpana

Svjedočenje na okolnosti ispitivanja četvrtoopt. Mirka Sivića u PU osječko-baranjskoj

Svjedok je, kao zamjenik Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, nazočio ispitivanju četvrtooptuženoga Mirka Sivića 17. listopada 2006. god. u prostorijama PU osječko-baranjske. O tome da se protiv četvrtooptuženika vodi kriminalistička obrada ŽDO-o u Osijeku obaviješten je od PU osječko-baranjske, pa su on i njegov kolega Miroslav Kraljević određeni da nazoče spomenutom ispitivanju. Pri tom prvom ispitivanju četvrtooptuženi je dao iskaz u kojem je priznao svoje sudjelovanje u mučenjima i likvidacijama srpskih civila, ali kojima je teretio i trećeoptuženu Gordanu Getoš-Magdić, kao osobu koja je dolazila u bazu Samostalne uskočke satnije s imenima Srba, dijeleći im pritom zaduženja. Poslije je opovrgnuo taj iskaz, pa i prilikom iznošenja obrane na glavnoj raspravi, tvrdeći da je iznuden, odnosno, da ga je dao nakon niza ucjena i pritisaka.

Svjedok je rekao da je ispitivanje četvrtooptuženoga započelo u poslijepodnevnom satima, nije znao točno vrijeme, a u prostoriju, u kojoj je ispitivanje trebalo obaviti, došao je četvrtooptuženi sa svojom braniteljicom, odvjetnicom Brankom Paprić. Osim svjedoka ovom ispitivanju nazočili su i zamjenik ŽDO-a u Osijeku Miroslav Kraljević, policijski djelatnici Gerovac i Mikulić i zapisničarka.

Spomenuti policijski djelatnici osumnjičenog Mirka Sivića, rekao je svjedok, upozorili su, sukladno odredbi ZKP-a o osnovama sumnje koje stoje protiv njega, o tome da nije dužan iskazivati, o pravu na odabir branitelja koje omogućava da se iskaz koji je dao kao uhićenik koristi kao dokaz u kaznenom postupku, ali i na ostala prava koja proizlaze iz pozitivnog kaznenog zakonodavstva.

Ova dvojica policijskih službenika su naizmjenično postavljali pitanja osumnjičeniku Siviću, a dobiveni odgovori odmah su unošeni u zapisnik. Policijski službenici su se prilikom ispitivanja služili podacima dobivenim u prethodno obavljenom obavijesnom razgovoru s osumnjičenikom. Pitanja o događajima postavljali su vrlo polagano i detaljno, budući da je osumnjičenik patio od reumatoidnog artritisa. Na zahtjev osumnjičenika pravljene su pauze kako bi se on osvježio, odmorio i obavio fiziološke potrebe. Također su i sami policijski djelatnici pitali osumnjičenika treba li napraviti pauzu.

Prilikom ispitivanja u policijskoj upravi nitko od policijskih djelatnika prema osumnjičeniku Mirku Siviću nije primijenio silu, prijetnju, ili neka druga sredstva kojima bi utjecali na dobivanje iskaza ili na njegov sadržaj. Nakon što je ispitivanje završeno osumnjičenik i njegova braniteljica su pročitali zapisnik i nakon toga ga potpisali.

Svjedočenje na okolnosti ispitivanja trećeopt. G. Getoš-Magdić u PU osječko-baranjskoj

Svjedok je, kao zamjenik Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, nazočio ispitivanju trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić 20. listopada 2006. god. u prostorijama PU osječko-baranjske. Tada je trećeoptužena dala svoj prvi iskaz u kojem je teretila prvooptuženika Branimira Glavaša. Kao i četvrtooptuženi i ona je svoj iskaz opovrgnula tvrdeći da je iznuden.

Ispitivanju trećeoptužene nazočili su, pored svjedoka, i već spomenuti policijski djelatnici Gerovac i Mikulić, branitelj osumnjičenice odv. Radoslav Arambašić i zapisničarka. Prije početka ispitivanje osumnjičenica je upozorena na zakonska prava koja joj temeljem odredbi ZKP-a pripadaju.

Svjedok je ponovio da su se izmjenjivala dvojica ispitivača, a svaki je ispitivao od 15 do 20 minuta. Postavljajući pitanja služili su se podacima iz prethodno obavljenog obavijesnog razgovora, a pitanja su postavljali vrlo polako inzistirajući na detaljima. Prilikom ispitivanja nitko od policijskih djelatnika prema osumnjičenici nije primijenio silu, prijetnju, obmanu, zlostavljanje ili neka druga sredstva kojima bi eventualno utjecao na dobivanje iskaza i na njegov sadržaj. Osumnjičenica je bila, rekao je svjedok, u stresnom stanju, rečenice joj nisu tekle jedna za drugom, gestikulirala je na način da si rukama pomaže u govoru, a pri tom joj je i glas podrhtavao. Svjedok je to shvatio kao „posljedicu njezine svijesti zbog težine sumnji koje su protiv nje postojale“. U dva, tri, navrata kada bi osumnjičenica uzdisala, njezin tadašnji branitelj Radoslav Arambašić govorio joj je da diše duboko.

U prostoriju za ispitivanje samo jednom prilikom, istaknuo je svjedok, ušao je tadašnji načelnik PU osječko-baranjske Vladimir Faber i pitao je li sve u redu, i imaju li sve potrebno, misleći pri tom na vodu i sokove. Faber je tom prilikom poručio osumnjičenici da je bio u kontaktu s njezinom obitelji i da je sve u redu.

U nekoliko navrata u zapisnik je unijet krivi smisao odgovora osumnjičenice, na što su i ona i njen branitelj, rekao je svjedok, s pravom reagirali. Policijski djelatnici uvažavali su njihove primjedbe i ispravljali su zapisnik.

Nakon ispitivanja osumnjičenica i njen branitelj pročitali su zapisnik o njenom ispitivanju i potpisali ga, nakon što su protestirali zbog nekog nevažnog termina, a ispravka je inače unijeta u zapisnik.

Pri samom činu potpisivanja svjedok nije bio u toj sobi, nego u susjednoj prostoriji u kojoj je printan zapisnik. Vrata te prostorije bila su širom otvorena i svjedok je iz te prostorije mogao kroz otvorena vrata vidjeti sve što se događalo u prostoriji za ispitivanje.

Zapisnik o ispitivanju osumnjičenih u policiji nazočni državni odvjetnici ne potpisuju, sukladno članku 77. stavku 1. ZKP-a.

Istražni zahtjev potpisao je dežurni zamjenik ŽDO-a u Osijeku Zvonko Vrban.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Unatoč zdravstvenim problemima četvrtoptuženi je suvislo i razložno davao odgovore, a pri tom su i policijski djelatnici postupali prema njemu vrlo pažljivo. Četvrtoptuženi je kod sebe imao i vrećicu s lijekovima.

U pauzama koje su pravljene tijekom ispitivanja izlazilo se u hodnik, jer se u prostoriji za ispitivanje nije pušilo, a i trećeoptužena, kao i njen branitelj, šetali su po hodniku, a svjedok nije primijetio da je između njih bilo ikakvih problema.

Odgovori na pitanja branitelja trećeoptuženice

Kada su policijski djelatnici trećeoptuženoj predočavali osnove sumnje koje stoje protiv nje, općenito su naveli da se radi o ratnom zločinu počinjenom u Osijeku 1991. god., koristeći pri tom saznanja iz ranije obavljenih obavijesnih razgovora, i navodeći oštećene.

Svjedok je rekao da misli da su tom prilikom policijski djelatnici naveli imena oštećenog dr. Kutlića i oštećenog Radoslava Ratkovića i da je od trećeoptužene traženo da navede zna li nešto o tome. Sadržaja pitanja i odgovora koje je trećeoptužena davala se ne sjeća, ali su njezini odgovori unijeti u zapisnik.

U ŽDO-u uobičajena je praksa da dežurni zamjenik kaznenu prijavu protiv osumnjičenih preuzima prilikom njihovog dovođenja istražnom sucu. Temeljem preuzete kaznene prijave, ukoliko zaključi da postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila određeno kazneno djelo, podnosi istražni zahtjev. No, u konkretnom slučaju svjedoku nije bilo poznato kako je, i na koji način, dežurni zamjenik preuzeo kaznenu prijavu, jer ovaj u daljnjim procesnim radnjama nije sudjelovao. Županijski državni odvjetnik za postupanje u ovom predmetu, uz svjedoka, odredio je i sljedeće zamjenike: Zvonka Kuharića, Zvonka Vrbana, Miroslava Kraljevića i Dražena Križevca. Svjedok je rekao da ne zna temeljem čega je istražni sudac poduzeo ispitivanje trećeoptužene, jer nije bio nazočan tom ispitivanju, i da ne može odgovoriti na pitanje da li je istražni sudac mogao poduzeti ispitivanje bez istražnog zahtjeva.⁶ Također nije znao kada je u ŽDO-u u Osijeku zaprimljena kaznena prijava.

Svjedok nije sudjelovao u kaznenom predmetu protiv Freda Marguša, a ne sjeća se je li eventualno kao zamjena sudjelovao u glavnoj raspravi. Fred Marguš je u istrazi, rekao je svjedok, terećen za ubojstvo dr. Kutlića i pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića, no, on konačno za ova kaznena djela nije bio osuđen.

Odgovori na pitanja branitelja četvrtoptuženika

Svjedok je rekao da je ispitivanju četvrtoptuženog Mirka Sivića nazočio temeljem odredbe članka 177. st. 5. ZKP-a.⁷ Tom prilikom policijski djelatnici su osumnjičeniku općenito naveli da postoji sumnja da je on bio pripadnik postrojbe čiji su pripadnici tijekom 1991. počinili neka ubojstva. Bilo je nedvojbeno, rekao je svjedok, da se četvrtoptuženoga ispituje u svojstvu osumnjičenika, jer je to proizlazilo iz sadržaja pitanja, ali i iz njegovih odgovora.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Svjedoku nije bio poznato kada je trećeoptužena došla u policijsku postaju. U zapisnik o ispitivanju osumnjičenice Gordane Getoš-Magdić nije unijeto tko je postavljao pitanja i samo pitanje, a nisu niti konstatirane stanke/prekidi, u zapisnik su unošeni samo odgovori.

Prilikom ispitivanja trećeoptužena nije spomenula da tri noći nije spavala. Također se nije spominjalo da bi ona trebala dobiti status krunskog svjedoka.

Odgovori na pitanja prvooptuženog Branimira Glavaša

Svjedok je u sačinjavanju istražnog zahtjeva protiv osumnjičenih svojim kolegama davao savjete tehničke prirode, budući je jedan od najiskusnijih zamjenika ŽDO-a u Osijeku. Nije znao kada je

⁶ Istražni sudac nadležnog suda te istražni sudac nižeg suda na čijem području je počinjeno kazneno djelo može, na prijedlog ovlaštenog tužitelja ili na vlastiti poticaj, prije donošenja rješenja o provođenju istrage poduzeti pojedine istražne radnje za koje postoji opasnost od odgode, ali o svemu što je poduzeto mora odmah obavijestiti nadležnoga državnog odvjetnika (čl. 186. st. 1. ZKP-a).

Istraga se provodi na zahtjev ovlaštenog tužitelja (čl. 188. st. 1. ZKP-a).

⁷ Odredba spomenutog članka daje državnom odvjetniku pravo da bude nazočan ispitivanju koje obavljaju redarstvene vlasti prilikom prikupljanja obavijesti od osumnjičenika.

datiran istražni zahtjev i nije mogao dati određen odgovor na pitanje zašto je na istražnom zahtjevu označen 20. listopada 2006., a ispitivanje trećeoptužene je završeno dan kasnije, odnosno 21. listopada 2006. god.

Predsjednik Vijeća pročitao je dio zapisnika sa glavne rasprave, koji je proglašen tajnim, i u kojem je trećeoptužena govorila o postupanju osječke policije prilikom davanja njezinog spornog iskaza. Da čita dio tajnog iskaza **Predsjednika Vijeća** upozorio je branitelj trećeoptuženice, no, on je samo konstatirao da će pročitano biti zapisnički zanemareno.

Izlaganje nalaza i mišljenja vještaka za grafologiju Marijana Krajine

Vještak za grafologiju iskazivao je istovjetno kao u svom nalazu i mišljenju od 17. siječnja 2008. god. u kojem je zaključio da je potpis Getoš na punomoći odvjetniku Radoslavu Arambašiću od 18. listopada 2006. god. napisan rukom trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Sintagmom „decidirano“ u grafološkoj analizi se označava mogućnost sigurnog mišljenja. Sigurno mišljenje, u ovom slučaju, izražava tvrdnju da je sporan potpis napisan rukom Gordane Getoš-Magdić. Sporan potpis predstavlja potpis osobe koja se u normalnom potpisivanju koristi navedenim potpisom. Dakle, ne radi se o imitatu, već se radi o spontanom potpisu osobe koja se potpisuje kao Getoš. Rezultati vještačenja izvršeni su temeljem dostavnog materijala u kojem su bili nesporni potpisi Gordane Getoš. Od ovog nema većeg stupnja vjerojatnosti.

Odgovori na pitanja branitelja trećeoptuženice

Temeljem izvršene analize vještak grafolog je potvrdio da je sporan potpis nastao spontanim grafičkim izrazom i da nije krivotvorina, već predstavlja potpis osobe Gordane Getoš. Radi se o autentičnom potpisu, ne radi se o krivotvorini. U ovom slučaju se sa sigurnošću može isključiti mogućnost krivotvorine.

Vještak je na raspolaganju imao osam nespornih potpisa trećeoptužene koji se nalaze u zapisniku o njezinom ispitivanju. Diktat je način uzimanja nespornog materijala kada nema odgovarajućeg komparativnog materijala. Vještak nije osobno uzimao nesporne potpise trećeoptužene.

Vještačenje je izvršeno primjenom suvremene grafičke metode vještačenja rukopisa koja se temelji na proučavanju općih i posebnih karakteristika rukopisa, proučavanjem detalja, i korištenjem odgovarajućih optičkih uređaja – lupe i mikroskopa.

Centar za kriminalistička vještačenja najopremljenija je ustanova tog tipa u Hrvatskoj i raspolaže, kako je rekao vještak, uređajima koji su vrlo skupi i koje samostalni vještak ne može kupiti i koristiti, no, primjenom ovih uređaja u konkretnom slučaju pouzdaniji rezultat ne bi bilo moguće dobiti.

U pravilu bi za potrebe vještačenja rukopisa trebalo imati desetak potpisa nastalih u vremenu nastanka spornog dokumenta.

Pri grafološkom vještačenju ne koristi se izraz 100% „no“, vještak je ponovio da isključuje svaku mogućnost da je sporan potpis krivotvoren.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

U svom uredu vještak posjeduje grafičku lupu koja ima istu funkciju kao i mikroskop, a kada mu je potreban koristi mikroskop u vlasništvu privatne forenzične ustanove za vještačenje.

U ovom slučaju vještak je koristio samo svoju grafičku lupu.

Dodatni materijal, na primjer, dopisi, razglednice, bio bi koristan za potpuniji nalaz i mišljenje.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Niti jedan, kako je rekao vještak, završni potpis svih potpisa nije isti, već je definiran u različitim grafičkim formama. U konkretnom slučaju vrlo je važan red poteza koji je istovjetan načinu definiranja slova «O» u spornom ili nespornim potpisima, a u analizi izvornika dokumenta vještak nije utvrdio nesigurnost u oblikovanju slova «O».

Branitelj drugooptuženika stavio je primjedbu na iskaz vještaka navodeći da je pri pisanju slova «O» na spornom dokumentu vidljiva nesigurnost u pisanju.

Branitelj trećooptuženice naveo je da je iskaz vještaka nesiguran te da on (branitelj) izražava sumnju u vjerodostojnost njegovog mišljenja.

Branitelj prvooptuženika je smatrao da vještak pri vještačenju nije raspolagao adekvatnim sredstvima, te da se nije koristio i ostalim nesporno pisanim materijalima, i da njegov konačni zaključak nije mogao biti pouzdan obzirom na različitost sredstava za pisanje. Naime, sporni i nesporni potpisi pisani su različitim kemijskim olovkama.

13. veljače 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb

Suđenje prate Darko Balać, Fond za humanitarno pravo, Beograd, Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OESS-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da su glavnoj raspravi pristupile sve pozvane osobe, te da su time ostvarene sve zakonske pretpostavke za nastavak iste.

Svjedočenje odvjetnika Damira Ratkovića

Predsjednik Vijeća upozorio je svjedoka da je sukladno odredbi članka 234. st. 1. toč. 4. ZKP-a oslobođen dužnosti svjedočenja o onome što je u obavljanju svog zanimanja kao odvjetnik saznao od sedmooptuženika. Svjedok je, prihvaćajući ovu blagodat, istaknuo da će se u davanju iskaza ograničiti na okolnosti pod kojima je u PU osječko-baranjskoj, u okviru kriminalističke obrade, obavljeno ispitivanje sedmooptuženika, na postupanja policijskih djelatnika prema sedmooptuženiku, kao i na radnje koje je u svojstvu branitelja sedmooptuženika Zdravka Dragića poduzimao.

Damir Ratković je bio prvi odvjetnik sedmooptuženika Zdravka Dragića, a koji je u iskazu danom u fazi predistrage priznao da je kao pripadnik Samostalne uskočke satnije pucao u jedinog preživjelog svjedoka likvidacije osječkih Srba na Dravi, te sudjelovao s drugim suoptuženicima u privođenju oštećenih Branka Lovrića i Alije Šabanovića koji su kasnije likvidirani.

Na glavnoj raspravi sedmooptuženik je izjavio da je ovaj njegov iskaz iznuđen i da ga je policiji ispričao kako ga ne bi teretili za drugo kazneno djelo koje je počinio ranije.

Svjedoka je 19. listopada 2006. god., nešto nakon 13,00 sati, primio telefonski poziv iz PU osječko-baranjske kojim mu je naloženo da se javi u policijsku postaju. U PU osječko-baranjsku došao je oko 13,45 i tada mu je tadašnji načelnik Vladimir Faber priopćio da se u prostorijama policijske uprave nalazi osoba za koju postoje osnove sumnje da je izvršila kazneno djelo ratnog zločina iz članka 120. st. 1. OKZRH.

U razgovoru koji je nakon toga obavio u četiri oka, sedmooptuženiku Zdravku Dragiću, predočio je ozbiljnost sumnje koja stoji protiv njega, te mu savjetovao da se brani šutnjom. No, kako je sedmooptuženik bio odlučan u namjeri da iznese obranu, svjedok ga je, kako je rekao, poučio da prilikom iznošenja obrane ne tereti sebe niti sebi bliske osobe. Tada mu je sedmooptuženik potpisao punomoć, a istu je bez obrazloženja otkazao u siječnju 2007. god.

Prilikom formalnog iskazivanja sedmooptuženika u prostoriji su osim svjedoka bili nazočni i zamjenik ŽDO-a u Osijeku Zvonko Kuharić, policijski djelatnik Mario Bratić i zapisničarka. Sedmooptuženik je kao, kako je rekao svjedok, vrlo kulturna i načitana osoba koja se izražavala književnim jezikom, svoju obranu iznosio narativnim stilom. U nekoliko navrata, kada je u izjavi nešto bilo dvosmisleno, svjedok je inzistirao da se u zapisnik unese točan odgovor, a tome je policijski djelatnik udovoljavao.

Prema sedmooptuženiku tijekom davanja iskaza nije primijenjena sila, prijetnja ili obmana u cilju pribavljanja iskaza određenog sadržaja, a policijski djelatnik, kao i zamjenik ŽDO-a u Osijeku, nisu

postavljali sugestivna pitanja. Ispitivanje kod istražnog suca koje je obavljeno 21. listopada 2006. god., i to u dva navrata, najprije oko 12,00 sati, a potom negdje pred večer, bilo je jednako korektno i vođeno je sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Svjedok nije pročitao zapisnik, jer je slušao glasno diktiranje sadržaja koji je unesen u zapisnik, a kako na isti nisu imali primjedbi ni on, a ni njegov branjenik, zapisnik su vlastoručno potpisali.

Iskaz je, kako je svjedok rekao, bio potresan zbog samih činjenica koje su iznijete, a za njega kao odvjetnika i jer njegov branjenik nije prihvatio savjet koji mu je dao u pogledu obrane šutnjom.

Svjedok je rekao da je tadašnji načelnik PU osječko-baranjske Vladimir Faber njegovom branjeniku izišao u susret i udovoljio mu zahtjevu da ga istražnom sucu ne sprovedu u liscama, jer je hrvatski branitelj.

Svjedok se prisjetio da tijekom ispitivanja načelnik Faber niti jednom nije ušao u prostoriju.

Odgovori na pitanja branitelja sedmooptuženika

U razgovoru koji je obavio u četiri oka, sedmooptuženik mu je rekao da s policijskim djelatnicima nije imao nikakvih problema, odnosno da ga nije nitko fizički i psihički maltretirao pritom, prisjetio se svjedok, te je njegov ondašnji klijent upotrijebio izraz: "Dečki su O. K."

Tijekom ispitivanja koje je trajalo od 14,45 do 19,00 sati u prostoriju je došao policijski djelatnik Vjekoslav Tapšanji⁸. U sobi za ispitivanje zadržao se vrlo kratko i pri tom nije ništa komentirao, niti je kontaktirao nazočne osobe.

Sedmooptuženik je u PU osječko-baranjskoj formalno ispitan 19. listopada 2006. god. To što je istražnom sucu priveden 21. listopada 2006. god. nije sporno, jer je u konkretnom slučaju, naveo je svjedok, istražni sudac donio rješenje kojim je odredio zadržavanje sedmooptuženika u policijskoj upravi do četrdeset osam sati.

Sedmooptuženik u PU osječko-baranjskoj nije ispitan bez nazočnosti branitelja, jer sukladno odredbama ZKP-a iskaz okrivljenika pribavljen bez nazočnosti branitelja, a kad se ne radi o slučaju kada je to dozvoljeno, predstavlja pravno nevaljani dokaz i kao takav se ne može upotrijebiti u kaznenom postupku, odnosno na takvim se dokazima ne može temeljiti sudska odluka.

Svjedok je izjavio da nije u srodstvu, te da uopće ne poznaje oštećenika Radoslava Ratkovića, jedinog preživjelog svjedoka likvidacija osječkih Srba na Dravi.

U svjedokovoj prisutnosti tadašnji načelnik Faber nije nakon ispitivanja sedmooptuženiku donio pizzu. Tijekom ispitivanja policijski djelatnik Mario Bratić nije sedmooptuženiku prezentirao pisanu dokumentaciju, a osnova sumnje da je ovaj počinio kazneno djelo ratnog zločina proizlazila je iz sadržaja zapisnika.

Odgovori na pitanja sedmooptuženika Zdravka Dragića

Svjedok je rekao kako i dalje smatra da sedmooptuženik nije kriv za zločin koji mu se stavlja na teret. Tijekom ispitivanja nitko od policijskih službenika nije koristio tzv. «memory stick».

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Svjedok je istaknuo da tijekom ispitivanja sedmooptuženika nije bilo prekida pa se iz prostorije nije niti izlazilo.

⁸ Prisjetimo se da je sedmooptuženik, iznoseći svoju obranu, rekao da ga je zbog ranijeg događaja, zbog kojega je mogao teško kazneno odgovarati, ucjenjivao Vjekoslav Tapšanji, inače njegov bratić, rekavši mu da policija ima dokaze za nezakonita postupanja koja su za vrijeme rata kao pripadnici Samostalne uskočke satnije činili Buše i drugi, a u ovom kaznenom postupku suoptuženici, te da će njegova zadaća biti potvrditi te dokaze i omogućiti da se zločinci, kako je Tapšanji rekao, privedu licu pravde.

Iako je kazao da o sadašnjim suoptuženicima ne zna ništa, za iskaz na štetu Branimira Glavaša i ostalih pripadnika Samostalne uskočke satnije ponuđena mu je manja kazna i status zaštićenog svjedoka. On je pak pristao na takvu ulogu vjerujući da policija doista protiv ostalih suoptuženika raspolaze dokazima.

Nije bilo ikakvih ispravaka zapisnika već je u nekoliko navrata, kada je u izjavi nešto bilo dvosmisleno, svjedok inzistirao da u zapisnik bude unesen točan odgovor.

Odgovor na pitanje branitelja četvrtooptuženika

Sedmooptuženik mu je osobno priopćio zašto je upravo njega izabrao za branitelja, no o tome nije želio iskazivati, budući da je prihvatio privilegij uskrate svjedočenja o onome što je kao branitelj saznao od okrivljenika.

Odgovor na pitanje branitelja šestooptuženika

Tijekom istrage, a dok je svjedok zastupao sedmooptuženika, nije poduzimana istražna radnja prepoznavanja i to je vidljivo iz spisa.

Odgovor na pitanje prvooptuženika Branimira Glavaša

Svjedok se ne sjeća datuma sačinjavanja kaznene prijave i istražnog zahtjeva.

Svjedočenje Ankice Kovač

Svjedokinja je djelatnica PU osječko-baranjske od 1994. godine. Kao zapisničarka prisustvovala je davanju iskaza trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić u fazi predistrage, a koje je obavljeno u uredu Stipe Rimca, tadašnjeg načelnika Ureda načelnika PU osječko-baranjske. Tijekom davanja iskaza u sobi za ispitivanje nalazili su se policijski djelatnici, zamjenik ŽDO-a u Osijeku Željko Krpan i Radoslav Arambašić koji je u to vrijeme bio branitelj trećeoptuženice.

Svjedokinja je istaknula da iskaz koji je trećeoptuženica davala „nije tekao glatko“, jer joj je trebalo vremena da se prisjeti događaja, te formira rečenice, a istaknula je, da pri tom nitko nije primijenio silu ili prijetnju prema optuženici. Odgovori su vjerno unošeni u zapisnik.

Tijekom ispitivanja bilo je nekoliko prekida, i tada se odlazilo na toalet, i pilo se kavu i sokove. Nitko nije ulazio u prostoriju, osim načelnika Fabera koji je, ušavši, pitao da li je nešto potrebno, misleći pri tom na osvježavajuće napitke. On se u prostoriji zadržao svega nekoliko minuta.

Nakon što je sačinjen, zapisnik su, kako je rekla svjedokinja, svi potpisali, a tijekom ispitivanja nije bilo ničeg neuobičajenog, što bi odudaralo od načina na koji se inače vrši ispitivanje u policijskoj upravi.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Trećeoptuženica kao i njen branitelj nazočili su diktiranju zapisnika u koji je unošeno sve ono na što okrivljena Gordana Getoš nije imala primjedbi. Također joj je omogućen odlazak na toalet najmanje dva puta.

Za vrijeme ispitivanja trećeoptuženica je bila vidljivo nervozna, teško je disala, a ponekad je ustajala i hodala po prostoriji, pri tom je izgledala uredno i imala je uredno počešljanu kosu.

Printer se, istaknula je svjedokinja, nalazio u susjednoj prostoriji od koje su vrata cijelo vrijeme bila širom otvorena.

Svjedokinja nije vidjela da je maloljetno dijete trećeoptuženice bilo dovođeno u policijsku upravu.

Odgovori na pitanja branitelja četvrtooptuženog

Kada joj je predan original zapisnika o ispitivanju trećeoptuženice, svjedokinja je navela da je u zapisnik unijela broj, datum, ime osumnjičenice, prebivalište, kazneno djelo, imena nazočnih osoba, vrijeme početka ispitivanja, osobne podatke osumnjičenice, a diktiranje zapisnika počelo je od stranice označene brojem „2“ s podnaslovom koji glasi: „Osumnjičenica izjavljuje“. U zaglavlju zapisnika, odmah iza osobnih podataka, pa do citiranog podnaslova, već se nalazio tekst koji je sačinjavao propisani obrazac.

U nastavku glavne rasprave temeljem odredbi članka 331. st.1. točka 3. ZKP-a **pročitani su iskazi svjedoka Radoslava Arambašića i Željka Krpana**, a koji su ispitani izvanraspravno.⁹

⁹ Odredba spomenutog članka predviđa da se zapisnike o iskazima svjedoka može, prema odluci vijeća, pročitati samo ako je svjedok zbog nedolaska optuženika ispitivan bez vođenja glavne rasprave, a tome se optužba i obrana nisu protivili.

Branitelj drugooptuženika naveo je da se iskaz svjedoka Radoslava Arambašića, sukladno odredbi članka 351. st. 1. ZKP-a, a koja propisuje da sud temelji presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnoj raspravi, nije smjelo pročitati. U svezi s tim uputio je na odredbu članka 331. st. 2. ZKP-a koja zabranjuje čitanje zapisnika o prijašnjem ispitivanju osoba koje su oslobođene dužnosti svjedočenja, ako te osobe nisu pozvane na glavnu raspravu.

14. veljače 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Darko Balać, Fond za humanitarno pravo Beograd, Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća upozorio je svjedoka, sukladno odredbi članka 324. st. 1. ZKP-a, da je dužan iznijeti Sudu sve što mu je o predmetu poznato, te da lažno svjedočenje predstavlja kazneno djelo. Svjedok je, sukladno odredbi članka 236. ZKP-a, poučen da nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja, ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svog bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti, ili kaznenom progonu.

Branitelj sedmooptuženika istaknuo je da svjedok nije upozoren da je kao rođak sedmooptuženika oslobođen obveze svjedočenja.¹⁰

Svjedok Vjekoslav Tapšanji, bratić sedmooptuženika

Svjedok je kao djelatnik Sektora kriminalističke policije u Odjelu organiziranog kriminala PU osječko-baranjske bio uključen u tim koji je istraživao ratne zločine počinjene u Osijeku 1991. god. U okviru toga je s većim brojem građana obavljao obavijesne razgovore. S optuženicima u ovom kaznenom predmetu nije obavljao obavijesne razgovore, niti je u odnosu na njih poduzimao ikakvu službenu radnju. Sa sedmooptuženikom nikada u svezi kaznenog djela koje mu se stavlja na teret nije privatno razgovarao, niti je na bilo koji način pokušao utjecati na njega u pogledu davanja iskaza određenog sadržaja.

Za dijelove iskaza sedmooptuženika da ga je, zbog ranijeg događaja zbog kojega je mogao teško kazneno odgovarati, svjedok ucjenjivao, rekavši mu da policija ima dokaze za nezakonita postupanja koja su za vrijeme rata kao pripadnici Samostalne uskočke satnije činili Buše i drugi, a u ovom kaznenom postupku suoptuženici, te da će njegova zadaća biti potvrditi te dokaze i omogućiti da se zločince privede licu pravde, da mu je za iskaz na štetu Branimira Glavaša i ostalih pripadnika Samostalne uskočke satnije ponuđena manja kazna i status zaštićenog svjedoka, da su se policijski djelatnici tijekom ispitivanja služili tzv. «memory stickom», da ga je svjedok instruirao da se pred istražnim sucem drži iskaza koji je dao u fazi kriminalističke obrade, a koje je **Predsjednik Vijeća** citirao, svjedok je demantirao riječima: „To apsolutno nije istina“. Također je naglasio da ne zna kojim bi ga drugim kaznenim djelom mogao ucijeniti, kad kazneno djelo ratnog zločina predstavlja najteže kazneno djelo. Svjedok je također rekao da svog bratića nije vidio godinu dana prije privođenja.

Svjedok je od kolega iz PU osječko-baranjske saznao da su sedmooptuženik Zdravko Dragić i petooptuženik Dino Kontić bili uključeni u likvidacije osječkih Srba na Dravi, no o njihovom konkretnom sudioništvu nije imao nikakvih saznanja. Zaštićeni svjedok pod nazivom „Drava“ označio je sedmooptuženika kao jednog od odgovornih za ratni zločin. Iskaz zaštićenog svjedoka pročitao je noć prije uhićenja sedmooptuženika.

¹⁰ Zakonska odredba sadržana u članku 234. st. 2. ZKP-a propisuje da su obveze svjedočenja oslobođeni rođaci okrivljenika u uspravnoj lozi, rođaci u pobočnoj lozi do trećeg stupnja zaključno, te srodnici po tazbini do drugog stupnja zaključno. Svjedok i sedmooptuženik nalaze se u četvrtom stupnju srodstva pobočne loze, budući da su otac sedmooptuženika i majka svjedoka rođeni brat i sestra.

Od bivšeg načelnika osječke policije Vladimira Fabera, rekao je svjedok, zatražio je da ga zbog rodbinske povezanosti skloni sa slučaja. Također je zatražio da prilikom dovođenja okrivljenika Dragića u policijsku upravu nazoči obavljanju obavijesnog razgovora, a koji je sa sedmooptuženikom obavio policijski djelatnik Mario Bratić. Time ni na koji način nije prekršio pravila službe, odnosno policijskog postupanja.

Svjedok je obavljanje obavijesnog razgovora započeo u jutarnjim satima, kada je sedmooptuženik u svojstvu uhićenika doveden u PU osječko-baranjsku. Tada mu je rekao da je u policijsku upravu doveden zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, te da će protiv njega biti provedena kriminalistička obrada, i da ima prava uzeti odvjetnika. Sedmooptuženik je, rekao je svjedok, odgovorio da njemu odvjetnik nije potreban. Tom prilikom okrivljeniku su verbalno predloženi i dijelovi iz iskaza ugroženog svjedoka „Drava“.

Svjedok se prisjetio da je policijski djelatnik Mario Bratić upozorio sedmooptuženika na pravo da angažira odvjetnika. Ovaj je s liste dežurnih odvjetnika, koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja nadležnim policijskim upravama, izabrao odvjetnika Damira Ratkovića.

Svjedok se prisjetio da su tijekom davanja iskaza četvrtooptuženiku kupovani lijekovi, a koje je ovaj u sklopu terapije bio dužan uzimati u određenim vremenskim intervalima.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Sa sedmooptuženikom svjedok je imao korektan rodbinski odnos.

Svjedok se prisjetio da je zajedno s kolegama iz interventne policije trebao uručiti poziv trećeoptuženici da se javi u PU osječko-baranjsku. No, poziv joj nije uručen, jer je nisu zatekli kod kuće.

Svjedok je rekao da trećeoptuženica, u svezi kriminalističke obrade koja je provedena u PU osječko-baranjskoj, nije imala nikakvih problema, a u njenom vanjskom izgledu nije primijetio ništa neobično. Svim osobama koje se privodi i zadržava u policijskoj upravi osigurava se odmor tijekom noći. Trećeoptuženici kao i sedmooptuženiku u tu svrhu osiguran je krevet.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Praksa je da se, prije privođenja osumnjičenika istražnom sucu, s njim prethodno obavi obavijesni razgovor, no to ovisi od konkretne situacije.

Svjedok je naveo da je točno da je od kolega saznao da se sedmooptuženika dovodi u svezu s likvidacijama osječkih Srba na Dravi, a ne iz iskaza zaštićenog svjedoka „Drava“. Policijski djelatnici su do ovih navoda došli iz prethodno dobivenih operativnih saznanja. Naime, u iskazu ugroženog svjedoka „Drava“ osoba koja je radila u ugostiteljskom objektu „VIP“ u centru grada dovodi se u svezu s pokušajem likvidacije Radoslava Ratkovića. Sedmooptuženik je zaista radio u navedenom lokalitetu.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Svjedok je rekao da je s Matijom Horvatom obavio obavijesni razgovor¹¹. U svezi toga dao je iskaz unutarnjoj kontroli MUP-a RH, jer su se pojavile dvojbe oko zakonitosti njegovog postupanja prilikom obavljanja spomenutog obavijesnog razgovora.

Damir Huber protiv svjedoka je podnio kaznenu prijavu koja je u međuvremenu odbačena.¹²

Odgovor na pitanje branitelja sedmooptuženika

Na općinskom sudu u Osijeku protiv svjedoka se vodio kazneni postupak zbog kaznenog djela iznuđivanja iskaza iz članka 126. KZ RH. Donijeta je presuda kojom je optužba odbijena.

Svjedok Mario Bratić

Svjedok je tijekom 2006. god. radio kao policijski djelatnik u PU osječko-baranjskoj u Odjelu općeg kriminaliteta. Bio je uključen u vođenje kriminalističke obrade u povodu likvidacije građana srpske nacionalnosti u Osijeku tijekom 1991. god. Četvrtooptuženika Mirka Sivića telefonom je obavijestio

¹¹ Matija Horvat je u ovom kaznenom postupku predložen kao svjedok od ŽDO-a u Zagrebu.

¹² Damir Huber je kao svjedok predložen od prvooptuženika Branimira Glavaša.

da treba doći u policijsku upravu na obavijesni razgovor. Također je vršio ispitivanje sedmooptuženika Zdravka Dragića.

Neposredno nakon dovođenja u policijsku upravu s osumnjičenikom Dragićem najprije je razgovarao Vjekoslav Tapšanji i to nekih 15-ak minuta. Zatim je Tapšanji predstavio svjedoka sedmooptuženiku rekavši da će sada svjedok Bratić s njim obaviti obavijesni razgovor.

Svjedok se prisjetio da je sedmooptuženik tijekom trosatnog ispitivanja bio vidljivo uzrujan te da je u nekoliko navrata i zaplakao. Nakon obavljenog obavijesnog razgovora svjedok je sedmooptuženiku priopćio da će biti uhićen zbog sumnje da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, i zatim je ispunio izvješće o uhićenju. Omogućeno mu je da o tome obavijesti svoju suprugu. Također je upozoren na pravo da angažira odvjetnika, te je sedmooptuženik s liste dežurnih odvjetnika, koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja je nadležnim policijskim upravama, izabrao odvjetnika Damira Ratkovića i potpisao mu punomoć. Nakon kraćih konzultacija s odvjetnikom policijskim djelatnicima je rečeno da će sedmooptuženik iznijeti svoju obranu.

Ispitivanju su nazočili zamjenik ŽDO-a u Osijeku Zvonko Kuharić, izabrani branitelj, zapisničarka Ivana Jerković i svjedok. Sedmooptuženik je upozoren sukladno odredbama ZKP-a i to je zapisnički konstatirano. „Nitko prema Dragiću nije upotrijebio silu, ili obmanu, kako bi se utjecalo na njegov iskaz“, istaknuo je svjedok, dodavši da je sedmooptuženik na kraju potpisao svaku stranicu zapisnika. Zapisnik ni na koji način nije ispravljan. Postupanje policijskih djelatnika sedmooptuženik je, kako je rekao svjedok, ilustrirao riječima: „Da sam znao da će biti ovakav tretman u policiji, došao bih i ranije“.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Tijekom ispitivanja sedmooptuženika nitko nije ulazio u prostoriju, osim Vjekoslava Tapšanji koji je, ušavši, pitao da li je nešto potrebno, misleći pri tom na osvježavajuće napitke. On se u prostoriji zadržao svega nekoliko minuta.

Kada nitko od policijskih djelatnika nije bio u sobi optuženika su čuvali pripadnici interventne policije.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Sedmooptuženik je u PU osječko-baranjsku doveden temeljem poziva koji je vlastoručno potpisao. Djelatnici interventne policije poziv su optuženiku uručili osobno i to u njegovoj obiteljskoj kući, a to je u policijskoj upravi uobičajen način uručivanja poziva.

Odgovor na pitanje branitelja sedmooptuženika

Tijekom ispitivanja tadašnji načelnik Faber nije ulazio u prostoriju, niti je nakon završenog ispitivanja sedmooptuženiku donio pizzu.

Odgovor na pitanje sedmooptuženika

O korištenju tzv. «memory sticka» svjedok nije imao ikakvih saznanja.

Zapažanja:

Branitelj prvooptuženika Branimira Glavaša odvj. Ante Madunić fotografirao je svjedoke tijekom glavne rasprave. Za fotografiranje je koristio mobilni uređaj s bljeskalicom upadljivo plave boje. Predsjednik Vijeće nije reagirao, iako se unatoč načelu javnosti u sudnici ne dozvoljavaju fotografska, filmska, televizijska i druga tehnička snimanja i to je propisano odredbom članka 299. st. 3. ZKP-a. Iznimno, ova se snimanja mogu dozvoliti, i to odlukom predsjednika županijskog suda (fotografsko snimanje), te Predsjednika Vrhovnog suda RH za ostala tehnička snimanja.

15. veljače 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić, Dagmara Marti Pilazsek i Nebojša Paunović, Ured OEES-a u Zagrebu.

Svjedok Željko Mikulić

Svjedok se kao policijski djelatnik PU zagrebačke, a po naredbi ravnateljstva MUP-a, priključio radnoj skupini koja je 2005. i 2006. god. istraživala ratne zločine počinjene u Osijeku 1991. god. U Osijek je došao početkom rujna 2005. god. kada je započela kriminalistička obrada. U sklopu dobivene zadaće trebao je provesti izvide u svezi provjere navoda koji su proizlazili iz iskaza ugroženog svjedoka „Drava“. U tom smislu je, zajedno s policijskim djelatnikom Antoniom Gerovcem, obavio s trećeoptuženicom Gordanom Getoš-Magdić i četvrtooptuženikom Mirkom Sivićem obavijesni razgovor kao i ispitivanja navedenih osoba u svojstvu osumnjičenika.

Inače, četvrtooptuženik je, u iskazu danom u predistrazi, priznao da je kao pripadnik Samostalne uskočke satnije sudjelovao u likvidaciji jedne muške osobe, te je trećeoptuženicu označio kao osobu od koje su pripadnici SUS-a izravno dobivali zapovijedi.

Na glavnoj raspravi četvrtooptuženik je iznoseći obranu izjavio da je njegov iskaz u osječkoj policiji iznuđen.

Svjedočenje o obavljanju obavijesnog razgovora sa četvrtooptuženikom Mirkom Sivićem, kao i o njegovom ispitivanju u svojstvu osumnjičenika u PU osječko-baranjskoj

Svjedok je rekao da je četvrtooptuženik u PU osječko-baranjsku došao 16. listopada 2006. god. u prijednevnim satima, no, nije mogao sa sigurnošću tvrditi da je datum dolaska u policijsku upravu točan. Policijski djelatnik Mario Bratić prethodno je četvrtooptuženika telefonom obavijestio da treba doći u policijsku upravu na obavijesni razgovor.

Obavijesni razgovor je trajao četiri, ili pet, sati, a možda i dulje. Četvrtooptuženik je, kako je rekao svjedok, bio iznimno kooperativan. Bio je spreman svoj iskaz formalizirati u nazočnosti državnog odvjetnika.

Sat, ili dva, kasnije pristupilo se ispitivanju četvrtooptuženog. Upozoren je na prava koja ima temeljem odredaba Zakona o kaznenom postupku. Rečeno mu je za koje ga se kazneno djelo tereti, da je uhićen, da može angažirati odvjetnika, da se ima pravo braniti šutnjom, te da o uhićenju može izvijestiti članove uže obitelji. Ponuđeno mu je da sa liste dežurnih odvjetnika, koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja je nadležnim policijskim upravama, odabere odvjetnika. Poslije nekoliko bezuspješnih pokušaja da se četvrtooptuženiku angažira odvjetnik, budući da pozvani odvjetnici nisu zatečeni u svojim uredima, konačno se na poziv odazvala odvjetnica čijeg imena se svjedok nije mogao sjetiti. Čim je odvjetnica došla u prostorije policijske uprave omogućeno joj je da s okrivljenikom Sivićem obavi razgovor nasamo. Nakon toga četvrtooptuženik joj je potpisao punomoć. Ispitivanje je obavljeno u nazočnosti zamjenika ŽDO-a u Osijeku Željka Krpana, braniteljice, svjedoka, policijskog djelatnika Gerovca, zapisničarke i, naravno, okrivljenika Sivića.

Tijekom ispitivanja četvrtooptuženik je rekao da boluje od reumatoidnog artritisa, a lijekove koji su se nalazili u vrećici uzimao je u propisanim vremenskim intervalima. Bilo je nekoliko prekida koji su korišteni za odlazak u toalet i za osvježenje.

Prije i za vrijeme ispitivanja u policijskoj upravi, istaknuo je svjedok, prema osumnjičeniku Mirku Siviću nisu primijenjene sila, prijetnja, ili neka druga sredstva kojima bi se utjecalo na dobivanje iskaza, ili na njegov sadržaj.

Tijekom ispitivanja koje je trajalo između sedam i osam sati, četvrtooptuženik je polako i detaljno iznosio obranu, u prostoriju nije nitko ulazio, pa ni tadašnji načelnik Faber, a osumnjičenik Sivić i njegova braniteljica bez primjedbi su potpisali zapisnik.

Svjedok je za navode o dijelovima iskaza četvrtooptuženika, u kojima je ovaj tvrdio da se od njega na ispitivanju tražilo da sve „natovari“ prvooptuženom Branimiru Glavašu, te da će za davanje takovog iskaza dobiti status ugroženog svjedoka, kao i da su mu policijski djelatnici zaprijetili da će dobiti 20

godina robije ukoliko odbije surađivati, a koji navodi su mu (svjedoku) predočeni, rekao da su netočni navodi.

Svjedočenje o obavljanju obavijesnog razgovora sa trećeoptuženicom Gordanom Getoš-Magdić, kao i o njenom ispitivanju u svojstvu osumnjičene u PU osječko-baranjskoj

Svjedok je rekao da je obavijesni razgovor s trećeoptuženicom obavljen 18. listopada 2006. god., odmah nakon što se dobrovoljno javila u prostorije PU osječko-baranjske. Na obavijesni razgovor javila se između 20,30 i 21,00 sat. Rečeno joj je da je na obavijesni razgovor pozvana u svojstvu osumnjičene. Također joj je priopćeno zašto se okrivljuje i koje su osnove sumnje protiv nje, te da nije dužna iznijeti svoju obranu, niti odgovarati na pitanja.

Prvi sat obavijesnog razgovora trećeoptuženica je bila vrlo neugodna i odbijala je, kako je rekao svjedok, dati iskaz, te je demonstrativno hodala po sobi i bacala torbu i jaknu.

Kada su joj rekli za koja kaznena djela postoje osnovi sumnje protiv nje, zaprijetila je svojim vezama, a nakon što su je upoznali s iskazom ugroženog svjedoka „Drava“ i iskazom četvrtooptuženika, odbila je dati iskaz. Tada joj je rečeno da je uhićena, te da ima pravo angažirati odvjetnika. Trećeoptuženica je rekla da je njena obitelj već angažirala odvjetnika Radoslava Arambašića.

Oko ponoći, prisjetio se svjedok, došao je njezin odvjetnik Radoslav Arambašić, a tadašnji načelnik Faber dopratio je i njezinog oca Andriju Getoša koji ju je posjetio u dva navrata.

Svjedok je istaknuo da je osobno vidio kada je trećeoptuženica potpisala punomoć branitelju. Trećeoptuženici je omogućen razgovor „nasamo“ s odvjetnikom, nakon čega je noć provela u policiji. U tu svrhu osigurana joj je prostorija u koju je donijet krevet s čistom posteljinom, iako je uobičajena praksa da se uhićenike sprovodi u posebne prostorije za zadržavanje koje se nalaze u podrumu zgrade. Svjedok je precizirao da je trećeoptuženica lišena slobode 19. listopada 2006. god. u 01,20 sati. Tijekom cijelog tog dana nije poduzimano ispitivanje, ali je obavljen neformalni razgovor, jer je trećeoptuženica željela objasniti svoj angažman u postrojbama HV-a tijekom rata, kao i razloge zbog kojih ne želi iznijeti svoju obranu. O vođenju ovog neformalnog razgovora sačinjena je i službena bilješka.

20. listopada 2006. god. između 17,00 i 17,30 sati, a nakon konzultacija s odvjetnikom trećeoptuženica je pristala dati formalni iskaz.

Ispitivanju su nazočili, osim svjedoka i zamjenik ŽDO-a u Osijeku Željko Krpan, optuženica i njezin branitelj, kolega Gerovac i zapisničarka Ankica Kovač.

Davanje iskaza trajalo je sedam sati, a teklo je ležerno i bez prisile, ustvrdio je svjedok, dodavši da su poslije toga osumnjičena i odvjetnik najprije pročitali, a potom i potpisali zapisnik. Tijekom davanja iskaza nakratko je navratio i tadašnji načelnik Faber, te je prisutne pitao trebaju li osvježenje. Njegova tajnica Barica je nakon toga donijela sokove i kavu.

Trećeoptuženica je tijekom davanja iskaza bila psihički i fizički stabilna, a rečenice je jasno i koncizno iznosila. Njen iskaz je vjerno unijet u zapisnik.

Omogućen joj je i odlazak u toalet.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

19. listopada 2006. god. u PU osječko-baranjsku privedene su još neke osobe koje su u ovom predmetu bile osumnjičene za isto kazneno djelo. Četvrtooptuženica se tijekom neformalnog razgovora interesirala o visini zapriječene kazne, kao i o načinu dobivanja statusa krunskog svjedoka. Dana 19. listopada 2006. god. raspolagali su iskazom ugroženog svjedoka „Drava“, a imali su i iskaz četvrtooptuženika Mirka Sivića. U to vrijeme je još netko od optuženika davao iskaz.

Na zahtjev trećeoptuženice omogućeno joj je da u nekoliko navrata telefonski kontaktira kćerku, a kćerka je na njezin zahtjev i dovedena u policijsku upravu. Dijete je doveo muž trećeoptuženice 20. listopada 2006. god. između 15,00 i 16,00 sati.

Netko od policijskih djelatnika posjetio je trećeoptuženicu u zatvoru u Zagrebu zbog prijetnji koje su joj upućivane.

Na obavijesni razgovor došla je dobrovoljno i nije bila privedena.

Nitko od policijskih djelatnika u PU osječko-baranjskoj prema trećeoptuženici nije primijenio okrutne, brutalne i monstrozne metode koje su bile usmjerene na njezino dostojanstvo. Postupalo se krajnje profesionalno i humano.

Trećeoptuženica je u svog branitelja imala puno povjerenje.

Branitelj trećeoptuženice kažnjen je novčanom kaznom od 2000,00 kn zbog vrijeđanja Predsjednika Vijeća.¹³

Odgovori na pitanja branitelja trećeoptuženice

Nakon završenog obavijesnog razgovora o tome se sačinjava službenu bilješku, a ne zapisnik. Trećeoptuženica je nakon obavljenog obavijesnog razgovora izjavila da će se u buduće braniti šutnjom.

Zapisnik se formalno sačinjava kad osumnjičena osoba odluči iskazivati i to u nazočnosti branitelja i nadležnog državnog odvjetnika. Za vrijeme obavljanja obavijesnog razgovora trećeoptuženica nije bila uhićena, već se u policijskoj upravi nalazila dobrovoljno.

19. ili 20. listopada 2006. god. javljeno je s porte da je u policijsku upravu pristupio odvjetnik Nedić, no trećeoptuženica je izjavila da ona ima odvjetnika Arambašića. Istog dana odvj. Arambašić je priopćio svojoj branjenici da će ići u Zagreb, a kako bi izvidio mogućnosti dobivanja statusa krunskog svjedoka za nju.

Odgovori na pitanja branitelja četvrtooptuženika

Četvrtooptuženik je vođen na jednu lokaciju u gradu Osijeku, jer je bio voljan pokazati objekt u kojem je bila smještena njegova postrojba za vrijeme rata i to se odigralo prije nego što je formalno ispitan.

Četvrtooptuženik je tvrdio da se dobro osjeća i da je s obzirom na kroničnu prirodu bolesti to njegovo redovno stanje. Svjedok Mikulić se ne sjeća da je formalni zapisnik sačinjen istog dana kada je optuženik i pristupio u policijsku upravu.¹⁴

U odnosu na četvrtooptuženika postupljeno je sukladno odredbi članka 177. ZKP-a koja nalaže redarstvenim vlastima da osumnjičeniku na njegov zahtjev omoguće da uzme branitelja, odnosno, ukoliko izabrani branitelj ne može doći, da osumnjičeniku omoguće da uzme branitelja sa liste dežurnih odvjetnika koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja nadležnim policijskim upravama. Četvrtooptuženik nije spominjao da nije u mogućnosti platiti odvjetnika.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Vladimir Faber je rukovodio kriminalističkom obradom koja je provedena od 16. do 21. listopada 2006. god.

Trećeoptuženici i četvrtooptuženiku iskaz ugroženog svjedoka „Drava“ usmeno je predočavan, odnosno spomenuti iskaz korišten je u kontekstu postavljanja pitanja.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Četvrtooptuženik je vođen u Keršovanijevu i Dubrovačku ulicu u Osijeku, a radi provjere navoda ugroženog svjedoka „Drava“, a i kako bi se provjerila vjerodostojnost njegovog iskaza.

Prvooptuženik i četvrtooptuženik naveli su da je iskaz svjedoka u cijelosti neistinit, dok je branitelj četvrtooptuženika iskaz svjedoka ocijenio kao tendenciozan.

Zapažanja

Branitelj prvooptuženika Branimira Glavaša odvj. Ante Madunić i danas je tijekom glavne rasprave fotografirao svjedoka. Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević zatraživši riječ o tome je obavijestio Predsjednika Vijeća. Pri tom je istakao da je Zakonom o kaznenom postupku, in concreto odredbom 299. st. 3., zabranjeno vršiti fotografska snimanja u sudnici. Nakon toga branitelj prvooptuženika se ispričao, a Predsjednik Vijeća mu je naložio da fotografije izbriše. Incident nije zapisnički konstatiran.

¹³ Branitelj trećeoptuženice kažnjen je novčano zbog komentara da Predsjednik Vijeća ne želi čuti sva pitanja koja obrana postavlja svjedocima, već samo ona koja mu odgovaraju.

¹⁴ Zapisnik o ispitivanju četvrtooptuženika Mirka Sivića u svojstvu osumnjičenika sačinjen je 17. listopada 2006. god.

18. veljače 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Maja Karaman, Odbor za zaštitu ljudskih prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OESS-a u Zagrebu

Svjedok Antonio Gerovac

Svjedok je kao policijski djelatnik PU zagrebačke u srpnju 2005. god. upućen u Osijek radi sudjelovanja u istraživanju kaznenih djela ratnog zločina koja su u ovom gradu počinjena tijekom 1991. i 1992. god. U tom smislu je zajedno s policijskim djelatnikom Željkom Mikulićem obavio s trećeoptuženicom Gordanom Getoš-Magdić i četvrtooptuženikom Mirkom Sivićem obavijesni razgovor kao i ispitivanja ovih osoba u svojstvu osumnjičenika.

Saslušanje trećeoptuženice kao i četvrtooptuženika obavljeno je po zakonu, nije bilo ni povišenih tonova, ustvrdio je svjedok, a kamoli primjene sile, prijetnje ili obmane.

Svjedočenje o obavljanju obavijesnog razgovora sa trećeoptuženicom Gordanom Getoš-Magdić kao i njenom ispitivanju u svojstvu osumnjičenice u PU osječko-baranjskoj

Svjedok je rekao da je obavijesni razgovor s trećeoptuženicom obavljen 18. listopada 2006. god. odmah nakon što se dobrovoljno javila u prostorije PU osječko-baranjske. Na obavijesni razgovor javila se između 20,30 i 21,00 sat, a s njom je u policijsku upravu došao i otac.

Trećeoptuženica je nakon dolaska u policiju, najprije bila bahata, bacala je stvari i prijetila svojim vezama. No, kada je nakon sat i pol uspostavljen normalan kontakt priopćeno joj je da je na obavijesni razgovor pozvana u svojstvu osumnjičenika. Također joj je priopćeno za što se tereti kao i da su je neke osobe u svojim iskazima izravno sumnjičile za sudjelovanje u kaznenom djelu ratnog zločina. Objasnila je da ne želi iskazivati, jer se boji za svoj i život svoje obitelji.

Uhićena je 19. listopada 2006. god. u 01,30 sati nakon što je rekla da želi napustiti prostorije policijske uprave. Svjedok je osobno ispunio nalog o uhićenju, te trećeoptuženicu upozorio da ne mora iznositi obranu, da može angažirati odvjetnika i da o uhićenju može izvijestiti nekog od članova obitelji.

Nakon toga, prisjetio se svjedok, došli su njezin odvjetnik Radoslav Arambašić i otac Andrija Getoš. Omogućen joj je razgovor s odvjetnikom, a kome je nazočio i njen otac. Odvjetnik je ubrzo izvijestio da će se trećeoptuženica braniti šutnjom, a potpisanu punomoć o zastupanju predao je na zahtjev policijskih djelatnika.

Noć je trećeoptuženica provela u policiji, a u tu svrhu osigurana joj je prostorija u koju je donijet krevet s čistom posteljinom, iako je uobičajena praksa da se uhićenci sprovode u posebne prostrije za zadržavanje.

Tijekom 19. listopada 2006. god. nije poduzimano ispitivanje trećeoptuženice. Tog dana posjetili su je odvjetnik i otac, kao i suprug koji joj je donio garderobu kako bi se preobukla. Omogućen joj je i telefonski kontakt s kćerkom, majkom, šogoricom i bratom.

U poslijepodnevnim satima dogodio se obrat. Trećeoptuženica se predomislila i odlučila dati iskaz, kazao je svjedok, ističući kako mu nije poznato zbog čega je promijenila mišljenje.

O odluci trećeoptuženice da iznese obranu obaviješteni su od tadašnjeg načelnika Fabera.

Ispitivanju su nazočili, osim svjedoka i zamjenik ŽDO u Osijeku Željko Krpan, optuženica i njezin branitelj, kolega Mikulić i zapisničarka. Kako je ispitivanje potrajalo satima radile su se pauze kad bi netko zamolio i sve je prošlo bez problema. Svjedok je dodao da su nakon davanja iskaza trećeoptuženici i njezinom branitelju pročitali zapisnik i tražili da ga dobro promotre, odnosno pročitaju još jednom prije potpisivanja. Nitko na zapisnik nije imao primjedbi. Trećeoptuženica je potpisala svih šest primjeraka zapisnika i to svaku stranicu posebno.

Svjedok je istaknuo da je notorna laž da su nad trećeoptuženicom tijekom ispitivanja bile primijenjene okrutne, brutalne i monstruozne metode.

Svjedočenje o obavljanju obavijesnog razgovora sa četvrtooptuženikom Mirkom Sivićem kao i njegovom ispitivanju u svojstvu osumnjičenika u PU osječko-baranjskoj

Četvtooptuženik je u policijsku upravu došao prije trećeoptuženice.

Prilikom obavljanja obavijesnog razgovora četvrtooptuženiku su predočene sumnje o njegovom sudjelovanju u događajima vezanim za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina u Osijeku 1991. i 1992. god. i tijekom razgovora nije bilo ikakvih problema.

Nakon toga je Mirko Sivić uhićen, no svjedok vrijeme uhićenja nije mogao precizirati. Okrivljeni Mirko Sivić je upozoren na prava koja ima temeljem odredaba Zakona o kaznenom postupku. Rečeno mu je za koje se kazneno djelo tereti, da je uhićen, da može angažirati odvjetnika, da se ima pravo braniti šutnjom, te da o uhićenju može izvijestiti članove uže obitelji. Svjedok se nije mogao izjasniti o tome je li okrivljenom ponuđeno da s liste dežurnih odvjetnika (koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja nadležnim policijskim upravama) odabere odvjetnika, ili mu je odvjetnik dodeljen, no, uskoro se u prostoriji policijske uprave pojavila odvjetnica. Odmah joj je omogućeno da s okrivljenikom Sivićem obavi razgovor nasamo. Nakon toga četvrtooptuženik joj je potpisao punomoć. Ispitivanje okrivljenika je obavljeno u nazočnosti zamjenika ŽDO u Osijeku Željka Krpana, braniteljice, policijskog djelatnika Mikulića, zapisničarke i svjedoka.

Tijekom ispitivanja četvrtooptuženik je rekao da boluje od reumatoidnog artritisa. Bilo je nekoliko prekida koji su korišteni za odlazak u toalet i za osvježenje.

Prije i za vrijeme ispitivanja u policijskoj upravi prema osumnjičeniku Mirku Siviću nisu primijenjene sila, prijetnja ili neka druga sredstva kojima bi se utjecalo na dobivanje iskaza ili na njegov sadržaj. Zapisnik su nakon što su ga pročitali, potpisali i četvrtooptuženik i njegova braniteljica bez primjedbi.

Svjedok je za dijelove iskaza četvrtooptuženika u kojem je ovaj tvrdio da se od njega na ispitivanju tražilo da sve „natovari“ prvooptuženom Branimiru Glavašu, te da će za davanje takovog iskaza dobiti status ugroženog svjedoka, kao i da su mu policijski djelatnici zaprijetili da će dobiti 20 godina robije ukoliko odbije surađivati, a koji su mu predočeni, rekao da su apsolutno netočni.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Trećeoptuženica je u policijskoj upravi zadržana do iza ponoći 21. listopada 2006. god. Svjedok misli da je od njezinog dolaska u PU osječko-baranjsku pa do trenutka kad je prepraćena istražnom sucu prošlo između 50-52 sata. Napomenuo je da je u policijsku upravu trećeoptuženica došla dragovoljno, a i na obavijesnom se razgovoru nalazila dragovoljno sve do trenutka uhićenja, odnosno do trenutka kada je ispunjeno izvješće o zadržavanju.

Otac je trećeoptuženicu posjetio u tri navrata i to 18. listopada 2006., zatim 19. listopada u ranim jutarnjim satima i istog dana između 09,00 i 10,00 sati.

Neformalni razgovor je obavljen 20. listopada 2006. god., jer je trećeoptuženica željela objasniti razloge zbog kojih ne želi iznijeti svoju obranu. O vođenju ovog neformalnog razgovora sačinjena je i službena bilješka.

Trećeoptuženica je u svog branitelja imala puno povjerenje, a između nije primijetio postojanje animoziteta.

Tijekom davanja iskaza nakratko je navratio i tadašnji načelnik Faber, te je prisutne pitao trebaju li osvježenje. Njegova tajnica je nakon toga donijela sokove i kavu.

Svjedok nije znao je li odvjetnik spominjao mogućnost dobivanja statusa krunskog svjedoka za branjenicu.

Četvrtooptuženik nije uopće gubio svijest tijekom davanja iskaza i razumio je sva pitanja.

Odgovori na pitanja branitelja trećeoptuženice

Umjesto spomenute službene bilješke nije sačinjen zapisnik, jer je trećeoptuženica bila protiv davanja ikakvog formalnog iskaza, a sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku redarstvene vlasti mogu odlučivati o tome hoće li sačiniti službenu bilješku ili će formalizirati iskaz u vidu zapisnika.

Svjedok je rekao da je javljeno s porte da je u policijsku upravu pristupio odvjetnik Nedić, no trećeoptuženica je izjavila da ona ima odvjetnika Arambašića. U pratnji odvjetnika Nedića nalazio se i odvjetnik trećeoptuženice.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Za iskaz svjedoka Radoslava Arambašića u kome tvrdi da su trećeoptuženoj fizički predočavani zapisnici o ispitivanju ostalih suoptuženika svjedok je naveo da nije točan.

Uglavnom su se zajedno s kolegom Mikulićem 19. i 20. listopada 2006. god. od 8,00 ili 9,00 sati pa do večernjih sati nalazili u prostoriji s trećeoptuženicom.

Na zahtjev trećeoptuženice omogućeno joj je da u nekoliko navrata telefonski kontaktira kćerku, a kćerka je na njezin zahtjev i dovedena u policijsku upravu, a odluku o tome donio je tadašnji načelnik Faber. Svjedok nije bio prisutan kada je dijete dovedeno u policijsku upravu.

Točno je da se trećeoptuženica raspitivala o visini zapriječene kazne kao i o mogućnostima za dobivanja statusa krunskog svjedoka. Rečeno joj je da o tome može odlučiti samo Glavni državni odvjetnik RH.

Predočavajući iskaz svjedoka Mikulića da je odv. Arambašić priopćio svojoj branjenici da će ići u Zagreb, a kako bi izvidio mogućnosti dobivanja statusa krunskog svjedoka, svjedok je takvu mogućnost dozvolio.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

U Keršovanijevu ulicu u Osijeku išao je s Mikulićem i četvrtooptuženikom, a kako bi provjerili neformalne navode IV.- optuženog. Svjedok misli da o tome nije sačinjena formalna bilješka, fotoelaborat, a nije vršeno ni fotografiranje kuće.

Predsjednik Vijeća zabranio je postavljanje pitanja branitelju šestooptuženika i branitelju drugooptuženika, jer se ista nisu odnosila na činjenične okolnosti u svezi kojih je svjedok pozvan da svjedoči, kao i zbog zadiranja pojedinih pitanja u fazu kriminalističke obrade. Spomenuti branitelji tražili su da o prigovoru protiv mjera Predsjednika Vijeća odluči Vijeće, a sukladno odredbi članka 297. st. 4. ZKP-a.

Odluka Vijeća

Vijeće se suglasilo sa mjerama koje je poduzeo Predsjednik Vijeća. Naime, Predsjednik Vijeća opomenuo je branitelja prvooptuženika odv. Veljka Miljevića rekavši mu da će ukoliko nastavi s takvim ponašanjem u sudnici biti novčano kažnjen.¹⁵

Četvrtooptuženik je naveo da je iskaz svjedoka neistinit.

Branitelj drugooptuženika naveo je da se iskaz svjedoka u bitnom razlikuje od iskaza svjedoka Mikulića i Arambašića, pri tom stavljajući primjedbu na rad Vijeća koje mu onemogućuje kontakte s branjenikom za vrijeme pauze.

19. veljače 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, » Documenta», Zagreb

Suđenje prate Darko Balać, Fond za humanitarno pravo, Beograd, Maja Karaman, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Jelena Đokić Jović, «Documenta», veleposlanik Jorge Fuentes Monzonis-Villalonga, šef Ureda OESS-a u Zagrebu, Romana Maćešić, Dagmara Marti Pilazsek, i Monika Čavlović, Ured OESS-a u Zagrebu.

¹⁵ Odv. Veljko Miljević obratio se tijekom glavne rasprave zamj.ŽDO u Zagrebu, a u trenutku kada je ona stavila primjedbu na pitanje koje je on postavio svjedoku, riječima: „Samo se Vi lijepo sjedite, svaki put se diže kad osjeti da je opasno“!

Predsjednik Vijeća utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupile sve pozvane osobe, osim IV.-optuženog Mirka Sivića kome je neposredno prije početka glavne rasprave pozlilo.

Budući da time nisu bile ostvarene sve zakonske pretpostavke za nastavak glavne rasprave, **Predsjednik Vijeća** istu je odgodio za dan **25., 26. i 27. veljače 2008.** godine, a kako je inače bilo odlučeno raspravnim rješenjem od 21. siječnja 2008. god.

Branitelji II. – optuženog i IV. – optuženog nisu bili suglasni da se vještak za grafologiju sasluša izvanraspravno, bez vođenja glavne rasprave, a na način predviđen odredbom članka 305. st. 4. ZKP-a.¹⁶

Branitelj četvrtooptuženika predložio je da se do nastavka glavne rasprave pribavi medicinsku dokumentaciju o zdravstvenom stanju četvrtooptuženika, te da se o njegovoj raspravnoj sposobnosti očituju vještaci medicinske struke.

13. ožujka 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb

Suđenje prate Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Darko Balać, Fond za humanitarno pravo, Beograd, Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu, Davor Trkulja, veleposlanstvo Republike Srbije

Predsjednik Vijeća je pročitao nalaz i mišljenje sudskog vještaka medicinske struke prof. dr. sc. Vladimira Gašparovića iz kojeg je proizlazilo da je zdravstveno stanje četvrtooptuženika Mirka Sivića poboljšano i da je isti raspravno sposoban.

U nalazu i mišljenju sudske vještakinje Vere Folnegović Šmalc, koja je 12. ožujka 2008. god. pregledala trećeoptuženicu Gordanu Getoš-Magdić zbog započetog štrajka glađu, utvrđeno je da trećeoptuženica ima uredne intelektualne i svjesne funkcije, kao i potpuni uvid u aktualnu poziciju. što je čini raspravno sposobnom.

U nastavku suđenje saslušan je svjedok Vladimir Faber koga su dvoje optuženika, Gordana Getoš-Magdić i Mirko Sivić, optužili za iznudu svojih iskaza u fazi predistrage u listopadu 2006. godine.

Svjedok Vladimir Faber

Na dužnost načelnika PU osječko-baranjske svjedok je stupio 25. srpnja 2005. godine a po nalogu tadašnjeg ministra unutarnjih poslova Ivice Kirina. Dužnost načelnika PU osječko-baranjske obnašao je do 15. srpnja 2007. god. Svjedok je istaknuo da je njegova temeljna zadaća bila osigurati zakonit i nepristrani uvid u događaje koji su se odigrali tijekom 1991. god., a u kojima su stradali civili srpske, ali i drugih nacionalnosti. U tu svrhu formirana je posebna mješovita radna skupina koju su sačinjavali djelatnici kriminalističke policije, specijalisti za krvne delikte i opći kriminalitet. Neki policijski djelatnici su bili iz Ravnateljstva PU zagrebačke, a neki iz PU osječko-baranjske.

Kriminalistička obrada na pronalaženju odgovornih za ratni zločin protiv osječkih civila započela je tijekom listopada 2006. god. i to nakon dobivanja iskaza ugroženog svjedoka „Drava“. Na temelju ovog iskaza, kako je rekao svjedok, izvršena je analiza cjelokupnog materijala u svezi ubojstava u Osijeku na rijeci Dravi 1991. g. i utvrđena sumnja da je u tim događajima sudjelovao četvrtooptuženik

¹⁶ Vještak - grafolog Marijan Krajina trebao je biti saslušan u svezi naloženog dodatnog vještačenja potpisa punomoći odvjetniku Radoslavu Arambašiću od 18. listopada 2006. godine.

Mirko Sivić. 12. ili 13. listopada 2006. g. policijski djelatnici pokušali su na adresi stanovanja stupiti u kontakt sa četvrtooptuženikom, no, isti nije pronađen, jer se u to vrijeme nalazio na teritoriju Republike Srbije. Četvrtooptuženik se ubrzo telefonom javio policiji te je rekao da će po povratku u Republiku Hrvatsku doći u prostorije PU osječko-baranjske.

16. listopada 2006. god., negdje u jutarnjim satima, četvrtooptuženik je dragovoljno došao u zgradu osječke policije. Obavijesni razgovor s njim obavljali su policijski djelatnici Antonio Gerovac, Željko Mikulić i Mario Bratić. Svjedok je u poslijepodnevnim satima obaviješten da je četvrtooptuženik voljan dati formalni iskaz.

Svjedok je istaknuo da je o svakom detalju kriminalističke obrade vodio računa, pa je tako za vrijeme obavljanja obavijesnog razgovora sa četvrtooptuženikom ušao u prostoriju da bi se informirao kako se optuženik osjeća i kako se prema njemu postupa. Četvrtooptuženik mu je osobno priopćio da se policijski djelatnici prema njemu korektno odnose, te su mu čak iz obližnje ljekarne donijeli lijek koji je morao uzimati zbog kroničnih reumatskih tegoba. Tijekom zadržavanja u PU osječko-baranjskoj optuženik nije imao ozbiljnije zdravstvene poteškoće.

Četvrtooptuženik Mirko Sivić lišen je slobode 16. listopada 2006. god., no svjedok nije mogao precizirati vrijeme uhićenja. Formalnom ispitivanju četvrtooptuženika pristupilo se 17. listopada 2006. god. Optuženik je prethodno poučen o svojim pravima, a ispitivanje su obavili policijski djelatnici Gerovac i Mikulić. Ispitivanju su također bili nazočni dvojica zamjenika ŽDO-a u Osijeku, ali i braniteljica optuženika, a koju je optuženik izabrao s liste dežurnih odvjetnika koju za područje županije sastavlja Hrvatska odvjetnička komora i dostavlja nadležnim policijskim upravama.

Zbog opsežnosti i složenosti kriminalističke obrade od istražnog suca zatraženo je dodatno zadržavanje osumnjičenika, što je i odobreno, pa je četvrtooptuženik u PU osječko-baranjskoj zadržan sve do 18. listopada 2006. g.

Svjedok je istaknuo da u ispitivanju četvrtooptuženika nije uopće sudjelovao, u prostoriju u kojoj se obavljalo ispitivanje također nije ulazio, niti je s optuženikom tijekom davanja iskaza na bilo koji način kontaktirao. Mogućnost dobivanja statusa krunskog svjedoka četvrtooptuženiku nije uopće spominjana.

Analizom dotadašnjih prikupljenih saznanja o događajima iz 1991. g., rekao je svjedok, utvrđeno je da postoji sumnja da je u tome sudjelovala i trećeoptuženica Gordana Getoš-Magdić, ali i nekoliko drugih osoba, pa je stoga napravljen plan daljnjeg postupanja, a o čemu je obaviješteno i Ravnateljstvo policije.

18. listopada 2006. g. u poslijepodnevnim satima svjedok je policijskom djelatniku Vjekoslavu Tapšanjiću naložio da trećeoptuženici uruči poziv za obavljanje obavijesnog razgovora, a u svojstvu osumnjičenice za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. No, optuženica nije pronađena na kućnoj adresi, a niti na adresi stanovanja njezinih roditelja. Svjedok je tada, a temeljem odredbi Zakona o policiji, s optuženicom stupio u kontakt putem mobitela i to negdje oko 17,00, ili 18,00, sati. Tada joj je rekao da ona treba navesti gdje joj se poziv za obavljanje obavijesnog razgovora u svojstvu osumnjičenice može uručiti, a druga mogućnost je da u prostorije PU osječko-baranjske dragovoljno pristupi. Također joj je rečeno da protiv nje postoje osnovi sumnje da je počinila kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, te da ju se zbog toga i poziva na obavijesni razgovor.

U prostorije PU osječko-baranjske trećeoptuženica je dragovoljno pristupila negdje između 20,00-21,00 sat i to u pratnji svog oca.

U pripremi kriminalističke obrade u odnosu na trećeoptuženicu s policijskim djelatnicima Gerovcem i Mikulićem bilo je dogovoreno, rekao je svjedok, da oni s njom obave neformalni razgovor u svezi

dogadaja iz 1991. g., no, ukoliko bi ona razgovor odbila, ili ukoliko bi izrazila želju za napuštanjem prostorija PU, tada je trebala biti uhićena.

Poslije/nakon ponoći policijski djelatnicu su izvijestili svjedoka da je obavijesni razgovor trajao više sati i da je trećeoptuženica u početku bila bahata. No, kada su joj postavljena konkretna pitanja o sudjelovanju u inkriminiranom kaznenom djelu, i kad je suočena s dokazima koji su je izravno teretili, rekla je da o tome ne može govoriti, jer da se boji za svoj život.

U zgradu osječke policije oko ponoći ponovo je pristupio Andrija Getoš, no, ovog puta s njim je došao i odvjetnik Radoslav Arambašić. Odobren im je razgovor s optuženicom, a svjedok je informirao odvjetnika o obavljenom obavijesnom razgovoru. Na odlasku odvjetnik Arambašić je zatražio da se prema njegovoj klijentici, misleći pri tom na trećeoptuženicu, humano postupa i naveo da ona za sada neće odgovarati na pitanja, odnosno da će se do daljnjeg braniti šutnjom.

Dana 19. listopada 2006. g. kriminalistička obrada je proširena na drugooptuženika Ivicu Krnjaka, petooptuženika Dinu Kontića, šestooptuženika Tihomira Valentića i sedmooptuženika Zdravka Dragića. Istog dana izvršena je pretraga kuće drugooptuženika, a nakon čega je isti priveden u PU osječko-baranjsku, dok su optuženici Kontić, Valentić i Dragić pristupili u policijsku upravu na temelju poziva za obavljanje obavijesnog razgovora u svojstvu osumnjičenika koji im je uručen.

Svjedok je potvrdio da je trećeoptuženica preko svog odvjetnika pokušala dobiti status krunskog svjedoka. Glavni državni odvjetnik Mladen Bajić primio je u svom uredu odvjetnika Arambašića i to nakon što ga je svjedok izvijestio da je u tijeku davanje još jednog formalnog iskaza u slučaju kolokvijalno nazvanoga „Selotejp“, ali i o saznanjima o ulozi trećeoptuženice u tim događajima.

Nakon što to nije prošlo, jer trećeoptuženica nije ispunjavala uvjeta za dobivanje statusa krunske svjedokinje, pristala je na davanje kasnije pobijenog iskaza.

Trećeoptuženica Gordana Getoš-Magdić patološki se bojala prvooptuženika Branimira Glavaša. „Niste svjesni koliko je moćan. Osvetit će mi se i u zatvoru, bilo gdje. Čak sam i u Njemačku bježala zbog njega“, kazao je svjedok prepričavajući njezinim riječima razgovor koji je s trećeoptuženicom u četiri oka obavio 19. listopada 2006. g. i to na njen izričit zahtjev. Također je ustvrdio da se bojala za svoju kćer i tražila policijsku pomoć, a niti jednom se nije žalila na tretman u policiji. U obradi su, naime, sudjelovali vrhunski profesionalci koji ničim nisu bili opterećeni, a na optuženicu nitko nije niti glas podigao.

Dodao je da ga je u neformalnom razgovoru, a nakon što mu je ispričala svoju verziju događaja u svezi stradanja osječkih Srba na obali Drave, i nakon što je pomno obrazložila zbog čega strahuje za svoj život, molila da joj se pomogne, na što je svjedok odgovorio da je policija - obzirom na rezultat kriminalističke obrade - dužna podnijeti kaznenu prijavu i privesti je istražnom sucu, kao i da će protiv nje zasigurno biti određen pritvor. U međuvremenu je sedmooptuženik Zdravko Dragić, ispitan 19. listopada 2006. g. u svojstvu osumnjičene osobe, dao iskaz koji je dodatno teretio trećeoptuženicu.

Trećeoptuženica za vrijeme noćnog odmora nije bila smještena u zasebne prostorije za zadržavanje, već je spavala u uredu u koji je unesen krevet i za koji je kupljena nova posteljina.

O obavljenom obavijesnom razgovoru sa ostalim optuženicima sačinjena je službena zabilješka. Nitko od njih tijekom zadržavanja u PU osječko-baranjskoj nije imao ikakve primjedbe na postupanje policijskih djelatnika. Naime, nitko od policijskih djelatnika nije povicio glas, a niti primijenio silu, ili prijetnju, prema optuženicima. „Osobno sam prije poduzimanja kriminalističke obrade svoje policijske djelatnike upozorio da se strogo pridržavaju zakona, a posebno sam ih upozorio da na kraju zapisnika obvezno pitaju osumnjičene da li su imali primjedbe na postupanje policijskih djelatnika, što je u svaki zapisnik o ispitivanju već unijeto“, istaknuo je svjedok.

20. listopada 2006. g., negdje oko 17,00 sati, odvjetnik Arambašić je obavijestio svjedoka da je trećeoptuženica spremna formalizirati svoju obranu. Ispitivanje je trajalo duže od šest sati, pa je trećeoptuženica nakon ponoći privedena istražnom sucu, pri čemu se vodilo računa da, kao ni drugi optuženici u ovom slučaju, ne bude u lisičinama i izložena sramoti.

Svjedok je istaknuo da u ispitivanju trećeoptuženice nije uopće sudjelovao, u prostoriju u kojoj se obavljalo ispitivanje također nije ulazio, osim što je u jednom momentu navratio i pitao da li im je potrebno nešto od osvježavajućih pića, niti je s optuženicom tijekom davanja iskaza na bilo koji način kontaktirao.

Kako je u istražni centar trebalo privesti šest osoba, istražni sudac je zatražio da se vrši pojedinačno dovođenje osumnjičenika zbog sigurnosnih razloga, ali i zbog nemogućnosti da se sve osumnjičene osobe istovremeno prime u istražni centar Županijskog suda u Osijeku. Zato je u nekim slučajevima privođenja došlo do prekoračenja roka od pola sata, ili sat vremena, o čemu u spisu postoji službeno izvješće.

Zapisnik o ispitivanju trećeoptuženice, u dogovoru s istražnim sucem, trebalo je dostaviti, najkasnije do isteka roka njezina privođenja, u Županijski sud u Osijeku, a koji je isticao u 01,00 sat 21. listopada 2006. g. To je u kaznenoj prijavi i naznačeno. Kaznena prijava protiv svih, sada optuženika, upućena je 19. listopada 2006. g. oko 19,00 sati, tada je naime, kako je rekao svjedok, u istražni centar priveden drugooptuženik Ivica Krnjak, dok je zapisnik o ispitivanju trećeoptuženice istražnom sucu, ali i ŽDO-u u Osijeku, predan u trenutku njezina privođenja.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Kada je mobitelom priopćio trećeoptuženici da kao osumnjičena osoba pristupi u policijsku upravu radi obavljanja obavijesnog razgovora, nije joj rekao da je uhićena, niti da je protiv nje izdan uhićbeni nalog.

Policijski djelatnici su ga izvijestili da postoji punomoć o zastupanju koju je trećeoptuženica potpisala odvjetniku Arambašiću, no, svjedok nije imao osobni uvid u istu.

U sačinjavanju kaznene prijave sudjelovao je tim na čijem čelu je bio policijski djelatnik Mario Bratić, budući da se radilo o opsežnoj kaznenoj prijavi s brojnim prilogima. Tim su činili: Stellan Petrić, Antonio Gerovac, Željko Mikulić i još neki policijski djelatnici, možda i Vjekoslav Tapšanji, i to u kompletiranju kaznene prijave.

Policijski djelatnik Vjekoslav Tapšanji u odnosu na sedmooptuženika Zdravka Dragića nije poduzeo niti jednu službenu radnju, a zbog srodničkog odnosa.

Već drugi dan nakon privođenja trećeoptuženica je u zatvoru doživjela prijetnje, a svjedoka je o tome obavijestio upravitelj Zatvora u Osijeku tražeći dodatno osiguranje prostora oko zatvorske zgrade. Dva, ili tri, dana kasnije upravitelj ga je ponovo nazvao i obavijestio da će zbog prijetnji trećeoptuženica biti premještena u Zagreb.

S četvrtooptuženikom nije razgovarao oko izbora branitelja.

Odgovori na pitanja branitelja trećeoptuženice

Policijske djelatnike koji su iz Zagreba upućeni u Osijek, i koji su činili posebnu mješovitu radnu skupinu, odredio je tadašnji ravnatelj MUP-a Ivica Franjić, dok je odabir policijskih djelatnika u PU osječko-baranjskoj izvršio svjedok.

Praksa je da se o obavljenom obavijesnom razgovoru ne sačinjava zapisnik već službena zabilješka. 19. listopada poslije pola noći trećeoptuženica je uhićena i u tom slučaju nije bilo potrebno sačinjavati formalni zapisnik o njezinom ispitivanju, budući da ona tada nije niti iskazivala. Formalni zapisnik

sačinjava se kada osumnjičena osoba odluči iskazivati. Nakon njezinoga uhićenja kriminalistička obrada u odnosu na trećeoptuženicu je nastavljena, te je ona zadržana na temelju rješenja o uhićenju.

Prilikom privođenja osumnjičenih osoba istražnom sucu istovremeno se dostavlja i kaznena prijava sa priložima i izvješća o vremenu uhićenja osumnjičenika. O samoj preprati istražnom sucu ne sačinjava se posebno službeno izvješće, već se čin preprate konstatira u formi službene zabilješke koja se mora nalaziti u spisu PU osječko-baranjske.

Svjedok je ustvrdio da nije točno da se, u svezi onoga što će iskazivati pred sudskim Vijećem, sastajao sa zastupnicom optužbe Jasminom Dolmagić.

U činjenici da je, s tadašnjim braniteljem trećeoptuženice Radoslavom Arambašićem, išao u Zagreb Glavnom državnim odvjetniku, svjedok nije vidio ništa nezakonito.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika, odv. Ante Madunića

Službena zabilješka sadržavala je mnoge okolnosti koje su upućivale na povezanost prvooptuženika s kaznenim djelom ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Kaznena prijava protiv prvooptuženika sačinjena je, jer je utvrđeno (na temelju niza materijala kojima je osječka policija raspolagala) da postoji osnovana sumnja da je prvooptuženik počinio inkriminirano kazneno djelo.

Ispitivanje trećeoptuženice prekidano je u nekoliko navrata radi odmora. Za to vrijeme svjedok je kontaktirao s policijskim djelatnicima koji su ga obavijestili o tijeku ispitivanja.

Svjedok je potvrdio da se je krajem prošle godine sastao sa sestrom trećeoptužene, Anom Marijom Getoš. Susret sa Ana Marijom Getoš je uslijedio na njezin zahtjev. Više puta je odbijao sastanak, no zadnji put Ana Marija Getoš je rekla da putuje u Njemačku na šest mjeseci i da se želi sastati, a o tome ga je izvjestila njihova zajednička poznanica. Ovaj poziv je prihvatio i našli su se u jednom kafiću u Branimir centru. Tijekom tog razgovora pokušao joj je objasniti da je postojala osnovana sumnja za kazneni progon protiv trećeoptužene i da prestane s lažima o njegovom radu i radu policije koje je iznosila u medijima. Po njegovom mišljenju radi se o klasičnoj namještalcji. Protiv Ana Marije Getoš, u svezi ovog događaja, podnio je kaznenu prijavu zbog kaznenog djela iz čl. 131. st. 1. i 2. KZ-a.

Branitelju se zabranilo pitanje, vezano za ovaj susret svjedoka s Ana Marijom Getoš, u kojem je branitelj svjedoku predočio što je o tome iskazivala Sanja Sarnavka, budući da je svjedok naveo motive i razloge susreta s Ana Marijom Getoš.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika, odv. Dražena Matijevića

U odnosu na Mirka Sivića sačinjena je posebna kaznena prijava, jer je on priveden dan ranije.

U spisu se nalaze izvješća iz kojih se može vidjeti vrijeme uhićenja optuženika.

Predsjednik Vijeća upozorio je odvjetnika Matijevića da će biti sankcioniran, sukladno odredbama sadržanima u ZKP-u, ukoliko nastavi tumačiti Zakon o kaznenom postupku i vrijeđati svjedoka da se svjesno, tijekom provođenja kriminalističke obrade, nije držao zakonskih propisa.

Prvooptuženik Branimir Glavaš zatražio je da se zapisnički konstatira da je u jednom trenutku svjedok namignuo prema klupama gdje se nalaze zastupnici optužbe, tvrdeći da su mu taj „incident“ tijekom stanke potvrdili i televizijski snimatelj RTL-a te sam zamjenik ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević, što je Predsjednik Vijeća na kraju i učinio. Zapisnički je konstatirano da niti Predsjednik Vijeća, a niti članice Vijeća, namigivanje nisu uočili.

Zapažanja

Predsjednik Vijeća dopuštao je braniteljima postavljanje pitanja koja nisu bila ograničena na okolnosti ispitivanja trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić, četvrtooptuženika Mirka Sivića i sedmooptuženika Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj, a zbog čega je Vijeće na glavnoj

raspravi održanoj 8. siječnja 2008. god. naložilo između ostalih i saslušanje svjedoka Vladimira Fabera. Branitelji su, naime, pitanja usmjeravali na sastanak s Anom – Marijom Getoš, održanim krajem prošle godine, a koji je Faber okarakterizirao kao klasičnu manipulaciju poduzetu samo kako bi ga se kompromitiralo.

Branitelj prvooptuženika Ante Madunić inzistirao je na susretu svjedoka sa Milanom Šipošem u gopićkom zatvoru.¹⁷

14. ožujka 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb

Suđenje prate Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek,, Ured OEES-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća utvrdio je da su glavnoj raspravi pristupile sve pozvane osobe osim trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić koja nije bila privedena.

Predsjednik Vijeća je izvijestio da je neposredno prije početka glavne rasprave upraviteljica Zatvorske bolnice u Zagrebu dostavila liječničku svjedodžbu iz koje proizlazi da je kod trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić, a nakon što je 12. ožujka 2008. god. primljena na liječenje zbog štrajka glađu, tijekom poslijepodneva i noći došlo do pogoršanja zdravstvenog stanja, te porasta tjelesne temperature i mučnine, uz opću slabost.

Prema dostavljenoj liječničkoj svjedodžbi trećeoptuženica u takvom stanju nije bila sposobna prisustvovati sudskoj raspravi.

Zamjenica ŽDO-a u Zagrebu Jasmina Dolmagić zatražila je primjenu odredbe sadržane u članku 307. st. 1. ZKP-a koja propisuje održavanje glavne rasprave u odsutnosti optuženika, ako se isti sam stavio u položaj, ili stanje, uslijed kojega nije mogao nazočiti glavnoj raspravi.

Predsjednik Vijeća je rekao da odredba sadržana u članku 307. st. 2. ZKP-a nalaže donošenje rješenja o održavanju glavne rasprave u odsutnosti optuženice nakon saslušanja liječnika vještaka. Dostavljena liječnička svjedodžba ne predstavlja nalaz i mišljenje liječnika-vještaka i istom se pogoršanje zdravstvenog stanja ne dovodi u vezu sa štrajkom glađu trećeoptuženice.

Obrana nije bila suglasna da se nazočnoga svjedoka Vladimira Fabera sasluša bez vođenja glavne rasprave.

Vijeće je donijelo rješenje da se zbog nedostatka procesnih pretpostavki glavna rasprava nastavi **20. ožujka 2008.** g. kada će se radi utvrđivanja raspravne sposobnosti trećeoptuženice provesti medicinsko vještačenje.

20. ožujka 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate: Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

¹⁷ Podsjećamo da je Milana Šipoša kao svjedoka predložilo ŽDO u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća pročitao je nalaz i mišljenje sudske vještakinje medicinske struke Vere Folnegović Šmalc od 19. ožujka 2008. god. koja je utvrdila da je trećeoptuženica urednih anamnestičkih i intelektualnih funkcija, te da je ista raspravno sposobna.

Nastavak svjedočenja Vladimira Fabera

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika odv. Veljka Miljevića

Nakon ispitivanja četvrtoptuženika Mirka Sivića izvršena je analiza kompletnog do tada prikupljenog dokaznog materijala i o tome je usmeno izvješteno nadležno državno odvjetništvo i Ravnateljstvo MUP-a., a onda se pristupilo sačinjavanju daljnjeg plana kriminalističke obrade.

Svjedok je rekao da je Andriju Getoša, oca trećeoptuženice, upoznao nakon što je došao u Osijek, dok je odv. Radoslava Arambašića prvi put upoznao 18.- oga na 19. listopada 2006. god. kada je ovaj zajedno s trećeoptuženicom došao u prostorije policijske uprave.

Dana 19. listopada 2006. god. svjedok je u dva je navrata kontaktirao s odv. Arambašićem. U poslijepodnevnom satima s njim se i sastao, a u svezi odvjetnikovog prijedloga da svojoj tadašnjoj branjenici pokuša ishoditi status krunske svjedokinje. Tog istog dana i telefonski je obavijestio odv. Arambašića da će ga narednih dana primiti Glavni državni odvjetnik Mladen Bajić.

O namjeri odv. Arambašića da svoj tadašnjoj branjenici pokuša ishoditi status krunske svjedokinje, a kako je svjedok naveo, nije razgovarao s policijskim djelatnicima Mikulićem i Gerovcem.

20. listopada 2006. god., a nakon što je napustio ured Glavnog državnog odvjetnika, otišao je u zgradu MUP-a kako bi o novonastaloj situaciji izvijestio tadašnjeg ministra Ivicu Kirina i načelnika Uprave za kriminalističke poslove. Svjedok je naveo da je podnošenje spomenutog temeljnog izvješća o tijeku kriminalističke obrade u slučaju ratnog zločina protiv osječkih Srba bio primarni cilj njegovog odlaska u Zagreb.

Odv. Arambašić nije sa svjedokom išao u MUP, ostao je u automobilu ispred zgrade u kojoj se nalazi ured Glavnog državnog odvjetnika, a za Osijek su krenuli oko 13,00 sati. Po dolasku u Osijek, negdje oko 15,00 sati, svjedok je izviješten da je trećeoptuženica u međuvremenu više puta telefonski kontaktirala svoju rodbinu, te da traži da joj se omogući susret s djetetom. Nakon što je svjedok dozvolio susret, kćerka trećeoptuženice dovedena je u prostorije PU osječko-baranjske i to 20. listopada 2006. god., otprilike sat vremena nakon što se svjedok vratio iz Zagreba. Odvjetnik Arambašić obavijestio ga je tog istog dana nakon 16,00 sati da je trećeoptuženica spremna formalizirati svoju obranu. Njezino ispitivanje započelo je sigurno prije početka TV «Dnevnika», odnosno prije 19, 30 sati.

Svjedok je ustvrdio da je susret s oštećenikom Nikolom Vasićem¹⁸ uslijedio nakon govora u Hrvatskom saboru u kojem je prvooptuženik Branimir Glavaša spomenuo njegovo ime. Nikola Vasić je, kako je svjedok objasnio, spominjanje svog imena doživio kao ugrožavanje vlastite sigurnosti, pa je u svezi toga i kontaktirao policiju.

Odgovarajući na daljnja pitanja svjedok je rekao da je odmah po dolasku u Osijek obaviješten da se Freda Marguša sumnjiči za počinjenje kaznenih djela ubojstava civila na području Čepina, te da se isti nije dovodio u svezu s ubojstvima osječkih Srba na Dravi.

¹⁸ Naime, optužnica ŽDO-a u Zagrebu K-DO-105/06 od 27. travnja 2007. god., u slučaju ratnih likvidacija osječkih civila zatočenih u garaži nekadašnjega Sekretarijata za narodnu obranu, tereti prvooptuženika Branimira Glavaša da je, između ostalog, naredio da se Nikolu Vasića neovlašteno liši slobode kao i da ga se zlostavlja. Nikola Vasić je u ovom kaznenom predmetu svjedok optužbe.

Kriminalističku obradu protiv Freda Marguša¹⁹ vodio je policijski djelatnik Mladen Pemper koji je i sastavio kaznenu prijavu. Svjedok je naveo da se u kaznenoj prijavi protiv Freda Marguša njega, između ostalog, teretilo za pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića i ubojstvo Milana Kutlića.²⁰ No, svjedok je istaknuo, tijekom kriminalističke obrade utvrđeno je da ne postoji sumnja da je Fred Marguš počinio kazneno djelo na štetu spomenutih osoba.

Predsjednik Vijeća dva puta je upozorio odv. Veljka Miljevića da se protivnoj strani i svjedoku obraća na korektan i pristojan način, bez podizanja tona.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika, odv. Domagoja Rešetara

O pozivanju trećeoptuženice mobitelom, a kada joj je rečeno da u svojstvu osumnjičenice pristupi u prostorije PU osječko-baranjske, sačinjena je službena zabilješka u kojoj je točno navedeno vrijeme upućivanja poziva kao i telefonski broj. O dolasku trećeoptuženice u PU osječko-baranjsku nije sačinjena pisana potvrda.

Svjedok je sišao do porte kada je trećeoptuženica u pratnji oca pristupila u policijsku postaju. Tada su trećeoptuženicu odveli policijski djelatnici, dok se svjedok, kako je ustvrdio, zadržao u kraćem razgovoru s njenim ocem.

U odnosu na četvrtooptuženika Mirka Sivića svjedok nije poduzeo niti jednu službenu radnju, tako da mu nije bilo poznato da li je o dolasku optuženika sačinjena službena zabilješka.

Svjedok je istaknuo da je u svezi postupanja policijskih djelatnika u ovom kaznenom predmetu Odjel unutarnje kontrole MUP-a proveo inspekcijski nadzor, te da nije pronađena ikakva nepravilnost, odnosno, utvrđeno je da je kriminalistička obrada provedena sukladno odredbama Zakona o policiji, kao i Zakona o kaznenom postupku.

Tijekom kriminalističke obrade koriste se sva moguća saznanja i podaci, pa tako i podaci i saznanja iz zapisnika o ispitivanju pojedinih osumnjičenika. O tome jesu li pojedini branitelji osumnjičenika imali potpisanu punomoć o zastupanju, svjedok je izviješten od kriminalističkih djelatnika no, on osobno nije vršio uvid u punomoći. Također je istaknuo da o svim službenih radnjama koje su tijekom kriminalističke obrade poduzimane postoje dokazi u spisu, pa tako i za radnju prepoznavanja, ukoliko je ista poduzeta.

Dopustio je mogućnost da je ocu trećeoptuženice dao dozvolu za posjet, odnosno da je isti donio trećeoptuženici stvari za osobni higijenu, nakon što mu je predložen iskaz svjedoka Antonia Gerovca iz zapisnika od 18. veljače 2008. god. Također je istaknuo da nije neuobičajeno da se osumnjičenim osobama prilikom zadržavanja u policiji omogućuje kontakt s članovima obitelji, a radi isporuke neophodnih stvari, no kontakt je ograničen u tom smislu što se ne dozvoljava razgovore koji se odnose na sam predmet kaznenog postupka. Praksa je da kontaktu osumnjičene osobe lišene slobode s članovima obitelji uvijek nazoči policijski djelatnik.

Status krunskog svjedoka nije obećavan optuženicima, jer to nije u nadležnosti načelnika PU. Dobivanje statusa krunskog svjedoka nisu obećavali niti policijski djelatnici Gerovac i Mikulić, ali su svjedoka (Fabera) 19. listopada 2006. god. obavijestili da je trećeoptuženica spremna dati formalni iskaz ukoliko dobije takav status.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika, odv. Petra Šale

¹⁹ Odvjetnik Radoslav Arambašić u vremenskom intervalu od 19. lipnja 2006. god. do 24. siječnja 2007. god. zastupao je okrivljenog Freda Marguša zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120., st.1., OKZ-a RH. Fred Marguš je u međuvremenu osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina. Vrhovni sud RH preinačio je presudu Vijeća za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku u dijelu koji se odnosi na visinu kazne, te mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina zatvora.

²⁰ Optužnica ŽDO-a u Osijeku broj K-DO-76/06 od 16. travnja 2007. tereti optuženike u kaznenom predmetu protiv Branimira Glavaša i dr., između ostalog, i za pokušaj ubojstva Radoslava Ratkovića i ubojstvo dr. Kutlića.

Svjedok je potvrdio da je po dolasku u Osijek bio upoznat s rezultatima kriminalističkih obrada koje su u ovom predmetu vršene ranijih godina, a jedna od kriminalističkih obrada vršena je i tijekom 2001. god. i u njenom provođenju sudjelovala je posebno oformljena radna skupina.

Odgovarajući na pitanje je li uobičajeno da se osumnjičenici ispituju do duboko u noć, svjedok je ustvrdio da se prema osumnjičenicima postupalo sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku.

Kriminalistička obrada ubojstava srpskih civila na obali Drave započela je u listopadu 2006. god.

Odgovori na pitanja branitelja četvrtooptuženika, odv. Selima Šabanovića

Predočavajući mu izvješće o uhićenju od 16. listopada 2006. god., gdje se navodi da je četvrtooptuženik lišen slobode u 22, 00 sata, svjedok se nije mogao sjetiti datuma uhićenja, ali je zato rekao, citiram: „ Ako se tako navodi u izvješću o uhićenju onda je točno». Također je dodao da je protiv četvrtooptuženika istražni sudac na vrijeme odobrio dodatno zadržavanje od 24 sata²¹, a na temelju kojeg je četvrtooptuženik zadržan i nakon protoka prvih 24 sata.²²

Svjedok je istaknuo da generalno stoji iza svega što je osobno potpisao.

Sa četvrtooptuženikom je 16. listopada 2006. god. obavljen obavijesni razgovor i o tome je sačinjena službena zabilješka. 17. listopada 2006. god. započelo je formalno ispitivanje, no, zahtjev za dodatno zadržavanje morao se istražnom sucu uputiti prije 22,00 sata, jer je u to vrijeme istjecao rok od 24 sata, a redarstvene vlasti ovlaštene su zadržati uhićenika nakon uhićenja 24 sata, pa je postojala opasnost o prinudnom puštanju uhićenika na slobodu. Budući da je četvrtooptuženik već tijekom ispitivanja, detaljno iznoseći svoju obranu, priznao kazneno djelo, u zahtjevu za dodatno zadržavanje upućenom istražnom sucu, to je i navedeno, iako je ispitivanje de facto završeno nešto kasnije zbog printanja i potpisivanja zapisnika.²³

Kod četvrtooptuženika nisu uočene ikakve zdravstvene poteškoće i on je, istaknuo je svjedok, bio potpuno svjestan situacije u kojoj se nalazi. „ Rekao je da želi okajati svoje grijeh, što je na prijeveru sudjelovao u zločinu“, prepričao je svjedok ono što je čuo od optuženika Sivića.

Predsjednik Vijeća zabranio je odgovore na nekoliko pitanja branitelju petooptuženika odv. Radanu Kovaču, jer bi sadržaj odgovora predstavljao službenu tajnu.

Odgovori na pitanja branitelja šestooptuženika Petra Sabolića

I u odnosu na šestooptuženika Tihomira Valentića tijekom kriminalističke obrade utvrđena je razina osnovane sumnje koja je bila dovoljna za podnošenja kaznene prijave, a nakon toga su se tijekom istražnog postupka pojavili novi dokazi.

Odgovori na pitanja branitelja sedmooptuženika odv. Milana Jungića

Zbog srodničkog odnosa Vjekoslava Tapšanjića sa sedmooptuženikom svjedok je naložio da se ovaj policijski službenik izuzme od poduzimanja bilo koje službene radnje u svezi sedmooptuženika Zdravka Dragića.

Nakon što su kaznene prijave, koje su optuženici u ovom kaznenom postupku podnijeli protiv Vjekoslava Tapšanjića, ali i svjedoka, odbačene, njihovi podnositelji su kao supsidijarni tužitelji nastavili kazneni progon.

²¹ Sudsko zadržavanje uhićenika do 24 sata na temelju pisanog i obrazloženog rješenja istražnog suca (tzv. istražno zadržavanje) da bi se lakše proveli policijski izvidi, a koje je moguće ako su kumulativno ispunjeni uvjeti propisani u odredbi članka 98. st.1. ZKP-a.

²² Naime, redarstvene vlasti ovlaštene su zadržati uhićenika nakon uhićenja i to do 24 sata (tzv. policijsko zadržavanje), pri čemu nemaju obvezu zadržavanje obrazložiti.

²³ Četvrtooptuženik je uhićen 16.10. 2006. god. u 22,00. Formalno ispitivanje započelo je 17.10.2006. u 14,25 sati, a završeno je u 23,15. sati. Rok od 24 sata, a koliko su redarstvene vlasti ovlaštene zadržati uhićenika nakon uhićenja bez ikakvog obrazloženja, isticao je 17.10.2006. god. u 22,00 sata.

Sedmooptuženiku Zdravku Dragiću uručen je poziv u svojstvu osumnjičenika na koje se on odazvao. Naime, prihvatio je da ga se u PU osječko-baranjsku doveze policijskim autom.

Predsjednik Vijeća zabranio je odgovore na veći broj pitanja branitelju trećeoptuženice, jer je svjedok na njih već odgovorio, a sadržaj odgovora na pojedina pitanja predstavljao bi dio ocjene konkretnog postupanja za što je inače nadležan sud.

Odgovori na pitanja prvooptuženika Branimira Glavaša

Svjedok je Andriji Getoš savjetovao da za obranu trećeoptuženice angažira dobrog odvjetnika, jer je u tom trenutku raspolagao cijelim nizom službenih zabilješki, ali i formalnim iskazima dvije osobe temeljem kojih su došli do saznanja o njezinoj ulozi u počinjenju inkriminiranog kaznenog djela.

Nije uobičajeno da se djecu dovodi roditeljima koji su kao uhićenici zadržani u policiji, no, u slučaju trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić to je učinjeno iz humanih razloga.

Trećeoptuženica se na davanje formalnog iskaza odlučila sama, a nakon konzultacija sa svojim braniteljem. Njena obitelj u tome nije sudjelovala i to mu je, prisjetio se svjedok, osobno priopćila.

Svjedok je potvrdio da s prvooptuženikom nitko od djelatnika PU osječko-baranjske nije obavio obavijesni razgovor u svezi inkriminiranog kaznenog djela. 27. srpnja 2005. god. prvooptuženik je dragovoljno pristupio u PU osječko-baranjsku inzistirajući da se s njim obavi obavijesni razgovor, no svjedok to nije prihvatio, budući da u tom momentu nije bila izvršena analiza spisa i nije se znalo u kojem svojstvu bi se s prvooptuženikom razgovaralo.

Prvooptuženik je pozvan na obavijesni razgovor 2001. god i 9. prosinca 2005. god. i od toga je oba puta napravio medijsku predstavu, pa je u konzultaciji s Ravnateljem policije procijenjeno da se prvooptuženika više ne poziva na obavijesni razgovor.

Svjedok je potvrdio da se s Dragom Hedlom susreo u više navrata i to zbog prijateljstva koje su ovom novinaru više puta upućivane. Također je potvrdio da se susreo i sa Vericom Tomić, a vezano za prijateljstvo koje je dobivala u vrijeme aktualnog slučaja Ivica Špiranca o kojem je pisala.

Svjedok je zaniijekao da se u prosincu 2005. god. sastao sa Vladimirom Šeksom, tadašnjim Predsjednikom Hrvatskog sabora, u njegovom stanu.

Predsjednik Vijeća zabranio je odgovore na pitanja prvooptuženika koja su bila neprimjerena, koja nisu bila predmet, raspravljanja, kao i pitanja o razgovoru s Anamariom Getoš, a koji je objavljen u javnim medijima, jer se takav razgovor ne može koristiti u dokaznom postupku.

Predsjednik Vijeća upozorio je prvooptuženika na moguće konzekvence neprimjerenog ponašanja prema svjedoku.

Branitelj trećeoptuženice zatražio je ukidanje pritvora navodeći kao novonastale okolnosti, a koje prilikom ranijeg odlučivanja o pritvoru Vijeće nije razmatralo, njezino narušeno zdravstveno stanje.

Vijeće je rješenjem odbilo prijedlog branitelja za ukidanje pritvora trećeoptuženici, budući da zdravstveno stanje optuženika ne predstavlja razlog za ukidanje pritvora, trećeoptuženica adekvatnu zdravstvenu skrb dobiva u zatvorskoj bolnici gdje je inače premještena.

Zapažanje:

Predsjednik Vijeća zabranio je u čak četrdesetak slučajeva pitanja, ili odgovore, na već postavljena pitanja, a koja su bila nedopuštena, ili se nisu odnosila na predmet raspravljanja. Na ovakvo postupanje Predsjednik Vijeća je ovlašten odredbom članka 326. st. 2. ZKP-a.

25. ožujka 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate: Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćeši i Laura Fernandez-Alvarez, Ured OESS-a u Zagrebu, Davor Trkulja, Veleposlanstvo Republike Srbije

Nastavak svjedočenja Vladimira Fabera

Odgovori na pitanja optuženika

Drugooptuženik Ivica Krnjak i trećeoptuženica Gordana Getoš-Magdić nisu imali pitanja za svjedoka.

Izvjješće o uhićenju sačinjava se neposredno nakon što se osoba liši slobode, naravno, neposredno prije uhićenja osumnjičenika se upozorava na zakonska prava sukladno odredbama ZKP-a.

Četvrtooptuženik Mirko Sivić u prostorije PU osječko-baranjske dragovoljno je pristupio 16. listopada 2006. god. u prijepodnevnim satima. Istoga dana, nešto kasnije, točno vrijeme navedeno je u izvješću o uhićenju, lišen je slobode. Nitko od policijskih djelatnika nije četvrtooptuženiku obećavao zapošljavanje sinova, korekciju mirovine i mogućnost preseljenja u neko drugo mjesto u Hrvatskoj.

Četvrtooptuženik je formalno ispitivan u prisutnosti braniteljice, odvjetnice Branke Paprić.

Za određivanje pritvora, kao i za trajanje mjere pritvora, bio je nadležan istražni sudac, i to nakon što su svi optuženici, pa i četvrtooptuženik, iz PU osječko-baranjske privedeni istražnom sucu. Svjedok je dodao da je optuženik Sivić za vrijeme boravka u PU bio vrlo kooperativan, a od policijskih djelatnika je obaviješten da će protiv njega biti podnijeta kaznena prijava zbog inkriminiranog kaznenog djela.

Svjedok je rekao da nema saznanja o tome da je četvrtooptuženik zatražio poligrafsko testiranje. "Poligrafsko testiranje nije traženo i ne bi niti bilo potrebno u odnosu na četvrtooptuženika, jer je bio kooperativan i izrazio je iskreno kajanje zbog sudjelovanja u zločinu", prisjetio se svjedok.

Za pozivanja šestooptuženika bio je zadužen policijski djelatnik Slavko Gojsar i prema njegovom izvještaju šestooptuženik je po dobivanju poziva 19. listopada 2006. god. dragovoljno pristupio u prostorije PU osječko-baranjske. Svjedok je ustvrdio da je jedino drugooptuženik Ivica Krnjak lišen slobode i kao uhićenik doveden u PU osječko-baranjsku. Svi ostali optuženici dragovoljno su pristupili.

Predsjednik Vijeća zabranio je temeljem odredbe članka 326. st. 2. ZKP-a desetak pitanja koja nisu bila važna za postupanje svjedoka u konkretnom slučaju, ili se nisu odnosila na predmet svjedočenja. Prilikom postavljanja pitanja je li, nakon povratka iz Zagreba, svjedok u prostorijama PU osječko-baranjske održao koordinacijski sastanak, branitelj drugooptuženika zahtijevao je da o zabrani postavljanja ovog pitanja odluči **Vijeće**.

Branitelji prvooptuženika su, stavljajući primjedbe na iskaz svjedoka, ustvrdili da isti nije govorio istinu o svojoj ulozi u kriminalističkoj obradi, da je iskazivao ono što je saznao od osumnjičenih osoba, a što nije sukladno pozitivnim zakonskim propisima. Za vrijeme svjedočenja kontaktirao je neke svjedoke s ciljem utjecaja na ishod postupka, dok je za vrijeme trajanja predistražnog postupka

tražio činjenice kako bi teretio prvooptuženika. Posebno je istaknuto da svjedok nije postupao sukladno odredbama članka 6. st. 2. ZKP-a²⁴.

Branitelj drugooptuženika stavio je primjedbu na vjerodostojnost iskaza svjedoka navodeći da se njegov iskaz razlikuje od iskaza svjedoka Radoslava Arambašića, Antonia Gerovca, Željka Mikulića, te Andrije i Tomislava Getoša, dakle svjedoka koji su ispitani o okolnostima zakonitosti provedene kriminalističke obrade u odnosu na optuženike u ovom kaznenom postupku. Također je naveo da je svjedok tijekom kriminalističke obrade postupao protivno odredbama Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika.

Branitelj četvrtooptuženika stavio je primjedbu na vjerodostojnost cjelokupnog iskaza svjedoka navodeći da nije govorio o stvarnim događajima, već da je svoj iskaz iskonstruirao.

Branitelji trećeoptuženice, petooptuženika, šestooptuženika i sedmooptuženika stavili su primjedbu na vjerodostojnost iskaza svjedoka, apostrofirajući primjenu nezakonitih metoda rada tijekom kriminalističke obrade, ali i činjenicu da svjedok nije mogao biti ispitan u tom svojstvu, jer je kao svjedok bio dužan govoriti istinu, a istovremeno prema odredbama ZKP-a nije morao iskazivati o onome što bi ga izložilo eventualnom kaznenom progonu.

Prvooptuženik Branimir Glavaš istaknuo je da svjedok svjesno nije govorio istinu, i da je to bila konstanta u njegovom iskazivanju, kao i da tijekom cijelog predistražnog postupka nisu birana sredstva usmjerena na pokretanje sudskog progona protiv prvooptuženika.

Ostali optuženici također su stavili primjedbu na vjerodostojnost cjelokupnog iskaza svjedoka navodeći da svjedok nije govorio istinu.

Izlaganje nalaza i mišljenja vještaka za grafologiju Marijana Krajine

Vještak za grafologiju iskazivao je istovjetno kao u svom nalazu i mišljenju od 17. siječnja 2008. god., dopuni tog nalaza u zasjedanju održanom 01. veljače 2008. god. bez vođenja glavne rasprave, kao i u dopunskom nalazu i mišljenju od 11. veljače 2008. god.²⁵

Odgovori na pitanja ŽDO-a

U pogledu stupnja vjerojatnosti, kojim je izrazio mišljenje da je potpis «Getoš» na punomoći odv. Radoslavu Arambašiću napisan rukom trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić, nalaz i mišljenje od 11. veljače 2008. god. istovjetan je zaključku nalaza i mišljenja od 17. siječnja 2008. god.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

U procesu vještačenja dostavljenog nespornog materijala vrši se neophodna analiza svakog elementa i karakteristike svakog poteza i elementa rukopisa. Istaknuto je da se unutar svakog nespornog materijala pojavljuju prirodne varijabilnosti rukopisa, što drugim riječima znači da, ako se međusobno komparira svaki pojedini grafem, tada postoji razlika u pojedinom grafometrijskom parametru, odnosno pozornost se posvećuje tijeku poteza pri potpisivanju, njegovom slijedu i veznim potezima.

Kada je nesporno da se radi o rukopisu i potpisu iste osobe utvrđuje se i analizira se varijabilnosti i konstante koje se pojavljuju unutar dostavljene grupe nespornih potpisa, odnosno u analizi nespornog materijala navode se sve bitne karakteristike nespornog materijala.

²⁴ Odredba članka 6. st. 2. ZKP-a navodi da se pod uhićenjem smatra svaka mjera ili radnja koja uključuje prisilno zadržavanje neke osobe pod sumnjom da je učinila kazneno djelo.

²⁵ Podsjećamo: u nalazu i mišljenju od 17. siječnja 2008. god. vještak - grafolog je decidirano zaključio da je potpis «Getoš» na punomoći odvjetniku Radoslavu Arambašiću od 18. listopada 2006. god. napisan rukom trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić. Inače, izrazom „decidirano“ u grafološkoj analizi se označava mogućnost sigurnog mišljenja, najveći stupanj vjerojatnosti.

U iskazu rezultata vještačenja postoje dva elementa vještačenja. To je tekstualni dio u kojem su opisane utvrđene razlike i sličnosti i zaključak o tome je iskazan u rezultatu vještačenja, a kao popratni rezultat vještačenja nalazi se foto – elaborat, ilustracija rezultata vještačenja. Crveno obojenim strijelicama označene su razlike u odnosu na nesporni materijal, dok su plavim strijelicama označene podudarnosti.

Između nespornog potpisa trećeoptuženice na trećoj stranici zapisnika o ispitivanju od 20. listopada 2006. god. i spornog potpisa na punomoći, a koja je bila predmet vještačenja, postoji razlika u formiranju grafema „o“ i „š“. No, navedeni nesporni potpis na zapisniku o ispitivanju samo je jedna od prirodnih varijacija potpisa «Getoš». Radi se, naime, o razlici varijacije slova, ali ne u strukturi poteza koja je bitna pri donošenju nalaza i mišljenja.

Između slova „o“ i „š“, koji se nalaze na petoj stranici zapisnika o ispitivanju trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić u svojstvu osumnjičene od 20. listopada 2006. god., postoje razlike, ali to je također samo jedna od varijacija nespornog potpisa. Ovakva varijabilnost potpisa, naime, uobičajena je pri potpisivanju bilo koje osobe, što znači da su svi potpisi unutar grupe potpisa bilo koje osobe međusobno različiti u detalju i da dva potpisa ne mogu biti međusobno podudarna.

Odgovor na pitanje trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić

Prilikom uzimanja nespornog rukopisa vještak je uzeo u obzir uznemirenost trećeoptuženice, no, istaknuo je, ta okolnost nije bitna, jer u njenom rukopisu nisu utvrđeni tragovi nesigurnosti u definiranju pojedinih grafema. Rukopis je od optuženice uziman po pravilima struke, a napravljena je i pauza unutar uzimanja svake grupe potpisa.

Branitelj drugooptuženika je, stavljajući primjedbu na iskaz vještaka, naveo da je utvrđeni stupanj vjerojatnosti da je potpis «Getoš» na punomoći odvjetniku Radoslavu Arambašiću od 18. listopada 2006. god., napisan rukom trećeoptužene Gordane Getoš-Magdić, znatno manji nego što to vještak navodi.

Predsjednik Vijeća izvršio je uvid u zapisnik sačinjen 7. studenog 2006. god., nakon što je sudac Županijskog suda u Zagrebu Marin Mrčela obišao pritvorenike, i konstatirao da tijekom te posjete spomenuti sudac nije zaprimio ikakvu primjedbu pritvorenika, a niti trećeoptuženica suda nije uputila ikakvu primjedbu.

Zamjenici ŽDO-a u Zagrebu nisu imali daljnje dokazne prijedloge u pogledu zakonitosti postupanja policijskih djelatnika u PU osječko-baranjskoj tijekom kriminalističke obrade.

Branitelji prvooptuženika predložili su da se o okolnosti zakonitosti postupanja policijskih djelatnika u PU osječko-baranjskoj tijekom kriminalističke obrade

- kao svjedoci ispituju Fred Marguš i Darja Orlovac, te da se od Županijskog suda u Osijeku pribavi spis K-33/06, kao i spis K-31/07, radi se o pravomoćnoj presudi protiv Viktora Tolja²⁶, spisi Kir-1109/06, Kir-807/06, Kir-1142706 i Kir-1119/06, a u svezi zadržavanja u policiji, tada osumnjičenih, Sivića, Krnjaka i Gordane Getoš- Magdić.
- da se iz spisa kao nezakonit izdvoji zapisnik o ispitivanju trećeoptuženice u PU osječko-baranjskoj od 20. listopada 2006. god. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. god., jer se u konkretnom slučaju postupilo protivno odredbi članka 63. st.1. ZKP-a, što implicira da obrana trećeoptuženice u PU osječko-baranjskoj i pred istražnim sucem nije bila zakonita, budući da je njen tadašnji odvjetnik, u času kada je preuzeo njezinu obranu, bio branitelj Fredu Margušu protiv koga je bio u tijeku kazneni postupak za isto kazneno djelo. Također je navedeno da in concreto nije poštovana odredba sadržana u članka 6. ZKP-a, jer je zadržavanje trećeoptuženice u prostorijama PU osječko-baranjske trajalo 52 sata, umjesto dozvoljenih 48 sati.

²⁶ Svjedok R. Arambašić doveo je Viktora Tolja u svezu s otmicom njegovog sina.

Branitelj drugooptuženika predložio je dopunsko grafološko vještačenje.

Branitelj trećeoptuženice predložio je da se iz spisa kao nezakonit izdvoji zapisnik o ispitivanju trećeoptuženice u PU osječko-baranjskoj od 20. listopada 2006. god. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006., te da se kao svjedoci ispituju Fred Marguš, Darja Orlovac i Mario Kovač i da se izvrši uvid u spis K-33/06.

Branitelj sedmooptuženika predložio je da se iz spisa kao nezakonit izdvoji zapisnik o ispitivanju sedmooptuženika u PU osječko-baranjskoj od 19. listopada 2006.g. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. god.

26. ožujka 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate: Tanja Šijan, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Odluke Vijeća

Vijeće je u pogledu dokaza koji su predloženi na glavnoj raspravi održanoj 25. ožujka 2008. god., kao i prijedloga za izdvajanje nezakonitih dokaza, donijelo slijedeće Rješenje:

1. **Usvojen je** prijedlog branitelja prvooptuženika, odv. Dražena Matijevića, da se iz spisa kao nezakoniti dokaz izdvoji zapisnik o ispitivanju svjedokinje Angeline Ratković, jer je svjedokinja ispitivana o okolnosti ubojstva Josipa Reihl – Kira., a što je za ovaj kazneni postupak irelevantno.
2. Kao nevažni **odbijeni su** dokazni prijedlozi branitelja trećeoptuženice i prvooptuženika da se o okolnosti zakonitosti ispitivanja osumnjičene Gordane Getoš-Magdić u PU osječko-baranjskoj, i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku, kao svjedoci ispituju Fred Marguš, Daria Orlovac i Mario Kovač, jer su o ovoj okolnosti već ispitani brojni svjedoci koji su o spornim događajima imali kako neposredna, tako i posredna saznanja. **Odbijen je** i dokazni prijedlog branitelja drugooptuženika o dopunskom vještačenju, jer je vještak - grafolog u svezi potpisa koji se nalazi na punomoći danoj odv. Radoslavu Arambašiću dao decidirani zaključak.²⁷
3. **Odbijen je** prijedlog za izvršenjem uvida u spis Županijskog suda u Osijeku broj K-33/06, budući da je kao nesporno utvrđeno da je odv. Radoslav Arambašić u ovom kaznenom predmetu zastupao optuženog Freda Marguša, pa se in concreto radi o pravnoj ocjeni zakonitosti ove radnje.
4. **Odbijeni su** dokazni prijedlozi da se od Županijskog suda u Osijeku pribave spisi: K-31/07, Kir-1109/06, Kir-1121/06, Kir-807/06, Kir-1142/06 i Kir-1119/06, budući da sve odluke istražnog suca o zadržavanju optuženika čine sastavni dio spisa. Spis K-31/07 posve je nevažan za ocjenu zakonitosti dokaza.
5. **Odbijeni su** prijedlozi branitelja trećeoptuženice, prvooptuženika i sedmooptuženika da se kao **nezakoniti dokazi iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju optuženice Gordane Getoš-Magdić u PU osječko-baranjskoj** od 20. listopada 2006. god. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. god., kao i **zapisnici o ispitivanju**

²⁷ Podsjećamo: trećeoptuženica Gordana Getoš- Magdić ustvrdila je da nikada nije potpisala punomoć za zastupanje odv. Radoslavu Arambašiću. Vijeće je stoga na glavnoj raspravi održanoj 8. siječnja 2008. god. naložilo grafološko vještačenje spornog potpisa na spomenutoj punomoći.

sedmooptuženika Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj od 19. listopada 2006. god., i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. god.

Predsjednik Vijeća je, obrazlažući odluku, rekao **da nije utvrđeno** da su policijski službenici prema trećeoptuženici i sedmooptuženiku tijekom davanja iskaza primijenili silu, prijetnju, ili obmanu, u cilju pribavljanja iskaza određenog sadržaja. Također nije utvrđeno da su tijekom ispitivanja u PU osječko-baranjskoj prema trećeoptuženici bile primijenjene vrlo okrutne, brutalne i monstrozne metode koje su bile usmjerene na vrijeđanje njenog dostojanstva. Ovo proizlazi iz svjedočenja zamjenika ŽDO-a u Osijeku Željka Krpana, svjedokinje Ankice Kovač, kao i policijskih djelatnika.

Predsjednik Vijeća je rekao da odredba sadržana u članka 63. ZKP-a nije zakonska smetnja, jer se radilo o dva odvojena kaznena postupka.²⁸

Trećeoptuženica je zadržana u svojstvu uhićenice u PU osječko-baranjskoj u zakonskom roku, a odvjetnik Radoslav Arambašić nije zlorabio svoju funkciju branitelja, istaknuo je **Predsjednik Vijeće** obrazlažući donesenu odluku.

O izdvajanju zapisnika o ispitivanju sedmooptuženika, podsjetio je **Predsjednik Vijeća**, već je odlučeno na glavnoj raspravi održanoj 5. studenog 2007. god. Protiv ovog rješenja branitelj sedmooptuženika nije uložio žalbu.

Predsjednik Vijeća je na kraju ustvrdio da su policijski djelatnici tijekom kriminalističke obrade postupali u okviru svojih zakonskih ovlaštenja i profesionalno korektno, sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku i Zakona o policiji.

Strankama u postupku dopuštena je posebna žalba protiv odluke sadržane u točki 5. Rješenja, a kojom je Sud odbio prijedloge za izdvajanje iz spisa zapisnika o ispitivanju trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić i sedmooptuženika Zdravka Dragića.

24. travnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, «Documenta», Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu, Davor Trkulja, veleposlanstvo Republike Srbije u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da glavnoj raspravi nije pristupio četvrtooptuženik Mirko Sivić. Prema liječničkoj svjedožbi Internog odsjeka Zatvorske bolnice u Zagrebu, kod četvrtooptuženika Mirka Sivića od jučer su utvrđeni simptomi jake glavobolje, vrtoglavice, te nestabilnosti u ravnoteži i hodu. Kako su isti simptomi egzistirali i danas poduzete su dodatne pretraga. Zbog opisanog kliničkog stanja optuženik nije bio sposoban pristupiti glavnoj raspravi.

Predsjednik Vijeća naložio je medicinsko vještačenje aktualnog zdravstvenog stanja četvrtooptuženika kako bi se utvrdilo je li sposoban pristupiti glavnoj raspravi čiji je nastavak određen 25. travnja 2008. god.

Utvrđeno je da za danas pozvani svjedok Nikola Vasić nije pristupio. Svjedok je svoj nedolazak opravdao lošim zdravstvenim stanjem, ali i zdravstvenim poteškoćama supruge o kojoj skrbi. Ujedno je Predsjednika Vijeće zamolio da ga se pozove i ispita u svibnju 2008. god., kad misli da će biti u mogućnosti pristupiti glavnoj raspravi radi davanja iskaza.

²⁸ Branitelji su više puta isticali da je branitelj trećeoptuženice bio u sukobu interesa, jer je istovremeno po službenoj dužnosti branio Freda Marguša, optuženog za isto kazneno djelo.

Sukladno članku 305. st. 4. ZKP-a dokazni postupak nastavljen je izvanraspravnim ispitivanjem svjedokinja Svjetlane i Zdenke Petković, te svjedoka Antuna Košira.²⁹

Predsjednik Vijeća uputio je publiku da napusti sudnicu jer će se ispitivanje obaviti izvanraspravno.

25. travnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, "Documenta", Zagreb

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća je konstatirao da su glavnoj raspravi pristupile sve pozvane osobe.

Danas je trebao biti saslušan svjedok obrane Nikola Jaman, bivši zapovjednik Zaštitne čete.

Četvrtoptuženik Mirko Sivić bio je raspravno sposoban. Njega je naime, po nalogu Suda, dana 24. travnja 2008. god. u Zatvorskoj bolnici pregledao sudski vještak prof. dr. Vladimir Gašparović. Odluku o aktualnoj raspravnoj sposobnosti četvrtoptuženika sudski vještak medicinske struke temeljio je na kliničkom pregledu, uvidu u postojeću dokumentaciju, te laboratorijskim nalazima.

Branitelj četvrtoptuženika odv. Selim Šabanović zatražio je da se na glavnu raspravu pozove sudskoga vještaka, a kako bi mu postavio dodatna pitanja u svezi donijetog nalaza o aktualnoj raspravnoj sposobnosti četvrtoptuženika. Također je ustvrdio da je njegov klijent doveden na sud teško bolestan, te da će, ukoliko Vijeće odbije njegov prijedlog, napustiti glavnu raspravu. Smatra da je nalaz sudskog vještaka pristran i donijet s ciljem da se glavnu raspravu održi po svaku cijenu.

Vijeće je donijelo rješenje kojim je odbijen prijedlog branitelja četvrtoptuženika s obrazloženjem da je nalaz vještaka utemeljen na kliničkom pregledu optuženika, cjelokupnoj medicinskoj dokumentaciji i biokemijskim nalazima, te da nije utvrđen niti jedan objektivni pokazatelj kojim bi raspravna sposobnost četvrtoptuženika bila dovedena u sumnju. Okolnost da se isti, a kako je i sam naveo, subjektivno loše osjeća ne utječe na njegovu sposobnost praćenja glavne rasprave.

Odv. Selim Šabanović se nakon toga obratio **Predsjedniku Vijeća** riječima: „Odbijam sudjelovati, Vi mene možete kazniti, ja ću napustiti sudnicu, jer kao odvjetnik u ovome ne želim sudjelovati“. Unatoč upozorenju da će snositi troškove odgode glavne rasprave branitelj četvrtoptuženika je napustio sudnicu.

Vijeće je donijelo rješenje kojim je četvrtoptuženik Mirko Sivić pozvan da za svoju obranu angažira drugog branitelja, a ukoliko to ne učini bit će mu postavljen branitelj po službenoj dužnosti. Odvjetnik Selim Šabanović obvezan je snositi troškove odgode glavne rasprave u iznosu od 5.000, 00 kuna.

Četvrtoptuženik je naveo da ne može i da ne želi osigurati drugog branitelja.

Predsjednik Vijeća je konstatirao da će četvrtoptuženiku biti postavljen branitelj po službenoj dužnosti.

²⁹ Radi se o prvim svjedocima koji su saslušani na okolnosti djela optužnice koju je ŽDO u Zagrebu podiglo 27. travnja 2007. god. protiv optuženog Branimira Glavaša. Navedenom optužnicom koja se odnosi na tzv. «slučaj garaža», prvooptuženik Branimir Glavaš tereti se da je naredio zlostavljanje srpskih civila i ubojstvo dvojice, Čedomira Vučkovića i Đorđa Petkovića, u garaži osječkog Sekretarijata za narodnu obranu.

Predsjednik Vijeća je četvrtooptuženika udaljio iz sudnice, jer je ovaj unatoč upozorenjima nastavio ometati red u sudnici komentirajući svoje zdravstveno stanje i postupke Vijeća.

Zbog nepostojanja uvjeta za održavanje glavne rasprave jer je branitelj napustio sudnicu, a budući se radi o obveznoj obrani optuženika, glavna je rasprava odgođena za dane **12., 13., 14., 28., 29. i 30. svibnja 2008. god.**

12. svibnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić, Zvezdana Lalić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća je izvijestio da je odvjetnik Selim Šabanović podneskom od 28. travnja 2008. god. opozvao svoju ranije donijetu odluku, te da i dalje zastupa četvrtooptuženika Mirka Sivića.³⁰ Četvrtooptuženik je 08. svibnja 2008. god. za svoju obranu angažirao i Damira Uroića, odvjetnika iz Zagreba.

Predsjednik Vijeća upozorio je odvjetnika Šabanovića da braniteljsku dužnost obavlja sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku i Kodeksu odvjetničke etike, te da će mu, ukoliko u daljnjem tijeku kaznenog postupka neopravdano prouzroči opstrukciju glavne rasprave, uskratiti pravo zastupanja četvrtooptuženika.

Predsjednik Vijeća se, rekapitulirajući dosadašnji tijek glavne rasprave, posebno osvrnuo na rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 30. travnja 2008. godine kojim su kao neosnovane odbijene žalbe optuženika Branimira Glavaša, Ivice Krnjaka, Gordane Getoš-Magdić i Zdravka Dragića.³¹

³⁰ Podsjećamo, odvjetnik Šabanović je 25. travnja 2008. god., nakon što je Vijeće odbilo njegov prijedlog da se na glavnu raspravu pozove sudskoga vještakamedicinske struke, a radi postavljanja dodatnih pitanja u svezi dostavljenog pisanog nalaza o utvrđenoj aktualnoj raspravnoj sposobnosti četvrtooptuženika, odbio zastupati svog branjenika i napustio sudnicu.

³¹ Vijeće je na glavnoj raspravi održanoj 26. ožujka 2008. god. odbilo prijedloge branitelja prvooptuženika, trećeoptuženice i sedmooptuženika, da se kao nezakonite dokaze iz spisa izdvoji zapisnike Policijske uprave osječko-baranjske od 20. listopada 2006. god., i istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. o ispitivanju optužene Gordane Getoš-Magdić, kao i zapisnike Policijske uprave osječko-baranjske od 19. listopada 2006. god. i istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. o ispitivanju optuženog Zdravka Dragića.

„Činjenicu da je optužena Gordana Getoš-Magdić potpisala odvjetniku Radoslavu Arambašiću punomoć za obranu u ovom kaznenom postupku, prije njenog ispitivanja pred redarstvenim vlastima, sud prvog stupnja nedvojbeno je utvrdio pravilnom analizom i ispravnom ocjenom kako iskaza svjedoka Radoslava Arambašića i Željka Mikulića, koji su određeno iskazali o njenom potpisivanju punomoći ovom odvjetniku, tako i na temelju nalaza i mišljenja grafološkog vještaka Marijana Krajine kojeg je s valjanim razlozima u cijelosti prihvatio, a ti zaključci žalbenim navodima nisu dovedeni u sumnju. Sadržaj izdane punomoći ne upućuje na zaključak da se, kako to tvrdi žalitelj, njime manipuliralo odnosno da se naknadno upisivao tekst u potpisanu punomoć“, stoji u obrazloženju odluke Vrhovnog suda.

U odluci se također navodi da iz odredbe članka 63. st. 1. ZKP-a, koja govori o zajedničkom branitelju, proizlazi zabrana odvjetniku da brani više okrivljenika kojima se stavlja na teret isto kazneno djelo samo kada su oni za to djelo okrivljeni u istom kaznenom postupku. Stoga spomenuta odredba ne normira eventualni sukob interesa koji se nekom odvjetniku može pojaviti zbog zastupanja neke druge stranke u nekom drugom sudskom postupku.

U obrazloženju odluke Vrhovnog suda navodi se da optuženi Branimir Glavaš nije u pravu kada u žalbi tvrdi da je iskaz, tada osumnjičene, Gordane Getoš-Magdić dan pred redarstvenim vlastima nezakoniti dokaz, jer da je iznuđen silom. Prvostupanjski sud pravilno je analizirao i ocijenio iskaze svjedoka koji su decidirano opovrgnuli dio obrane optuženice u kojem je navela da ju je tijekom ispitivanja pred redarstvenim vlastima jedan policajac snažno udario po leđima, drugi da ju je uhvatio za kosu i podigao sa stolice, da je uslijed maltretiranja na policiji više puta gubila svijest, kao i da su joj tada prijtili uhićenjem oca i brata, te smještajem djeteta u Dom za

U nastavku glavne rasprave pročitani su sljedeći materijalni dokazi:

- Zapisnik o uviđaju od 01. rujna 1991. god.³²
- Zapisnik o sekciji tijela Čedomira Vučkovića broj 409/91 uz koji se nalazi skica mjesta nanošenja prostrijelnih ozljeda na tijelu oštećenika. U zapisniku o sekciji ubijenog Čedomira Vučkovića izričito je navedeno da je uzrok njegove smrti oralno trovanje sumpornom kiselinom.
- Sprovodnica o smrti Čedomira Vučkovića u kojoj je konstatirano da je isti preminuo 01. rujna 1991. god.
- Smrtni list, za Čedomira Vučkovića, Matičnog ureda Osijek od 19. siječnja 2006. god.
- Prijava o smrti Čedomira Vučkovića

Izvršen je uvid u skicu lica mjesta događaja i fotografski elaborat broj UU-1187/91.

Glavna rasprava nastavljena je svjedočenjem trojice osječkih policajaca o ubojstvu Čedomira Vučkovića.

Svjedok Ladislav Bece

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 12. rujna 2006. godine.

Rekao je da je od 1986. godine zaposlen u MUP-u RH. Od 1991. godine radio je u Odjelu kriminalističke tehnike Policijske uprave osječko-baranjske kao kriminalistički tehničar, a u međuvremenu je stekao zvanje diplomiranog kriminaliste. U vrijeme zločina nad osječkim civilima kao kriminalistički tehničar bio je član ekipe za očevid, a njegova zadaća bila je fiksiranje svih tragova nađenih na mjestu događaja. Tako je bilo i nakon što je u dvorištu zgrade Sekretarijata za narodnu obranu, Županijska ulica broj 4 u Osijeku, ubijen Čedomir Vučković. Svjedok se prisjetio kako im je bilo rečeno da je Vučković ubijen kad je, kao terorist s puškom marke „Thompson“ i 30 metaka, preskočio ogradu u namjeri da ubije prvooptuženika Branimira Glavaša. No, izvršivši očevid, primijetio je neke nelogičnosti. Citiram: „Pregledom te ograde nisam našao nikakve tragove koji bi ukazivali da je netko preskočio tu ogradu, pošto je ograda bila vrlo visoka oko 2,30 m, široka 40 cm, u jednom dijelu nešto niža, ispod je bio zemljani dio pored kojeg se nalazila stara peć. Da se netko tu kretao ostali bi tragovi stopala“.

Objasnio je da je prema oblicima tragova krvi utvrdio, citiram: „Prema pravilima struke, odnosno u kriminalistici, kada netko hoda i kapa mu krv, kapljice krvi se izdužuju u pravcu hodanja. Kapljice krvi bile su izdužene u pravcu ograde, što upućuje na zaključak da se oštećeni kretao u smjeru ka ogradi, a ne od ograde“. O svemu je obavijestio svog tadašnjeg šefa Dragana Popovića.

Nakon dovršenog očevida tražio je da fotografira oružje odnosno pušku koju je ubijeni imao kod sebe i bilo mu je čudno što je puška donijeta iz zgrade tek nakon 10-15 minuta čekanja. Pušku je donijela jedna osoba u uniformi, on ju je fotografirao i nakon toga otišao.

Kada mu je predočena skica lica mjesta, svjedok je potvrdio da je istu osobno izradio, a da strelice na skici predstavljaju mjesto gdje je ubijena osoba navodno preskočila ogradu.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

nezbrinutu djecu. Činjenica da je optuženici, tijekom njenog zadržavanja u policiji, bilo dovedeno dijete, ne upućuje, kako se to u žalbi želi prikazati, na zlostavljanje tada osumnjičenice Gordane Getoš-Magdić, već upravo suprotno, ukazuje da su djelatnici policije htjeli uvjeriti optuženicu da joj je dijete sigurno.

Vrhovni sud, također, je obrazlažući spomenuto rješenje potvrdio da zadržavanje tada osumnjičenice Gordane Getoš-Magdić nije premašilo rokove određene pozitivnim zakonskim propisima, jer se njen dragovoljni dolazak u Policijsku upravu ne može smatrati uhićenjem u smislu članka 6. st. 2. ZKP-a. No, čak i zadržavanje dulje od roka određenog člankom 97. st. 1. ZKP-a ne bi dovelo do nezakonitosti njenog ispitivanja, odnosno do nemogućnosti uporabe zapisnika o tom ispitivanju u dokaznom postupku.

³² Radi se o zapisniku koji je sastavio Mladen Filipović, istražni sudac tada Okružnog suda u Osijeku, a u povodu ubojstva Čedomira Vučkovića u dvorištu zgrade Sekretarijata za narodnu obranu Osijek, u Županijskoj ulici broj 4.

U fotografski elaborat i u skicu lica mjesta, koje su izrađene nakon inkriminiranog događaja, svjedok je upisao ime i prezime oštećenog Čedomira Vučkovića, a podatke o identitetu ubijenog dobio je od kolege operativca Pere Malinića, ili od istražnog suca Mladena Filipovića. Ove podatke zapisivao je tijekom obavljanja očevida u rokovnik kojeg i danas ima kod sebe.

Predsjednik Vijeća je konstatirao de je u rokovniku pod očevidnim brojem 1187/91 napisano sljedeće: „ Ubojstvo – 31. 08. 1991. g., 23,30 – 01,00 istražni sudac Filipović, operativac Petar Malinić, oko 23,00 sata u krugu štaba Teritorijalne obrane, Osijek, Županijska 4, ubijen je Čedomir Vučković iz Osijeka, J. Bakulića broj 100 – isti je preskočio ogradu, imao je „Thompson“ sa 30 metaka, nakon što je ušao u krug, gardisti su ga ubili“.

Kritične zgode kao dokaz nije izuzeta puška, a koju je navodno imao oštećeni, niti oružje kojim je isti ubijen, a niti čahure, jer istražni sudac koji je rukovodio očevidom nije naložio takvo postupanje. Da su policijski djelatnici samostalno obavljali očevid oružje i parafinske rukavice izuzeli bi po služenoj dužnosti.

Po dolasku na lice mjesta svjedok je zatekao 10-oro -15-oro osoba, a od službenih osoba očevidu su nazočili Pero Malinić, Krsto Klarić, operativac Policijske uprave osječko-baranjske, te Dragan Popović, neposredni rukovoditelj Odjela kriminalističke tehnike.

Netko od policijskih djelatnika napravio je i videosnimku mjesta događaja, ista se može i danas pregledati. Kada ju je pregledavao uočio je jedan akumulator, malo veći, blizu ograde koju je navodno oštećenik preskakao, i na tom akumulatoru bila je, kako se to na slici vidjelo, crvena boja, a on je smatrao da su to tragovi krvi.³³

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Prilikom obavljanja očevida, isti je obavljen po pravilima struke, na svjedoka nitko nije vršio pritisak, niti mu je sugerirao kako očevid treba provesti. Na mjestu događaja nije vidio prvooptuženika. Nije znao reći da li je protiv neke osobe u svezi navedenog događaja podnijeta kaznena prijava. Dozvolio je mogućnost da je prilikom uhićenja oštećenog Nikole Vasića sačinio foto-elaborat. Za vrijeme obavljanja očevida, pošto je bila noć, korišteni su reflektori, odnosno jake ručne baterije koje su dobro osvijetljavale mjesto događaja. Po dolasku na lice mjesta napravljen je i vanjski pregled tijela kojim su utvrđene strijelne ozljede u području trbuha, te tamna mrlja ispod nosa, za koju je svjedok rekao da nije prepoznao o čemu se radi.

Odgovori na pitanja prvooptuženika Branimira Glavaša

Zadaća kriminalističkog tehničara bila je da sačinjava samo skicu lica mjesta i foto-elaborat, dok je izvješće o izvršenom pregledu mjesta događaja u formi službene bilješke trebao napraviti operativac Pero Malinić, a istražni je sudac osoba koja sačinjava zapisnik o očevidu.

U fotografskom elaboratu je crvenom strelicom naznačen smjer protezanja kapljica krvi.

Tijekom očevida zid je pregledan samo s unutarnje strane.

³³ Optužnica ŽDO-a u Zagrebu K-DO-105/06 od 27. travnja 2007. god. tereti optuženog Branimira Glavaša da je propustio poduzeti mjere da nezakonita postupanja spriječi i suzbije, sudjelujući u nekima od njih i sam, pa su pripadnici 1. bojne osječkih branitelja, pored ostalog,

- 31. kolovoza 1991., nakon što su u jednu od garaža navedenog Sekretarijata pripadnici 1. bojne osječkih branitelja priveli Čedomira Vučkovića i Đorđa Petkovića, te ih cijeloga dana udarali rukama, nogama i dijelovima oružja, a u večernjim satima pripadnik navedene postrojbe Zoran Brekalo istočio kiselinu iz akumulatora, te natjerao Čedomira Vučkovića da je popije, pa nakon što je Čedomir Vučković zbog jakih bolova uzrokovanih kiselinom provalio vrata na garaži, i izišao van na dvorište, Krunoslav Fehir u njega ispalio nekoliko hitaca od kojih su ga dva pogodila u trbuh i ruku zadavši mu prostrijelnu ozljedu trbuha i prostrijelnu ozljedu desne podlaktice, ali je smrt Čedomira Vučkovića nastupila od otrovanja sumpornom kiselinom, nakon čega je prvooptuženi Branimir Glavaš ,došavši i sam na dvorište i vidjevši što se dogodilo, naložio prisutnim pripadnicima navedene bojne:„Rekao sam vam da pazite na njih, sada likvidirajte i onog drugog“, nakon čega je Đorđe Petković odveden i od tada mu se gubi svaki trag

Nije vršena analiza krvi pronađene na licu mjesta, uglavnom se konstatiralo da se radi o crvenim tragovima nalik na krv.

Odvjetnik prvooptuženika Dražen Matijević stavio je primjedbu na iskaz svjedoka navodeći da je njegov iskaz, u kojem objašnjava smjer tragova krvi, proturječan tekstu zapisnika o očevidu, kao i konstataciji navedenoj na skici lica mjesta.

Prvooptuženik Branimir Glavaš je, stavljajući primjedbu na iskaz svjedoka, naveo da očevid nije obavljen u skladu s pravilima struke.

Drugooptuženik je naveo da svjedok nije govorio istinu.

Svjedok Dragan Popović

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 23. studenog 2006. g.

Svjedok Dragan Popović naveo je da je u inkriminirano vrijeme radio kao šef Odjela za kriminalističko-tehničke poslove u PU osječko-baranjskoj. Sjeća se događaja u svezi ubojstva Čedomira Vučkovića. Naime, kritične zgrade bio je kod kuće, kada mu je dežurni iz Policijske uprave javio da postoji dojava o mrtvom tijelu u dvorištu Općine. On mu je rekao da na očevid pošalje Ladislava Becea koji je u to vrijeme radio kao dežurni kriminalistički tehničar, no, ovaj mu je sugerirao da na očevid ode i on, što je i učinio. Kada je došao u prostor dvorišta zgrade Županije vidio je grupu ljudi u blizini mrtvog tijela. Kolegu Becea vidio je s fotoaparatom i blje- skalicom u ruci. Pored njega je bilo još par ljudi koji su držali halogene lampe, a za koje je mislio da su policajci koji su osiguravali mjesto događaja. Među tim ljudima uočio je i Ratka Žuvelu kojeg je poznao od ranije. Tamo nije vidio optuženog Branimira Glavaša, ni Krunoslava Fehira, a kad je pitao gdje je istražni sudac, rečeno mu je da je otišao pozdraviti "Glavu", pri čemu je on znao da se to odnosilo na prvooptuženika Branimira Glavaša. Kada je vidio svog kolegu Ladislava Becea, pozvao ga je u stranu, pitao ga je što je bilo, a ovaj mu je rekao da je ta osoba, koja je ležala na tlu, navodno ona koja je preskočila zid ograde i da je pokušala atentat na Branimira Glavaša. Pitao ga je da li je pogledao zid, a ovaj mu je odgovorio da je, ali da nije primijetio ništa neobično i da mu je cijela ta situacija malo nelogična. Rekao je i da mu je nešto čudno s tragovima krvi, međutim nije stigao dovršiti, jer im se približila grupa ljudi koji su prekinuli njihov razgovor.

Cjeli očevid je brzo završio, nakon čega je tijelo prebačeno na patologiju. Citiram: „Znam da mi je jedan od tehničara rekao da su došli s patologije KBC Osijek, izvršena je obdukcija i zaključeno je da je smrt prouzročena sumpornom kiselinom“.

Policijske djelatnike tijekom obavljanja očevida nitko nije ometao.

Svjedok Krsto Klarić

Svjedok je iskazivao kao u zapisniku od 14. rujna 2006. g.

Svjedok je u vrijeme inkriminiranog čina radio u Ministarstvu unutarnjih poslova kao pripravnik, te je nazočio očevidu koji je obavljen nad civilom, koji je u dvorištu zgrade Županije ubijen, nakon što je preskočio ogradu s ciljem izvršenja atentata na prvooptuženika. Sve se događalo, prisjetio se svjedok, u drugoj polovici kolovoza 1991. i to nakon 22,00 sata. Po dojavi, na mjesto događaja izišli su Pero Malinić, policajac - operativac PU osječko-baranjske, Dragan Popović, tadašnji rukovoditelj Odjela kriminalističke tehnike, te Ladislav Bece, kriminalistički tehničar.

Na mjestu događaja zatekli su 10-ak vojnika u maskirnim odorama, a on je prepoznao jedino Brekala među njima, jer ga je poznao od ranije. Na mjestu događaja nije primijetio okr. Branimira Glavaša kojeg bi svakako prepoznao, a za Krunoslava Fehira nije mogao reći da li je bio prisutan, budući ga tada nije poznao.

Vidjevši tijelo ubijenog, kojemu nije znao ime, zaključio je da se radi o starijoj punašnoj osobi. Istaknuo je da tada nije bilo sporno da je u njega pucao stražar, dok je žrtva prelazila ogradu, no ime stražara nije zapamtio. Citiram: „Mislim da se radi o mlađoj osobi, djelovao je zagorski i bio je izuzetno mlad“.

Pored mrtvog tijela nije primijetio oružje, odnosno pušku, a kasnije, kada se za pušku pitalo, jedan je gardista iz zgrade Sekretarijata za narodnu obranu donio pušku marke „Thompson“. Rekli su im da je to puška koju je kod sebe imao čovjek koji je preskočio ogradu. Koliko se sjeća, nitko od nazočnih policajaca nije tražio da se puške izuzmu kao dokazi, i to niti puška oštećenika, a niti puška iz koje je pucano, odnosno iz koje je žrtva ubijena. Nije traženo niti izuzimanje tragova u smislu parafinskih rukavica, a on nije dao ikakve prijedloge, jer je u to vrijeme, a kao što je naveo, bio pripravnik.

U to vrijeme objekte je osiguravala prištapska, tj. zaštitna četa, odnosno jedinica sličnog naziva, jer su na tom dijelu onda bila locirana tri za grad Osijek vitalna objekta, i to: zgrada Županije, uredi Općine i Sekretarijat za narodnu obranu. Koncem 1991. g. čuo je za vojnu jedinicu pod nazivom "BOB", neki su je zvali "Branimirova osječka bojna" ili "Bojna osječkih branitelja", a za tu postrojbu se govorilo da se radi o elitnoj postrojbi zaduženoj za obranu Osijeka.

13. svibnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Zagreb

Suđenje prate Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić, Zvezdana Lalić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća utvrdio je da glavnoj raspravu nije pristupio za danas pozvani svjedok Miroslav Karač. Naime, poziv za svjedoka je vraćen Sudu neuručeno, s naznakom da je osoba na dotičnoj adresi nepoznata.

Glavna rasprava je nastavljena u odsutnosti spomenutog svjedoka, a o njegovom eventualnom ponovnom pozivanju biti će odlučeno tijekom kaznenog postupka.

Svjedok Mladen Filipović

31. kolovoza 1991. kao dežurni istražni sudac Okružnog suda u Osijeku vodio je očevid nakon ubojstva Čedomira Vučkovića u dvorištu tadašnjeg Sekretarijata za narodnu obranu. Negdje između 20,00 sati i 23,00 sata obaviješten je od policije da je ubijen čovjek u dvorištu Županije. Djelatnicima policije rekao je da oni obavijeste državnog odvjetnika, a da će on izići na mjesto događaja. Pred zgradom Županije zatekao je kriminalističkog tehničara Ladislava Becea i, tada pripravnika, Krstu Klarića.

Svjedok se prisjetio kako je ekipi za očevid rečeno da je Vučković, čije je tijelo ležalo u dvorištu, glavom okrenuto prema sjeverozapadu, a nogama prema jugu, terorist ubijen nakon što je preskočio ogradu.

Mrtvo tijelo oštećenika koji je na sebi imao bijelu košulju kratkih rukava, dok se na truhu vidjela krv, nalazilo se pokraj staze koja je vodila od zgrade Sekretarijata do zgrade Suda za prekršaje. Vojnici su tvrdili da nije htio stati, pa su pucali i ubili ga, rekao je svjedok, dodajući da nitko nije imao razloga ne vjerovati im. Policijskim djelatnicima je naredio da fotografiraju mjesto događaja i mrtvo tijelo, kao dokaze izuzmu tragove, pokupe čahure i izrade skicu lica mjesta. Ipak, priznao je da zapisnik nije u potpunosti načinjen po pravilima struke te da je danas svjestan da nije smio unijeti kvalifikaciju da je ubijeni terorist. Međutim, u to vrijeme Osijek je bio granatiran, na snazi je bilo zamračenje, i ovakve okolnosti utjecale su na rad, i obavljanje samog očevida.

Sutradan je od liječnika koji je obavio obdukciju doznao da je razlog Vučkovićeve smrti zapravo bilo trovanje. Stoga je zatražio kompletnu obdukciju, a uzorak tekućine iz želudca poslan je u Zagreb na analizu.

Vojnicima koji su rekli da su pucali u Čedomira Vučkovića nisu uzeli tzv. parafinske rukavice, dok je za pušku marke „Thompson“, a koju je ubijeni navodno imao kod sebe, najprije ustvrdio da je izuzeta kao dokaz, no na konstataciju Predsjednika Vijeća da iz zapisnika o očevidu proizlazi da puška nije

izuzeta, već da je ostavljena u sjedištu ZNG-a, Županijska 4, svjedok je rekao da je puška izuzeta narednog dana, no da ni u to više nije siguran.

Kritične zgrade nije se usudio oduzeti oružje vojnicima (na mjestu događaja bilo ih je desetak), jer je Osijek tada bio na prvoj liniji bojišnice, a osim vojnika Šošarića i Brekala, nitko od ostalih nije želio otkriti svoj identitet i ime zapovjednika postrojbe kojoj su pripadali. Osobno je poznao vojnika po imenu Ratko Žuvela, a od civilnih osoba tamo se u jednom momentu našao i njegov poznanik Zdenko Mitar.

Tijelo oštećenika je tijekom noći odvezeno u Zavod za patologiju KB Osijek. Tada na mjestu događaja nije vidio prvooptuženika Branimira Glavaša.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Iz zapisnika o očevidu od 01. rujna 1991. g. proizlazi da je naložio vanjski pregled prostrjelnih rana na truplu, dok kompletnu obdukciju nije naredio, no, zapisnik je, rekao je svjedok, sačinjen nakon njegovog razgovora s dr. Krausom, tada patologom Zavoda za patologiju pri Općoj bolnici Osijek, koji je svjedoku rekao da će kompletna obdukcija trupla Čedomira Vučkovića biti poduzeta samo ukoliko se ukaže potreba za tim.

Konstatacija iz sprovednice umrle osobe, koju je sačinio dr. Kraus, a u kojoj je navedeno da je istražni sudac tražio da se ustanovi samo vanjski nalaz, nije točna, odnosno svjedok je možda pristao na prijedlog dr. Krausa da se u konkretnom slučaju obavi samo vanjski pregled leša.

I prilikom davanja iskaza u istražnom postupku 13. rujna 2006. g. spominjao je dr. Krausa, a koji je u međuvremenu preminuo, no istražni sudac to nije unio u zapisnik.³⁴

Na mjestu događaja nije vidio policijskog djelatnika Dragana Popovića, jer je isti došao kasnije.

U zgradu Sekretarijata za narodnu obranu gotovo da nije ulazio, jer je odmah po dolasku u prostoriji s lijeve strane zatekao policijske djelatnike.

Identitet oštećenika saznao je nakon obavljene obdukcije, a možda i prije. No, sigurno je da ga je dan prije obdukcije nazvala jedna žena koja je rekla da joj je muž preko noći nestao, no ista se nije predstavila, a kod oštećenika policijski djelatnici nisu pronašli dokumente iz kojih bi se mogao utvrditi njegov identitet.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Prilikom obavljanja očevida na svjedoka nitko nije vršio pritisak, niti mu je sugerirao kako očevid treba provesti. Nakon što je dobio obdukcioni nalaz svjedok je spis proslijedio Županijskom državnom odvjetništvu.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević naveo je da iskaz svjedoka nije vjerodostojan i da je sadržaj iskaza protivan iskazima svjedoka Ladislava Becea i Dragana Popovića.

Svjedok Mladen Marcikić

Svjedok je iskazivao isto kao i u zapisniku od 25. rujna 2006. g.

U vrijeme inkriminiranog zbivanja radio je u Kliničkoj bolnici Osijek kao specijalista -patolog i sva njegova saznanja temelje se na onome što mu je rekao pokojni dr. Zorislav Kraus koji je umro 1995.

³⁴ U iskazu danom u istražnom postupku 13. rujna 2006. g. svjedok je ustvrdio da je konstatacija iz spomenutog zapisnika o očevidu, o naloženom vanjskom pregledu trupla pokojnog Čedomira Vučkovića, najvjerojatnije omaškom unijeta u zapisnik, jer je on naredio da se obavi obdukcija, odnosno dao je usmeni nalog za obavljanje obdukcije.

Kada ga je zastupnik optužbe podsjetio na sadržaj iskaza koji je dao pred istražnim sucem, svjedok je također ustvrdio da je nalog za obdukciju dao usmeno.

g., a u to vrijeme bio je voditelj Odjela za patologiju. Sjeća se da su negdje u jesen 1991. dr. Kraus i on, a nakon što je u bolnicu dopremljeno tijelo sredovječnog muškarca koji je ubijen u dvorištu Općinske skupštine u Osijeku, odlučili načiniti potpunu obdukciju, iako za to nije bilo pisanog naloga, jer vanjskim pregledom nije bilo moguće utvrditi točan uzrok smrti.

Svjedok je tada radio drugi posao, pa samoj obdukciji nije nazočio. Nakon obdukcije, isti dan, dr. Kraus mu je rekao da je na mrtvom tijelu tog čovjeka, koji se zvao Vučković, pronašao dvije strijelne rane, te da je osim toga utvrdio i na ustima, ždrijelu, jednjaku i želucu, a i na početku tankog crijeva znakove oštećenja sluznice kiselinom. Sjeća se da su zaključili da bi tkivo trebalo poslati na analizu kako bi se utvrdilo koja kiselina je uzrok oštećenja tkiva. To su i učinili poslavši tkivo želuca i sadržaj želuca na kemijsko-toksikološku analizu u Zagreb.

U toksikološkom nalazu, koji je kasnije stigao, navedeno je da se radi o sumpornoj kiselini, te je dr. Kraus napisao obdukcioni nalaz koji je zajedno s toksikološkim nalazom prosljedio istražnom sucu Mladenu Filipoviću.

Oštećenik je bio živ kad je prostrijeljen, te je i kiselinu također morao popiti dok je bio živ, jer je samo na taj način kiselina mogla dospjeti do tankog crijeva. Naime, da je mrtvom čovjeku netko stavio sumpornu kiselinu u usta, na takav "pasivan" način, kiselina ne bi mogla doprijeti do tankog crijeva. Sumporna kiselina je jak otrov, nanosi teške korozivne ozljede, tako da oštećenik ne bi mogao preživjeti dulje od jednog dana, i stoga je vjerojatno da je u istom danu došlo do uzimanja kiseline i do prostrijelnih rana oštećenika. Druge vanjske ozljede na tijelu oštećenika nisu konstatirane.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Sprovodnicu o smrti obično sačinjava administrativno osoblje koje, nakon dopremanja trupla na odjel bez popratnog dokumenta o identitetu mrtve osobe, kontaktira policijske djelatnike, ili istražnog suca, i na temelju podataka dobivenih od njih piše sprovodnicu.

Nije mogao decidirano navesti tko je sačinio sprovodnicu o smrti Čedomira Vučkovića, no njegov identitet mu je u momentu dobivanja sprovodnice bio poznat, jer je pravilo da se obdukcija poduzima istovremeno s dobivanjem sprovodnice. Sprovodnica o smrti, naime, sadrži osobne podatke preminulog. Pretpostavio je da je dr. Kraus u trenutku poduzimanja obdukcije znao da se radi o Čedomiru Vučkoviću.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Dr. Kraus se nije požalio, da mu je netko zamjerio, što je unatoč zatraženom vanjskom pregledu ipak obavio obdukciju.

Svjedok nije mogao sa sigurnošću reći, je li dr. Kraus prvi dio zapisnika o izvršenoj obdukciji napisao prije, ili nakon dobivanja kemijsko-toksikološkog nalaza Zavoda za sudsku medicinu u Zagrebu.

Uzrok smrti naveden u potvrdi o smrti trebao bi odgovarati konstataciji o uzroku smrti iz zapisnika o izvršenoj obdukciji. Međutim, može doći do diskrepancije, jer se smrt osobe mora u matični ured prijaviti u izvjesnom kraćem roku, a prije dodatne pretrage, ili analiza čije rezultate se može čekati i po nekoliko mjeseci.³⁵

Predsjednik Vijeća zabranio je odgovor na pitanje koje je prvooptuženik postavio svjedoku, je li količina krvi vidljiva na fotografskom elaboratu mogla dovesti do smrtnog ishoda Čedomira Vučkovića, jer će se o toj okolnosti očitovati sudski vještak medicinske struke.

U nastavku glavne rasprave pročitano je **Popis nestalih, zatočenih i nasilno odvedenih osoba iz osječko-baranjske županije**. Konstatirano je da se na popisu nalazi i ime Đorđa Petkovića, a kao datum njegovog nestanka označen je 07. rujna 1991. godine.

Pročitano je novinski članak iz tjednika „ST“ broj 76 od 05. rujna 1991. g. pod naslovom: „**Spriječen atentat na Glavaša**“, autora Roberta Pauletića.

³⁵ U prijavi o smrti Čedomira Vučkovića konstatirano je da se radi o ubojstvu. U zapisniku o obdukciji kao uzrok smrti navedeno je oralno trovanje sumpornom kiselinom.

Pročitano je i tekst knjige Zlatka Kramarića, „Gradonačelnice vrijeme je“, a kao uvod u njegovo sutrašnje svjedočenje, i to ulomak 1. i 2. na stranici 160 ispod podnaslova „Tenja“.

14. svibnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje: prate Maja Kovačević-Bošković i Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić, Zvezdana Lalić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu, Davor Trkulja, Veleposlanstvo Republike Srbije u Zagrebu

Svjedok Zlatko Kramarić

U vrijeme inkriminiranih događaja svjedok je obnašao dužnost Predsjednika Skupštine općine Osijek (općina Osijek obuhvaćala je grad Osijek i 29 okolnih naselja), a nakon održanih prvih višestranačkih parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj 1991. g.

30. travnja 1993. g. postao je gradonačelnik Osijeka, što je operativnija funkcija u odnosu na predsjednika Skupštine općine, i na toj funkciji proveo je narednih 15 godina.

Cjelokupna atmosfera u tadašnjem Osijeku počela se mijenjati polovicom 1991. g., nakon ubojstva dvanaest redarstvenika u Borovu Selu, a otvoreni sukobi počeli su nakon ubojstva bivšeg policijskog načelnika Josipa Reihl Kira. Taj 1. srpanj 1991. g. mogao bi se označiti kao početak ratnih događaja u Osijeku. Gradom je tada prestala vladati samo civilna vlast, a uz nju se pojavila i vojno-policijska vlast dio koje je bio i prvooptuženik Branimir Glavaš.

Optuženi Glavaš je kao sekretar Sekretarijata za narodnu obranu imao ured smješten u dvorištu Županijske ulice u Osijeku. Prvooptuženik je u to vrijeme bio i član ratnog predsjedništva Skupštine općine Osijek koje je kao kolegijalni organ brojalo oko 15 članova. Sekretarijat za narodnu obranu je bio dio Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek, pa su sve aktivnosti SNO-a išle upravo preko Izvršnog vijeća na čijem čelu je bio Srećko Lovrinčević.

Nema neposrednih spoznaja za bilo koji od događaja za koje se tereti optuženoga Branimira Glavaša i ostale optuženike u ovom kaznenom predmetu, jer se, kako je rekao: „Nisam uopće miješao u odluke na polju vojne obrane grada, osim što sam pružao logističku potporu i obavljao poslove koji su pripadali civilnom aspektu i politici“. Logistička podrška, objasnio je svjedok, sastojala se u osiguravanju svakodnevnog života u tadašnjim ratnim uvjetima, a u jednom momentu u Osijeku je bilo trideset do četrdeset tisuća osoba izbjeglih s okupiranih područja, a koje je trebalo zbrinuti. Kao tadašnji predsjednik Skupštine općine Osijek svjesno je izbjegavao sudjelovati u procesu vojnih i političkih odluka.

Tijekom 1991. g. do njega su dolazile vijesti, isprva o upadima u kuće civila, a kasnije i da neki civili nestaju. 10. studenog(?) 1991. g. osobno ga je posjetila gospođa Erika Kutlić, supruga ubijenog Milutina Kutlića, te prijavila nestanak supruga koji je radio kao liječnik u osječkoj bolnici. To je bio prvi njemu poznat konkretan slučaj nestanka civila u ratnom Osijeku. Od gospodina Pejića, djelatnika SUZUP-a, zatražio je istragu o tome. Pejić mu je potvrdio da to nije izolirani slučaj, te da su se u gradu već događali slični incidenti i nerazjašnjena ubojstva, a Pejić je bio upoznat sa slučajem Ratković, civilom koji je uspio preživjeti egzekuciju na Dravi.

Na pitanje Predsjednika Vijeća zašto je u svojoj knjizi, opisujući početak rata u Osijeku, prvooptuženika Branimira Glavaša označio kao vođu propale akcije u Tenji, svjedok je pojasnio da knjigu treba doživjeti kao subjektivni element, kao izraz njegovih osobnih impresija bez faktografske vrijednosti.

Zapovjednik Prištapske čete bio je Nikola Jaman, a četu je osnovalo tadašnje Izvršno vijeće radi zaštite značajnijih osoba i objekata u gradu Osijeku.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

O akciji „Tenja“ obaviješten je od tadašnjeg ministra Špegelja, jer je kao Predsjednik Skupštine općine Osijek morao znati što se događa u neposrednoj blizini grada.

Nema vjerodostojnih podataka o ulozi prvooptuženika u obrani grada, već samo subjektivnu impresiju da je bio stup obrane grada i temelj, odnosno jezgra, buduće Hrvatske vojske. No, je li to zaista bilo tako, ne može tvrditi, niti ulaziti u pitanje vojne hijerarhije i ovlasti koje su pojedine osobe imale.

Svjedok nije bio pristalica negativne medijske propagande. Ovdje prije svega misli na propagandu na štetu Nikole Vasića, koga je inače poznao kao polaznika Večernje škole, a u kojoj je predavao 1978/1979. U vrijeme inkriminiranih djelovanja, odnosno u lipnju, ili srpnju 1991., ne sjeća se točno, na Hrvatskoj televiziji vidio je emisiju u kojoj je Nikola Vasić bio prikazan sa šubarom na glavi, kao istaknuti četnik, ili čak vojvoda. Ne zna je li snimka bila autentična, no ukoliko je Vasić počinio neko kazneno djelo to su trebali utvrditi nadležni organi bez ovakve „medijske potpore“. Istaknuo je, da je u ratnom Osijeku bilo zrno razuma, te da su ga zato prozvali „Gandhi“.

S tadašnjim predsjednikom Tuđmanom vodio je razgovore općenite naravi, tražio njegov savjet, ali i potporu za svoje političko djelovanje. Prvooptuženika se tijekom tih kontakata spominjalo, no ne sjeća se u kojem kontekstu. Svjedok je ustvrdio da mu nije bilo poznato tko je počinitelj ubojstava osječkih civila.

Nema nikakvih saznanja o vojnim postrojbama koje su djelovale u Osijeku, i njihovim zapovjednicima, za njega su svi oni bili hrvatski vojnici.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Svi akteri iz 1991. g., kako u Osijeku - tako i šire, bili su u to vrijeme predmet interesa medija tako da su o njima stvarani određeni stereotipi koji se nisu morali nužno poklapati sa stvarnim stanjem. A kroz tekst objavljen u knjizi „Gradonačelnice, vrijeme je“, i to na stranici 291. s podnaslovom „Objašnjenje manje poznatih kratica“, htio je protumačiti ono što se u medijima iznosilo o prvooptuženiku.

Prvooptuženika se nikada, tijekom razgovora s Predsjednikom Tuđmanom, nije dovodilo u svezu s počinjenjem ratnih zločina.

Do srpnja 1992. g. u Osijeku je bilo evidentirano preko tisuću poginulih žrtava. 70% svih evidentiranih žrtava bili su civili. Bilo je i oko 5000 ranjenih osoba.

Za pritvorene osobe srpske nacionalnosti, kao i za one koji su eventualno bili osuđeni za kazneno djelo neprijateljske djelatnosti, kolokvijalno se koristio izraz „četnik“.

U Osijeku je ispričana jedna od najljepših ratnih priča. U to vrijeme građani Osijeka ponašali su se građanski, slušali su naredbe vojne i civilne vlasti., a svjedok se zalagao da se tijekom rata ne događaju stvari zbog kojih bi se kasnije građani Osijeka mogli sramiti.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Stekao je dojam da je Krizni štab autoritet, odnosno koordinator između civilne vlasti, vojnih vlasti, policije i narodne obrane, iako formalno nije znao ingerencije Kriznog štaba. Ne zna koje tijelo je bilo zaduženo za izdavanje zapovjedi civilnom stanovništvu u odnosu na zabranu kretanja, vršenje zamračenja...

Odgovori na pitanja prvooptuženika

Goran Flauder je tijekom 1991. g. bio novinar tjednika „ST“. ³⁶ Uređivačka politika ovog tjednika bila je nalik na novinarstvo koje danas zovemo „govor mržnje“. Tekstovi objavljavani u ovom tjedniku pogodovali su izazivanju netrpeljivosti.

³⁶ Radi se o Slobodnom tjedniku.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević uložio je prigovor na svjedočenje smatrajući da je Kramarić govorio neistinu, jer je kao prvi čovjek grada Osijeka morao znati tko je de facto zapovijedao Prištapskom četom, te koja je bila uloga prvooptuženika Branimira Glavaša u obrani. I

Glavna rasprava se nastavlja 28. svibnja 2008. kada bi trebao svjedočiti Nikola Vasić.³⁷

28. svibnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Zoran Pusić i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

U nastavku glavne rasprave izvršen je uvid u spis Vojnog suda u Osijeku broj K-446/92 u kaznenom predmetu protiv Nikole Vasića, zbog kaznenog djela iz članka 236f KZ RH³⁸, a kao uvod u današnje svjedočenje Nikole Vasića.³⁹

Zastupnica optužbe je, protiveći se izvođenju ovog dokaza, istaknula da je Nikola Vasić rehabilitiran i da se sukladno odredbi članka 85. st. 4. Kaznenog zakona, ima smatrati neosuđivanim. Navedeni članak također propisuje da je svaka uporaba podataka o građaninu kao počinitelju kaznenog djela zabranjena, te da u slučaju uporabe nema pravni učinak.

Branitelj prvooptuženika odv. Ante Madunić ovakav prijedlog javne optužbe nazvao je apsurdnim. Obrazlažući ovakvo stajalište naveo je da će se uvidom u navedeni spis Vojnog suda u Osijeku, a temeljem podataka iz pravomoćne sudske presude, utvrditi je li Nikola Vasić u vrijeme inkriminiranoga događaja bio civilna osoba. Iz činjeničnog supstrata optužnog akta to, naime, proizlazi.

Vijeće je odbilo prijedlog zamjenice ŽDO-a smatrajući da je status oštećene osobe u vrijeme počinjenja kaznenog djela odlučna činjenica koju je moguće utvrditi samo temeljem uvida u navedeni spis Vojnog suda u Osijeku. Kako će važnost činjenica koje se utvrdi biti ograničena na ovaj kazneni postupak, prava koja predviđa zakonska odredba sadržana u članku 85. KZ-a neće biti povrijeđena.

U nastavku glavne rasprave **izvršen je uvid u spis Vojnog suda u Osijeku broj K-446/92** u kaznenom predmetu protiv Nikole Vasića iz članka 236f KZRH, te je iz toga spisa pročitano:

- **Rješenje PU Osijek od 13. srpnja 1991.** g. temeljem kojeg je protiv Nikole Vasića određen pritvor.

³⁷ Prema optužnici ŽDO-a u Zagrebu Nikola Vasić je 12. srpnja 1991. je priveden u podrumске prostorije navedenog sekretarijata, gdje su ga udarali rukama, nogama, dijelovima oružja i palicama po glavi i tijelu, zadavši mu ozljede glave i tijela i to udarac u glavu lijevo tjemeno, ranu razderotinu gornje usnice i udarac u lijevu stranu grudnog koša.

³⁸ Članak 236f bio je sadržan u Zakonu o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Socijalističke Republike Hrvatske koji je 1991. godine bio na snazi, a glasilo je:

- 1) Tko sudjeluje u oružanoj pobuni koja je upravljena na ugrožavanje ustavom utvrđenog državnog i društvenog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske kaznit će se zatvorom najmanje tri godine.
- 2) Organizator ili vođa pobune, kaznit će se zatvorom najmanje pet godina.

³⁹ Svjedok je neposredno prije početka glavne rasprave obavijestio Predsjednika Vijeća da će zbog zastoja u prometu kasniti 30 minuta.

- **Fotografski elaborat broj UU 852/91 od 15. srpnja 1991. g.**, a na fotografiji broj 1 nalaze se oduzete automatske puška, pištolj, gas - maske i vojnički bajunet od Nikole Vasića. Utvrđeno je da je fotografiranje izvršeno u TO.
- **Optužnica Vojnog tužiteljstva u Osijeku od 26. svibnja 1992. g.** kojom se Nikoli Vasiću na teret stavlja izvršenje kaznenog djela opružane pobune iz članka 236n u svezi članka 236f KZRH.
- **Rješenje Vojnog suda u Osijeku od 1. srpnja 1992.g.** o suđenju Nikoli Vasiću u odsutnosti.
- Činjenični supstrat te pravni opis i kvalifikacija **pravomoćne presude Vojnog suda u Osijeku od 28. srpnja 1992. g.**
- **Rješenje Županijskog suda u Osijeku od 28. srpnja 1997. g.** kojim je protiv Nikole Vasića obustavljen postupak izvršenja kazne, a temeljem pravomoćne presude od 20. kolovoza 1992. g. U konkretnom slučaju primijenjen je Zakon o općem oprost.
- Novinski članak objavljen u listu „Slobodni tjednik“ broj 69 dana 20. srpnja 1991. g. pod naslovom „ Četnički vojvoda iza rešetaka“ i to tekst u podnaslovu „ Truju, pale, ubijaju...“, odjeljak 4. koji počinje riječima: „ Branimir Glavaš komandant obrane Osijeka...“.

Zastupnik optužbe je primjedbe na pročitane dokumente iz spisa Vojnog suda u Osijeku dostavio u pisanom podnesku.

Utvrđeno je da je istražni sudac dana 16. kolovoza 1991. g. sačinio službenu bilješku u kojoj je konstatirano da je optuženik Nikola Vasić razmijenjen i da je zatvor u Osijeku napustio 15. kolovoza 1991. g.

Zamjenica ŽDO-a predložila je da se iz spisa, temeljem odredbe članka 78. ZKP-a, kao nezakoniti dokaz izdvoji iskaz svjedoka Zlatka Borasa, jer je isti nastao počinjenjem kaznenog djela neovlaštenog tonskog snimanja, predviđeno u članku 58. tada važećeg Kaznenog zakona. Svjedok je, a kako to proizlazi iz iskaza koji je dao, vršio prisluškivanje Nikole Vasića, iako za to nije imao nalog, niti suglasnost, samog Vasića. Iskaze svjedoka Tihomira Jalžetića i Marka Leke zastupnica optužbe također smatra nezakonitim, jer svoja saznanja svjedoci crpu od saznanja koje je svjedok Zlatko Boras prikupio neovlaštenim snimanjem, te predlaže da se i ovi iskazi u cijelosti ili djelomično kao nezakoniti dokazi izdvoje.⁴⁰

Branitelj prvooptuženika odvj. Ante Madunić naveo je da je prisluškivanje vršeno u vrijeme ratnog stanja, u krajnjoj nuždi, te da je kao takvo opravdano. Prijedlog zastupnika optužbe ocijenio je kao neosnovan.

Predsjednik Vijeća je prije svjedočenja Nikole Vasića konstatirao da je svjedok zamolio da se za vrijeme njegovog svjedočenja sa glavne rasprave isključi javnost, budući da se boji da bi njegovim svjedočenjem mogla biti ugrožena njegova osobna sigurnost, ali i sigurnost njegove uže obitelji koja živi u okolici Osijeka.

Branitelj prvooptuženika odvj. Veljko Miljević protivio se isključenju javnosti s glavne rasprave, navodeći da je svjedok već ispitan tijekom istrage te da njegovo svjedočenje na glavnoj raspravi ne bi ugrozilo svjedoka osobno, a ni njegovu obitelj.

Vijeće je, nalazeći zakonsko uporište u članku 293. ZKP-a, in concreto u točki 4., a kojom se propisuje da će se po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka, ali uvijek nakon njihovog ispitivanja, isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu, ili njezin dio, ako je to potrebno radi zaštite osobnog i obiteljskog života okrivljenika, oštećenika, ili drugog sudionika u postupku, donijelo rješenje kojim je s glavne rasprave isključena javnost.

⁴⁰ Neposredno saslušanje svjedoka Zlatka Borasa, Tihomira Jalžetića i Marka Leke na glavnoj raspravi predložio je branitelj prvooptuženika odvj. Ante Madunić. Sudsko Vijeće prihvatilo je ovaj prijedlog obrane.

Vijeće je, imajući u vidu odredbu članka 294. st. 2. ZKP-a, dopustilo da glavnu raspravu, osim stranaka u postupku, prate i predstavnici nevladinih organizacija i Ureda OEES-a u Zagrebu.

29. svibnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Monika Čavlović, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Glavna rasprava nastavljena je čitanjem sljedećih materijalnih dokaza:

- **Naredbe Izvršnog vijeća općine Osijek** od 20. lipnja 1991. god. Klasa 801-02/91-01/37, urudžbeni broj: 2158-03-06-91-2, potpisana od Srećka Lovrinčevića, predsjednika Izvršnog vijeća⁴¹
- **Zapovijedi Sekretarijata za narodnu obranu općine Osijek** od 20. lipnja 1991. god. Klasa: 801-02/91-01/37, urudžbeni broj 2158-03-02-91-1, potpisana od predsjednika Izvršnog vijeća Srećka Lovrinčevića, dok se kao jamac za točnost otpravka navodi Branimir Glavaš⁴²
- **Izvešće Sekretarijata za narodnu obranu općine Osijek o provedbi mobilizacije**, od 20. lipnja 1991. god. Klasa: 801-02/91-01/37, urudžbeni broj: 2158-03-06-91-3, potpisana od sekretara Sekretarijata za narodnu obranu Branimira Glavaša⁴³

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je odlukom Ministarstva obrane od 18. veljače 2008. god. s pročitanih dokumenata skinuta oznaka tajnosti.

Svjedočenje Srećka Lovrinčevića⁴⁴

Nakon ožujka 1991. g., odnosno nakon njegovog izbora za predsjednika Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek, situacija u Osijeku se počela dramatično pogoršavati. Nakon što su uslijedile ozbiljne provokacije tadašnje JNA koja je izvela tenkove na ulice, te iz vojarni otvarala vatru na prosvjednike, donijeta je Naredba o formiranju Zaštitne čete. Naredbom koju je 20. lipnja 1991. g. donijelo Izvršeno vijeće, a on potpisao, osnovana je Zaštitna četa, čija je temeljna zadaća bila osiguranje važnih ustanova u Osijeku, zgrade Izvršnog vijeća, Općinske skupštine itd. Izvršenje Naredbe povjerio je Sekretarijatu za narodnu obranu, odnosno tadašnjem sekretaru SNO-a Branimiru Glavašu.

Napomenuo je da je i prije formiranja Zaštitne čete postojala četa koja je imala istu zadaću, a na upit Predsjednika Vijeća, zašto je osnovana nova kada je već postojala stara, svjedok je kazao da ju se time htjelo svesti u pozitivne zakonske okvire. Pripadnici stare čete prešli su u novu, a na čelu i jedne i druge čete bio je Nikola Jaman.

Nikola Jaman ostao je zapovjednik novoformirane Zaštitne čete temeljem Naredbe Izvršnog vijeća koju je svjedok osobno potpisao. Takva Naredba vjerojatno postoji, ustvrdio je svjedok, dodavši da kod sebe ima popis i preslike svih važnijih dokumenata koje je donosio općinski Krizni štab na čijem je čelu bio.

⁴¹ Naredba se odnosi na formiranje Zaštitne čete

⁴² Zapovijed se odnosi na mobilizaciju djelatnika Sekretarijata za narodnu obranu. Kao osoba koja je ovlaštena za provođenje naredbe navodi se prvooptuženik Branimir Glavaš.

⁴³ U izvješću se navodi da se postupilo sukladno dobivenoj naredbi, odnosno da se odmah pristupilo mobilizaciji. Upućen je 121 poziv. Na kraju se konstatira da je popunjenost jedinice 100%.

⁴⁴ Svjedok je dužnost predsjednika Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek obnašao od ožujka 1991. g. pa do kraja svibnja 1992. g., nakon čega je otišao u Ministarstvo obnove i razvitka.

Sjedište Izvršnog vijeća nalazilo se u Županijskoj ulici u Osijeku, a u sklopu kompleksa koji je činila i zgrada u kojoj se tada nalazilo sjedište Sekretarijata za narodnu obranu, sjedište Regionalnog kriznog štaba, Zapovjedništvo operativne zone, Centar za obavješćivanje, ali i sjedište Zaštitne čete.

Svjedok je preuzeo funkciju predsjednika općinskog Kriznog štaba kada je u kolovozu 1991. g. ovaj oformljen. Njemu je tada, dodao je svjedok, hijerarhijski bio nadređen tadašnji šef regionalnog Kriznog štaba, sada potpredsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks, kojeg je morao obavještavati o svemu što je poduzimao. Regionalnom Kriznom štabu bilo je podređeno i Izvršno vijeće općine Osijek.

Svakodnevno je 24 sata bio na svom radnom mjestu, kao i u Sekretarijatu za narodnu obranu, te u Zapovjedništvu obrambenih snaga Osijeka, ali nije primijetio ikakva dovođenja, mučenja, ili zlostavljanja srpskih civila u nekima od prostora Sekretarijata. „ Da je tome bilo tako svakako bih to uočio“, kazao je svjedok, dodavši kako ne može prihvatiti, ni vjerovati, da su tamo dovođeni i mučeni pojedinci“, a za što je saznao tek kasnije.

Svjedok je rekao da je on bio nadređen Branimiru Glavašu i da je odgovarao za sve što se tamo događalo.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Naredbu od 20 lipnja 1991. g. tehnički je pripremalo tajništvo Izvršnog vijeća, konkretno: Ivan Sudar i Davor Brunčić.

Nakon što je donesena Naredba o formiranju Zaštitne čete dostavljena je prvooptuženiku Branimiru Glavašu, tadašnjem sekretaru SNO-a, na daljnje postupanje.

Osim zapovjednika, svjedok ne zna, po imenu i prezimenu, niti jednu drugu osobu koja je u vrijeme inkriminiranih zbivanja bila pripadnik Zaštitne čete.

Objasnio je da je Krizni štab, čiji je član bio i prvooptuženik Branimir Glavaš u svojstvu sekretara SNO-a, «trebao osigurati funkcioniranje života u gradu» i biti logistika vojsci i policiji, no bez vojnih ovlasti. Vojne ovlasti u smislu zapovijedanja i obrane imao je Regionalni krizni štab za Slavoniju i Baranju kao tijelo koje je u hijerarhiji bilo iznad općinskog Kriznog štaba.

Naredba Izvršnog vijeća od 20. lipnja 1991. g. odnosi se na izvršenje mobilizacije Zaštitne čete, dok iz Zapovijedi Sekretarijata za narodnu obranu od 20. lipnja 1991. g. proizlazi da je naredena mobilizacija djelatnika Sekretarijata za narodnu obranu, dakle, sadržajno se ova dva dokumenta ne odnose na istu stvar. Otuda je broj 2 posljednja znamenka urudžbenog broja Naredbe Izvršnog vijeća, dok je broj 1 posljednja znamenka urudžbenog broja Zapovijedi SNO-a, odnosno to ne znači da je Zapovijed SNO-a prethodila Naredbi Izvršnog vijeća. Radi se jednostavno o pogrešci.

Naredba Izvršnog vijeća, kao i Izvješće SNO-a o provedbi mobilizacije, u urudžbenom broju sadrži isto označenu organizacionu jedinicu -03-06, usprkos tome što se radi o dokumentima koje su donijeli različiti organi, Izvršno vijeće i Sekretarijat za narodnu obranu. Vrlo je vjerojatno da su dokumente tehnički pripremale zajedničke stručne službe, a pri tome se mora imati na umu i tadašnje ratno stanje.

Četa čije je postojanje prethodilo formiranju Zaštitne čete brojala je oko 35-40 pripadnika. U njenim redovima su bili dragovoljci i pripadnici rezervnog sastava MUP-a. Oružje za postrojbu i članstvo u njoj dijelilo se preko HDZ-a, i to po stranačkoj pripadnosti, ali i prema osobnom povjerenju koje su uživali kandidati za pripadnike/ce te postrojbe.

Kao zapovjednik Zaštitne čete Nikola Jaman je bio odgovoran MUP-u, a kasnije zapovjedniku obrambenih snaga za Slavoniju i Baranju.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Podrumske prostorije zgrade u kojoj se nalazio Sekretarijat za narodnu obranu koristio je i Centar za obavješćivanje, a kasnije i Zapovjedništvo obrambenih snaga.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Izvršno vijeće postrojbama je osiguravalo adekvatan smještaj u nekim objektima, a na temelju zahtjeva zapovjednika. Na primjer, Samostalnoj uskočkoj satniji, a na zahtjev pukovnika Gorinška, osiguran je smještaj u zgradi u Školskoj ulici.

Budući da se za smještaj postrojbi tražila suglasnost Izvršnog vijeća, nije se moglo (odnosno smjelo) dogoditi da određena postrojba bude smještena u nekom objektu, a da to članovima Izvršnog vijeća ne bude poznato.

Zamjenica ŽDO-a u Zagrebu uložila je prigovor na svjedočenje smatrajući da je svjedok govorio neistinu o tome tko je zapovijedao Zaštitnom četom. Govoreći o vojnim ovlastima Regionalnog kriznog štaba svjedok također nije govorio istinu.

Svjedočenje Danijela Bogdanovića

Swjedok je bio djelatnik Službe za zaštitu ustavnog poretka (SUZUP) do ožujka, odnosno travnja, 1992. g. U vrijeme inkriminiranih događaja radio je u odjelu za terorizam, a kasnije i u odjelu za analitiku.

Nema spoznaja o mučenjima i likvidacijama civila, jer nije radio na poslovima koji bi se odnosili na ta pitanja. „Nemam saznanja koja bilo koga terete“, rekao je, ali je isto tako naglasio da su u izvješćima koja su prikupljena s terena spominjani nestanci i likvidacije civila.

Međutim, osim spominjanja da su se takvi slučajevi događali, u tim izvješćima nijednom nisu bili navedeni počinitelji ni nalogodavci.

Pojasnio je i dio svog iskaza iz istrage u kojoj je kazao da su mu dvojica bliskih suradnika prvooptuženog Glavaša kazala kako se nalazi na nekakvoj njegovoj "listi za odstrjel". "Ja u to nisam mogao povjerovati", kazao je Bogdanović, istaknuvši da s Glavašem od 1990. g., kada je ustrojena Republika Hrvatska, pa do umirovljenja 1993. g., nije imao ikakvih problema niti neugodnosti.

Zapažanja

Predsjednik Vijeća polako, ali sigurno, uvodi striktna pravila u cilju održavanja reda u sudnici.

Predsjednik Vijeća sankcionira verbalno istupanje branitelja koji prethodno nisu dobili riječ.

Ilustracije radi, danas je branitelj drugooptuženika odv. Petar Šale zbog upadanja u riječ Predsjedniku Vijeća tijekom diktata, zaradio opomenu, a sljedeći put, ukoliko to ponovi, biti će novčano kažnjen.

S druge pak strane, braniteljima je dozvoljeno da tijekom glavne rasprave, pretpostavljam radi obavljanja fizioloških potreba, bez najave napuštaju sudnicu. Trećooptuženica je tako, na primjer, bila bez branitelja čitavih sedam minuta. Ovu mogućnost obilato koristi i branitelj šestooptuženika Petar Sabolić, a u zadnje vrijeme i branitelj prvooptuženika Ante Madunić.

Također, ozvučenje, odnosno mikrofoni, kojim se koristio aktualni svjedok vrlo je slabe čujnosti, dok je bežični mikrofoni koji je na raspolaganju optuženicima izvrsne čujnosti.

30. svibnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Svjedočenje Zdravka Pejića

O nestanku i ubojstvima srpskih civila

Svjedok je 1991. g. obnašao dužnost načelnika Operative, Službe za zaštitu ustavnog poretka (SUZUP) kojoj je na čelu bio Branko Budić. Sjedište SUZUP-a nalazilo se u zgradi Policijske uprave Osijek, na prvom katu.

U to vrijeme, „kad je ginulo sto Hrvata na jednog Srbina“, nisu dovoljno pažnje poklanjali nestancima srpskih civila, posebice što se to nije događalo u jednom danu. Služba se nije bavila klasičnim ubojstvima nego operativnim radom, a nestanke civila počela je istraživati kada je ubijen Bogdan Počuča, lojalni Srbin i suradnik Službe.

Tada su, rekao je svjedok, ozbiljnije počeli istraživati, pa su otkrili da je po Bogdana Počuču usred dana došlo više uniformiranih osoba koji su ga pogubili na obali rijeke Drave. Njegovo tijelo pronađeno je četiri ili pet dana kasnije. Počinitelj nikada nije pronađen.

„Bogdan Počuča bio je nevina žrtva, prava meta bio je Počučin brat, u to vrijeme istaknuti političar“, ustvrdio je svjedok.

Ubrzo su uslijedila ubojstva dr. Kutlića i Milenka Stanara, što za svjedoka nije bilo neočekivano. Naime, Milenko Stanar je, po svjedokovom kazivanju, bio bahati Srbin, a također i prvi Srbin koji je još prije rata završio u zatvoru zbog nacionalističkog djelovanja. Kutlić je pak «bio nacionalno opterećen, imao je puna usta hvale za *Crvenu zvezdu*».

Budući da su u stanove ubijenih srpskih civila useljivani hrvatski građani (*opaska – vjerojatno je mišljeno na etničke Hrvate*) posumnjalo se da bi iza njih mogao stajati predsjednik tadašnjeg Okružnog suda Petar Kljaić. Dozvolu za provođenje obrade, koja je uključivala i tajno prisluškivanje, dao je osobno Josip Boljkovac, tadašnji ministar policije.

Tijekom obrade, rekao je svjedok, prateći Kljaića pratili su i prvooptuženika Branimira Glavaša koji je s njim bio u svakodnevnom kontaktu, a prisluškivani su i njihovi telefonski razgovori. No, svjedok je ustvrdio da u obradi koja je trajala pet-šest mjeseci nisu došli do podataka da itko od njih ima veze s ubojstvima civila. Dodao je kako je od Mate Šalinovića, tadašnjeg načelnika PU osječke, doznao da je Radoslav Ratković, koji je preživio likvidaciju na Dravi, govorio da ljudi koji su ga pokušali ubiti nisu imali slavonski naglasak već naglasak svojstven Zagorju ili Zagrebu.

U to vrijeme u Osijeku je bila Markačeva jedinica specijalne policije, prisjetio se svjedok, pa je teoretski i praktički vrlo moguće da su članovi te jedinice sudjelovali u likvidacijama srpskih civila.

O Nikoli Vasiću

Sjetio se da je Nikola Vasić, kada je doveden u njegov ured 1991. g., izgledao zapanjeno, bio je uplašen, imao je ozljede na licu i otežano je disao, a u SZUP-u nije fizički zlostavljan.

Vasića su dovele dvije nepoznate osobe u maskirnim odorama. Njihova imena ne zna. Mirko Grošelj prethodno je nazvao svjedoka kako bi mu javio da će mu Vasić biti doveden.

Vasić je u Sekretarijatu za narodnu obranu bio fizički zlostavljan. Naime, sam Vasić se požalio da ga je u podrumskim prostorijama SNO-a nekoliko osoba ispitivalo, te da su mu pri tom prijetili, i mučili ga. Konkretna imena nije otkrio.

Vasića je zatim prosljedio Ivanu Grujiću radi obrade, a koji ga je nakon toga pustio, jer nije bilo interesantnih podataka za službu.

O Snježani Berić

Snježana Berić također je dovedena u njegov ured. Izgledala je posve normalno, nije bila uplašena, dapače bila je arogantna. Djelatnik Josip Alduk s njom je obavio razgovor nakon čega je bila puštena.

Sve spoznaje u odnosu na vojna pitanja svjedok je crpio od Mirka Grošelja, tadašnjeg načelnika SIS-a (Sigurnosno-informativne službe).

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Nikolu Vasića nisu mogli povezati s naoružavanjem sela Briješće.

Branko Lovrić bio je djelatnik Pošte i on je jedan od ubijenih osječkih civila, no o tome svjedok nema ikakvih saznanja.

SUZUP je imao razgranatu suradničku mrežu unutar Pošte, a kako bi se kontroliralo,, odnosno prisluškivalo, telefonske razgovore

Osim prvooptuženika, svjedok je poznavao i drugooptuženika Ivicu Krnjaka, no, ni njega, a niti ostale suoptuženike, nisu mogli povezati s ubojstvima osječkih civila.

Dok je bio načelnik Operative SUZUP-a nije čuo za sintagmu „Branimirova osječka bojna“, nego tek kasnije, i to kroz tisak.

Sigurnosna informativna služba formirana je u prvoj polovici 1991. g. Mirko Grošelj bio je njezin prvi načelnik.

Svjedok je rekao da su, vezano za ubojstva civila u Osijeku, središnjici u Zagrebu uputili izvješće s popisom desetak osoba problematičnog ponašanja, smještenih na „Pampasu“ (zeleni lokalitet) uz Dravu, za koje su imali spoznaja da su ubijale osječke civile. Dodao je da se ne sjeća imena osoba s tog popisa, ali da se to danas može provjeriti u MUP-u.

Glavaša je upozorio da ima informacije da će ga pokušati likvidirati Mate Šabić, ali mu prvooptuženik nije povjerovao. No, svjedok je, upozorivši prvooptuženika da mu se sprema likvidacija, imao časne namjere, budući da je „Branimir Glavaš u to vrijeme bio moralna snaga građana Osijeka“.

Odgovori na pitanja branitelja drugooptuženika

Fred Marguš je bio osoba koja je na „čepinskom terenu“ vršila likvidacije poznatih Srba.

Odgovori na pitanja branitelja četvrtooptuženika

Mate Šabić je prema saznanjima SUZUP-a, zapovijedao grupom naoružanih osoba izvan vojnog ustroja, a osim ove postojalo je još nekoliko paravojnih skupina koje su ulazile u stanove građana srpske nacionalnosti i vršile pljačku i oduzimanje oružja.

Potencijalni suradnici, a koji su činili razgranatu suradničku mrežu SUZUP-a, vrbovani su ucjenama, kompromitirajućim materijalom, a bilo je i dragovoljaca. „Ubacivani su u redove“ aktivnih članova i simpatizera SDS-a i Srpske radikalne stranke.

Do podataka o pripadnicima KOS-a, tadašnje Kontraobavještajne službe, došlo se, pojasnio je svjedok, putem arhiva koji je pronađen u napuštenim vojarnama JNA.

03. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća konstatirao je da glavnoj raspravi nije pristupio četvrtooptuženik Mirko Sivić. Neposredno prije nastavka glavne rasprave Predsjednik Vijeća je obaviješten da se četvrtooptuženik nalazi u bolnici za osobe lišene slobode, te da nije sposoban pristupiti glavnoj raspravi.

U nastavku **Sudsko vijeće** je donijelo rješenje kojim je naložilo sudsko medicinsko vještačenje četvrtopotuženika u cilju utvrđivanja njegove raspravne sposobnosti, a prije nastavka glavne rasprave koja je odgođena za 04. lipnja 2008. god.

Vijeće je temeljem članka 329. st. 4. u svezi čl. 238. d. stavka 2. ZKP-a **usvojilo prijedlog ŽDO-a u Zagrebu** ⁴⁵ da se ugroženi svjedok pod pseudonimom „zaštićeni svjedok 06“ i ugroženi svjedok pod pseudonimom „Drava“ ispituju uz prikrivanje izgleda svjedoka. ⁴⁶

Protiv odluke Vijeća o prihvaćanju prijedloga državnog odvjetnika za ispitivanje ugroženog svjedoka dopuštena je posebna žalba. Braniteljski tim već je istu najavio.

Vijeće je odlučilo da će temeljem odredbe članka 16. Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava i odredbe članka 35. Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, na glavnoj raspravi, tijekom ispitivanja svjedoka pod pseudonimom „Drava“ **biti isključena javnost**.

Vijeće je djelomično usvojilo dokazne prijedloge branitelja prvooptuženika pa će se kao svjedoci na glavnoj raspravi ispitati Jospip Perković, Gordan Čačić, Nikola Jaman, Ištvan Mihalek, Boro Ivković, Luka Šarić, Nedeljko Leko, Zlatko Boras, Ksenija Zbožil, Nena Mesić, Stanko Višević, Marko Rotim, Zvonko Borovička, Tihomir Jalžetić i Krunoslav Ižaković.

Vijeće je odbilo prijedlog zamjenice ŽDO-a u Zagrebu od 28. svibnja 2008. g. da se kao nezakoniti dokazi iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju svjedoka Zlatka Borasa, Marka Leke i Tihomira Jalžetića, a vezano za njihova saznanja o protuzakonitoj djelatnosti oštećenog Nikole Vasića, jer se ocjena zakonitosti nekog dokaza, a kako je istaknuo Predsjednik Vijeća, utvrđuje samo u odnosu na događaj koji je predmet inkriminacije, dakle u odnosu na konkretan kazneni postupak, a ne i na saznanja svjedoka koja su bila predmet nekog drugog kaznenog postupka, u ovom slučaju postupka koji je pred Vojnim sudom u Osijeku vođen protiv okrivljenog Nikole Vasića.

Isto tako u vrijeme kada su naprijed navedene osobe poduzele određene „nezakonite dokaze“, dakle 1991. g. u procesnim odredbama Zakona o kaznenom postupku nije postojao institut nezakonitih dokaza.

04. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

⁴⁵ U optužnici ŽDO-a u Zagrebu broj K-DO-105/06 kao i u optužnici ŽDO-a u Osijeku broj K-DO-76/06 koja je spojena s optužnicom ŽDO-a u Zagrebu, predloženo je ispitivanje ugroženih svjedoka pod pseudonimima „zaštićeni svjedok 06“ i „Drava“ ispituju sukladno odredbi članka 238. d ZKP-a koja predviđa kao drugi stupanj postupovne zaštite svjedoka prikrivanje izgleda svjedoka.

⁴⁶ Prikrivanje izgleda svjedoka uključuje u pravilu i osnovnu identifikacijsku zaštitu-prikrivanjem osobnih podataka. Ispitivanje svjedoka provodi se posredstvom tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka. Lik svjedoka i glas se tijekom ispitivanja mijenjaju, a svjedok je tijekom ispitivanja prostorno odvojen od prostorije u kojoj se održava glavne rasprava.

Suđenje prate Jelena Dokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

U pismeno dostavljenom nalazu i mišljenju sudsko-medicinskog vještačenja od 03. lipnja 2008. god. utvrđeno je da je četvrtooptuženik Miko Sivić **raspravno sposoban**.

Temeljem rješenja **Sudskog Vijeća**, a na okolnost aktualnog zdravstvenog stanja četvrtooptuženika neposredno je na glavnoj raspravi ispitan sudski vještak medicinske struke, prof. dr. Vladimir Gašparović.

Vladimir Gašparović, sudski vještak

Predsjednik Vijeća je konstatirao da je sudski vještak u cijelosti ostao kod pismeno dostavljenog nalaza i mišljenja.

Odgovori na pitanja branitelja četvrtooptuženika

Zdravstveno stanje četvrtooptuženika Mirka Sivića se zbog reumatoidnog artritisa i niza pridruženih kroničnih bolesti (hipertenzija, kronična insuficijencija bubrega...) ne može ocijeniti kao idealno. Bolesnik je pregledan tijekom jučerašnjeg dana i njegovo zdravstveno stanje bilo je klinički nešto bolje u odnosu na stanje od 22. veljače 2008. god. Međutim nadalje se ne može očekivati poboljšanje, jer se radi o kroničnoj, degenerativnoj, upalnoj bolesti s progresivnim tijekom koja se najviše očituje na malim i velikim zglobovima.

U zatvorskim uvjetima optuženiku je osigurana kontinuirana medicinska skrb, a njegovo zdravstveno stanje redovito se kontrolira. Optuženik ni u civilnoj bolnici ne bi imao zdravstvenu skrb koja bi kvalitativno bila bitno različita od skrbi koju dobiva u Zatvorskoj bolnici.

Vrijednost izmjerenog krvnog tlaka nije parametar koji od danas do sutra može utjecati na raspravnu sposobnost optuženika.

Tijek bolesti je varijabilan i uključuje razdoblja pogoršanja tijekom kojih je optuženik teže pokretan. Međutim medikamentoznom terapijom, a koja ne utječe na njegovu raspravnu sposobnost, stabilizirano je takvo stanje, optuženik je pokretan uz pomoć štapa, a još bi se naravno lakše kretao uz korištenje kolica.

Odgovori na pitanja Predsjednika Vijeća

Uzimajući u obzir cjelokupno zdravstveno stanje optuženika kao i niz pridruženih kroničnih bolesti zbog kojih su njegovi kapaciteti u odnosu na kapacitete zdravog čovjeka smanjeni, optuženik može kontinuirano pratiti glavnu raspravu u trajanju od dva sata, a ukoliko bi se u pauzi osvježio, bio bi sposoban tijekom glavne rasprave pratiti još oko sat vremena. Vremensko ograničenje aproksimativno je dano, no svakako ima realnu vrijednost.

Svjedočenje Mate Šalinovića

Na dužnost načelnika osječke policije stupio je 03. srpnja 1991. g. nakon ubojstva Josipa Reihl-Kira. Suradnja s lokalnim osječkim vlastima (Zlatko Kramarić, tadašnji predsjednik Skupštine općine Osijek, prvooptuženik Branimir Glavaš, tada na funkciji sekretara SNO-a, Vladimir Šeks, tadašnji predsjednik Kriznog štaba za Slavoniju i Baranju...) bila je korektna sve do kraja 1991. g. kada su se počele nizati pljačke i svirepa ubojstva ljudi na Dravi.

Policija je, unatoč učestalom granatiranju Osijeka (dnevno je padalo i tisuću granata), istraživala ta ubojstva, no daljnje potpore nije bilo. „U više sam navrata, na svim mogućim sastancima Kriznog štaba, tražio da javno osudimo takvo ponašanje kriminalnih grupa koje je uzelo maha. Počele su se

dizati kuće u zrak, objekti, poslovni prostori, prvo građana srpske nacionalnosti, ali znao sam da će na red doći i hrvatski. To nije bilo u interesu Republike Hrvatske. Dan danas mi je žao što svi nismo imali sluha za tako teško“, pojasnio je svjedok. Tada je od podmetnutih eksplozivnih naprava nekoliko stotina različitih objekata dignuto u zrak.

Ilustracije radi, svjedok je također naveo da je od 2220 očevida, koliko ih u povodu izvršenja kaznenih djela trebalo obaviti u inkriminiranom razdoblju, od strane istražnih suca obavljeno svega 48, a upravo zbog toga svjedok je s tadašnjim Predsjednikom Okružnog suda u Osijeku Petrom Kljajićem došao u prvi otvoreni sukob.

Ni s prvooptuženikom Branimirom Glavašem nije bio u dobrim odnosima otkada je ovaj Kljajiću dao blagoslov da se na slobodu puste pripadnici kriminalne skupine na čijem je čelu bio Fred Marguš, a za koje je kriminalističkom obradom utvrđeno da postoji osnovana sumnja da su upravo oni počinitelji teških kaznenih djela. „ To je za mene bio prvi veliki, vrlo važan sukob, eklatantni primjer nefunkcioniranja pravne države. Tako je poslana negativna poruka što će se dogoditi onima koji ponovno budu nekoga takvoga priveli, i poruka onima koji dalje misle činiti kaznena djela. Na taj način je potpuno blokiran rad policije“, rekao je svjedok. Ubrzo zatim uslijedile su anonimne prijetnje, a svjedok je bio izložen i stalnim medijskim pritiscima.

Odnos prvooptuženika Branimira Glavaša i Petra Kljajića, tadašnjeg Predsjednika Okružnog suda u Osijeku, svjedok je opisao riječima: „ sve su radili suglasno, bili su kao nokat i meso“.

Što se pak tiče inkriminiranog kaznenog djela za koje se terete optuženici, svjedok je rekao da nema nikakvih konkretnih saznanja, ne zna tko su počinitelji. Postojale su samo indicije da su egzekutori osobe u uniformi, što se povezivalo s pripadnicima HV-a i ZNG-a.

Od optuženika svjedok poznaje oca trećeoptuženice, Andriju Getoš koji je u inkriminiranom razdoblju radio u osječkom SIS-u.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Svi građani koji su se tijekom 1991. god. dragovoljno javili za sudjelovanje u obrani Republike Hrvatske, podvedeni su pod rezervni sastav MUP-a, jer je to bila jedina legitimna institucija za obranu zemlje. Policija je osigurala oružje i svi su pripadnici dobili iskaznice na kojima je bila naznačena pripadnost rezervnom sastavu MUP-a.

Čuo je da se postrojba formirana u okviru općine Osijek ili SNO-a zvala Prištapska jedinica, te da su njeni pripadnici osiguravali zgradu općine Osijek, odnosno prvooptuženika osobno.

Nikola Jaman je od PU osječko-baranjske dobio odobrenje za nabavu oružja iz inozemstva. Misli da je ova bio pripadnikom tzv. Prištapske čete. Iz obrane prvooptuženika, predan mu je dio, proizlazi da je Josip Reihl-Kir u svibnju 1991. g. postavio Jamana za zapovjednika Prištapske čete, no svjedok je na to odgovorio: „ Za ovo ja prvi put čujem“.

U istraživanju pojedinih ubojstava policija je surađivala sa Zdravkom Pejićem, tadašnjim načelnikom operative SUZUP-a i Brankom Budićem, tadašnjim načelnikom SUZUP-a.

Odgovori na pitanja branitelja prvooptuženika

Prvooptuženik Branimir Glavaš nije izravno utjecao na svjedoka kako da u okviru svojih ovlaštenja poduzima pojedine službene radnje, ali je bilo neizravnih utjecaja i blokade rada PU osječko-baranjske, a kako je već istaknuo.

Svjedočenje Miroslava Karača

Kao bivši kriminalistički tehničar u osječkoj policiji načinio je snimku mrtvog tijela Čedomira Vučkovića na patologiji osječke Opće bolnice. Na obdukciji je bilo 800 mrtvih tijela, od toga dvadeset

s prostrijelnom ranom na glavi te ruku i usta vezanih selotejpom. Svjedok je naveo da su to bila ubojstva „ s potpisom“.

Svjedok je kazao da je na obdukciji posebno upamtiio slučaj mrtve osobe koja nije stradala od ratnih rana nego od razaranja sluznice tekućinom, no ne sjeća se je li to bio Vučković.

Tijekom glavne rasprave prikazana je video snimka sačinjena prilikom vanjskog pregleda mrtvog tijela Čedomira Vučkovića..

Utvrđeno je da je u prvom djelu snimke koja nosi datum 1. rujna 1991. g. snimljeno mjesto zločina, odnosno dvorište pred zgradom osječkog Sekretarijata za narodnu obranu.

Snimka prikazuje tragove kapljica krvi koje vode stazom do garaže, lokvu krvi i akumulator na kojem nije bilo čepova, a na gornjem vrhu vidljiva je bila tekućina crvene boje nalik na krv. ⁴⁷

09. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Vesna Teršelič i Jelena Đokić Jović, Documenta, Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Romana Maćeši i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu rješenjem od 05. lipnja 2008. god. razdvojilo je postupak u odnosu na četvrtooptuženika Mirka Sivića, te će se ovaj postupak posebno dovršiti.

Branitelj prvooptuženika odv. Dražen Matijević je u pisanom prijedlogu od 28. svibnja 2008. god. izrazio protivljenje ispitivanju Krunoslava Fehira u svojstvu krunskog svjedoka navodeći da je to protivno zakonskim odredbama.

Vijeće je ovaj prijedlog **odbilo** uz obrazloženje da je o tome već odlučeno rješenjem od 05. studenog 2007. god., a to je potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske svojim rješenjem od 28. studenog 2007. g. broj KŽ-1113/07.

Sukladno pravomoćnom rješenju od 05. studenog 2007. g. za vrijeme ispitivanja krunskog svjedoka Krunoslava Fehira s glavne rasprave je **isključena javnost**.

Temeljem zakonske odredbe iz članka 294. st. 2. ZKP-a predstavnicima nevladinih udruga i znanstvenim radnicima dopušteno je praćenje glavne rasprave.

Sukladno odredbi iz članka 294. st. 3 ZKP-a **Predsjednik Vijeća** je upozorio osobe koje su bile nazočne glavnoj raspravi s koje je isključena javnost da kao tajnu čuvaju sve što su saznale na raspravi i da bi eventualnim odavanjem tajne počinile kazneno djelo.

Zapažanja:

Tijekom ispitivanja krunskog svjedoka Krunoslava Fehira glavnoj raspravi bio je nazočan Ivan Drmić, stranački pripadnik Hrvatskog demokratskog saveza Slavonije i Baranje (HDSSB), iako je s glavne rasprave bila isključena javnost.

⁴⁷ Prema optužnici ŽDO-a u Zagrebu, Glavaša se, među ostalim, tereti da je podređenima naložio zlostavljanja i ubojstvo civila u garaži Sekretarijata u kojoj je Vučković natjeran da popije akumulatorsku kiselinu, nakon čega je na njega i pucano. U izvještaju o obavljenoj obdukciji, a koji je pročitao na glavnoj raspravi, utvrđeno da je Vučković umor od posljedica ispijanja kiseline.

Isključenje javnosti s glavne rasprave nije se odnosilo na predstavnike nevladinih udruga i znanstvene radnike, kojima je uz procesne sudionike rješenjem Vijeća bilo dopušteno praćenje neposrednog saslušanje krunskog svjedoka.

10. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, Documenta, Maja Kovačević Bošković i Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Romana Mačeši i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Branitelj šestooptuženika Tihomira Valentića odv. Petar Sabolić otkazao je punomoć za zastupanje zbog zdravstvenih razloga. Šestooptuženika od sada zastupa Branko Šerić, odv. iz Zagreba. Isti je u spis već priložio punomoć za zastupanje šestooptuženika.

Sukladno pravomoćnom rješenju od 05. studenog 2007. g. za vrijeme ispitivanja krunskog svjedoka Krunoslava Fehira s glavne rasprave **javnost je i dalje bila isključena**, a glavnoj raspravi su osim procesnih sudionika nazočili predstavnici nevladinih udruga i znanstveni radnici.

Vijeće je odbilo prijedlog zastupnika optužbe⁴⁸ te Ivanu Drmiću dopustio praćenje glavne rasprave. **Vijeće** je naime, ocijenilo da je Ivan Drmić osoba koja se nalazi na čelu građanske udruge. Također je konstatirano da u dosadašnjem tijeku rasprave sud nije pravio razliku između pojedinih udruga, ali i nevladinih organizacija.

16. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Mačeši i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu

Glavnoj raspravi nije pristupila svjedokinja Silva Butković-Soldo. Sud nije mogao utvrditi razloge nepristupanja ove svjedokinje, budući da dostava poziva nije bila uredno iskazana.

Vijeće je donijelo rješenje da se glavna rasprava održi u odsutnosti svjedokinje Silve Butković-Soldo. Stranke u postupku suglasile su se, da iskaz ove svjedokinje dan 20. listopada 2006. g. bude pročitana na glavnoj raspravi.

Na pročitani iskaz **svjedokinje Silvije Butković Soldo**, čije detalje prenosimo u nastavku, nije bilo primjedbi.

Svjedokinja je u razdoblju inkriminiranih zbivanja radila kao liječnica u zatvorskoj ambulanti na prvom katu tadašnjeg Okružnog zatvora u Osijeku. Oštećenog Nikolu Vasića prvi put je u zatvorskoj

⁴⁸ Zastupnik optužbe zatražio je da se s glavne rasprave s koje je isključena javnost udalji Ivan Drmić kao pripadnika udruge HDSSB-a koja ima svojstvo političke stranke. Na taj način se naime, odredba sadržana u članku 294. st. 2. ZKP-a izigrava, jer se istom propisuje da glavnoj raspravi s koje je isključena javnost mogu biti nazočne službene osobe, znanstveni i javni radnici, a na zahtjev optuženika bračni, odnosno izvanbračni drug i bliski srodnici.

ambulanti pregledala 14. srpnja 1991. god., te je na temelju protokola, a zbog dijagnoze koja je bila napisana na latinskom jeziku, zaključila da je pacijent prije dovođenja u zatvorsku ambulantu medicinski obrađivan na traumatologiji Kliničke bolnice Osijek. Što se tiče povreda, iz protokola je proizlazilo da je oštećenik zadobio udarac u glavu s lijeve strane, udarac u lijevu polovinu grudnog koša, te neku ranu ili oguljotinu, dok ostale povrede, zbog nečitkosti načina kojim su opisane, nije mogla pročitati. Iz daljnjih protokola koji datiraju od 15. srpnja, 17. srpnja, 25. srpnja, 29. srpnja i 5. kolovoza 1991. vidljivo je da mu je propisivana terapija protiv bolova.

Svjedočenje Željka Lasića

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je svjedok iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 19. veljače 2007. godine.

U PU osječko-baranjskoj je 1991. god. bio zaposlen kao operativni djelatnik kriminalističke policije. Njegov neposredni zapovjednik tada je bio Baričević Ivan.

Prisjetio se da je, prije nego što je oštećeni Nikola Vasić priveden u policiju, u njegovoj kući pronađeno oružje. Kada su ga djelatnici PU doveli oštećeni Vasić nije imao ikakvih ozljeda, već je „bio čak i malo prkosan“. Iako osobno nije prisustvovao provođenju kriminalističke obrade, svjedok je imenovao policajca koji je sudjelovao u fizičkom zlostavljanju privedenog. „Koliko se sjećam, Nikola Vasić je nekoliko puta bio privođen na razgovor, a maltretirali su ga neki policajci od kojih ga je nekoliko puta udario policajac koji se zove Dragan Bunić. Ne znam koliko je točno Vasić zadržan u policiji, ali znam da je protiv njega bila podignuta kaznena prijava zbog oružane pobune i neovlaštenog držanja oružja i eksplozivnih tvari, te da je kasnije i razmijenjen“, rekao je svjedok.

Svjedok se prisjetio i ubojstva vozača kamiona muslimanske nacionalnosti na području Đakova u lipnju 1991. godine. Očevidu koji su u povodu ovog ubojstva obavljali djelatnici PP Đakovo, svjedok je nazočio kao pripadnik osiguranja lica mjesta. S njim je na mjestu događaja bio i policijski djelatnik Ivica Rebrina.

Na mjestu zločina, ustvrdio je svjedok, zatečen je i počinitelj (osoba čije je prezime bilo Ivanković) ovog kaznenog djela, a protiv njega policija je podnijela i kaznenu prijavu. U svezi s tim događajem prije godinu i pol dana pozvan je u PU osječko-baranjsku. „Stekao sam dojam da na bilo koji način djelatnici kriminalističke policije žele povezati gospodina Glavaša s tim ubojstvom. Nakon toga, ja sam odbio svaki razgovor s njima“.

Odgovor na pitanje branitelja sedmooptuženika, odvjetnika Milana Jungića

Pričuvni policajci MUP-a su kao i aktivni policajci bili ovlašteni da privedu osobe za koje se sumnjalo da posjeduju oružje i eksplozivne naprave.

Odgovor na pitanje prvooptuženika

Tijekom 1991. god. građanima Osijeka bio je od PU osječko-baranjske, kao i od Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek, upućen poziv za predaju cjelokupnog naoružanja, i to kako onog kojeg su legalno posjedovali, tako i oružja koje su nabavili ilegalnim kanalima. Prikupljeno naoružanje bilo je stavljeno vojsci i policiji na raspolaganje. Poznato mu je i da je Regionalni krizni štab na čelu sa V. Šeksom upućivao slične pozive.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Nikola Vasić je u prostorije PU osječko-baranjske nekoliko puta privođen radi obavljanja informativnog razgovora. Svjedok nije sudjelovao u provođenju kriminalističke obrade nad Vasićem, ali je imao uvid u spis predmeta. Nije se mogao sjetiti tko je oštećenog Vasića lišio slobode, niti gdje je uhićen. Također, ne zna tko je vršio pretragu kuće N. Vasića. Policajac Dragan Bunić je još krajem 1991. iz Hrvatske prebjegao u Bosnu i priključio se tamošnjoj srpskoj vojsci.

Očevidu u povodu ubojstva osobe muslimanske vjeroispovijesti na području Đakova, točnije u predjelu zvanom Tomašanačko brdo, osim svjedoka i policijskog djelatnika Ivice Rebrine, nitko drugi iz PU osječko-baranjske nije nazočio. Na mjestu događaja nije bilo ikoga ni iz tadašnjeg Sekretarijata za narodnu obranu, pa niti Nikole Jamana koga svjedok inače osobno poznaje.

Vezano za spomenuto ubojstvo PP Đakovo privela je spomenutoga Ivankovića, a na licu mjesta od njega nije oduzeto oružje.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu uložio je prigovor na dio iskaza u kojemu je svjedok govorio o dovođenju Nikole Vasića u PU osječko-baranjsku i o ubojstvu na Tomašanačkom brdu.

Predsjednik Vijeća je prije neposrednog saslušanja svjedoka Ivana Ferenea, informirao procesne sudionike da je ovaj svjedok, preko Odjela za podršku svjedocima i sudionicima u postupcima za kaznena djela ratnih zločina Ministarstva pravosuđa, zatražio isključenje javnosti tijekom iskazivanja, a zbog prijetnji koje su mu upućivane.

Braniteljski tim prvooptuženika protivio se isključenju javnosti, navodeći da je svjedok ispitan tijekom istražnog postupka, da njegov iskaz nije posebno značajan, te da okolnosti koje su vezane za isključenje javnosti nisu učinjene vjerojatnim.

Vijeće je temeljem članka 293. st. 4. ZKP-a, radi zaštite života svjedoka Ivana Ferenea, **Rješenjem isključilo javnost** s glavne rasprave za vrijeme njegovog neposrednog saslušanja.

Obrazlažući odluku **Vijeće** je zaključilo da je svjedok svoj zahtjev za isključenje javnosti učinio opravdanim, jer je naveo konkretna imena osoba koje su mu prijetile, kao i zlo kojim mu se prijetilo vezano za svjedočenje, a kao paralizirana osoba koja se kreće pomoću invalidskih kolica njegova mogućnost da se zaštiti još je manja.

Predsjednik Vijeća je predstavnicima nevladinih udruga (OESS, „Documenta“, Građanski odbor za ljudska prava, Hrvatski pokret za život i obitelj, udruga građana Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje i HVIDR-a Osijek) dozvolio praćenje glavne rasprave.

Predsjednik Vijeća je upozorio sve prisutne da su dužni kao tajnu čuvati sve ono što su na glavnoj raspravi doznali i da eventualnim odavanjem tajne čine kazneno djelo.

U nastavku glavne rasprave pročitana je članak pod naslovom „Crno bijeli svijet“ autora Davora Špišića i Daria Topića. Navedeni članak sadržan je u i u knjizi koju su pod naslovom „Slavonska krv“ objavili isti autori.⁴⁹

17. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OESS-a u Zagrebu

Glavnoj raspravi nije pristupio svjedok Josip Kelemen s obrazloženjem da je poziv za glavnu raspravu primio prije nekoliko dana, a kako je već od ranije imao zakazan zdravstveni pregled, danas nastavljenju glavnoj raspravi nije stoga mogao pristupiti.

⁴⁹ U članku pod naslovom „Crno bijeli svijet“ koji su novinari Davor Špišić i Dario Topić napravili u ožujku 1992. godine s prvooptuženikom Branimirom Glavašem, a koji su poslije objavili i u knjizi „Slavonska krv“, prvooptuženik kao glavna politička i vojna figura ratnog Osijeka, objašnjava kako se organizirala obrana Osijeka, te odnos središnje vlasti prema Slavoniji.

Vijeće je donijelo rješenje da se glavna rasprava održi u odsutnosti svjedoka Josipa Kelemena.

Stranke u postupku suglasile su se da iskaz ovoga svjedoka dan 22. veljače 2007. g. bude pročitao u glavnoj raspravi.

Na pročitani iskaz **svjedoka Josipa Kelemena**, čije detalje prenosimo u nastavku, nije bilo primjedbi.

Josip Kelemen bio je do siječnja 1992. godine glavni urednik „Glasa Slavonije“, kada ga je Nadzorni odbor lista, a na čijem čelo je bio prvooptuženik Branimir Glavaš, smijenio s funkcije. Prvooptuženik je u razdoblju inkriminiranih događaja obnašao funkciju sekretara Sekretarijata za narodnu obranu kao i funkciju zapovjednika obrane grada Osijeka.

Oštećenog Bogdana Počuću osobno je poznao, jer je ovaj bio djelatnik „Glasa Slavonije“.

Svjedočenje Davora Špišića

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 01. prosinca 2006. godine.

Svjedok je, zajedno s kolegom Dariom Topićem u ožujku 1992. godine, načinio intervju sa – danas prvooptuženikom - Branimirom Glavašem pod naslovom „Crno bijeli svijet“ koji su poslije objavili i u knjizi „Slavonska krv“.

Ratni reporter bio je do veljače 1991. kada je postavljen za zamjenika glavnog urednika „Glasa Slavonije“. Njemu i kolegi Topiću bio je to prvi i posljednji intervju s prvooptuženikom. Intervju je objavljen u „Glasu Slavonije“ negdje u veljači ili ožujku 1992. god. i to u dva nastavka. Članak je od prvooptuženika autoriziran. Radnu, odnosno, printverziju intervju optuženom Glavašu nosili su dva puta, i nakon što je on stavio određene primjedbe, a koje su uvažene, intervju je objavljen u „Glasu Slavonije“.

U knjizi „Slavonska krv“ spomenuti intervju se nalazi pod naslovom „Crno bijeli svijet“.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

U ožujku 1991. godine glavni urednik „Glasa Slavonije“ bio je Drago Hedl. Početkom srpnja 1991. god. umjesto Hedla, a iz njemu nepoznatih razloga, na funkciju glavnog urednika postavljen je Josip Kelemen. U to vrijeme prvooptuženik je bio predsjednik Nadzornog odbora „Glasa Slavonije“, a istu funkciju u „Glasu Slavonije“ obnašao je i u vrijeme nastanka intervju.

Odgovori na pitanja braniteljskog tima i prvooptuženika

Intervju s današnjim prvooptuženikom zapravo je objavljen u jednom broju „Glasa Slavonije“, ne u dva nastavka, a kako je zbog opsežnosti intervju, odnosno, zbog njegove gotovo biografske dimenzije, prvobitno smatrao.

Intervju s optuženim Glavašem nastao je na njihovo inzistiranje (svjedoka i kolege Topića), a trebao je poslužiti u propagandno-psihološke svrhe, s obzirom na činjenicu da je „Glas Slavonije“ imao ratnu koncepciju, a čitao se i na okupiranim područjima gdje je stizao različitim kanalima. Također, prvooptuženik je tada, rekao je svjedok: „Iz perspektive novinara bio zanimljiv sugovornik, tražena novinarska roba, jer je vodio obranu grada, a Osijek je tada, nakon Vukovara, bio najugroženiji grad u Hrvatskoj“. Stavovi koje je optuženik izražavao u odnosu na središnju vlast u Zagrebu, također su bili u žiži javnosti.

Tijekom davanja intervju korišteni su redakcijski diktafoni, jedan ili dva. Osobno je jedan dio radne verzije teksta odnio današnjem prvooptuženiku u zgradu Zapovjedništva grada, u ulicu Europske avenije, na autorizaciju. U istoj zgradi, u podrumskim prostorijama, intervju je i sačinjen, a tijekom davanju intervju u prostoriji su, osim svjedoka i kolege Topića, bili nazočni i Zdenko Pušić, direktor

fotografije u „Glasu Slavonije“ i Ivan Šimić, tadašnji direktor „Glasa Slavonije“, dok se nazočnosti Eduarda Bakarca ne sjeća.

Svjedočenje Daria Topića

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 01. prosinca 2006. godine.⁵⁰

Intervju sa sada prvooptuženikom načinjen je u podrumu zgrade Zapovjedništva grada Osijeka, u ulici Europske avenije. Tijekom intervjua korišteni su diktafoni, a nakon toga tekst intervjua odnijet je B. Glavašu na autorizaciju. Zbog opsežnosti intervjua je u „Glasu Slavonije“ objavljen u dva nastavka.

U to vrijeme Branimir Glavaš je bio zapovjednik obrane grada i novinarima je stoga bio izuzetno zanimljiv. „U to je vrijeme već jenjavala neposredna ratna opasnost pa smo kroz opsežniji razgovor željeli dokumentirati čitavo jedno ratno razdoblje koje je bilo iza nas, a također i čuti iz prve ruke kako su se pojedine stvari planirale i ostvarivale“, objasnio je svjedok.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Prilikom autorizacije sada prvooptuženik je imao određene primjedbe na tekst koje su uvažene, pa je intervju malo skraćen.

Odgovori na pitanja braniteljskog tima i prvooptuženika

Sada prvooptuženomu je tekst intervjua svjedok dva puta nosio na autorizaciju.

Bilo je nemoguće onako obilan intervju zapisivati, svjedok i kolega Špišić vodili su bilješke, a razgovor, odnosno intervju, je i sniman, a trebao je poslužiti u propagandno-psihološke svrhe upravo zbog toga što je današnji prvooptuženik u to vrijeme bio predsjednik Nadzornog odbora lista.

Tijekom davanju intervjua u prostoriji su, osim svjedoka i kolege Špišića, bili nazočni i Zdenko Pušić, direktor fotografije u „Glasu Slavonije“, Ivan Šimić, tadašnji direktor „Glasa Slavonije“, Andrija Getoš, kao i Eduard Bakarac, načelnik Štaba Zapovjedništva obrane grada.

Prvooptuženik je uložio prigovor na iskaze svjedoka, navodeći da se njihovi današnji iskazi u pogledu njegove autorizacije teksta razlikuju od iskaza danih u istražnom postupku. Također, oba svjedoka su identično iskazivala glede objavljivanja intervjua u dva dijela.

U nastavku glavne rasprave pročitani su dijelovi knjige pod naslovom „Monografija 160. osječke brigade“ autorice Ana Diklić, urednika Ištvana Mihaleka - Pište, objavljene u srpnju 1992. g. u Osijeku, i to tekstovi pod naslovima:

- „Prva hrvatska bojna“ i „Na ulasku u selo osvanula je barikada“;
- „27. lipnja, raskrižje na Klajnovoj“;

⁵⁰ U "Glasu Slavonije" je kao novinar bio zaposlen od 23. travnja 1991., pa do 1998. Tijekom 1991. nije komunicirao sa sada okrivljenim Branimirom Glavašem, niti je odlazio na press -konferencije koje su organizirane u prostorijama Sekretarijata za narodnu obranu. Znao je da je Branimir Glavaš tada bio sekretar Sekretarijata za narodnu obranu, a da zgradu u kojoj je bio smješten Sekretarijat za narodnu obranu čuvaju stražari, pripadnici neke postrojbe, međutim nije znao tko tom postrojbom zapovijeda. Zajedno s kolegom Davorom Špišićem u ožujku 1992. radio je intervju s Branimirom Glavašem koji je objavljen u dnevniku "Glas Slavonije", a kasnije i u knjizi "Slavonska krv". Sjeća se da mu je prilikom tog razgovora Branimir Glavaš govorio i o sukobu u Tenji koji je bio 7. srpnja 1991., a iz tog razgovora je proizlazilo da je . Branimir Glavaš osobno sudjelovao u toj akciji. Jednako tako, vjerno je prenio navode Branimira Glavaša, da je upravo oko Sekretarijata stvorena jezgra i okosnica HV-a koja je u to vrijeme brojala oko 300 do 400 vojnika. Ovi vojnici, koji su činili jezgru buduće hrvatske vojske, nalazili su se upravo pri Sekretarijatu za narodnu obranu, a zbog čega je i sam, sada okrivljeni, Branimir Glavaš bio prozivan i optuživan da u gradu stvara paravojnu formaciju pod svojim zapovjedništvom, budući da su ti mladići njemu vjerovali, te su oni prvi i uzeli puške u ruke. Rekao mu je i, da je on s njima išao i na Dunav, i na stražarske položaje, i na Borovo Selo još u ožujku 1991.

- „Brijest - zona opasnog življenja“;
- „Poligon „C“ bubanja“;
- „57 prvookupljenih oko Glavaša“;
- „Istinski borci za slobodu“;
- na stranici 9 drugi odlomak koji počinje riječima: „Momci prerastaju...“;
- na stranici 10 šesti odlomak koji počinje riječima: „Dio“...;
- na stranici 20 šesti odlomak koji počinje riječima: „Većina tih...“;
- na stranici 33 prvi odlomak koji počinje riječima: „Kasnije u veljači...“;
- na stranicama 71 i 72 popis stradalih civila u Osijeku;

Branitelj prvooptuženika odv. Dražen Matijević naveo je da pročitani tekstovi nemaju apsolutno nikakve veze s inkriminiranim djelima iz optužnice, te da jedino svjedoče o herojstvu hrvatskih branitelja u Osijeku 1991. godine.

Prvooptuženik je naveo da pročitani dijelovi ne odgovaraju činjeničnom stanju, već predstavljaju slobodnu autorsku interpretaciju.

18. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Suđenje prate Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Monika Čavlović, Romana Maćešić i Dagmara Marti Pilazsek, Ured OEES-a u Zagrebu.

Svjedočenje Dražena Rajkovića

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je svjedok iskazivao istovjetno kao u zapisniku sastavljenom kod istražnog suca 20. veljače 2008. godine.⁵¹

Kao novinari tjednika pod nazivom „ST“ („Slobodni tjednik“) svjedok i kolega Robert Pauletić su 31. kolovoza 1991. godine došli u Osijek napraviti ratnu reportažu, i tamo se slučajno zatekli usred vojne akcije u Brijestu. U Osijek, odnosno na istočno ratište, uputio ih je Marinko Božić, tadašnji glavni urednik, ali i vlasnik ST-a. No, razgovor s prvooptuženikom nije bio unaprijed dogovoren.

Što se tiče članka koji je pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“⁵² objavljen u „ST“-u idući dan, odnosno dan prije odlaska iz Osijeka, njihov ih je fotoreporter Alojz Krivobrada zv. „Futy“, inače

⁵¹ *Ispitan u istrazi svjedok je naveo da je u ljeto 1991. radio u tjedniku "ST" na mjestu odgovornog urednika, dok je glavni urednik bio Robert Pauletić, iako je tu dužnost u stvari obavljao Marinko Božić. Dan prije nego što je stradao Čedomir Vučković zajedno s Robertom Pauletićem došao je u Osijek kako bi obavili razgovor s . Branimirom Glavašem koji je bio jedna od vodećih osoba u Osijeku i organizator obrane grada. S njima je bio i njihov fotoreporter po nadimku "Futy", a u ured Branimira Glavaša došli su u ranim popodnevnim satima. S njim su razgovarali oko pola sata, ili sat, a u jednom trenutku u njegov ured došao je jedan vojnik u maskirnoj odori i rekao da se nešto događa na Poligonu C. Tada je odlučeno da će dio ljudi kao jedna patrola otići tamo u izvidnicu, pa su oni molili Glavaša da se priključe našoj vojsci. Tada Glavaš nije išao s njima, no, kasnije, kad su se povlačili s položaja, susreli su sada okr. Branimira Glavaša koji je došao po njih s nekim vozilom ili pratnjom. S položaja su se vratili u zgradu Sekretarijata za narodnu obranu, negdje između 20,00 i 21,00. sat. On je dočekaao Roberta Pauletića koji je došao sat, ili dva, iza toga, otišli su na spavanje, a okr. Branimir Glavaš se vratio u zgradu Sekretarijata za narodnu obranu. Drugoga dana, kad su se vratili na isto mjesto, on i Pauletić sreli su "Futya" koji ih je obavijestio o ubojstvu Čedomira Vučkovića i rekao da je on to „poslikao“, dok drugih saznanja o tome nema. Inače se sjeća da su, od glavnog ulaza prema zgradi Sekretarijata za narodnu obranu, s desne strane bile neke garaže.*

Slovenac, izvijestio da se u zgradi Sekretarijata za narodnu obranu dogodilo ubojstvo, najvjerojatnije zbog pokušaja atentata na Glavaša i da ima fotografije s mjesta događaja, snimljene neposredno nakon ubojstva.

Svjedok je zaključio da se radi o informacijama dobivenim iz druge ruke, od osoba koje su se zatekle na mjestu događaja, međutim nije imao živaca saslušati priču do kraja, jer je još uvijek bio pod dojmom iskustva na prvoj liniji bojišnice. No, Pauletić je zapisao ono što je Futy rekao s tim u vezi.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Po dolasku u Osijek radi dobivanja relevantnih informacija o općenitom stanju na ratištu, obratili su se sadašnjem prvooptuženiku, jer je on u to vrijeme bio sekretar SNO-a, simbol otpora u Osijeku i bio je otvoren prema novinarima.

Prvooptuženik je na sebi imao maskirnu majicu.

Članak pod naslovom „Trojica na frontu smrti“, a koji čini, već kao materijalni dokaz, dio pročitane, Monografije 160. osječke brigade, je članak koji su svjedok i Robert Pauletić napisali na temelju iskustva doživljenog na prvoj liniji bojišnice, u vojnoj akciji u Brijestu.

Grafički prikaz mapa Osijeka i Brijesta, ucrtani vojni položaj, kao i manji uokvireni članak pod naslovom: „Taktička pozadina bitke kod Brijesta“, sačinio je svjedok, dok je ostali dio članka napisao kolega Pauletić. Svjedok navodi da se više ne sjeća što je napisao u tom članku, vjerojatno nešto o situaciji na bojištu.

Nije mogao decidirano navesti koja vojna formacija HV je sudjelovala u spomenutoj akciji u Brijestu, ali jedna postrojba je krenula iz zgrade SNO-a. Grupi vojnika u kojoj se i sam nalazio zapovijedao je Josip Fehir.

Odgovori na pitanja prvooptuženika

Nisu otišli u Vukovar, što im je bila prvotna namjera, jer su u akciji, a koja se u međuvremenu dogodila u Brijestu kod Osijeka, sakupili materijala za reportažu.

Marinko Božić imao je običaj napraviti korekcije nekog novinskog teksta, odnosno članka.

Na inzistiranje prvooptuženika konstatira se da je po shvaćanju ovih novinara SNO bio polucivilno tijelo.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu uložio je prigovor na iskaz svjedoka navodeći da je danas bitno drukčije iskazivao o razlozima dolaska u Osijek, u odnosu na iskaz dan u istražnom postupku.

Svjedočenje Roberta Pauletića

Predsjednik Vijeća je konstatirao da je svjedok iskazivao istovjetno kao i kada je 14. studenog 2006. god. bio ispitan kod istražnog suca.⁵³

⁵² U članku se govori o ubojstvu Čedomira Vučkovića koji je kao „atentator“ na sadašnjeg prvooptuženika ubijen u dvorištu zgrade SNO-a, a za što se prema navodima optužnice ŽDO-a u Zagrebu tereti prvooptuženik Branimir Glavaš.

⁵³ Robert Pauletić u istrazi je, između ostalog naveo da je u vrijeme inkriminiranih zbiljanja radio kao novinar u "Slobodnom tjedniku", vlasništvu pok. Marinka Božića. Krajem kolovoza 1991., zajedno s kolegom Rajkovićem, bio je u Osijeku. Po dolasku u Osijek javili su se, koliko se sjeća, u zgradu „nekog štaba“, gdje su u rano poslijepodne obavili razgovor sa Branimirom Glavašem. Taj razgovor je trajao oko 20 minuta. Nakon obavljenog razgovora, tog istog popodneva, čuli su da je neka akcija u selu Brijest kod Osijeka, da se očekuje sukob naše vojske sa snagama JNA, te su zbog toga s jednom jedinicom, kojom je zapovijedao Josip Fehir, otišli na taj položaj.

Svjedok je rekao da su on i Dražen Rajković otišli u Osijek tražiti kontakte kako bi napravili reportažu iz opkoljenog Vukovara, a što im je u stvari i bila prvotna namjera. No, u međuvremenu se dogodila akcija u Brijestu kod Osijeka što im je dalo dovoljno materijala za reportažu.

Što se tiče članka koji je pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“⁵⁴ objavljen u „ST“-u, idući dan, odnosno dan prije odlaska iz Osijeka, njihov ih je fotoreporter Alojz Krivobrada, zv. „Futy“, inače Slovenac, izvijestio da se u zgradi Sekretarijata za narodnu obranu dogodilo ubojstvo, najvjerojatnije zbog pokušaja atentata na Glavaša, i da ima fotografije s mjesta događaja snimljene neposredno nakon ubojstva. Na brzinu je zapisao kratke informacije u vidu natuknica, te ih je zajedno sa nerazvijenim filmom prosljedio uredniku Marinku Božiću koji je članak doradio do neprepoznatljive mjere, te potpisao svjedoka kao autora, a što je inače Božiću bila uobičajena praksa.

„Bio je slučaj obitelji Zec, gdje je Božić u „ST“-u objavio da ih je likvidiralo srpsko podzemlje, a dan nakon toga „Globus“ je otkrio tko su bile prave ubojice“, rekao je svjedok. U „ST“-u je, zahvaljujući općenitom mentalnom sklopu urednika, bio vidljiv obrazac montiranja tekstova u kojem se nije gledalo ni na što., imena ubojica objavljujvana su samo tako.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

U Osijeku su 20-ak minuta razgovarali s prvooptuženikom Branimirom Glavašem o općenitom stanju na ratištu u istočnoj Slavoniji, no nije se sjetio da li se razgovor vodio u uredu sadašnjega prvooptuženika, za koga nije znao je li bio odjeven u civilnu ili vojnu odjeću.

Rekao je da je u akciji koju se opisuje u članku pod naslovom „Trojica na frontu smrti“, a riječ je o njegovom osobnom i autentičnom zapažanju, glavnu riječ u grupi vojnika, u kojoj se i sam nalazio, vodio je Josip Fehir, dodavši da ne zna tko je grupi bio zapovjednik.

Naziv „udarni borbeni vod“, koji je korišten u spomenutom tekstu, je sintagma nastala za potrebe članka. Da je znao stvarni naziv postrojbe napisao bi ga velikim početnim slovom. Spomenuti tekst je, ponovio je svjedok, autentičan, osim uredničke opreme (naslov, nadnaslov, tekst ispod fotografija...).

Na prijedlog zamjenika ŽDO-a iz Zagreba Vijeće je usvojilo da se kao dokazni prijedlog pročita tekst objavljen u 76. broju tjednika „ST“ od 05. rujna 1991. g. pod naslovom „Trojica na frontu smrti“.

Imena osoba koja se u tekstu spominje po nadimcima više mu nisu poznata zbog velikog proteka vremena.

Ne zna tko se krije ispod nadimka „Kamikaza“, a za koga se u tekstu tvrdi da je tada bio osobni vozač B. Glavaša.

U tekstu se koristio sintagmama „Glavašev štab“, te „Glavaševa prištapska bojna“, jer je sadašnji prvooptuženik u to vrijeme bio simbol obrane grada.

Sadašnji prvooptuženik, ustvrdio je svjedok gotovo siguran, nije imao utjecaja na tekst koji je objavljen pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“, jer bi se inače priča o pokušaju ubojstva pojavila i u drugim medijima koje je optuženik imao pod kontrolom. Ovaj članak je bio jedan od primjera neprofesionalnog rada Marinka Božića.

23. lipnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izjave: Jelena Đokić Jović, „Documenta“

⁵⁴ U članku se govori o ubojstvu Čedomira Vučkovića koji je kao „atentator“ na prvooptuženika ubijen u dvorištu zgrade SNO-a, a za što se, prema navodima optužnice ŽDO-a u Zagrebu, tereti prvooptuženik Branimir Glavaš.

Suđenje prate Monika Čavlović, i Romana Maćešić, Ured OESS-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, „Documenta“

Glavnoj raspravi pristupile su sve pozvane osobe čime su ispunjene sve procesne pretpostavke za nastavak iste.

Utvrđeno je da je svjedok-oštećenik Radoslav Ratković, preko svoje punomoćnice odvjetnice Ljiljane Banac, dana 08. travnja 2008. god. izvijestio Predsjednika Vijeća da zbog objektivnih razloga nije u mogućnosti pristupiti glavnoj raspravi, a kako bi neposredno bio saslušan, ali je svoj iskaz spreman dati pred nadležnim sudom u Republici Srbiji, gdje sada prebiva.

Zamolnicom koja je nadležnom pravosudnom tijelu Republike Srbije upućena 14. travnja 2008. godine svjedok je pozvan da danas pristupi u Okružni sud u Beogradu, Republika Srbija, a kako bi bio saslušan putem video - veze, čemu je Republika Srbija kao zamoljena strana udovoljila.

Vijeće je temeljem članka 9. Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima, odlučilo da se Radoslava Ratkovića ispita putem video veze.

Ispitivanje svjedoka obavljeno je **izvanraspravno**, budući da se radilo o obliku pružanja međunarodne pravne pomoći, a svjedok se tijekom iskazivanja nalazio na teritoriju druge države.

Predsjednik Vijeća uputio je publiku i predstavnike medije izvan sudnice, jer se zbog izvan raspravnog saslušanja svjedoka ne mora primijeniti načelo javnosti glavne rasprave, a koje, kao jedno od temeljnih načela kojim se osigurava nadzor građana nad radom sudbene vlasti, vrijedi za glavnu raspravu.

02. srpnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb

Suđenje prate Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Monika Čavlović, Romana Maćešić, Ured OESS-a u Zagrebu.

Svjedočenje Ivana Grujića

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je svjedok iskazivao istovjetno kao na zapisnicima od 20. srpnja 2006. g. i 17. siječnja 2007. g.⁵⁵

⁵⁵ *Ispitan tijekom istražnog postupka svjedok je naveo da je u vrijeme inkriminiranih događaja, odnosno u srpnju, kolovozu i rujnu 1991. g. radio kao operativac Službe za zaštitu ustavnog poretka (SUZUP) u Centru Osijek i to u Odjelu za protuterorizam. Zadatak mu je bio prikupljanje saznanja o srpskom terorizmu, kao i sprječavanje terorističkih akcija od strane istih. Ne sjeća se točnog datuma, ali negdje u ljeto 1991. g. njemu je, na ispitivanje vezano uz protuterorističku djelatnost, iz prostorija Policijske uprave Osijek doveden Nikola Vasić. Doveo ga je neki pripadnik ZNG-a, kojem ne zna osobne podatke, ali misli da mu je nadimak bio "Pišta". Ne zna od kuda je taj Vasić doveden u policiju i gdje je prije toga bio. Njemu je bio interesantan jer je bio mještanin sela Briješće. Kad mu je Vasić doveden primijetio je da je ovaj bio fizički zapašten, pod čim misli da je bio neobrijan i oko njega se osjećao neugodan miris, a primijetio je i da je teško disao. Nije vidio da bi imao vanjske tjelesne ozljede. On ga je ispitao, obavio s njim razgovor, a nakon obavljenog razgovora pustio ga je i prosljedio dalje policiji na obradu jer je ocijenio da ovaj za njegovu službu nije interesantan. On inače zna da je u Osijeku u to vrijeme pri Sekretarijatu za narodnu obranu postojala tzv. zaštitna četa, kao što su uostalom i mnoge takve formacije nicali u Osijeku i to skoro pri svakoj mjesnoj zajednici,*

Svjedok je dodao da je Nikola Vasić doveden u SUZUP zbog informacije da je većina srpskog stanovništva (30-40 osoba) njegovog sela Briješće naoružana i uključena u pobunu. Prisjetio se da je oštećeni Vasić doveden u vidno lošem stanju, ali da nije bio zlostavljan. Kako ga nije mogao povezati s pobunom, Vasić je nakon razgovora ponovno odveden u policijsku upravu, a što se s njim kasnije događalo svjedok nije mogao reći.

Početkom rata nije osobno poznao prvooptuženika Branimira Glavaša, osim što je znao da je sekretar Sekretarijata za narodnu obranu, istaknuti član HDZ-a i jedan od organizatora obrane grada. Za optuženog Ivicu Krnjaka je znao da je kao zapovjednik Samostane uskočke satnije 1992. g. organizirao neuspjelu akciju rušenja Batinskog mosta na teritoriju Srbije. Iz razgovora s Mirkom Grošeljom, tadašnjim načelnikom SIS-a saznao je da se sjedište ove postrojbe nalazilo u Dubrovačkoj ulici. To je bilo u travnju 1992. god. u vrijeme kada je svjedok prešao raditi u SIS. Trećeoptuženu Gordanu Getoš Magdić zna preko oca, tadašnjeg operativca SIS-a. U razdoblju inkriminiranih događaja ona je bila tajnica osječkog HDZ-a.

Iako je ustvrdio da nema konkretnih saznanja o zločinima nad osječkim civilima srpske nacionalnosti, svjedok je kazao da je znao za ljude zalijepljenih ruku i prostrijeljenih glava, čije su leševe ratnih godina izvlačili iz Drave.

„Pojavila su se specifična ubojstva koja su imala isti način izvršenje, a to su bili ljudi pronađeni u Dravi koji su bili vezani trakama i imali prostrijeljene glave. U to se vrijeme govorilo da su to „plivači““, rekao je svjedok.

Pronađenim leševima bavili su se djelatnici policije koji su svaki put izlazili na očevide i o svemu mora postojati i službena dokumentacija.

Za obranu grada bili su zaduženi pripadnici MUP-a, međutim i u svakoj mjesnoj zajednici bile su organizirane postrojbe ZNG-a.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Svjedok je osobno početkom ljeta 1991. g. poduzeo akciju razoružavanja mještana srpske nacionalnosti u okolnim selima, pa i u selu Briješće.

Svjedok Zdravko Pejić nije osobno sudjelovao u akciji razoružanja mještana sela Briješće srpske nacionalnosti, a jedino su mještani sela Čepinski Martinci dragovoljno predali oružje.⁵⁶

Nije znao da li je kod oštećenog Vasića pronađeno naoružanja vojnog porijekla. Također nije znao da je Vasić u odsutnosti pravomoćno osuđen zbog kaznenog djela pripremanja oružane pobune.

Nije mu bilo poznato da je Vasić u prostorije SUZUP-a na drugom katu PU osječke, doveden iz zgrade SNO-a temeljem dogovora između Zdravka Pejića, tadašnjeg načelnika operative SUZUP-a i Mirka Grošelja, tadašnjeg načelnika SIS-a.⁵⁷

Nikolu Vasića u SUZUP su doveli policijski djelatnik i pripadnik ZNG-a po nadimku „Pišta“ ili „Želimir“.

Nakon obavljenog obavijesnog razgovora sačinjena je službene bilješka koje je pohranjena u centru SUZUP-a. Također, informacija o obavljenom obavijesnom razgovoru s Nikolom Vasić prosljeđena je centrali, odnosno MUP-u Zagreb.

no sastav i zapovjedni kadar te zaštitne čete nije mu poznat.

⁵⁶ U svom iskazu svjedok Pejić je naveo da je s mještanima sela Briješće srpske nacionalnosti dogovoreno razoružanje te da je osobno sudjelovao u toj akciji.

⁵⁷ Svjedok Zdravko Pejić je upravo to naveo u svom svjedočenju.

Samostalna uskočka satnija formirana je negdje u ljeto 1991. g.

Odgovor na pitanja prvooptuženika

Tijekom inkriminiranog razdoblja u gradu Osijeku je djelovala tzv. „peta kolona“, naime pripadnici Pete kolone otvarali su snajpersku vatru i putem radio signala navodili minobacačku vatru iz okolice na ciljeve u gradu. Aktivnosti provedene unutar SUZUP-a bile su usmjerene na razoružavanje pripadnika Pete kolone, a policijski djelatnici lišavali su iste slobode.

Svjedočenje Ivica Špiranca

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je svjedok iskazivao istovjetno kao na zapisniku od 17. studenog 2006. godine.⁵⁸

U Prištapskoj četi zadržao se oko mjesec i pol, a nakon toga je kao pripadnik postrojbe pod zapovjedništvom Ištvana Mihaleka prebačen u Laslovo. Nije znao da li je postrojba pod zapovjedništvom Ištvana Mihaleka bila samostalna vojna formacija ili dio Prištapska čete.

Na današnjoj raspravi svjedok, koga je kao svjedoka na okolnost ubojstva osječkog civila Čedomira Vučkovića predložilo tužiteljstvo, iskazuje da se ne sjeća tog događaja jer se dogodio davno, a u međuvremenu je teško obolio od PTSP-a. „Imam kronični PTSP, pijem 15 tableta dnevno i ne sjećam se što sam prekjucer jeo, a ne što se dogodilo prije 17 godina“, objasnio je svjedok. Prisjeća se samo da je, prije nego što je u dvorištu Sekretarijata za narodnu obranu pronađeno tijelo Čedomira Vučkovića, čuo pucanj, izašao na dvorište i ugledao osobu koja je ležala. „Ništa više ja o tome niti znam niti me interesiralo, niti me briga. Govorilo se da je odnekud pobjegao, da je u njega pucao Fehir“, rekao je svjedok.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Nije mu poznato tko je zapovijedao Prištapskom satnijom. Osim Ištvana Mihaleka, nadimak „Pišta“ imale su i neke druge osobe. Mihalek je bio poznat i po nadimku „Horti“.

Na položajima u Laslovu nikada nije vidio prvooptuženika.

Naveo je da se na fotografiji objavljenoj u Monografije 160. osječke brigade na petnaestoj strani, on ne nalazi.

Na pitanje od koga je čuo da je Vučković bio prisiljen piti kiselinu, odgovorio je da je čuo svakakve priče. „Pričalo se sve i svašta. Mogu sedam knjiga napisati. Što ja znam, možda je bio i žedan“, rekao je svjedok.

⁵⁸ *Ispitan u fazi istrage svjedok Ivica Špiranec naveo je da je bio u Sekretarijatu za narodnu obranu kada se dogodilo ubojstvo Čedomira Vučkovića. Nakon što je pobjegao iz JNA gdje je služio vojni rok, dana 18. kolovoza 1991. javio u Sekretarijat za narodnu obranu, jer se želio uključiti u Domovinski rat. Raspoređen je u satniju pri obrani grada koja se zvala "Prištapska četa". On u početku nije imao zaduženja, a kasnije je davao stražu ispred zgrade Općine. Nije mu poznato da bi u zgradu Sekretarijata bili dovođeni civili radi ispitivanja, no sjeća se jednog događaja kada je bila noć, a on je bio u zgradi Sekretarijata za narodnu obranu, silazio je stepenicama kada je izvana čuo pucanj. Misli da se radilo samo o jednom pucnju. Kada je čuo pucanj prvo je zalegao, a nakon toga je izašao van da vidi što se događa. Naišao je na jedno mrtvo tijelo koje je ležalo na stazici između zgrada. Radilo se o čovjeku pedesetih godina starosti, no ne sjeća se kako je bio obučen i da li je imao neko oružje. Njemu su odmah zatim prišla naša dva vojnika koji su ga odveli s tog mjesta tako da ne zna što se dalje događalo, no od vojnika je čuo priču da je taj čovjek navodno bio zarobljen u nekim prostorijama, da je iz te prostorije bježao, možda i iz garaže, a da je u bijegu netko na njega pucao, no on ne zna tko. U vezi tog događaja je novinarki Verici Tomić dao intervju u svojoj kući.*

Neposredno prije saslušanja svjedoka **zamjenica ŽDO- a u Zagrebu** je predlažući da se kao dokaz presluša audio zapis intervjuja koji je sa svjedokom napravila novinarka Jutarnjeg lista Verica Tomić navela, da je svjedok u intervju detaljno opisao svoja saznanja u svezi inkriminiranog događaja, a dotična novinarka je tijekom istražnog postupka potvrdila da glas s audio zapisa pripada Ivici Špirancu.

Vijeće je odbilo prijedlog prihvaćajući tvrdnju svjedoka da ga novinarka prije objave nije tražila autorizaciju niti mu je pokazala sadržaj članka.

„Mislim da je napisala više nego što sam rekao. Možda je htjela napraviti neku senzaciju“, komentirao je svjedok sporni intervju. Također je objasnio da je nakon što je „osvanuo“ na naslovnici Jutarnjeg lista sazvao konferenciju za novinare i demantirao sadržaj objavljen u tekstu.

Branitelj optuženog Dine Kontića predložio je ukidanje pritvora u odnosu na svog branjenika.

Branitelj drugooptuženika odv. Petar Šale predložio je da sud službenim putem od Županijskog suda u Osijeku pribavi zapisnik o ispitivanju oštećenog Radoslava Ratkovića broj Kir-1683/01. Također je zatražio da sud putem međunarodne pravne pomoći pribavi od Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije zapisnik o ispitivanju oštećenog Radoslava Ratkovića u svojstvu svjedoka. Tim prije što ovaj zapisnik ima dokaznu vrijednost, jer je ispitivanju oštećenog Ratkovića bio nazočan i Zvonko Kuharić, županijski državni odvjetnik.

Vijeće je temeljem odredbe sadržane u članku 322. st. 4. točka 2. ZKP-a **odbilo** prijedloge branitelja drugooptuženika, navodeći da je u dosadašnjem tijeku ovog kaznenog postupka, na okolnosti inkriminiranog događaja, oštećeni Radoslav Ratković dva puta neposredno saslušan, tijekom istražnog postupka i na glavnoj raspravi putem video linka, te su procesni sudionici svjedoku mogli nesmetano postavljati pitanja kako bi razjasnili sve eventualne sporne činjenice.

Vijeće je odbilo ukinuti pritvor protiv optuženog Dine Kontića, navodeći da u prijedlogu za ukidanje pritvora nije istaknuta niti jedna nova okolnost koja bi dovela u sumnju opstojnost izrečene mjere, budući da je branitelj zalažući se za ukidanje pritvora u odnosu na svog branjenika izvršio samo ocjenu iskaza svjedoka Krunoslava Fehira i Radoslava Ratkovića.

03. srpnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, «Documenta», Zagreb

Suđenje prate, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Monika Čavlović i Romana Maćešić, Ured OEES-a u Zagrebu

Svjedočenje Ane Diklić

Svjedokinja je autorica knjige pod naslovom „Monografija 160. osječke brigade“, čiji su dijelovi pročitani na ročištu 17. lipnja 2008. godine.

Predsjednik Vijeća konstatirao je da je svjedokinja iskazivala istovjetno kao na zapisniku od 01. prosinca 2006. godine s tim što je dodala slijedeće:

Ova publikacija je nespretno nazvana monografijom, ona je zapravo spomenica kojom se željelo odati priznanje onima koji su branili grad Osijek od srpske agresije. Izrada monografije podrazumijeva znanstveni pristup i korištenje stručnih metoda u prikupljanju građe. No, ideja je bila, objasniti je svjedokinja, isključivo napraviti spomen na herojstvo u obrani Osijeka, budući da je u to vrijeme bila

ratni izvjestitelj. Knjiga je nastala na inicijativu Ivana Šimića, tadašnjeg, ali i sadašnjeg direktora Glasa Slavonije i to u vrijeme kada je došla zapovijed o demobilizaciji, u srpnju 1992. god. Budući da ju je radila vrlo brzo u njoj ima dosta pogrešaka, netočnosti i nelogičnosti, a knjiga je nastala na temelju priča osječkih branitelja, kako bi se podigao moral ono malo građana koji su ostali u gradu i živjeli pod opsadom i granatama. „Mnogi su moji sugovornici, osječki branitelji, stoga preuveličavali razne događaje kako bi ispali veći junaci nego što su u stvarnosti bili, a i Glavaševo ime su koristili u krivom kontekstu, jer je on bio simbol obrane grada“, kazala je svjedokinja. Izraze koji su korišteni u tekstu monografije kao na primjer: „Glavaševi bojovnici“, „Glavaševi dečki“, „Glavaševa bojna“ i dr., svjedokinja je nazvala frazemima koje je upotrijebila u svrhu razigravanja teksta.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Dubravko Jezerčić, zapovjednik 160. brigade odredio je Ištvana Mihaleka–Pištu, u to vrijeme djelatnika službe za informativno-političku djelatnost (IPD) 160. brigade da pomogne u prikupljanju podataka i izboru sugovornika. Budući da je Mihalek uložio silan trud u nastanak knjige naveden je kao njezin urednik.

Prije objave tekst monografije dostavljen je na čitanje zapovjedniku 160. brigade, no vjerojatno je i on previdio pogreške kao i svi oni koji su čitali tekst prije objave. Također su na zasebnom listiću tiskane ispravke, no pogrešni podaci iz monografije nisu demantirani, jer su demanti karakteristični za netočne navode objavljene u novinskim člancima.

U izradi monografije korišteni su podaci iz objavljenih novinskih članaka, pa tako i članak pod naslovom „Trojica na frontu smrti“ objavljen u tjedniku „ST“.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu uložio je prigovor na iskaz svjedokinje navodeći da je željela otkloniti sve faktografske elemente koji se navode u publikaciji „Monografija 160. brigade“.

Svjedočenje Stanka Viševića

Prištapska četa imala je tri voda čiji su zapovjednici bili Nikola Jaman, Josip Fehir i on. Pripadnici Prištapske čete, njih 56 ili 57, osiguravali su vitalne objekte u gradu, a postrojba je imala i nekoliko borbenih djelovanja. U dva navrata njegov je vod sudjelovao u akcijama na Borovo selo. Prvi put je to bilo u travnju 1991. pod zapovjedništvom Nikole Jamana. S obzirom na to da je postrojba bila u rezervnom sastavu MUP-a čije su iskaznice i imali, i to od 15. siječnja 1991. god., obje akcije provedena su u dogovoru s tadašnjim načelnikom policije Josipom Reihl Kirom i ministrom Šuškom. Drugi put akcija je izvedena u svibnju 1991. g. uz sudjelovanje policijskih djelatnika iz Osijeka, s tim da je svjedok vršio prijevoz oružja i specijalaca na bojišnicu. O svemu tome, ustvrdio je svjedok, postoji i pisana dokumentacija, jer je policija, za razliku od HV-a, savjesno bilježila sve što je radila.

Krunoslav Fehir u to vrijeme nije bio pripadnik Prištapske čete i nije nosio oružje. „Krunoslav Fehir je bio klinac koji se kao tatin sin muvao oko branitelja i svaki dan im iz Slobode i Pivovare donosio slatkiše i sokove“ rekao je svjedok.

Za Ivicu Zbožila je rekao da je isti kratko boravio u Prištapskoj četi u vodu pod svjedokovim zapovjedništvom, nakon čega je postao šef Zavoda za zapošljavanje i stečajni upravitelj OLT-a. Zbožil nje bio u zgradi općine kada se dogodilo Vučkovićevo ubojstvo.

Odgovori na pitanja braniteljskog tima prvooptuženka

Prištapska četa je u Zbor narodne garde uključena u lipnju ili srpnju 1991. g., no Nikola Jaman ostao je njen zapovjednik. U studenom 1991. g. Prištapska četa postala je Samostalni bataljun pod zapovjedništvom Dubravka Jezerčića, nakon toga uključena je u novoformiranu 160. brigadu također pod zapovjedništvom Dubravka Jezerčića.

Vučković je ubijen u dvorištu zgrade općine. Pucnjave je čuo na hodniku Sekretarijata, a nakon toga je na dvorištu vidio čovjeka koji više nije bio živ. Na mjesto događaja prvi je došao do tijela. Nakon toga

došli su i drugi, a među njima i prvooptuženik Branimir Glavaš i Mirko Grošelj, koji su kazali da nitko ne dira mjesto događaja dok ne dođe policija i istražni sudac.

Trećeoptuženu poznaje kao tajnicu mladeži HDZ-a, drugooptuženog kao djelatnika SIS-a te organizatora neuspjele akcije rušenja Batinskog mosta na teritoriju Srbije. Optuženog Dinu Kontića zna kao pripadnika postrojbe koja je branila naselje Jug 2.

Tijekom rata svjedok je imao nadimak „Bijeli“ ili „Beli“.

Vod pod svjedokovim zapovjedništvom brojao je 15-tak osoba i to: Tomislav Glavaš, brat prvooptuženika, Ivica Zbožil, Boro Arambašić, Marko Jonjić, Luka Šarić i dr.

Odgovori na pitanja ŽDO-a

Svjedok je pretpostavio da je zapovjednikom voda postao na temelju zapovjedi izdane od Policijske uprave osječke. Isto vrijedi i za Nikolu Jaman i Josipa Fehira.

U prvoj akciji na Borovo selo sudjelovalo je 12 policijskih djelatnika iz Zagreba kao i 12 pripadnika Prištapske čete. Akciju je vodio Nikola Jaman, on je najbolje poznao teren. U to vrijeme, odnosno u travnju 1991. god. Jaman je već bio zapovjednik Prištapske satnije.

Nije mu poznato da bi trećeoptuženica bila pripadnicom HV-a.

Nikola Jaman i Petar Biočić uživali su povjerenje tadašnjeg načelnika osječke policije Josipa Reihl-Kira.

Glavna rasprava se nastavlja **07. srpnja 2008. god. u 9,30 sati.**

08. srpnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, «Documenta»

Suđenje prate Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, «Documenta», Monika Čavlović i Romana Maćešić, Ured OESS-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeće je utvrdio da nije pristupio branitelj četvrtooptuženika Dine Kontića odvjetnik Radan Kovač. Odvjetnik Kovač je podneskom uz koji je priložio i popratnu medicinsku dokumentaciju, obavijestio Predsjednika Vijeća da zbog bolesti nije u mogućnosti pristupiti nastavku glavne rasprave zakazane za 08., 09. i 10. srpanj 2008. god.

Vijeće je donijelo rješenje kojim je zbog nepristupanja branitelja četvrtooptuženika nastavak glavne rasprave odgođen za **14. srpanj 2008. godine.**

Kako su i zastupnici optužbe i branitelji optuženika bili suglasni, **Vijeće** je temeljem članka 305. st. 4. ZKP-a odlučilo da se svjedoci Krunoslav Ižaković, Ištvan Mihalek, Gordan Čačić i Nikola Jaman ispituju izvanraspravno.

Obrana se nije suglasila sa izvanraspravnim ispitivanjem za danas predviđenog svjedoka Milana Šipoša, pa će isti biti ispitati na glavnoj raspravi.

Dokazni postupak nastavljen je izvanraspravnim ispitivanjem svjedoka Krunoslava Ižakovića čiji će iskaz čim se javno pročita na glavnoj raspravi biti detaljno elaboriran u jednom od narednih izvještaja.

14. srpnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Zagreb.

Suđenje prate: Maja Kovačević-Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Alan Švarc i Romana Maćešić, Ured OEES-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća konstatirao je da raspravi nije pristupio drugooptuženik Ivica Krnjak koji je zbog zdravstvenih problema upućen na pregled u Vinogradsku bolnicu. Stoga je glavna rasprava odgođena za **15. srpnja 2008. godine.**

Predsjednik Vijeća. je radi utvrđenja aktualne raspravne sposobnosti drugooptuženika, naložio pribavljanje medicinske dokumentacije iz Vinogradske bolnice.

Branitelj drugooptuženika Domagoj Rešetar nije bio suglasan s izvanraspravnim ispitivanjem za danas predviđenih svjedoka Josipa Alduka i Josipa Jurmana.⁵⁹

15. srpnja 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Zagreb.

Suđenje prate: Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, „Documenta“, Romana Maćešić i Alan Švarc, Ured OEES-a u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća je konstatirao da je tijekom jučerašnjeg dana iz KB «Sestara Milosrdnica» zaprimljena povijest bolesti za optuženog Ivicu Krnjaka. Prije glavne rasprave Vijeće je odlučilo da se sasluša sudskoga vještaka medicinske struke prof. dr. Vladimira Gašparovića radi utvrđenja procesne sposobnosti drugooptuženika Ivica Krnjaka.

Sudski vještak Vladimir Gašparović

Nije mogao dati decidirani odgovor u svezi procesne sposobnosti drugooptuženika kroz duži vremenski period, odnosno *pro futuro*, jer nije na raspolaganju imao nalaze koronarne angiografije, invazivne kardiološke dijagnostičke procedure, a za koju je rekao da je, ukoliko već nije učinjena, svakako treba napraviti. Nalaz koronarografije ne smije biti stariji od šest mjeseci kako bi se isti smatrao vjerodostojnim.

Predsjednik Vijeća je u zatvorskoj bolnici provjerio, te nedvojbeno utvrdio, da za vrijeme boravka drugooptuženika u bolnici koronarografija nije urađena. U medicinskoj dokumentaciji postoji, doduše, nalaz učinjene koronarografije koji datira iz 2005. godine.

Vijeće je donijelo rješenje kojim je glavnu raspravu, zbog nemogućnosti da se sudski vještak određeno očituje glede raspravne sposobnosti optuženika Ivica Krnjaka, odgodilo.

Za danas je bilo predviđeno ispitivanje četiriju svjedoka koji su se uredno odazvali sudskom pozivu. Branitelj drugooptuženika nije bio suglasan s njihovim izvanraspravnim saslušanjem.

Nastavak glavne rasprave zakazan je za **29. kolovoza 2008. godine u 9,30 sati.**

Glavnu raspravu nastaviti će se u mjesecu rujnu i to: **01., 02., 03., 04., 08., 09., 10., 11., 18., 19., 24., 25., 26., 29. i 30 rujna 2008. godine u 9,30 sati.**

29. kolovoza 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

⁵⁹ Svjedoke Josipa Alduka i Josipa Jurmana predložilo je Odvjetništvo.

Suđenje prate Vesna Teršelić, Documenta, Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu

Odvjetnik Domagoj Rešetar nije pristupio na glavnu raspravu

Branitelj drugooptuženika Ivica Krnjaka odvjetnik Domagoj Rešetar nije pristupio na glavnu raspravu. Podneskom od 29. kolovoza obavijestio je Sud, i priložio medicinsku dokumentaciju, da boluje od akutnog bronhitisa.

Drugooptuženik je još 04. kolovoza obavijestio sud da je svom drugom branitelju Petru Šali zbog teškoća financijske naravi otkazao punomoć za zastupanje. Nakon što ga je Predsjednik Vijeća poučio da postoji mogućnost da troškove njegove obrane podmiruje sud te da ga spomenuti branitelj u ovom kaznenom predmetu može nastaviti braniti, drugooptuženik je decidirano naveo da s tim nije suglasan, jer odvjetnika Petra Šalu namjerava u daljnjem tijeku postupka predložiti za svjedoka.

Vijeće je na prijedlog državnog odvjetništva, sukladno odredbi članka 65. stavak 6. ZKP-a, odlučilo da se od Predsjednice suda zatraži da drugooptuženiku Ivici Krnjaku postavi branitelja po službenoj dužnosti, budući da su procijenili kako su dosadašnji postupci branitelja drugooptuženika odvjetnika Domagoja Rešetara bili usmjereni na odugovlačenje kaznenog postupka⁶⁰.

Zbog nedostatka procesnih pretpostavki glavna rasprava je odgođena za **01. rujna 2008. godine**.

U nastavku je izvanraspravno saslušan sudski vještak medicinske struke prof. dr. Vladimir Gašparović o procesnoj sposobnosti drugooptuženog Ivica Krnjaka. Vještak je ostao pri svom pisanom nalazu i mišljenju od 25. kolovoza 2008. godine u kome je utvrdio da je optuženik, uz propisanu terapiju, sposoban nazočiti glavnoj raspravi. Nalaz i mišljenje sačinjeni su nakon bolničke obrade drugooptuženika koji je bio hospitaliziran u KBC Rebro.

Drugooptuženik Ivica Krnjak protivio se ispitivanju odnosno čitanju pisanog nalaza i mišljenja sudskog vještaka.

01. rujna 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu

Utvrđeno je da na glavnu raspravu nisu pristupili svjedoci Snježana Berić i Rajko Berić iz Beograda. Prema obavijesti Ministarstva pravosuđa, Uprave za međunarodnu pravnu pomoć, suradnju i ljudska prava ovi svjedoci su uredno obaviješteni o glavnoj raspravi. Svjedokinja Sješana Berić je podneskom od 11. lipnja 2008. godine obavijestila sud da u ovom kaznenom postupku ne žele dati iskaz. Svjedok Rajko Berić je podneskom od 05. srpnja 2008. g. obavijestio sud da u svojstvu svjedoka ne želi doći u Hrvatsku navodeći da se smatra ugroženim, jer mu se prijeti.

Predsjednik Vijeća je konstatirao da je tijekom jučerašnjeg dana iz KB «Sestara Milosrdnica» zaprimljena povijest bolesti za optuženog Ivicu Krnjaka. Prije glavne rasprave Vijeće je odlučilo da se sasluša sudskoga vještaka medicinske struke prof. dr. Vladimira Gašparovića radi utvrđenja procesne sposobnosti drugooptuženika Ivica Krnjaka.

Zahtjev braniteljice drugookrivljenog Ivica Krnjaka

⁶⁰ Odredba članka 65. stavak 6. ZKP-a dopušta da predsjednik vijeća, ako ocijeni da se postupcima okrivljenika ili njegovih branitelja odugovlači kazneni postupak, može predsjedniku Suda predložiti postavljanje branitelja po službenoj dužnosti za daljnji tijek postupka.

Odvjetnica Vesna Zaninović Vujasinović koja je dodijeljena kao braniteljica po službenoj dužnosti drugookrivljenom Ivici Krnjaku podnijela je zahtjev za odgodu rasprave kako bi se mogla pripremiti za obranu.

Vijeće je usvojilo zahtjev odvjetnice Vesne Zaninović Vujasinović te je glavnu raspravu odgodilo do **02. rujna 2008. godine**.

Zapažanja:

Predsjednik Vijeća je napomenuo da se odvjetnica Vesna Zaninović Vujasinović branići svojevremeno po službenoj dužnosti optuženika Mirka Sivića (u odnosu na njega kazneni postupak je razdvojen) imala prilike upoznati s predmetom. Obrazložio je, također, okrivljenomu da on i dalje ima pravo na izabranog branitelja.

02. rujna 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OESS-a u Zagrebu

Utvrđeno je da je braniteljica drugooptuženika (postavljena po službenoj dužnosti odlukom Predsjednice Županijskog suda u Zagrebu) odvjetnica Vesna Zaninović podneskom od 01. rujna 2008. godine zatražila sukladno članku 5. st. 4. ZKP-a dodatni primjereni rok za pripremanje obrane.⁶¹

Prije početka glavne rasprave **odvjetnica Zaninović Vujasinović** je ustrajala na spomenutom zahtjevu navodeći da bi joj primjereni rok od deset dana bio dovoljan za pripremanje obrane, u protivnom, naglasila je, kvalitetna formalan obrana optuženika bila bi nemoguća i ona bi u tom slučaju zatražila razrješenje.

Javljujući se za riječ **branitelj prvooptuženika odvjetnik Veljko Miljević** naveo je da je odvjetnica Vesna Zaninović Vujasinović u ovom kaznenom postupku već bila braniteljica po službenoj dužnosti četvrtooptuženika Mirka Sivića (u odnosu na njega postupak je razdvojen) te da bi dalje zastupanje drugooptuženika Ivica Krnjaka bilo suprotno odredbi članka 63. st. 1. ZKP-a, što praktički znači da bi spomenuta braniteljica bila u sukobu interesa tj. u suprotnosti s interesima obrane okrivljenog Krnjaka.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu naveo je da drugooptuženik ima izabranog branitelja i da bi do njegovog dolaska na sud (izabrani branitelj drugooptuženika odvjetnik Domagoj Rešetar nije u mogućnosti nazočiti glavnoj raspravi zbog akutnog bronhitisa) trebala biti ispitana dva ili tri svjedoka. Odvjetnica Zaninović Vujasinović nije u sukobu interesa, jer se odredba sadržana u članku 63. st. 1. ZKP-a odnosi na situaciju u kome više okrivljenika u istom kaznenom postupku ima zajedničkog branitelja, dok je u ovom slučaju postupak je u odnosu na četvrtooptuženika radvojen.

Vijeće je odbilo prijedlog braniteljice po službenoj dužnosti drugooptuženika Ivica Krnjaka, odvjetnice Zaninović Vujasinović, za dodatni rok za pripremanje obrane uz obrazloženje da je već ranije i to nakon što je bila postavljena za braniteljicu po službenoj dužnosti četvrtooptuženiku Mirku Siviću imala uvid u ovoj kaznenik predmet, te je samim tim već dani rok bio sasvim dovoljan poglavito s obzirom na saznanja svjedoka čije je ispitivanje predviđeno u nastavku glavne rasprave, dok će se zaštićeni svjedok broj 6 neposredno saslušavati na okolnosti za koje se tereti prvooptuženik Branimir Glavaš. Također, izabrani odvjetnik drugooptuženika Domagoj Rešetar u podnesku naglašava da će uskoro biti u mogućnosti pristupiti glavnoj raspravi i tako osigurati formalnu obranu svom branjeniku.

⁶¹ Spomenuta odredba ZKP-a nalaže da se okrivljeniku za pripremu obrane mora osigurati dovoljno vremena i mogućnosti.

Nadalje, stav je Vijeća da nije povrijeđena odredba članka 63. st. 1. ZKP-a, budući da je postupak u odnosu na četvrtoptuženika Mirka Sivića razdvojen.

Nakon što je **Vijeće** odlučilo nastaviti glavnu raspravu pozivanjem svjedoka, **odvjetnica Vesna Zaninović Vujasinović** zatražila je da je Predsjednik Vijeća razriješi dužnosti, no kako je Predsjednik Vijeća to odbio, jer nema takovih ovlasti ⁶² i da se de jure ona i dalje smatra braniteljicom drugooptuženika (samo predsjednik suda može razriješiti postavljenog branitelja ukoliko neuredno obavlja svoju dužnost), napustila je sudsku dvoranu ističući da joj profesionalna etika i odvjetnički kodeks ne dopušta da i dalje zastupa svog branjenika te da ide izvijestiti Predsjednicu suda.

Odgoda postupka

Kako je drugooptuženik Ivica Krnjak ostao bez branitelja, a radi se o obveznoj obrani, ne postoje procesne pretpostavke da se glavna rasprava nastavi te je odgođena do daljnjega.

Odvjetnica Vesna Zaninović Vujasinović kažnjena je novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna, jer je bez odobrenja napustila sudnicu.

Zapažanja

Kazneni postupak protiv optuženika za ratni zločin počinjen nad srpskim civilima u Osijeku počelo je 15. listopada 2007. godine. Do danas je održano preko pedeset ročišta, računajući izvanraspravna ročišta. Saslušano je više od četrdeset svjedoka (ukupno 49, 36 na prijedlog zastupnika optužbe, 10 na prijedlog obrane, tri je svjedoka sud saslušao po službenoj dužnosti).

Inzistiranje odvjetnice postavljene drugooptuženiku po službenoj dužnosti na dodatnom roku od deset dana za pripremanje obrane i njeno odbijanje da obavlja svoju dužnost napuštanjem rasprave rezultirat će produženjem trajanja postupka. Iz dosadašnjeg tijeka postupka je evidentno da se glavna rasprava neće održati do 07. rujna 2008. godine te će, temeljem odredbi ZKP-a glavna rasprava morati početi iznova, jer je odgoda trajala dulje od dva mjeseca. U tom slučaju se i svi dokazi moraju ponovo izvesti.

Tijekom dosadašnjeg postupka, odbijajući zastupati svog branjenika, dvoranu je napustio i branitelj četvrtoptuženika odvjetnik Selim Šabanović.

Glavna rasprava je već jednom, 05. studenog 2007. godine, počinjala iznova zbog promjene sastava Vijeća.

13. listopada 2008. godine – odgoda ročišta

Nakon što je Predsjednik Vijeća otvorio raspravu te naveo tko je sve na njoj prisutan, zaključio je da se II.-opt. Ivica Krnjak nije odazvao raspravi, bez obzira što je tri dana prije rasprave, dana 10. listopada 2008.godine, bio obaviješten od strane Suda da se mora odazvati pozivu. Naime, sudac Horvatović je priopćio da je u 8,15 sati supruga II.-opt. Krnjaka javila da se on neće pojaviti na zakazanom ročištu jer je iznenada otišao na rehabilitaciju u Opatiju. Kako su sudski vještaci utvrdili da je II.-opt. Ivica Krnjak nakon operativnog zahvata obavljenog 15. rujna ove godine sposoban prisustvovati ročištima, sudac Horvatović je utvrdio da je II.opt. Krnjak dužan naknaditi troškove odgode današnje rasprave u iznosu od 3500,00 kn te upozorio sve ostale optužene da će u slučaju sličnog postupanja biti privedeni od strane policije.

⁶² Sukladno odredbi sadržanoj u članku 67. st. 3. ZKP-a o razrješenju branitelja postavljenog po službenoj dužnosti može u fazi glavne rasprave odlučiti vijeće, a žalba protiv rješenja vijeća nije dopuštena. U istom članku u st. 5. propisano je da predsjednik suda može razriješiti postavljenog branitelja ukoliko ovaj neuredno obavlja dužnost (neispunjenje, nepotpuno ispunjenje ili zakašnjenje u ispunjavanju dužnosti branitelja na pr. propuštanje roka, ne opći s okrivljenikom itd.). U tom slučaju obvezno je izvještavanje Hrvatske odvjetničke komore koje je usmjereno na pokretanje stegovnog postupka protiv odvjetnika

04. studenog 2008. godine - čitanje optužnice, utvrđivanje istovjetnosti optuženika, izjašnjavanje o krivnji, dokazni prijedlozi

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu

Predsjednik Vijeća otvorio je zasjedanje, objavio predmet glavne rasprave i sastav vijeća. Glavnoj raspravi pristupile su sve pozvane osobe.

Drugooptuženik Ivica Krnjak je bio na rehabilitaciji u specijalnoj bolnici pod nazivom „Thalassoterapija“ u Opatiji, a nakon uspješno obavljenog operativnog zahvata, u periodu od 13. do 31. listopada 2008. godine. Ovo je potvrdio ravnatelj spomenute ustanove dopisom od 30. listopada 2008. godine.

Kako su bile ostvarene sve zakonske pretpostavke, glavne rasprava je temeljem zakonske odredbe sadržane u članku 310. st. 3. ZKP-a počele ispočetka.⁶³

Predsjednik Vijeća utvrdio je istovjetnost optuženika, a nakon što je pročitana objedinjena i izmijenjena optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu broj K-DO-105/06 od 30. rujna 2008. god., kojom su objedinjeni inkriminirani događaji za koje su se optuženici teretili u optužnici ŽDO-a u Osijeku broj K-DO-76/06 od 16. travnja 2006.g. i optužnici ŽDO-a u Zagrebu broj K-DO-105/06 od 09. svibnja 2007. g., započela je glavna i javna rasprava u kaznenom predmetu koji se vodi zbog kaznenog djela ratnog zločina počinjenog na štetu civilnog stanovništva.⁶⁴

Svi optuženici, osim prvooptuženka Branimira Glavaša i drugooptuženika Ivice Krnjaka, su izjavili da su razumjeli što im se optužnim aktom stavlja na teret.

Očitavajući se o krivnji **svi optuženici** su se izjasnili da se ne osjećaju krivim za kazneno djelo za kojim ih se tereti.

⁶³ Podsjećamo, zadnje ročište glavne rasprave održano je 07. srpnja 2008. godine. Navedena zakonska odredba propisuje da glavna rasprava mora početi ispočetka i da se svi dokazi, izuzetak čine zapisnici o iskazima svjedoka te zapisnici ili drugi dopisi o nalazu i mišljenju vještaka, koji se prema odluci vijeća mogu pročitati bez suglasnosti stranaka, ako su svjedoci ili vještaci ispitani pred istim vijećem, a postupak se vodi zbog kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora iznad osam godina, moraju ponovno izvesti ukoliko je odgoda trajala dulje od dva mjeseca. In concreto, odgoda je trajala skoro tri mjeseca.

⁶⁴ S obzirom da je rješenjem raspravnog Vijeća broj Kv-rz-10/08, K-rz-1/07 od 05. lipnja 2008. godine u odnosu na **četvrtooptuženika Mirka Sivića postupak razdvojen**, ŽDO-a u Zagrebu je 30. rujna 2008. godine dostavilo sudu objedinjenu i izmijenjenu optuženicu protiv prvooptuženika Branimira Glavaša, drugooptuženika Ivice Krnjaka, trećooptuženice Gordana Getoš-Magdić, petooptuženika Dine Kontića, šestooptuženika Tihomira Valentića i sedmooptuženika Zdravka Dragića.

Prvooptuženiku se i izmijenjenom optužnicom stavlja na teret propuštanje poduzimanja mjera radi sprečavanja nezakonitih postupanja pripadnika njemu podređene postrojbe tzv. „prištapske čete, Branimirove osječke bojne itd. „, prema civilnom pučanstvu, poglavito srpske nacionalnosti (**prvooptuženik se više ne tereti da je u nekim od inkriminiranih događaja i osobno sudjelovao**, misli se pri tom na zlostavljanje dvojice nepoznatih civila zatvorenih u jednoj od garaža pri SNO-u, također, **izmijenjenom optužnicom nije više obuhvaćen** događaj od 06. rujna 1991. godine koji se odnosi na zlostavljanje Smilje, Rajka i Snežane Berić u prostorijama SNO-a) te izdavanje zapovjedi da se civilne osobe neovlašteno lišavaju slobode, zatvaraju, zlostavljaju i usmrćuju.

Optuženicama se izmijenjenom optužnicom **ne stavlja na teret** izdavanje zapovjedi za usmrćivanje nepoznatog muškarca neutvrđenog dana početkom mjeseca studenog 1991. godine, Petra Ladjuka neutvrđenog dana tijekom prosinca 1991. godine kao i Milenka Stanara 25. prosinca 1991. godine.

Podsjećamo, Snežana i Rajko Berić uputili su dopis Ministarstvu pravosuđa Republike Hrvatske odbivši svjedočiti zbog prijetnji koje dobivaju.

Predlažući personalne i materijalne dokaze **zamjenik ŽDO-a u Zagrebu** ostao je pri svim dokaznim prijedlozima iznijetim na glavnoj raspravi 17. listopada 2007. god. Također, predložio je da se pročitaju dokazi koji su pronađeni pretragom kuće drugoptuženika kao i dokazi predloženi na glavnoj raspravi 06. prosinca 2007. godine⁶⁵, 29. svibnja 2008. godine, 07. srpnja 2008. godine⁶⁶ i 22. srpnja 2008. godine⁶⁷. Predloženo je i čitanje zapisnika o očevidu koji je 25. siječnja 2008. godine obavljen u Dubrovačkoj ulici broj 30 u Osijeku kao i članka objavljenog u tjedniku „ST“ pod nazivom „Trojica na frontu smrti“.

Zastupnik optužbe odustao je od dokaznih prijedloga koje je Sud tijekom dosadašnjeg kaznenog postupka odbio.

Branitelji prvooptuženka protivili su se čitanju iskaza trećeoptuženice danim u predistražnom i istražnom postupku kao i iskaza krunskog svjedoka Krunoslava Fehira navodeći da se radi o nezakonitim dokazima. Ovako izraženom stavu **pridružili su se i branitelji ostalih optuženika**.

Branitelji prvooptuženika ostali su kod svih do sada predloženih dokaza no, **nisu bili suglasni s** čitanjem iskaza svjedoka predloženih od zastupnika optužbe podneskom od 22. srpnja 2008. godine kao i s čitanjem iskaza Snežane Berić koji je dan tijekom istražnog postupka.

Prvooptuženik Branislav Glavaš predložio je ispitivanje slijedećih svjedoka: Aleksandra Stankovića, na okolnost iskaza krunskog svjedoka; Ivica Zbožila, na okolnost ubojstva Čedomira Vučkovića; Freda MARGUŠA i Darije Orlovac, na okolnost nezakonitosti iskaza trećeoptuženice danim u fazi kriminalističke obrade i dalje tijekom istražnog postupka; Petra Biočića, tadašnjeg zamjenika načelnika PU osječko-baranjske, na okolnost naoružavanja i ustroja pričuvnog sastava policije tijekom 1990. te do ljeta 1991. g. i uloge Nikole Jamana; Nenada Jakšića, kao pripadnika srpskog korpusa; Zvonka Borovičke, koji je u inkriminiranom razdoblju kao policijski inspektor bio zadužen za ustroj odjela za ratne zločine i terorizam; Nenada Ribića, na okolnost kriminalnog ponašanja krunskog svjedoka te motivima svjedočenja Milana Šipoša i zaštićenog svjedoka kodnog imena „zaštićeni svjedok broj 6“; Antuna Luburića, na okolnosti netočnih navoda iz knjige pod nazivom „Monografija 160. brigade“; Dubravka Jezerčića, tadašnjeg zapovjednika 160. brigade; Tome Jozefčaka, na okolnost antidržavnog djelovanja oštećenika Nikole Vasića; Ratka Žuvele, na okolnost pogibije Čedomira Vučkovića; Branka Zakanjija, u vezi navoda iz iskaza krunskog svjedoka; Marka Jonjića, tadašnjeg pripadnika Zaštitne čete; Petra Kljajića, na okolnost funkcioniranja Zapovjedništva obrane grada Osijeka; Senada Dupljaka, tadašnjeg pripadnika snajperskog voda, na okolnost svjedočenja Ljepojka Rukelja i Radojice Vučkovića u svezi nestanka oštećenika Čedomira Vučkovića. Također je predložio da se izvrši pregled snimki emisije pod nazivom „Nedjeljom u dva“ i informativne emisije „Dnevnik“ u kojima je HTV emitirao razgovor s Krunoslavom Fehirom.

Izabrani branitelj drugooptuženika predložio je da se kao svjedoci ispituju Dragan Zlosa, tadašnji zapovjednik jednog od vodova u okviru Samostalne uskočke satnije poznatiji kao „SUS“; Ivan Šolčić, na okolnost privođenja Borislava Mamule; Milan Tomašegović, također nekadašnji pripadnik SUS-a; Radoslav Arambašić, Antonio Gerovac i Željko Mikulić, na okolnost nezakonitog ispitivanja

⁶⁵ Zamjenica ŽDO u Zagrebu tada je predložila da se u svrhu provjere navoda obrane drugooptuženika iz PU osječko-baranjske pribavi popis osoba, riječ je o članovima Udruge dragovoljaca SUS-a Slavonije, Baranje i Posavine, kao i zapisnik o ispitivanju I opt. Branimira Glavaša, ali i svi ostali predmeti koji su u Zapisniku o oduzimanju stvari od II opt. navedeni od točke 2. do točke 9.

Branitelji drugooptuženika protivili su se ovom dokaznom prijedlogu, no drugooptuženik je tada izjavio da je sporni zapisnik osobno potpisao, kao i sve potvrde o privremenom oduzimanju predmeta te da na način pretrage i rad policijskih djelatnika nije imao nikakvih primjedbi

⁶⁶ Zastupnici optužbe tada su se suglasili s prijedlogom obrane o ispitivanju svjedoka Zvonka Kovačevića i Karla Baglame, ali su istovremeno predložili da se iz arhive Ministarstva obrane RH pribavi podatak o zaduženju naoružanja Prištapske satnije, a kako bi se utvrdilo kome je pripadala puška marke „Thompson“ čiji je broj naveden i u zapisniku o očevidu sačinjenom u povodu ubojstva Čedomira Vučkovića.

⁶⁷ Ovlašteni tužitelji podneskom od 22. srpnja 2008. godine predložili su da se u cilju ubrzanja kaznenog postupka pročitaju iskazi dani u istražnom postupku onih svjedoka koji nisu ispitani na glavnoj raspravi.

trećeoptuženice u fazi kriminalističke obrade; kao i svjedoci koji su nazočili vršenju pretrage kuće i automobila drugooptuženika, na okolnost zakonitosti postupanja. Predložio je i da se od MORH-a pribavi podatak gdje su optuženici, kao i Stjepan Bekavac i Mirko Sivić, primali plaću u razdoblju od kolovoza 1991. godine do konca prosinca iste godine, a kako bi se utvrdilo gdje su se isti u inkriminiranom periodu nalazili.

Branitelj petooptuženika ostao je pri dokaznim prijedlozima iznijetim na glavnoj raspravi 18. listopada 2008. godine, odnosno istaknuo je da je suglasan s čitanjem iskaza tada predloženih svjedoka Milana Plazibata, Damira Petrovića, Franje Čavara, Marinka Puljaka i Željka Špehara.

Branitelj trećeoptuženice naveo je da za sada nema dokaznih prijedloga.

Branitelj šestooptuženika naveo je da ostaje kod ranije predloženih dokaza.

Branitelj po službenoj dužnosti sedmooptuženika ostao je dokaznih prijedloga iznijetih na glavnoj raspravi dana 18. listopada 2008. godine.⁶⁸ Predložio je ispitivanje svjedokinje Ivane Jerković, na okolnost zakonitosti ispitivanja sedmooptuženika u fazi kriminalističke obrade i tijekom istražnog postupka kao i balističko vještačenje tehničkih karakteristika puške MGV.

Očitujući se o dokaznim prijedlozima obrane **zastupnik optužbe** je naveo da je o izdvajanju zapisnika o ispitivanju trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i sedmooptuženika Zdravka Dragića u fazi predistražnog postupka i tijekom istrage kao nezakonitih dokaza već pravomoćno presuđeno te da ispitivanje svjedoka predloženih u tu svrhu nije potrebno.

Zastupnik optužbe se nije suglasio s ispitivanjem slijedećih svjedoka: Petra Biočića, smatrajući da ovaj nema saznanja o događajima koji su predmet optužbe; Zvonka Borovičke, Nenada Ribića, Antuna Luburića, Tome Jozefčaka, Marka Jonjića, Radojice Vučkovića, Senada Dupljaka, Dragana Zlose, Ivana Šoltića, kao i osoba koje su bile nazočne vršenju pretrage kuće i osobnog automobila drugooptuženika. Smatra da većina ovih svjedoka nema relevantna saznanja, a predlaganje svjedoka Senada Dupljaka, isti je za svjedoka danas prvi put predložen, pobuđuje sumnju u vjerodostojnost njegovog eventualnog iskazivanja, budući da je predložen na okolnost pobijanja iskaza svjedoka Ljepojka Rukelja ispitanog u dosadašnjem tijeku postupka.

Zastupnik optužbe nije bio suglasan s pribavljanjem podataka od MORH-a o tome gdje su optuženici tijekom inkriminiranog razdoblja primali plaće kao i s pribavljanjem navedenih podataka od Haškog suda u Zagrebu.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu suglasio se s prijedlogom branitelja petooptuženika kao i s balističkim vještačenjem tehničkih karakteristika puške MGV.

Branitelji prvooptuženika istaknuli su da sud, budući da glavna rasprava počinje ispočetka, mora ponovo zauzeti stav o izdvajanju zapisnika o ispitivanju trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i sedmooptuženika Zdravka Dragića u fazi predistražnog postupka i tijekom istrage, koji iako predstavljaju nezakonite dokaze još uvijek čine sastavni dio spisa. Isto mišljenje iznio je i **branitelj trećeoptuženice** naglašavajući da je Vijeće dužno o tome donijeti posebnu odluku.

Svi optuženici, osim trećeoptuženice, su izjavili da će sukladno zakonskoj mogućnosti obranu iznijeti na početku dokaznog postupka.

⁶⁸ Tada je izabrani branitelj sedmooptuženika Zdravka Dragića odv. Milan Jungić predložio da se kao svjedoci ispitaju: Fred Marguš, Jure Radetić, Vjekoslav Tapšani, Matio Bratić i odv. Damir Ratković. U pogledu materijalnih dokaza predložio je da se od Haškog suda pribavi podatak što su njihovi istražitelji utvrdili da se u inkriminirano vrijeme događalo u Osijeku, da se u odnosu na njegovog branjenika provede psihološko vještačenje, te da se iz spisa izdvoji zapisnik o saslušanju VII opt. u PU osječko-baranjskoj kao i zapisnici od 21. i 22. listopada 2007. g.

05. studenog 2008. godine - odluka Vijeća o dokaznim prijedlozima, dokazni postupak

Izvyštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Saša Čobanov, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, Documenta, Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu.

Vijeće je o predloženim personalnim i materijalnim dokazima odlučilo na slijedeći način:

Temeljem članka 331. st. 1. točka 3. ZKP-a bit će pročitani iskazi već izvanraspravno ispitanih svjedoka Svjetlane Petković, Zdenke Petković, Antuna Košira, Krunoslava Ižakovića i Radoslava Ratkovića.⁶⁹

Temeljem članka 331. st. 1. točka 1. ZKP-a bit će pročitani iskazi svjedoka Vjenceslava Billa, koji je u međuvremenu preminuo, kao i iskaz svjedokinje Snežane Berić, koja je decidirano, putem dopisa upućenom Ministarstvu Republike Hrvatske, izjavila da u ovom kaznenom predmetu ne želi iskazivati.

Temeljem članka 331. st. 1. točka 5. ZKP-a bit će pročitani iskazi svjedoka koji su na ranijoj glavnoj raspravi ispitani pred istim vijećem, i to: Ladislava Bece, Dragana Popovića, Krste Klarića, Mladena Filipovića, Mladena Marcikića, Zlatka Kramarića, Nikole Vasića, Srećka Lovrinčevića, Danijela Bogdanovića, Zdravka Pejića, Mate Šalinovića, Miroslava Karača, Krunoslava Fehira, Dražena Pavičića, Božidara Buhina, Željka Lasića, Ivana Fereneca, Davora Špišića, Daria Topića, Dražena Rajkovića, Roberta Pauletića, Ivana Grujića, Ivica Špiranca, Ane Diklić, Stanka Viševića i Ljepojka Rukelja.

Prijedlozi zastupnika optužbe djelomično su usvojeni pa će se ispitati ugroženi svjedoci pod pseudonimima „svjedok broj 6“ i „svjedok Drava“, te svjedoci: Milan Šipoš, Silva Butković Soldo, Tihomir Apari, Željko Amšlinger, Vlado Frketić, Zoran Mareković, Branimir Petener, Stjepan Antolašić, Marija Lovrić, Nevenka Vučković, Dragan Jovančević, Zita Šabanović, Marija Prole, Josip Hanzar, Desanka Dragičević, Erika Kutlić, Krešimir Dorić, Miodrag Mihajlović, Marija Zelinec, Šime Ivašković, Jelica Grubić, Drago Grubić, Javoroko Bebek, Slavko Teofilović, Željko Vojvodić, Predrag Novaković, Anton Škrabić, Daut Ismaili, Željko Bilandžić, Siniša Krnić, Matija Horvat, Ivan Šomodi, Mladen Pajtler, Karlo Gorinšek, Eduard Bakarac, Izabela Jurkić, Boris Mamula, Goran Flauder, Ladislav Bognar i Mladen Pavlovski. Ispitat će se i liječnik vještak dr. Davor Strinović, vještak za balistiku Rade Stojanović, vještak za toksikologiju kao i liječnik vještak dr. Boris Dumenčić.

Svi materijalni dokazi koje je zastupnik optužbe predložio na glavnoj raspravi dana 17. listopada 2007. godine kao i na glavnoj raspravi 04. studenog 2008. g. su usvojeni.⁷⁰

Djelomično su usvojeni dokazni prijedlozi prvooptuženika Branimira Glavaša i njegovih branitelja pa će tijekom dokaznog postupka biti ispitani svjedoci: Vladimir Šeks, Ištvan Mihalek, Nikola Jaman, Marijan Marić, Dubravko Jezerčić, Boris Čaleta Car, Ratko Žuvela, Branko Zakanji, Vinko Vrbanec i Nena Mesić.

⁶⁹ Svjedoci Svjetlana Petković, Zdenka Petković i Antun Košir ispitani su na okolnost nestanka oštećenika Đorđa Petkovića. Svjedok Radoslav Ratković, osoba koja je preživjela likvidaciju na rijeci Dravi, ispitani su putem video linka, a tijekom svjedočenja se nalazio se Republici Srbiji.

⁷⁰ Dakle, izvršit će se uvid u predmete koji su pronađeni prilikom pretrage kuće drugooptuženika, pročitati će se Zapisnik o očevidu obavljen u Dubrovačkoj ulici broj 30 u Osijeku, od MORH-a će se zatražiti podatak o vrsti oružja kojim su u inkriminirano vrijeme raspolagali pripadnici Zaštitne čete.

Djelomično su usvojeni materijalni dokazi prvooptuženka i njegovih branitelja: izvršit će se uvid u presliku spisa Vojnog suda u Osijeku broj K-44/92 o kaznenom postupku koji je vođen protiv oštećenika Nikole Vasića i uvid u dokumentaciju koju je prvooptuženik priložio u spis, a koja se odnosi na inkriminirano razdoblje te je bitna za njegovo djelovanje u to vrijeme.

Svjedoci koji su predloženi na okolnost ispitivanja trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i sedmooptuženika Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj **odbijeni su**, jer je o tome već pravomoćno odlučeno i radi se o presuđenoj stvari.⁷¹

Odbijeni su prijedlozi prvooptuženka da se kao svjedoci saslušaju: Aleksandar Stanković, Petar Biočić, Nenad Jakšić, Zvonko Borovička, Nenad Ribić, Antun Luburić, Tomo Jozefčak, Marko Jonjić, Petar Kljajić, Senad Dupljak, Radojica Vučković, Zlatko Ćurlik, Damir Huber, Šime Bubalo, Milan Kaplan i Rudolf Kaplan. **Neće se izvršiti** pregled snimki emisije pod nazivom „Nedjeljom u dva“ i informativne emisije „Dnevnik“, u kojima je HTV emitirao razgovor s Krunoslavom Fehirom.

Dokazni prijedlozi izabranog branitelja drugooptuženika za saslušanjem svjedoka Dragana Zlose, Ivana Šoltića, Milana Tomašegovića i svjedoka koji su nazočili pretrazi kuće drugooptuženika, **odbijeni su**. Prijedlog da se od MORH-a pribavi podatak gdje su optuženici kao i Stjepan Bekavac i Mirko Sivić primali plaću u razdoblju od kolovoza 1991. godine do konca prosinca iste godine, a kako bi se utvrdilo gdje su se isti u inkriminiranom periodu nalazili, također **je odbijen**.

Usvojen je prijedlog branitelja petooptuženika pa će na glavnoj raspravi biti pročitani zapisnici o ispitivanju svjedoka: Milana Plazibata, Marinka Puljka, Franje Čavara, Željka Špehara i Damira Petrovića.

Odbijeni su dokazni prijedlozi branitelja sedmooptuženika da se od Ureda Haškog suda u Zagrebu pribavi dokumentacija o događajima za koje se terete optuženici, kao i da se nad sedmooptuženikom provede psihologijsko vještačenje.

Iznošenje obrane prvooptuženika Branimira Glavaša

Prvooptuženik je u cijelosti ostao pri ranijoj obrani danoj 3., 4., i 5. prosinca 2007. godine kao i tijekom istražnog postupka no, nakon što je tužiteljstvo izmijenilo optužnicu dopunio je obranu detaljno analizirajući iskaz trećeoptuženice dan u PU osječko-baranjskoj 20. listopada 2006.g. i kod istražnog suca 21. listopada 2006. godine.⁷²

⁷¹ Podsjećamo, Vijeće je 25. ožujka 2008. godine odbilo prijedloge branitelja trećeoptuženice, prvooptuženika i sedmooptuženika da se kao nezakoniti dokazi iz spisa izdvoje zapisnici o ispitivanju optuženice Gordane Getoš-Magdić u PU osječko-baranjskoj od 20. listopada 2006. god. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. god., kao i zapisnici o ispitivanju sedmooptuženika Zdravka Dragića u PU osječko-baranjskoj od 19. listopada 2006. god. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku od 21. listopada 2006. god. Vrhovni sud potvrdio je ovu odluku rješenjem broj Kž 376/08 od 30. travnja 2008. god.

⁷² Podsjećanja radi, donosimo nekoliko detalja iz ovih iskaza:

-III opt. je do 2002. g. bila zaposlena u Zapovjedništvu zbornog područja u Osijeku, a iste godine umirovljena je u činu narednika. Tijekom 1989. god. volonterski je obavljala posao tajnice u HDZ-u u Osijeku, a odakle je skupa sa kolegicom Marelom Durić premještena u Županijsku ulicu u podrumске prostorije Centra za obavješćivanje. Dolaskom u prostorije Centra za obavješćivanje počela je obavljati poslove tajnice u uredu Branimira Glavaša. Na radno mjesto tajnice došla je upravo na poziv I opt. Branimira Glavaša, koji je nakon dolaska na dužnost sekretara SNO preuzeo kompletno rukovođenje Sekretarijatom.

- Tijekom 1991. g. negdje u srpnju ili kolovozu Branimir Glavaš ju je pozvao u svoj ured te joj je rekao da je u tijeku formiranje jedinice za posebne namjene pod zapovjedništvom Ivica Krnjaka, a s ciljem upadanja u neprijateljsku pozadinu, a da bi ona kao osoba u koju je Branimir Glavaš imao veliko povjerenje, trebala pomoći u odabiru i provjeri osoba budućih pripadnika ove postrojbe. U postrojbu su inače ušli ljudi koje su osobno doveli Branimir Glavaš i Ivica Krnjak, no napomenula je, Branimir Glavaš bio je nadređen Ivicu Krnjaku, pa je

Ustvrдио je da je spomenuti iskaz temeljen na diktatu i sugestijama policijskih službenika tijekom ispitivanja, u cilju da se njega tereti. "Stoga opravdano sumnjam da se radi o montiranom zapisniku i monstruoznoj policijskoj konstrukciji", kazao je Glavaš. Tome u prilog ide i činjenica da se tadašnji načelnik PU osječko-baranjske pozvao na iskaz trećeoptuženice pri sastavljanju kaznene prijave, iako tada njeno ispitivanje u PU nije bilo završeno, pa se prvooptuženik opravdano zapitao otkud je spomenuti načelnik crpio saznanja što će i kako će trećeoptuženica iskazivati i kako je mogao prejudicirati sadržaj njezine obrane.

Prvooptuženik je rekao da nije točno da je trećeoptuženica u inkriminiranom razdoblju obavljala posao tajnice HDZ-a u podrumu zgrade Centra za obavješćivanje koji je bio u sastavu Sekretarijata za narodnu obranu, jer osječki ogranak HDZ-a nikada nije kao stranačke koristio prostrije SNO-a. Trećeoptuženica nikada nije bila niti njegova osoba tajnica, jer je taj posao obavljala Gordana Tomić, niti je, a kako proizlazi iz spornog iskaza, Mladen Pavlovski ikada obnašao dužnost sekretara Sekretarijata za narodnu obranu.

Analizirajući spomenuti iskaz prvooptuženik je ustvrдио da jedinicom za posebne namjene nije zapovijedao drugooptuženik Ivica Krnjak, već je temeljem zapovjedi Franje Pejića (ovu zapovjed predočio je Sudskom Vijeću), tadašnjeg zapovjednika Štaba za obranu Slavonije i Baranje, od 24. srpnja 1991. godine, ovu jedinicu trebao formirati i njome zapovijedati Stanko Paradžiković. Sukladno tome između prvooptuženika i drugooptuženika nije postojala vojna subordinacija. Trećeoptuženica nije sudjelovala u podjeli oružja u Osijeku, jer je isto bilo pod njegovom strogom kontrolom i on je osobno pojedine osobe u SNO-u zaduživao oružjem, a na temelju njegovog odobrenja za izdavanje oružja bili su zaduženi Ištvan Mihalek i Zenko Gutošić, tadašnji djelatnici SNO-a.

Očitujući se na dijelove obrane trećeoptuženice naveo je da nije točno da je ona u sedmom ili osmom mjesecu 1991. godine u njegovom uredu zatekla Stjepana Antolašića i Željka Amšlingera, jer u to vrijeme nisu bili u Osijeku, odnosno Amšlinger je kao pripadnik 106. brigade bio smješten u mjesnoj zajednici „Kardinal Šeper“ u Osijeku. U inkriminiranom razdoblju nije vršena fakultativna regrutacija, već opća mobilizacija koja je provedena upravo preko SNO-a. Trećeoptuženica nje mogla vršiti

konačnu odluku o pripadnicima i ustroju postrojbe donosio upravo Glavaš, iako je Ivica Krnjak imao zavidnu vojnu naobrazbu. Postrojba za posebne namjene 27. travnja 1992. god. preimenovana je u Samostalnu uskočku satniju. Na temelju dobivene zadaće u novoformiranu postrojbu uvela je sada pokojnog Stjepana Bekavca zv. „Bušo“, Dinu Kontića, Zdravka Dragića, Tihomira Valentića te osobu čijeg imena se ne sjeća, a koja je po zanimanju bila mesar i u to vrijeme prognanik s područja Baranje. Nakon što je formirana postrojba je brojala oko šezdesetak ljudi i bila je ustrojena po vodovima i svaki vođ je brojao oko 10 osoba. Zapovjedništvo ove postrojbe bilo je locirano u zgradi Zapovjedništva obrane grada u Županijskoj ulici.

- Zapovjedi koje je prenosila na niže razine postrojbe dobivala je osobno od Branimira Glavaša i Ivica Krnjaka, usmeno ili pismeno na papiriću. Bila je pozvana u Sekretarijat za narodnu obranu gdje bi zapovijedi preuzimala osobno od Glavaša ili Krnjaka, a ponekad se znalo dogoditi da joj pisane zapovijedi Glavaš ili Krnjak ostave u svojim uredima. I pisane i usmene zapovijedi sadržavale su ime i prezime osobe koja se treba privesti i ispitati, podatke o tome da li se radi o osobi koja je u kontaktu s neprijateljem ili djeluje kao pripadnik „pete kolone“ u samom gradu, da li osoba ima srodnike u neprijateljskim redovima itd. Na jednoj od pisanih zapovijedi bilo je i ime Branka Lovrića.

- Branko Lovrić bio je doveden u kuću koja se nalazila u Dubrovačkoj ulici, a o čemu je Gordana Getoš-Magdić odmah izvijestila Branimira Glavaša. Da je isti ubijen i bačen u Dravu saznala je ubrzo.

- Nakon neuspjele likvidacije Radoslava Ratkovića, koju su izveli pripadnici postrojbe za posebne namjene, Branimir Glavaš pozvao ju je u svoj ured te joj je rekao da je angažirala nesposobne ljude, istovremeno joj pokazujući pismo koje je Radoslav Ratković napisao iz bolnice u Osijeku, a nakon što se izvukao iz Drave, te joj je rekao da riješi nastali problem, ovdje pritom misleći na usmrćenje Radoslava Ratkovića. S tim ciljem, a iz straha od Glavaša, šalje jednog od pripadnika postrojbe u osječku Opću bolnicu koji ne uspijeva izvršiti izdanu zapovijed, odnosno ne uspijeva likvidirati Radoslava Ratkovića. To je bio prvi i posljednji put da je III opt. Gordana Getoš-Magdić osobno prenijela i izdala zapovijed da se određena osoba usmrti.

ikakvo novačenje niti sigurnosnu provjeru, jer naprosto sa svojim osnovnim obrazovanjem nije bila dovoljno kvalificirana. U vrijeme kada je trebala biti osnovana 1. diverzantska četa po naredbi Karla Gorinška i uz znanje Glavnog stožera HV-a (zapovijed za formiranje 1. diverzantske čete od 01. 12. 1991. god. prileže u spisu) radno mjesto prvooptuženika bilo je u Kuhačevoj ulici broj 9 i u ulice Europske avenije broj 11 u Osijeku. U to vrijeme nikako nije mogao biti u Županjskoj ulici 4 gdje su se tada nalazile prostorije SNO-a. Također sjedište 1. diverzantske čete Operativne zone Osijek nikada nije bilo u zgradi SNO-a, već u Školskoj ulici broj 6. Ovaj prostor je diverzantskoj četi dodijeljen odlukom Kriznog štaba općine Osijek i Izvršnog vijeća skupštine općine Osijek od 29. studenog 1991. god. (Presliku ove odluke –zaključka prvooptuženik je priložio u spis).

Prvooptuženik je u spis priložio i dokument, radi se o dopisu od 14. studenog 1991. god., upućenom ratnom Predsjedništvu, iz kojeg proizlazi da tijekom studenog 1991. godine nije obavljao poslove u SNO-u, iako je službeno još uvijek bio sekretar SNO-a i to do travnja 1992. godine.

Kao prilog tezi da je čitav proces plod policijske konstrukcije naveo je da je jedan od oštećenika, Branko Lovrić, odveden u kasnu jesen, a ne kako iz montiranog zapisnika proizlazi u ranu jesen. On u to vrijeme, a kako je već naveo, nije bio u prostorijama SNO-a pa trećeoptuženici nije niti mogao dati papirić s imenom spomenutog likvidiranog civila.

Negirajući bilo kakvu povezanost sa zločinom nad Radoslavom Ratkovićem koji je počinjen 07. prosinca 1991. g. ustvrdio je da je na taj dan imenovan zapovjednikom Grada Osijeka i da se upravo tada preseljavao iz Kuhačeve ulice u Ulicu Europske avenije.

Iz zapovjedi Karla Gorinška od 02. studenog 1991. godine, koja prileže u spisu, podsjetio je prvooptuženik, vidljivo je da 1. diverzantska četa kao i Samostalna uskočka satnija nikada nisu bile pod zapovjedništvom obrane Grada već izravno pod 1. operativnom zonom.

Na kraju je zaključio da ga trećeoptuženica nije namjerno teretila u svojoj obrani, jer informacijama vezanim za počinjenje predmetnog kaznenog djela nije niti raspolagala. Sadržaj zapisnika rezultat je policijskog diktata, ucjena i fizičkog i psihičkog zlostavljanja koje je kulminiralo kada je trećeoptuženici u prostorije PU dovedeno malodobno dijete, što ju je, kako je prvooptuženik objasnio, psihički slomilo.

Tijekom iznošenje obrane **zastupnik optužbe** prigovorio je načinu na koji prvooptuženik iznosi obranu navodeći da se okrivljenik ispituje protivno odredbi sadržanoj u članku 225. st. 4. ZKP-a, odnosno da optuženik čita obranu koju je trećeoptuženica dala pred policijskim djelatnicima i istražnim sucem, iako citirana odredba predviđa da se okrivljenik ispituje usmeno, a može mu se dopustiti i da se služi svojim bilješkama.

Vijeće je odbilo prigovor zamjenika ŽDO-a navodeći u obrazloženju da se optuženik može braniti tako da se osvrne na obranu drugih suoptuženika pri čemu je dozvoljeno i citiranje bitnih dijelova iskaza, a to nije protivno važećoj kaznenoj regulativi.

06. studenog 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Dokazni postupak nastavljen je iznošenjem obrane prvooptuženika Branimira Glavaša. Obrana je ovog puta bila fokusirana na dokumentaciju koja je danas premijerno prezentirana Vijeću. Detaljnom

analizom dokumenata prvooptuženik je nastojao pobiti navode iz optužnog akta, a većinu dokumenata **Predsjednik Vijeća** je zadržao u spisu. U nastavku ćemo se osvrnuti na neke od dokumenata.

Iz Popisa nestalih i zatočenih osoba s područja Osijeka Hrvatskog crvenog križa od 28. ožujka 1997. god. vidljivo je da je pod brojem 173 konstatirano da je oštećenik Đorđe Petković nestao 07. rujna 1991. god. Njegov nestanak prijavila je kći Svjetlana Petković, kao i da su oca odvela dva uniformirana pripadnika ZNG-a. U zahtjevu Crvenog križa Jugoslavije za istu nestalu osobu, postupak je pokrenula sestra oštećenika, kao dan nestanka naveden je 27. svibanj 1997. god.

Navode iz optužnog akta da je tijekom srpnja pa sve do studenog 1991. godine bio stvarni zapovjednik obrane Osijeka nastojao je pobiti dokumentom pod nazivom „Izvješće o realizaciji operativnih zadataka obrane Vukovara“, od 06. prosinca 1991. god., čiji je autor sa faktičkim vojnim ovlastima bio pukovnik Franjo Pejić, tadašnji zapovjednik Zapovjedništva ZNG RH za Istočnu Slavoniju, i to od srpnja do rujna 1991. god. Iz spomenutog izvješća, ustvrdio je prvooptuženik, vidljivo je tko je zapovijedao vojnim formacijama u Istočnoj Slavoniji pod koje su potpadale i sve druge formacije u Osijeku sa svojim ustrojbenim zapovjedništvima. Inače u izvješću prvooptuženik nije spomenut kao problematični kadar.⁷³

Na dan ubojstva Čedomira Vučkovića 31. kolovoza 1991. god. spomenuti pukovnik Pejić našao se u večernjim satima u zgradi SNO-a skupa sa Vladimirom Šeksom i svakako bi, da je bilo nekih privođenja u garaže SNO-a te zlostavljanja i ubojstva civila, o tome kao odgovoran i školovan časnik podnio izvješće Glavnom stožeru RH kao i drugim nadležnim organima.

Iz dopisa Mirjane Siladin, rukovoditelja arhivskog odjela (INDOK) HTV-a od 25. siječnja 2008. godine vidljivo je da je prilog pod naslovom „Tko brani Hrvatsku“ snimljen 26. kolovoza 1991. god., dok je 17. rujna 1991. isti prilog emitiran na HTV-u. U ovom prilogu pod nadimkom „Traubisoda“ pojavljuje se Krunoslav Fehir. Temeljem navedenog prvooptuženik je zaključio da je iskaz krunskog svjedoka, u kojem tvrdi da je 31. kolovoza 1991. god., na dan ubojstva Čedomira Vučkovića, oko 20,00 sati dao izjavu novinarima koja je emitirana u spomenutom prilogu najobičnija laž.

Iz dnevnčkih zapisa koje je prvooptuženik pribavio od HEP-a, odnosno Elektroslavonije, proizlazi da javna rasvjeta u zgradi u Županijskoj ulici 4, gdje se nalazio Sekretarijat za narodnu obranu, kao i u njenom okruženju, zbog kvara nije funkcionirala od 26. kolovoza 1991. god. do siječnja 1992. god. Stoga smatra neistinitim iskaz krunskog svjedoka koji tvrdi da je na dan ubojstva Čedomira Vučkovića vidljivost bila dobra. Predsjednik Vijeća je ovaj dokaz uvrstio u spis predmeta.

Kao netočan naveo je i dokument MORH-a od 07. studenog 2005. u kojem je navedeno da je prvooptuženik u razdoblju od 15. listopada 1990. g. pa do 01. svibnja 1991. g. bio zapovjednik I. bojne osječkih branitelja. Nakon zatraženog objašnjenja iz Uprave za ljudske resurse pri Službi za vojnu obvezu 09. srpnja 2008. g. dobio je odgovor iz kojeg je evidentno da u inkriminiranom razdoblju nije obnašao ikakve vojne dužnosti. Navedeni dopis kao presliku radne knjižice prvooptuženik je predao u spis.

Kao netočno odbacio je i svjedočenje Ljepojka Rukelja navodeći da temeljem dokumentacije koju posjeduje, ovaj nije mogao biti u Osijeku dana 31. kolovoza 1991. god., već da se isti nalazio na terenu u mjestu Laslovu.⁷⁴

⁷³ Predsjednik Vijeća zadržao je u spis predmeta presliku ovog dokumenta. Prvooptuženik je predočio i izvornik dokumenta.

⁷⁴ Prisjetimo se, svjedok Ljepojko Rukelj ispitan na glavnoj raspravi dana 07. srpnja 2008. god., je između ostalog rekao: „Također se pričalo se da je „atentator“ preskočio zid u namjeri da pod svaku cijenu izvrši atentat na prvooptuženika, no razmišljajući o tome ja sam zaključio da je to vjerojatno osoba koja je bila zatvorena u garažama, a koju sam vidio da su prvooptuženik Branimir Glavaš, Ratko Žuvela, Krunoslav Fehir i Josip Fehir mučili nekoliko dana prije zajedno s još jednom osobom, jer je bilo teško preskočiti zid visok dva metra ili čak nešto više“, objasnio je svjedok. Inače se za osobe koje su mučene i premlaćivane u garažama, govorilo da su srpski snajperisti, te da su nakon torture završavale u Dravi“.

Prvooptuženik je naveo de se na nekim službenim legitimacijama pripadnika pričuvnog sastava policije i ZNG-a i sam potpisao kao ovlaštena osoba, ali nikako kao zapovjednik. U prilog navedenoj tvrdnji u spis je predao i presliku vlastite legitimacije iz kojih je vidljivo da je kao ovlaštena osoba na iskaznici pripadnika rezervnog sastava ZNG-a potpisan Mladen Pavlovski, tadašnji zamjenik sekretara SNO-a, dok je kao ovlaštena osoba na iskaznici rezervnog sastava policije potpisan Petar Biočić, tadašnji načelnik I. baranjske, iako ove osobe nisu obnašale zapovjednu funkciju.

Prvooptuženik je u spis predao dopis Tajništva Županije od 03. studenog 2008. god. s popisom akata Općine Osijek, Kriznog štaba općine Osijek, tadašnje Vlade RH. **Predsjednik Vijeća** je konstatirao da priloženi akti sadrže stvaratelje i urudžbeni broj.

Prvooptuženik je također priložio i niz dokumenata izdanih od Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek, Regionalnog kriznog štaba itd. U nekim od ovih dokumenata Nikola Jaman spominje se u kontekstu zapovjednika Zaštitne čete.

Odgovori na pitanja zastupnika ŽDO-a u Zagrebu

Iako je zbog imenovanja na novu dužnost SNO napustio početkom studenog 1991. god. poznato mu je da pripadnici Uskočke satnije nisu mogli biti smješteni u prostorijama SNO zbog prostorne nemogućnosti.

Iz civilnih struktura u vojne službeno je prešao dana 02. studenog 1991. god. Tada je naime, imenovan zamjenikom zapovjednika obrane Grada Osijeka zaduženog za koordinaciju s teritorijem i kontakte s javnošću, sa sjedištem u ulici Europske avenije 11.

Ustvrdio je da kao zamjenik zapovjednika obrane grada nije imao samostalne vojne ovlasti, već je provodio zapovijedi Eduarda Bakarca. Unatoč suženim zapovjednim ovlastima čin bojnika je dobio kao organizator obrane grada.

Na pitanje Predsjednika Vijeća odgovorio je da i kao pravnik i kao zamjenik zapovjednika obrane grada zna za odredbe Međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnih osoba tijekom oružanog sukoba. I vojnike je u svakoj prigodi i kontaktu upozoravao na poštivanje ovih odredi govoreći da će se nakon rata polagati računi.

Drugoptuženik Ivica Krnjak, šestooptuženik Tihomir Valentić i sedmooptuženik Zdravko Dragić su odustali od iznošenja obrane na početku dokaznog postupka.

Iznošenje obrane petooptuženika Dine Kontića

Petooptuženik se branio istovjetno kao na zapisniku od 07. siječnja 2008. godine s tim što je dodao da navod iz optužnog akta po kojem je on bio pripadnik neke tajne grupe nije točan. Kao netočne odbacio je i ostale navode iz optužnice tvrdeći da nikada sedmooptuženika Zdravka Dragića nije doveo u tajnu grupu, niti je zajedno s ostalim suoptuženicima sudjelovao u neovlaštenom privođenju, zlostavljanju i ubijanju civila.

Na pitanje **Predsjednika Vijeća** rekao je da ga nitko nije upoznao s odredbama Međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnih osoba tijekom oružanog sukoba no, s obzirom na obrazovanje i odgoj pretpostavljao je što je smio učiniti za vrijeme rata.

Tijekom iznošenja obrane **zastupnik optužbe** je protestirao zbog načina na koji se dokumenti uvode u spis predmeta ističući da je iz njihovog sadržaja nemoguće nedvojbeno utvrditi izvor, odnosno

ovlaštenog izdatelja. Smatra da materijalne dokaze sud treba pribavljati službenim putem zbog eliminiranja eventualne dvojbe u vjerodostojnost istih.⁷⁵

Unatoč upozorenju **Predsjednika Vijeća** da bi količina podataka koje je iznosio kao i njihova analiza bila primjerenija završnoj riječi prvooptuženik je ustvrdio da mora ukazati na neistine koje se serviraju kroz postupak.

12. studenog 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Saša Čobanov, Hrvatski helsinški odbor, predstavnik Hrvatske pravaške stranke, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Sukladno odluci Vijeća donijetoj na glavnoj raspravi 05. studenog 2008. godine danas su pročitani iskazi svjedoka koji su pred istim Vijećem ispitani izvanraspravno 24. travnja 2008. godine. Riječ je o Svjetlani Petković, Zdenki Petković i Antunu Koširu. Budući da je izvanraspravno ispitivanje naprijed spomenutih svjedoka tada obavljeno iza zatvorenih vrata sudnice u nastavku donosimo njihove sažete iskaze.

Svjedočenje Svjetlane Petković

Svjedokinja je iskazivala istovjetno kao u zapisniku od 26. rujna 2006. god.⁷⁶

Prisjetila se da joj je Antun Košir u ljeto 1991. god., kada je došla u njegov stan i pitala za oca Đorđe Petkovića, rekao da su ovog odvela tri uniformirana i naoružana gardista na neki obavijesni razgovor. Nakon toga njezin otac se više nije vratio.

Đorđe Petković je rođen 06. travnja 1946. god., bio je zaposlen u jednom od osječkih poduzeća, dok je u slobodno vrijeme igrao nogomet. Pouzdano zna da njen otac u vrijeme nestanka nije bio politički aktivan, a kao vrlo povučena i mirna osoba nije bio niti konfliktna osoba.

Svjedokinja je rekla da do početka predmetnog kaznenog postupka nije imala ikakvih konkretnih saznanja o tome što se zapravo dogodilo s njenim ocem. Pričalo se da je, nakon što su ga gardisti

⁷⁵ Podsjećamo, na ranijoj glavnoj raspravi neki su svjedoci u prilog iznijetih tvrdnji nudili i opsežnu dokumentaciju, koju u fazi istrage nisu spominjali. Ovakav trend nagnao je optužbu na opservaciju, više puta je tijekom ranije glavne rasprave ponavljana, da se svjedoci obrađuju, kao i da se dokumenti, koji bi potkrijepili navode obrane, fabriciraju.

⁷⁶U istražnom postupku svjedokinja je potvrdila navode svoje majke da su, nakon što se njezin otac nekoliko dana nije javljao na telefon, početkom rujna 1991., istog tražile u stanu gdje je živio. Ona je imala ključ od stana, ušle su unutra, činilo joj se da je sve u redu, osim što je primijetila da nema njegovih osobnih dokumenata. Pitala je njegovog susjeda Antuna Košira da li je vidio njezinog oca, a ovaj joj je rekao da su ga, nekoliko dana prije toga, odveli uniformirani muškarci s oružjem, a da su od njega tražili da bude prisutan u stanu dok su njezina oca ispitivali. Rekao joj je i da su od njezinog oca tražili rješenje o korištenju stana, osobne dokumente i albume s fotografijama, što im je on dao, a oni su to spremili u jednu vreću i uzeli sa sobom. Taj susjed joj je rekao da su oca odveli "gardisti", ali nije rekao gdje, niti zašto su po njega došli. Neko vrijeme je čekala i nadala se da će joj se otac javiti, a kako se to nije dogodilo i kako joj je majka rekla da je čula u firmi da je njen otac ubijen, otišla je na Crveni križ prijaviti nestanak svog oca. Predala im je fotografije oca i na tome je ostalo, a tek godinu dana prije svjedočenja putem medija je saznala da joj je otac ubijen i detalje vezane uz to.

odveli, ubijen. Prisjetila se da joj se tijekom 1991. god. obratila susjeda Ljiljana Hasanović riječima: „Zašto šutiš, čula sam da je tvoj otac odveden i ubijen“?

Svjedočenje Zdenke Petković

Utvrđeno je da je svjedokinja iskazivala kao u zapisniku od 26. rujna 2006. godine.

Kako su kćerka Svjetlana Petković i ona trebale nešto od pokojnog Đorđa Petkovića uputile su se u njegov stan no, njega u stanu nisu zatekle. Tada su se obratile Antunu Koširu, susjedu u zgradi.

Svjedočenje Antuna Košira

Svjedok je iskazivao kao u zapisnik od 14. studenog 2006. godine.⁷⁷

Ispitan na glavnoj raspravi dodao je da je na pitanja koja su mu postavljali gardisti Đorđe Petković smireno odgovarao. Posebno su inzistirali na im da fotografiju bratića koji nije imao. Petković je živio sam u stanu. Na dan kad je odveden, a bio je to 08. rujna 1991. god, bio je odjeven u laganu jaknu i hlače boje bijele kave. Dobro je upamtio dan, jer se spremao otići u Vinjevac povodom blagdana Male Gospe.

Zamjenik ŽDO-a tada je stavio primjedbu na iskaz ovog svjedoka navodeći da je nelogično da bi se svjedok sa sigurnošću sjetio datuma odvođenja Đorđa Petkovića te da ispitan u istražnom postupku prije godinu i pol nije mogao precizno navesti datum. Kod izrečene primjedbe ostao i na današnjoj glavnoj raspravi.

Pročitani su i iskazi devetnaestoro svjedoka koji su na ranijoj glavnoj raspravi neposredno saslušani, i to: Ladislava Bece, Dragana Popovića i Krste Klarića sa zapisnika od 12. svibnja 2008., Mladena Filipovića i Mladena Marcikića sa zapisnika od 13. svibnja 2008. god., Zlatka Kramarića sa zapisnika od 14. svibnja 2008. god., Nikole Vasića sa zapisnika od 28. svibnja 2008. god., Srećka Lovrinčevića i Danijela Bogdanovića sa zapisnika od 29. svibnja 2008. god., Zdravka Pejića sa zapisnika od 30. svibnja 2008. god., Mate Šalinovića i Miroslava Karača sa zapisnika od 04. lipnja 2008. god., Krunoslava Fehira sa zapisnika od 9. i 10. lipnja 2008. god., Dražena Pavičića i Božidara Buhina sa zapisnika od 11. lipnja 2008. godine, Željka Lasića i Ivana Ferenea sa zapisnika od 16. lipnja 2008. god.

Kao i prilikom prvog svjedočenja, na ranijoj glavnoj raspravi, **bez prisustva javnosti**, pročitani su iskazi Nikole Vasića, Krunosava Fehira, kao i Ivana Ferenea.

Javnost je tijekom čitanja iskaza bila isključena sukladno odredbi sadržanoj u članku 293. st. 4. ZKP-a, radi zaštite osobnog i obiteljskog života svjedoka Vasića i Ferenea, dok je u slučaju krunskog svjedoka bila isključena po sili zakona.

⁷⁷Tada je ovaj svjedok rekao da je susjed Đorđa Petkovića, koji je naveo da se sjeća događaja koji se dogodio krajem kolovoza ili početkom rujna 1991., kada su mu na vrata pozvonili vojnici u maskirnim uniformama i pozvali ga da dođe stan Petković koji se nalazio preko puta njegovog stana i da bude prisutan ispitivanju Đorđa Petkovića. U stanu su osim Đorđa Petkovića i njega bila još dva hrvatska vojnika. Đorđa Petkovića su ispitivali, jedan je vojnik vadio neke dokumente iz ladice ormara, gledao ih i onda spremio u neku vrećicu rekavši da će ih gledati poslije. Nakon toga su Đorđa Petkovića odveli. On njega nakon toga nije vidio niti zna što se s njim dogodilo. Osim tog događaja, nekoliko dana prije toga, Petkovića su čekali naoružani vojnici, te su od njega tražili da otvori zajednički podrum u zgradi, u koji su ušli nešto tražeći, međutim ništa nisu našli.

Javni radnici, predstavnici nevladinih udruga i predstavnici HVIDR-e sukladno odredbi člank 294. ZKP-a nazočili su čitanju tajnih iskaza naprijed navedenih svjedoka.

Zapažanje

Danas su djelatnici pravosudne policije prilikom obvezne sigurnosne provjere (napomene radi, sve osobe koje nazoče suđenju za zločin počinjen nad osječkim civilima, osim branitelja optuženika, prolaze dvije sigurnosne provjere, na ulazu u zgradu suda te na ulazu u sudnicu. Spomenuti branitelji sigurnosnu provjeru prolaze samo na ulazu u sud) kod drugooptuženika pronašli veći preklopni nož. Optuženik Krnjak je ustvrdio da mu je isti potreban za očistiti jabuke koje je nakon završetka glavne rasprave izvadio iz torbe i pokazao ih Vijeću. Nož mu je oduzet, a Predsjednik Vijeća ga je opomenuo da to više ne čini, budući da je zabranjeno u sudnicu unositi zabranjeno oruđe te da postoji mogućnost podnošenja prekršajne prijave protiv njega.

Drugooptuženik je protestirao zbog oduzimanja noža, ne shvaćajući da je napravio prekršaj. Interesantno je napomenuti da incident nije zapisnički konstatiran.

13. studenog 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alvarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Saša Čobanov, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Glavna rasprava nastavljena je čitanjem iskaza svjedoka koji su neposredno saslušani tijekom ranije glavne rasprave. Pročitani su iskazi Davora Špišića i Daria Topića sa zapisnika od 17. lipnja 2008. god., Dražena Rajkovića i Roberta Pauletića sa zapisnika od 18. lipnja 2008. god., Ivana Grujića i Ivica Špiranca sa zapisnika od 02. srpnja 2008. god., Ane Diklić i Stanka Viševića (ovaj je svjedok u međuvremenu preminuo) sa zapisnika od 03. srpnja 2008. god., Ljepjka Rukelja sa zapisnika od 07. srpnja 2008. god.

Pročitani su i iskazi svjedoka koji su izvanraspravno, bez prisustva javnosti, saslušani pred Sudom. Tako je Radoslav Ratković, jedina preživjela žrtva egzekucija na Dravi, ispitan 23. lipnja 2008. god. putem video-linka. Tijekom svjedočenja svjedok se nalazio na teritoriju Republike Srbije. Krunoslav Ižaković ispitan je 08. srpnja 2008. god. U nastavku pročitajte osvrt na ove iskaze.

Svjedočenje Radoslava Ratkovića

U inkriminirano vrijeme svjedok-oštećenik je bio zaposlen u osječkoj bolnici kao električar. 01. srpnja 1991. god. oštećenik se sa suprugom preselio kod šogora, u ulicu Feđe Milića broj 41, u Osijeku, i tamo su živjeli do kobnog 07. prosinca 1991. god. Tog dana u kuću su došla tri uniformirana vojnika i odvela ga na informativni razgovor. Do kuće u Dubrovačkoj ulici 30, u Osijeku, stigli su automobilom marke „Yugo“ tamno-crvene boje, zadnje staklo na automobilu bilo je razbijeno pa je otvor bio pokriven najlonom. Po dolasku u kuću odveden je u dvorišnu zgradu, gdje su ga u podrumu najprije pretresli, a potom je odveden u drugu prostoriju u kojoj se nalazila stolica, petrolejska lampa, neka peć, zamrzivač i kanta ili kibla. Na podu je odmah uočio tragove krvi. Nakon pitanja tko su četnici s kojima surađuje uslijedile su psovke, šamari, a potom i udarci za cijelo vrijeme ispitivanja. Spomenuta tri vojnika udarala su ga nogama, šakama, a jedan od njih udarao ga je i kundakom pištolja. Nije mogao precizirati koliko je trajalo maltretiranje do trenutka kada su dvojica vojnika napustila

prostoriju govoreći mu kako će propjevati kad dođe osoba koju su nazvali „Chief“. Treći vojnik ga je ostao čuvati.

Ubrzo su došla druga dvojica vojnika, nastavili su ga tući, odveli su ga opet u prvu prostoriju, vezali mu ruke iza leđa selotejp trakom i usta oblijepili također selotejp trakom. Ovako su ga vezanog, pridržavajući ga ispod pazuha, izveli iz kuće i automobilom marke „Audi“ zelene boje, odvezli ga prema Tvrdi, a odatle prema rijeci Dravi gdje su vozilo zaustavili te ga stepenicama spustili do podesta na obali rijeke.

Usljedio je pucanj. Pogođen je u lijevu stranu lica, a jedan od vojnika nogom ga je gurnuo u rijeku. Pao je u vodu, međutim, uspio se nogom odgurnuti od dna, istovremeno mu je s usta pala i selotejp traka, izronio je na površinu i udahnuo zrak. Tada je uslijedio i drugi hitac koji ga je pogodio u usta. Ponovo je zaronio i nakon izvjesnog vremena isplivao je na obalu.

Po izlasku na obalu uspio je s ruku skinutu selotejp traku. Tada je na suprotnoj strani obale uočio dolazak automobila. Sakrio se iza žardinjere, jer je pomislio da dolaze po njega. Automobil se zaustavio na obali i iz njega su vojnici izvukli jednog čovjeka koji ga je podsjetio na dr. Milutina Kutlića. Ovog čovjeka su vojnici doveli blizu rijeke i kad su u njega ispalili hitac ovaj se stropoštao u rijeku. Nakon 3-4 dana od događaja u Glasu Slavonije je potvrđeno da je ubijena osoba dr. Kutlić, onkolog koji je bio zaposlen u osječkoj bolnici.

Svjedok je, iako ranjen, uspio doći do tzv. „Kuginog spomenika“, gdje je izgubio svijest, a k sebi je došao u bolnici u Osijeku.

Od spomenutih pet osoba, koliko ih je sudjelovalo u neovlaštenom dovođenju, zlostavljanju i pokušaju likvidacije, svjedok niti jednu ne bi mogao prepoznati no, istaknuo je da su govorili lokalnim dijalektom.

Dr. Mladen Pajtler, kao tadašnji zamjenik ravnatelja osječke bolnice, svjedoka je posjetio u dva navrata. Svjedok mu je dao cedulju u kojoj je opisao način stradanja. U pogledu cedulje nije postavio ikakav zahtjev dr. Pajtleru. Tijekom boravka u bolnici posjetio ga je i policijski istražitelj po imenu Nikica Radenović.

Svjedočenje Krunoslava Ižakovića

Svjedok je bio pripravnik u Sekretarijatu za narodnu obranu do prosinca 1991. god., kada je prešao u oružane snage RH, konkretno u Zapovjedništvo obrane grada. U zapovjedništvu je kao operativac obavljao organizacijske poslove (vojna evidencija, ratni raspored, materijalno-tehnička sredstva...). U srpnju 1991. god. osniva se Regionalni krizni štab za Slavoniju i Baranju. U listopadu 1991. god. formira se i I. Operativna zona, prisjetio se svjedok.

Preteča Prištapske čete, čiji su pripadnici inače osiguravali objekte od vitalnog značaja za grad, bila je pod zapovjedništvom rezervnog sastava MUP-a i brojala je oko 45-46 pripadnika pod zapovjedništvom Zvonka Borovičke. U njenom sastavu bila su tri odjeljenja čiju su zapovjednici bili Josip Fehir, Stanko Višević i Nikola Jaman.

Sama Prištapska ili Zaštitna četa brojala je oko 57-58 pripadnika i osnovana je 20. lipnja 1991. god. po nalogu tadašnjeg predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek. Za zapovjednika je postavljen Nikola Jaman.

Tzv. „BOB“ je postrojba koja je ustrojena 1996. god. bez formacije i zapovjednika s funkcijom retroaktivnog pokrivanja statusa branitelja.

31. kolovoza 1991. god. u vrijeme ubojstva Čedomira Vučkovića svjedok je skupa s prvooptuženkom bio na terenu.

Ustvrdio je da u garažama SNO-a nije bilo zatvaranja i mučenja civila te da je prvooptuženik u inkriminirano vrijeme obnašao civilnu dužnost sekretara SNO-a. Kao sekretar SNO-a prvooptuženik nije mogao izdavati vojne zapovijedi.

Monografija 160. brigade sadrži mnoge netočne podatke. Ključne osobe toga vremena, kao na primjer Nikola Jaman, Franjo Pejić ili Vladimir Šeks, uopće nisu obrađene.

Ustvrdio je da Krunoslav Fehir, krunski svjedok, nije bio pripadnik Zaštitne čete.

Predsjednik Vijeća pročitao je i **iskaz Snežane Berić** sa zapisnika od 04.listopada 2006. god. Ova svjedokinja ispitana je u istražnom postupku na Okružnom sudu u Beogradu, temeljem zamolnice Županijskog suda u Zagrebu za pružanjem međunarodne pravne pomoći.

U svojem iskazu Snežana Berić je govorila da su Srbi u ratnom Osijeku živjeli u strahu. Otpušteni su s posla, vrijeđani, prijetilo im se. Nakon ubojstava Josipa Reihl Kira, nekadašnjeg šefa osječke policije, koga je opisala kao iznimno dobrog čovjeka koji je smirivao tenzije u gradu i okolici, odnos prema građanima srpske nacionalnosti drastično se pogoršao. Počeo je otvoreni teror. Srpske kuće dizane su u zrak, a počele su i fizičke likvidacije.⁷⁸

⁷⁸ Svjedokinja Snežana Berić još je u svom iskazu rekla da je kritičnog dana, 6. rujna 1991., nazvala svoje roditelje kod kuće, no oni se nisu javljali na telefon. Krenula je u stan da vidi što je s njima i tamo je sreća jednu susjedu koja joj je rekla da su odveli njezine roditelje. Kada je pitala gdje su ih odveli, ova joj je odgovorila "kod Glavaša". U Osijeku se inače znalo da tko god je nestao da ga se ode tražiti kod Glavaša. Ta susjeda, dok joj je to govorila, bila je u panici, plakala je, a kako je ona znala da zapravo traže nju, a ne njezine roditelje, krenula je predati se. Nekih 100 metara dalje nju je čekalo nekoliko uniformiranih gardista koji su bili u kafiću nedaleko od njezine zgrade, a kada je ona ubrzala korak oni su potrčali za njom. Prvi koji je stigao do nje, misli da je bio Rudi, udario ju je nogom i srušio na pod. Iza njega su bila još dvojica, a nakon toga došlo je još njih nekoliko. Svi su bili u uniformama i tukli su je kundacima automata i nogama koje su bile obuvene u teške vojničke čizme. Osim Rudija sjeća se još Vjekoslava Becka i Brekala. Njih je znala iz viđenja po gradu. Misli da ih je sveukupno bilo pet. Tukli su ju pred zgradom gdje je inače do tada stanovala, a čemu su očevici bili njihovi dotadašnji susjedi. Tukli su je, vrijeđali, a od toga kako su je tukli je stalno padala na pod, međutim dizala se. Nakon toga su je vukli kroz cijelo naselje prema Sjenjaku i za cijelo to vrijeme su je tukli. Došli su do nekog automobila kod robne kuće koja se nalazi na Sjenjaku, a u robnoj kući je „štab“ imala garda. Tu su je stavili u auto, a u autu su bili Vjeko, Rudi, Brekalo i ona. Prije nego su krenuli, do njih je došao neki stariji gardist, kojeg zna iz viđenja iz grada, međutim ne sjeća se njegovog imena, i rekao im da ju vode kod Glavaša, jer je "ona njegov počasni gost". Došli su u dvorište zgrade Sekretarijata, a nakon toga ušli su unutra, te koliko se sjeća u prizemlju i desno je bila kancelarija okr. Branimira Glavaša. U istu se ulazilo iz hodnika koji je bio dugačak oko 2 metra, imao je prozor i u istom se nalazilo nekoliko stolica. Pred vratima kancelarije okr. Branimira Glavaša stajao je Boro Ivković, kojeg također poznaje od ranije iz grada, a kad su oni htjeli ući u njegovu kancelariju on ih je zaustavio i spriječio rekavši im da su došli neki iz „Vrhovništva“ iz Zagreba. Nju su gurnuli na te stolice u hodniku, a Rudi i Brekalo su je nastavili tući. Prijetili su joj da će joj vaditi oči, Rudi joj je vrhom noža išao prema oku, a u jednom trenutku vidjela je da joj dovode mamu i tatu. Krenula je prema svojoj majci da ju zagrlji, a netko ju je udario s leđa tako da je pala na stolice uz zid. U međuvremenu je izašao Glavaš i kada je vidio nju, rekao je: "Dobro." Dok je tako čekala, vidjela je da su doveli nekog starijeg čovjeka kojeg nisu tukli, te je primijetila da su mu naredili da se digni i da se okrene prema zidu, znači leđima prema svemu, a taj čovjek je njoj šapnuo: "Pogledajte i zapamtite koga će dovesti." Ona je doista pogledala i vidjela je da su vodili nekog mlađeg muškarca. Inače, u trenutku kad je Glavaš izlazio iz kancelarije njene roditelje su negdje odveli. On ih je osobno ispratio i vratio se u svoju kancelariju. U jednom trenutku došao je neki čovjek u civilu koji je ušao u Glavaševu kancelariju. Ne zna tko je taj čovjek, ali iz kancelarije se čula prepirka, između njih dvojice, i čula je Glavaša kako viče: "Ne dam ju, ona je moja." Nakon nekog vremena su izašli, ona je krenula prema njima, a Glavaš se ispriječio na pola puta između nje i tog čovjeka i nju udario otvorenim dlanom po licu. Taj čovjek joj je rekao da ide s njim, ona je krenula, a Glavaš je organizirao da s njima ide jedan od uniformiranih mladića koji ih je cijelo vrijeme pratio. Taj čovjek, koji je došao po nju, rekao joj je da je iz Službe za zaštitu ustavnog poretka i da ju vodi u policijsku upravu na ispitivanje, a kasnije je saznala da se zove Josip Alduk. On ju je doista odveo u policijsku upravu na ispitivanje i tamo ju ispitivao, a nakon tog ispitivanja rekao joj je: "Ja ću vas sada pustiti, ali Glavaš i garda ne smiju za to znati." Rekao joj je i da ako uspiju izaći iz prostorija policijske uprave da ona mora prije jutra napustiti Osijek, jer da će ju Glavaš već ujutro tražiti i ako ju nađe da će ju ubiti. Uspjeli su izaći, ona je došla kući i nagovorila brata da prvim jutarnjim autobusom napuste Osijek, što su i učinili. Kasnije je čula od

Tijekom čitanja iskaza svjedokinje Snežane Berić drugooptuženik **Ivica Krnjak** je ustao i rekao da „ to ne može slušati „ i da se prestane s čitanjem iskaza. **Predsjednik Vijeća** potom ga je upozorio da se smiri, ali je drugooptuženik nastavio pa je udaljen iz sudnice do kraja današnjeg ročišta. Napuštajući sudnicu drugooptuženik je iskoristio priliku da još jednom kaže što misli o sudskom Vijeću, ali i o pravosuđu općenito: „Ovo je sramota, ovo je sramota, širite četničku propagandu“!

Nakon toga drugooptuženik je upozoren da će, ukoliko se sličan incident ponovi, biti isključen iz daljnjeg praćenja tijeka kaznenog postupka.

Primjedbu na iskaz svjedokinje Berić stavili su branitelj prvooptuženika, ali i prvooptuženik osobno ističući: „Iskaz svjedokinje je najobičnija laž, pa ako se prihvati kao vjerodostojan značilo bi da je Hrvatska nastala na zločinačkom udruživanju što je neprihvatljivo“!

Branitelj šestooptuženika odvjetnik Branko Šerić ustvrdio je da sadržaj pročitano isказа predstavlja govor mržnje na koje bi trebalo reagirati Državno odvjetništvo.

Branitelji drugooptuženika, trećooptuženice i sedmooptuženika istakli su nedostatak zakonskih uvjeta za čitanje iskaza svjedokinje Berić.

Nakon iznošenja primjedbe na pročitani iskaz **Predsjednik Vijeća** je upozorio prvooptuženika da će ubuduće sankcionirati njegovo obraćanje sudu povišenim glasom.

Iako je **zastupnik ŽDO-a** inzistirao da se upozorenje i zapisnički konstatira, Predsjednik Vijeća je to odbio učiniti.

Zapažanja

Nakon današnjeg ročišta glavna rasprava je u fazi u kojoj je bila 07. srpnja 2008. god. Podsjećamo, 13. studenog 2008. god. glavna rasprava je zbog odgode koja je trajala dulje od dva mjeseca počela iznova, svi izvedeni dokazi sukladno pozitivnoj kaznenoj regulativi ponovno su izvedeni.

14. studenog 2008. godine - nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Saša Čobanov, Hrvatski helsinški odbor, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Predsjednik Vijeća još jednom je drugooptuženiku Ivici Krnjaku, zbog narušavanja reda u sudnici i nepokoravanju nalogima Predsjednika Vijeća tijekom jučerašnjeg ročišta isti je udaljen iz sudnice sukladno odredbi članka 300. ZKP-a, ponovio upozorenje da će na ponovno narušavanje reda biti udaljen iz sudnice do kraja dokaznog postupka, odnosno do završetka glavne rasprave ukoliko bi i nadalje nastavio narušavati red i vrijeđati dostojanstvo suda

Svjedočenje Erike Kutlić

jedne žene koja je sljedećim autobusom išla u Beograd da su na granici dugo pretraživali autobus, a da je vozač rekao da je to zato što traže "onu malu novinarku".

Svjedočila je o stradavanju supruga dr. Milutina Kutlića, onkologa u osječkoj bolnici, koji se u optužnici navodi kao jedan od ubijenih na rijeci Dravi.

Iskazivala je identično kao u istrazi.⁷⁹

Svjedokinja, i sama liječnica u osječkoj bolnici, 08. prosinca 1991. god., nakon što se vratila s posla iz bolnice, supruga nije pronašla doma. Preko raznih službi pokušala je doznati nešto o njemu, otišla je čak i u Zagreb no, nitko joj nije znao reći što se doista dogodilo.

14. prosinca 1991. god. nazvao ju je Vlajko Petrović, policijski inspektor i rekao da joj je muž mrtav.

Iz obdukcijnog nalaza saznala je da je suprug umro od prostrijelne rane iz vatrenog oružja. Od policije je saznala da je kao NN osoba pokopan u grobnicu na osječkom novom groblju, no o okolnostima pod kojima je ubijen nikad nije doznala.

U strahu da se nešto ne dogodi njoj ili njoj djeci obratila se kolegi Đuri Perici, tadašnjem saborskom zastupniku, s kojim je u Vinkovcima pohađala srednju školu, a on je prvooptuženiku Branimiru Glavašu na memorandumu Hrvatskog sabora napisao pismo u kojem je tražio da im pruži zaštitu. Pismo je po strogim uputama trebala osobno predati prvooptuženiku no, došavši pred Krizni štab stražar je po Glavaševom nalogu nije pustio unutra pa je pismo predala stražaru.

Istaknula je da je suprug bio senzibilan i socijalno osjetljiv. „Nije bio konfliktna ličnost niti je bio politički angažiran osim što je član Saveza komunista bio do raspada stranke“, rekla je svjedokinja.

Na pitanja **zastupnika optužbe** svjedokinja je rekla da je njenog muža na patologiji osječke bolnice obducirao dr. Kraus. Identitet dr. Kutlića utvrđen je daktiloskopskom metodom primjenjenom tijekom obdukcijskog zahvata.

O nestancima nekih drugih osoba u ratnom Osijeku se pričalo no, svjedokinja o tome nije raspolagala konkretnim saznanjima. Navela je da je 07. prosinca 1991. god. u bolnicu dovezena osoba po imenu Rade Ratković, koja je kao električar radila u bolnici. Zaprimljen je na odjel maksilofacijalne kirurgije.

⁷⁹ Ispitana tijekom istražnog postupka svjedokinja **Erika Kutlić**, supruga ubijenog dr. Milutina Kutlića, je izjavila da je 5. prosinca 1991., nakon 4 dana boravka u Zagrebu, došla u Osijek, obzirom da je i ona, kao i njezin suprug, radila u Kliničkoj bolnici Osijek. U vrijeme kada je njen suprug nestao ona nije bila kod kuće, već je bila na poslu u bolnici. Zbog opće situacije bila je zabrinuta pa je često nazivala supruga da vidi da li je sve u redu. Posljednji put su se čuli u petak u večernjim satima (6. prosinca). Slijedećeg dana muž joj se više nije javljao na telefon pa je poslala susjede kako bi provjerili što se događa u njezinoj kući. Kako ovi nisu mogli ući u kuću došla je iz bolnice, otključala kuću, a u kući je zatekla nered. Posteljina na ležaju je bila odbačena, na podu je zatekla tri čika cigareta i telefon sa podignutom slušalicom. Ladice su bile otvorene na vitrinama u dnevnoj i spavaćoj sobi kao i u kuhinji. U razgovoru sa susjedima Dorićem i Grudenom je saznala da se prethodnog dana negdje oko 16,00 sati ispred njezine kuće zaustavio neki narančasti «Yugo» bez stakala, iz kojeg su izašle dvije uniformirane osobe koje su lupale na vrata kuće, a nakon što je Milutin izašao te osobe su s njim nešto razgovarale i otišle. Oko 20,30 sati su ponovno čuli automobil sa zadnje strane kuće, ali tada ništa nisu primijetili. Još tjedan dana je ostala raditi u bolnici, a kako je bila u teškom psihičkom stanju dobila je mjesec dana bolovanja te je otišla u Zagreb kod djece. Prvu informaciju o sudbini nestalog muža dobila je od policijskog inspektora Vlajka Petrovića koji joj je prenio da je njezin muž pronađen mrtav. Nakon toga zajedno sa bratom došla u Osijek, te je njezin brat pregledavajući snimke obdukcije mrtvog tijela tada NN osobe potvrdio da se radi o njezinom suprugu Milutinu Kutliću. Kasnije je došla u posjed kazete na kojoj je snimljena emisija na TV Beli Manastir u kojoj je intervju davao Radoslav Ratković i koji je spominjao njezinog supruga odnosno njegovu pogibiju. Također navodi da je 1994. dobila anonimno pismo u kojem se spominje izvjesni Lamza, djelatnik bolnice koji je navodno tu anonimnu osobu vodio do njezine kuće radi uhićenja njezinog supruga.

Prvooptuženik Branimir Glavaš izrazio je svjedokinji sućut rekavši da iz priča poznaje njenu obitelj kao humanu.

Predsjednik Vijeća zabranio je prvooptuženiku pitanja koja su se odnosila na iskaze u kojima je krunski svjedok Krunoslav Fehir navodno govorio o sudjelovanju u likvidacijama nekih osječkih civila, budući da je svjedokinja navela da takvih saznanja nema.

Branitelj drugoptuženika odvjetnika Domagoja Rešetara zanimao je sadržaj kutija koje su se nalazili u vitrini u domu obitelji Kutlića, kao i da li su iste nakon što je oštećenik odveden bile razbacane ili sustavno podizane. No, **Predsjednik Vijeća** zabranio je daljnja pitanja na ovu temu smatrajući da ista nisu važna za predmet rasprave.

Svjedočenje Mladena Pajtlera

Iskazivao je identično kao u istrazi.⁸⁰

Svjedok je u ratno vrijeme bio zamjenik ravnatelja osječke bolnice, prisjetio se da mu je teško ozlijeđeni Radoslav Ratković, jedina preživjela žrtva egzekucija na Dravi, predao papirić na kojem je zabilježio što mu se dogodilo i zatražio da ga preda policiji.

Papirić je predao policajcu s prezimenom Amšlinger koji se interesirao za Ratkovića, jer je do njega već bila došla informacija da on ima taj papirić.

Objasnio je da je u to vrijeme bilo nekoliko smrtnih slučajeva „čudnijeg tipa“, miseći pri tom na tijela zalijepljena seloteipom, uglavnom izvučena iz Drave.

Pročitao je iskaz svjedoka Josipa Kelemena sa zapisnika od 17. studenog 2006. god.

17. studenog 2008. godine – izvanraspravno saslušanje svjedoka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Saša Čobanov, Hrvatski helsinški odbor, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta

⁸⁰Ispitan u istražnom postupku svjedok **dr. Mladen Pajtler** rekao je da je u to vrijeme bio zamjenik ravnatelja u Općoj bolnici u Osijeku. Čuo je za ubojstvo dr. Milutina Kutlića, ali ne zna tko je to učinio i kada. Od policije je čuo da se identitet dr. Milutina Kutlića nije mogao odmah utvrditi jer je njegovo tijelo dugo stajalo u vodi. Sjeća se da je njegova supruga Erika, koja je također liječnica u bolnici, u to vrijeme dolazila kod njega sva uplakana. Za dr. Milutina Kutlića kaže da je bio pristupačan, simpatičan i izvanredan specijalist onkolog. Poznaje Radoslava Ratkovića i zna da je u bolnici radio kao električar. Sjeća se da je jedne noći u prosincu dovezen u bolnicu prostrijeljen, imao je ranu na glavi kroz usta. Nije prisustvovao njegovoj operaciji, a dok je bio na odjelu Intenzivne njege obišao ga je dva puta. Tom prilikom Radoslav Ratković mu je predao jedan papirić na kojem je ukratko bilo napisano što mu se dogodilo. Taj papirić je dao Zlatku Amšlingeru koji je često dolazio u bolnicu interesirati se u vezi sa ovim događajem. Smatra da je Zlatko Amšlinger bio policajac. Na tom papiriću nisu bila napisana nikakva imena, već je Ratković napisao samo da je netko došao po njega i da su ga odveli u nepoznatom smjeru. Amšlinger mu se predstavio kao policajac, bio je u uniformi, a tražio je da se njega pozove u slučaju ovakvih i sličnih događaja. Radoslav Ratković je od njega zatražio da se ova ceduljica prosljedi nadležnima pa je on iz tih razloga tu ceduljicu predao Amšlingeru. Koliko se sjeća taj papirić je Ratković njemu predao na Odjelu intenzivne njege slijedećeg dana nakon što je dovežen u bolnicu.

Predsjednik Vijeće je utvrdio da današnjem ročištu za glavnu raspravu nije pristupio drugooptuženik Ivica Krnjak. Njegov izabrani branitelj odvjetnik Domagoj Rešetar, koji se također danas nije pojavio u sudnici, telefonom je obavijestio Predsjednika Vijeća da se drugooptuženiku tijekom noći pogoršalo zdravstveno stanje. Dr. Nebojša Rađenović, liječnik ekipe hitne medicinske pomoći odredio je optuženiku terapiju koja uz medikamente uključuje i mirovanje. Branitelj nije raspolagao medicinskom dokumentacijom koja bi potkrijepila njegove navode.

Vijeće je odlučilo da službenim putem pribavi medicinsku dokumentaciju o zdravstvenom stanju optuženika Krnjaka kao i da provede medicinsko vještačenje kako bi se utvrdila opravdanost njegovog nedolaska na današnje ročište. Ukoliko bi se utvrdilo da drugooptuženik nije imao ozbiljnije zdravstvene probleme, protiv njega će biti određeno privođenje, odnosno pritvor.

Kako su i zastupnici optužbe i branitelji optuženika bili suglasni, **Vijeće** je temeljem članka 305. st. 4. ZKP-a odlučilo da se za danas pozvani svjedoci ispituju bez vođenja glavne rasprave.

Dokazni postupak nastavljen je ispitivanjem svjedokinje Marije Lovrić, supruge ubijenog Branka Lovrića, i njihove tadašnje podstanarke Nevenke Vuković, iza zatvorenih vrata sudnice. Njihovi iskazi bit će, čim se pročitaju na glavnoj raspravi, detaljno elaborirani u jednom od narednih izvještaja.

18. studenog 2008. godine – izvanraspravno saslušanje svjedoka

Izvještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Saša Čobanov, Hrvatski helsinški odbor, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Nastavljeno je izvanraspravno ispitivanje svjedoka.

Bez prisustva javnosti neposredno su saslušane svjedokinje Desanka Dragičević, sestra ubijenog Bogdana Počuče, Zita Šabanović, supruga ubijenog Alije Šabanovića te Marija Prole, šogorica Radoslava Ratkovića.

Za dane 19. i 20. studenog 2008. god. bilo je predviđeno neposredno saslušavanje svjedoka Karla Gorinšeka, Josipa Hanzera, Šime Ivaškovića, Gorana Flaudera i Eduarda Bakarca, no zbog nedolaska drugooptuženika na glavnu raspravu njihovo ispitivanje je odgođeno.

24. studenog 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Predsjednik Vijeće izvijestio je da je prema nalazima sudskog vještaka medicinske struke prof. dr. Vladimira Gašparovića od 19. i 22. studenog 2008. god. drugooptuženik Ivica Krnjak raspravno sposoban.

Nakon toga **drugooptuženik** je zatražio novo liječničko vještačenje ističući da zbog lošeg zdravstvenog stanja nije sposoban pratiti suđenje kao i da sudski vještak prilikom vještačenja nije imao uvid u medicinsku dokumentaciju koju je drugooptuženik u međuvremenu pribavio. Optuženik Ivica Krnjak podneskom je od 18. studenog 2008. god. zatražio i izuzeće Predsjednika i članova sudskog Vijeća.

Vijeće je odbilo prijedlog za ponovnim liječničkim vještačenjem navodeći da je liječnik vještak izvršio uvid u cjelokupnu dokumentaciju koju je kao relevantnu branitelj drugooptuženika priložio.

Temeljem članka 39. st. 5. u svezi s čl. 38. st. 5. ZKP-a **Vijeće je odbacilo** prijedlog optuženika za izuzećem Predsjednika i članova sudskog Vijeća, budući da u prijedlogu nisu navedeni razlozi zbog kojih se izuzeće traži, odnosno navedeni su razlozi koji su isticali u prijašnjem zahtjevu za izuzeće koji je odbijen.⁸¹

Nakon što su mu svi prijedlozi odbijeni drugooptuženik se upustio u prepirku, a nakon što ga je Predsjednik Vijeća više puta upitao hoće li sjesti i smiriti se ili izaći van optuženik Krnjak je samoinicijativno napustio sudnicu.

Zbog nepostojanja procesnih pretpostavki glavna rasprava je odgođena i nastaviti će se sutra saslušanjem novih svjedoka.

Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu razmotrit će u međuvremenu određivanje pritvora protiv drugooptuženika zbog, kako je naprijed rečeno, napuštanja sudnice bez odobrenja Predsjednika Vijeća.

Branitelj trećooptuženice Gordane Getoš Magdić nije se suglasio da se dvojica pozvanih svjedoka Mladen Pavlovsky i Krešimir Dorić ispituju izvanraspravno.

25. studenog 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OESS-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Na današnje raočište **drugooptuženik Ivica Krnjak** doveden je iz pritvora remetinačkog zatvora. Naime, **izvanraspravno Vijeće Županijskog suda u Zagrebu**, kojim je predsjedavao sudac Siniša Pleše, na sjednici održanoj 24. studenog 2008. god. **odredilo je** na prijedlog Predsjednika Vijeća **pritvor protiv drugooptuženika**, temeljem članka 102. st. 3. ZKP-a. Podsjetimo, drugooptuženik Krnjak je dan ranije sudnicu napustio, jer je bio nezadovoljan što sudsko vijeće nije udovoljilo njegovu zahtjevu za novim liječničkim vještačenjem. Nije se slagao s nalazom prema kojem je, na temelju njegove dokumentacije, sudski vještak utvrdio da je sposoban pratiti suđenje.⁸²

⁸¹ Sukladno članku 38. st. 5. ZKP-a ne mogu se u zahtjevu za izuzeće ponavljati iste osnove izuzeća utemeljene na istim razlozima.

⁸² U obrazloženju rješenja o određivanju pritvora protiv drugooptuženika Ivica Krnjaka broj Kv-I-rz-24/08 između ostalog stoji i da se drugooptuženik dana 24. studenog 2008. g., iako je pristupio glavnoj raspravi, nije pokoravao naredbama predsjednika vijeća a nedvojbeno je provedenim vještačenjem utvrđeno da je isti raspravno sposoban. Ovakav postupak optuženika okvalificiran je kao opstrukcija daljnjeg vođenja postupka te kao izbjegavanje nazočnosti u predmetnom kaznenom postupku, a vijeće je pri određivanju pritvora temeljem članka 102. st. 3. ZKP-a imalo u vidu da je drugooptuženik u tijeku ovog postupka već bio novčano kažnjavan zbog procesne nediscipline.

Prije nastavka glavne rasprave na okolnost raspravne sposobnosti drugooptuženika dodatno je ispitan liječnik vještak prof. dr. sc. Vladimir Gašparović.⁸³

Sudski vještak dr. sc. Vladimir Gašparović

Vještak je istaknuo da je drugooptuženik sposoban pratiti suđenje, a što proizlazi i iz pisanih nalaza i mišljenja od 19., 22. i 24. studenog 2008. god., kao i iz dokumentacije koja je sačinjena prilikom pregleda drugooptuženika u zatvorskoj bolnici neposredno prije glavne rasprave.

Nalaz i mišljenje od 24. studenog 2008. god. sačinjen je uvidom u dokumentaciju Zavoda za hitnu medicinu KBC Zagreb gdje je optuženik dovezen nakon što mu je pozlilo. Tada se drugooptuženik tužio na tegobe u grudima i blago stezanje i bolove u prsima. Izvršena je kompletna obrada koja je uključivala i provjeru vrijednosti srčanih enzima (promjena vrijednosti upućuje na koronarni incident) kao i pregled, a liječnik je utvrdio da se koronarni incident kritičnom zgodom nije dogodio. Inače, nakon što je drugooptuženiku ugrađen bypass mogućnost nastanka koronarnog incidenta malo je vjerojatna no, drugooptuženik će glavnu raspravu zbog otoka na desnom stopalu, otok na ekstremitetima je gotovo redovit nakon kardiokirurških zahvata, moći pratiti u kontinuitetu do tri sata.

Danas ispitani svjedoci Dragan Grubić, Slavko Teofilović, Javorko Bebek i Željko Vojvodić, propisno upozoreni, svjedočili su o pronalasku posmrtnih ostataka oštećenika Jovana Grubića, po navodima optužnog akta jedne od žrtava likvidacija na obali Drave 1991. god.

Svjedočenje Dragana Grubića

Iskazivao je identično kao u istrazi.⁸⁴

Odredba članka 102. st. 3. ZKP-a predviđa određivanje pritvora okrivljeniku koji izbjegava doći na glavnu raspravu, iako je uredno pozvan. Cilj ove pritvorske osnove je lišenje slobode radi osiguranja pristupa i nazočnosti suđenja. Svrha pritvora, kao unutarnje mjere postupovnog reda, je omogućavanje vođenja glavne rasprave čije provođenje bi u slučajevima obvezatne nazočnosti bilo onemogućeno nedolaskom optuženika. Pritvor određen temeljem ove zakonske odredbe može trajati najdulje mjesec dana.

⁸³ Naime, dok je prethodnog dana izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu na zatvorenoj sjednici odlučivalo o pritvoru drugooptuženiku je pozlilo, pa ga je Hitna pomoć prevezla u zagrebačku bolnicu Rebro. Nakon obavljenih pretraga drugooptuženik je sproveden u zatvorsku bolnicu u Svetošimunskoj ulici. Predsjednik Vijeća je nakon što je drugooptuženiku pozlilo naložio medicinsko vještačenje radi utvrđivanja njegove raspravne sposobnosti.

⁸⁴ Ispitan tijekom istražnog postupka svjedok **Drago Grubić** iz Mirkovaca, tada je izjavio da je posljednji puta živog svog brata Jovicu Grubića vidio u mjesecu lipnju 1991. kada je u Mirkovce dovezao njihovu majku. Nakon toga vratio se u Osijek. Sjeća se da je negdje 1992. na obali Drave kod Sarvaša pronađen jedan leš, da je nakon toga policija obavila očevid i ostavila taj leš na istom mjestu. Negdje 1993. godine policajac koji je obavljao očevid, Milutin Milivojević, je spomenuo supruzi pokojnog Jovice Grubića taj leš, te je ona inzistirala na tome da se ponovno ode tamo i utvrdi da li je taj leš još uvijek na istom mjestu. Zajedno sa policajcem Milivojevićem je ponovno bio na mjestu prijašnjeg očevida, tamo su pronašli kostur koji je bio obučen u hlače, košulju, imao je kravatu i jednu cipelu. Kostur je bio zamotan u seloteip, odnosno bile su mu oblijepljene ruke, noge i oči. Sve to se događalo 18. ožujka 1993. Slijedećeg dana na mjestu događaja su došli uz policajca Milivojevića i istražni sudac iz Vukovara Slavko Teofilović te jedan liječnik iz Bijelog Brda. On je uzeo uzorak košulje i hlača, kao i cipelu te sve to predočio supruzi pokojnog Jovice Grubića Jelici Grubić. Ona je po odjeći prepoznala da se radi o njezinom suprugu. Kostur je fotografiran, a Jelica Grubić i on su bili potpuno uvjereni da su u pitanju ostaci pokojnog Jovice Grubića na temelju izgleda prednjih sjekutića koji su prelazili jedan preko drugog. Posmrtni ostaci Jovice Grubića su pokopani 20. ožujka 1993. na groblju u Mirkovcima.

Brat ubijenog rekao je da je Jovica nestao sredinom studenog 1991. Jednog je dana otišao na posao u Hrvatske šume i nije se vratio. Ništa se nije znalo, a u ožujku 1993. njegov je leš u Dravi, koji je bio pokriven pijeskom, pronašao ribar, čiča Tomislav iz Sarvaša. Na kosturu je bila jedna cipela i košulja, a ruke i noge bile su povezane selotejpom, rekao je svjedok.

Imovinsko-pravi zahtjev svjedok će ostvarivati u posebnom parničnom postupku.

Svjedočenje Slavka Teofilovića

Iskazivao je identično kao u istrazi.⁸⁵

Nakon obavljenog očevida na licu mjesta sačinjen je i foto elaborat, a leš je prevezen u vukovarsku bolnicu. Vanjski pregled leša, prisjetio se svjedok nakon što mu je predložen dopis koji je potpisao u svojstvu istražnog suca Općinskog sud u Vukovaru, obavio je dr. Željko Vojvodić.

Svjedočenje Javorka Bebeka

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u zapisniku od 12. prosinca 2006. god.⁸⁶

Potvrdu o oduzimanju automobila marke „Reno 4“ u vlasništvu Hrvatskih šuma za potrebe hrvatske vojske izdao je tadašnji Sekretarijat za narodnu obranu Osijeka, odgovorio je svjedok na pitanje zastupnika optužbe.

Svjedočenje Željka Vojvodića

Svjedok je iskazivao identično kao u istrazi.⁸⁷

⁸⁵ Ispitan tijekom istražnog postupka svjedok **Slavko Teofilović** je naveo da se ne sjeća točno godine, ali misli da je bila 1993., kada je postupao kao istražni sudac, jer su mu policijski službenici dojavili da je pronađen jedan leš na rijeci Dravi, te je s očevidnom ekipom automobilom došao do Bijelog Brda, a potom su išli čamcem nizvodno po rijeci Dravi prema ušću Drave u Dunav i na lijevoj obali Drave, više na obali, pošto se voda bila vidno povukla, uočili su jedno tijelo. Ne sjeća se detalja, no zna da je sačinio zapisnik o očevidu. Ne sjeća se je li obdukcija tog tijela vršena, a bilo je vidljivo da je tijelo starijeg datuma, bilo je odjeveno u odjevne predmete, a identitet leša utvrđen je pomoću rodbine. Radilo se o Jovanu, Jovi ili Jovici Grubiću, čija je supruga bila sudac Okružnog suda u Belom Manastiru i koji je bio sahranjen na mjesnom groblju u Mirkovcima. Pomoću zubala vršena je identifikacija i sjeća se da je ta mrtva osoba imala dva gornja prednja zuba jedan preko drugoga i misli da je to sigurno zapisano u zapisniku o očevidu, a jedan primjerak zapisnika dao je oštećenikovoju supruzi. Rodbina i supruga pokojnika prepoznali su ga po ovom zubalu i garderobi.

⁸⁶ Ispitan tijekom istrage svjedok **Javorko Bebek** naveo je da je tijekom 1991. godine radio u Hrvatskim šumama. S njim je u pravnom odjelu radio i pokojni Jovica Grubić. On je bio zadužen za kadrovska pitanja. Osobno nema saznanja u svezi s njegovim nestankom. Sjeća se da je bio kraj studenog ili početak prosinca 1991. kada je Jovica Grubić trebao ići na službeni put u Valpovo i Đakovo službenim vozilom marke «Renault 4», a trebao je ići na dogovor s liječnicima za neke mirovinske komisije. Ujutro je taj dan otišao, a navečer je svjedoka telefonom nazvao njihov tadašnji vježbenik Gordan Komlenac i rekao da mu se javila supruga Jovice Grubića, Jelica Grubić, i da mu je rekla da Jovica Grubić nije došao kući. Sutradan se Jovicina supruga raspitivala za Jovicu, a i svjedok je osobno otišao do nje i pokušao nešto saznati o njenom suprugu, ali mu to nije uspjelo. Nakon desetak dana primijetio je iza Supermarketa na parkiralištu vozilo kojim je Jovica Grubić trebao ići na službeni put i zajedno s vježbenikom Komlencem utvrdio je da je auto zaključan. Prijavili su to policiji, jer su sumnjali da bi vozilo moglo biti minirano. Nakon dva do tri dana dobili su obavijest da im je vozilo mobilizirano za potrebe Hrvatske vojske. U rujnu ili listopadu 1991. Jovica Grubić se na poslu žalio da su ga zvali telefonom i upućivali mu prijetnje, kao i da mu je policija bila u kući i da mu je oduzela pištolj.

⁸⁷ Svjedok **Željko Vojvodić** naveo je da je tijekom ratnih godina radio kao liječnik opće prakse u ambulanti u Bijelom Brdu. Ne sjeća se točno dana, ali zna da je jednom prilikom od njega zatraženo da po zahtjevu istražnog

Nalaz i mišljenje o obavljenom vanjskom pregledu leša sačinio je na izričit zahtjev istražnog suca Teofilovića. Iako nije bio specijalist sudske medicine utvrdio je da je pokojnik umro nasilnom smrću, ali je mehanizam nastanka ozlijede nagađao. Leš pokojnika na licu mjesta je i fotografiran. Nalaz i mišljenje napisao je na pisačkoj mašini, a isti je i potpisao.

Zapažanja:

Odluka izvanjspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu o određivanju pritvora protiv drugooptuženika Ivica Krnjaka (izvanjspravno vijeće odlučivalo je o pritvoru na prijedlog Predsjednika Vijeća suca Željka Horvatovića) je očekivana. Pri tome treba imati u vidu da optuženik Krnjak nekoliko puta nije pristupio glavnoj raspravi. Prisjetimo se ovih događanja kronološki:

- ranije u ovom postupku, točnije 02. rujna 2008. god., nakon ljetne stanke

-i ponovo 13. listopada 2008. god., kada je glavna rasprava trebala početi iznova, drugooptuženik nije na vrijeme izvjestio sud da neće pristupiti glavnoj raspravi zbog čega je bio i kažnjen, koje rješenje je u međuvremenu postalo pravomoćno.

-glavnoj raspravi koja je bila zakazana za 14. studeni 2008. god. drugooptuženik po treći put nije pristupio, ali je dostavio medicinsku dokumentaciju koja je poslana na vještačenje i utvrđeno je da je isti raspravno sposoban

26. studenog 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta.

Svjedočenje Željka Amšlingera

Iskazivao je identično kao u istrazi.⁸⁸

suca u Vukovaru ode obaviti pregled jednog tijela odnosno leša. Osobe koje su mu to javile rekle su mu da odmah napusti radno mjesto i da se spakira. S njim u pratnji bilo je nekoliko ljudi iz policije i istražni sudac iz Vukovara. Došli su do obale rijeke Drave, ukrkali se u čamac i negdje u visini Sarvaša, ali sa suprotne strane, kod Kopačkog rita, došli su tim čamcem do tijela koje je svjedok trebao pregledati. Tijelo je bilo u visokom stupnju raspadanja i detalja se svjedok ne sjeća. Zna da se radilo o muškom tijelu i da je jedan policajac vršio identifikaciju pomoću fotografije i pri tome je bio bitan karakterističan položaj gornjih sjekutića. Misli da se spominjala osoba po prezimenu Grubješić ili Grubić. O tom pregledu svjedok je osobno sastavio dokument, kojeg prepoznaje nakon što mu je predložen od strane zamjenika ŽDO, koji je taj dokument predao u sudski spis.

⁸⁸ Ispitan u istrazi svjedok **Željko Amšlinger** je naveo da je u listopadu 1991. godine radio u Sigurnosno informativnoj službi, a zajedno s njim u SIS-u bio je i Ivica Krnjak. Krnjaka je Karl Gorinšek 1. prosinca 1991. godine imenovano za zapovjednika Samostalne uskočke satnije, a on je prešavši također tada iz SIS-a u SUS u toj postrojbi obavljao zadatke logističara. **Ta je postrojba imala pet vodova: jedan u Dubrovačkoj sa zapovjednikom Matijom Horvatom, jedan u Sarajevskoj sa zapovjednikom Vladom Frketićem, jedan u Keršovanijevoj sa zapovjednikom Gordanom Getoš-Magdić, jedan u Tvrđi sa zapovjednikom Miroslavom Markovićem i jedan u Divaltovoj sa zapovjednikom Zlosom.** No, on ne zna kada su vremenski formirani ti vodovi niti kada su im postavljeni zapovjednici, jer nisu svi postavljeni u isto vrijeme. U vodu u Keršovanijevoj bio je okr. Dino Kontić. On osobno kao logističar tražio je pogodnu kuću za smještaj voda kojim je zapovijedao Matija Horvat te ih je smjestio u kuću u Dubrovačkoj ulici. Poznato mu je da je u toj kući jednom bio zatvoren neki Mamula, ali ne zna da je inače u toj kući bio nekakav zatvor. Mamula je navodno snimao zapovjedništvo i stoga mu je Krnjak dao nalog da to provjeri. Tada su još obojica radili u SIS-u. On ne zna tko je Mamulu doveo u tu kuću u Dubrovačku ulici, ali kada je tamo došao s njim razgovarati, vidio je da je Mamula prethodno bio tučen. Provjerama je utvrdio da Mamula nije bio kriv. O tom je napisao izvještaj Krnjaku te su Krnjak i on

Kao pripadnik SUS-a svjedok nije čuo ništa o likvidacijama ili uhićenjima civila srpske nacionalnosti. U SUS koji je tada imao od 90 do 120 pripadnika ušao je iz vojne obavještajne službe (VOS), a ne iz SIS-a kako je u istrazi tvrdio, zajedno s Krnjakom i gotovo svim ostalim pripadnicima. No, na pitanje suca zašto ga nema u evidenciji obavještajne zajednice, već je upisano da je najprije bio pripadnik 106. brigade, a kasnije SUS-a, svjedok je kazao da mu to nije jasno te da je vjerojatno riječ o krivim podacima.

U Zapovjedništvo SUS-a koje se nalazilo se u Školskoj ulici, u zgradi nekadašnjeg Agromeda dolazili su zapovjednici svih vodava ove postrojbe, pa tako i trećooptuženica Gordana Getoš Magdić, zapovjednica voda smještenog u Keršovanijevoj ulici. Petooptuženik Dino Kontić, prisjetio se svjedok, bio je u to vrijeme pripadnik voda pod zapovjedništvom Gordane Getoš.

Sjedište SIS-a, odnosno VOS-a, bilo je locirano u zgradi Županije i to na prvom ili drugom katu, dok su se prostorije Sekretarijata za narodnu obranu nalazile u prizemlju. Za djelatnike Operativne zone Osijek pod zapovjedništvom generala Karla Gorinška bile su rezervirane podrumske prostorije.

Svjedok je ustvrdio da je pripadnicima Samostalne uskočke satnije nadređen bio isključivo Karl Gorinšek, tadašnji zapovjednik Operativne zone Osijek. „Zapovjednik je bio **Ivica Krnjak**, a njemu je nadređen po vertikalnom ustroju bio Gorinšek, koji je Krnjaka i imenovao zapovjednikom SUS-a“, rekao je svjedok.

Prvooptuženog Branimira Glavaša svjedok je viđao prije ulaska u SUS, ali nikada službeno. Optuženika Glavaša tek je nekoliko puta sreo na hodniku. Siguran je da prvooptuženik tada nije kontaktirao ni s Krnjakom, jer bi na putu do Krnjakove kancelarije svi morali proći kraj njega.

Odgovarajući na pitanja **zastupnika optužbe** svjedok je rekao da je oštećenika Branislava Mamulu ispitivao po nalogu drugooptuženika Krnjaka u kući smještenoj u Dubrovačkoj ulici. Svjedok je spomenutu kuću, tada u vlasništvu osječkog Srbina koji je pobjegao iz grada, također po nalogu drugooptuženika, sam pronašao i to u listopadu 1991. god. U kući su po naređenju drugooptuženika izvršene određene preinake, naime zazidan je podrmski prozor.

Upitan da objasni zašto je u svezi slučaja Radoslava Ratkovića više puta dolazio u osječku bolnicu, naime nedavno ispitan svjedok Mladen Pajtlar, tadašnji zamjenik ravnatelja osječke bolnice, opisao je svjedoka Amšlingera kao policajca kojem je predao papirić na kojem je jedina preživjela žrtva egzekucija na Dravi zabilježila što joj se dogodilo, kazavši da se policajac s prezimenom Amšlinger i ranije zanimao za „čudna ubojstva“, traživši da ga se pozove u bolnicu ako bude još takvih slučajeva,

Mamulu odvezli kući u Petrijevce. Sjeća se da je jednom prilikom od Krnjaka dobio nalog da ode u bolnicu i da donese jedan papirić, on je to učinio, papirić nije čitao i predao ga je Krnjaku. Kasnije je to donošenje papirića iz bolnice povezo sa slučajem Radoslava Ratkovića. Od Krnjaka je također dobio i zadatak da privede dr. Nedeljковиća u Zapovjedništvo Operativne zone radi ispitivanja zbog navodnog sabotiranja liječenja jednog ranjenika, no tog liječnika nije pronašao. Tada su i Krnjak i on radili u SIS-u i to je bio jedan od operativnih zadataka. Sličan zadatak od Krnjaka je dobio i za Živanu Puzavac koja je radila na Ortopediji, po nju je išao njenoj kući zajedno s Matijom Horvatom, ali je nisu našli. Jedne prilike dobio je zadatak od Krnjaka da zajedno s Gordanom Getoš-Magdić opservira jednu žensku osobu u poduzeću «Obnova». Tako se postupalo po prijavama građana koje su dolazile u obavještajnu službu o djelovanju tzv. „pete kolone“. On zapravo ne zna po kojoj je osnovi **Gordana Getoš-Magdić** dolazila u SIS, ali se tamo zadržavala sve dok je **Ivica Krnjak nije postavio za zapovjednicu voda u Keršovanijevoj**. Do tada njemu uopće nije bilo jasno njezino svojstvo. On je i za vod u Keršovanijevoj našao tu kuću, jer je imala siguran podrum. Još dok je on bio u SIS-u, postojao je jedan izviđački vod koji je pripadao obavještajnoj službi ili Operativnoj zoni. Okrivljenika Branimira Glavaša nije viđao da bi dolazio u prostorije SIS-a ili SUS-a. Također, osobe koje su ubijene i bačene u Dravu nisu dovodene i obrađivane u prostorijama SIS-a ili SUS-a, niti je njemu Ivica Krnjak ikada zapovjedio da učini bilo što nemoralno.

kategorički je izjavio da je svjedok Pajtler lažno svjedočio. „Nalog da odem u bolnicu dao mi je Krnjak i to je bio jedini put da sam bio u bolnici“, rekao je svjedok **zamjeniku ŽDO-a u Zagrebu**.

Odgovarajući na pitanja **branitelja drugooptuženika** svjedok je rekao da je kuću u Keršovanijevoj ulici za potrebe SUS-a izuzeo polovinom studenog 1991. god. Pripadnici SUS-a položili su svečanu prisegu 19. siječnja 1992. god.

Svjedok je naveo da je zbog prijatnji koje je dobivao od supruga trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić dao izjavu Državnom odvjetništvu u Osijeku, a s tim u svezi bio je i na obavijesnom razgovoru u PU osječko-baranjskoj.

Vijeće je na prijedlog branitelja ukinulo pritvor protiv drugooptuženika temeljem članka 101. st. 2. ZKP-a i to nakon što je optuženik Krnjak u pritvoru proveo tri dana. **Zastupnik optužbe** protivio se prijedlogu za ukidanje pritvora smatrajući da još uvijek egzistiraju razlozi koji opravdavaju svrhu disciplinskog pritvora kao mjere upozorenja drugooptuženiku da se pridržava procesnih pravila.⁸⁹

Objavljujući odluku o ukidanju pritvora **Predsjednik Vijeća** je optuženicima poručio da ubuduće neće trpjeti nikakve znakove nepoštivanja suda te nedisciplinu i samovolju kakvu je iskazao drugooptuženik Krnjak.

Glavna rasprava se nastavlja **01. prosinca 2008. g. u 10,00 sati**, a zatim **2., 3., 4., 8., 9., 10., 11., 15., 16., 17., 18., 22., 23., 29. i 30 prosinca 2008. god. u 9,30 sati**.

01. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OESS-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, novinari Otvorenog radia, HRT-a, Slavonske televizije

Svi danas ispitani svjedoci, članovi obitelji ubijenih osječkih civila, propisno su upozoreni. Svi su istaknuli da će naknadu nematerijalne štete ostvarivati u posebnoj, parničnom postupku.

Svjedočenje Jelice Grubić

Iskazivala je identično kao u istrazi.⁹⁰

⁸⁹ Spomenuta zakonska odredba nalaže ukidanje pritvora kao najteže mjere zahvata u prava okrivljenika, čim prestanu razlozi zbog kojih je pritvor određen.

⁹⁰ Ispitana u istrazi svjedokinja **Jelica Grubić** je navela je da je dana 13. studenog 1991. posljednji puta vidjela supruga Jovicu Grubića. Toga dana odvezla ga je do društva IPK-a automobilom, odakle je on otišao na posao u Hrvatske šume. Dva do tri dana prije toga govorio joj je da treba ići na službeni put u Valpovo, vezano za bolovanja radnika. Negdje oko 11,30 sati toga dana počeo je topnički napad, a kada se malo smirilo, ona je nazvala Hrvatske šume da bi provjerila je li njen suprug otišao na službeni put. Javila joj se ženska osoba koja je rekla da ne zna o tome ništa, pa je svjedokinja ponovno zvala oko 13,00 sati i također nije dobila odgovor. Kasnije je razgovarala i s direktorom Vratarićem koji joj je rekao da joj je suprug otišao na službeni put u Valpovo zajedno s vještbenikom Goranom Komlencem. Goran Komlenac je opovrgnuo ovu informaciju, pa je svjedokinja cijelu noć čekala hoće li joj se suprug javiti, a idućeg dana došao joj je pravnik iz Hrvatskih šuma Javorko Bebek i rekao da je njen suprug pobjegao u Mirkovce ili Baranju, u što ona nije povjerovala. Oko 15. studenog 1991. prijavila je nestanak svoga supruga policijskoj upravi. Kontaktirala je i istražnog suca Šimenića raspitujući se je li njen suprug možda pritvoren, no on joj je odgovorio da nije. Istoga dana ju je kod kuće dočekala Jadranka Petrijević, koja je bila njena susjeda, te joj je rekla da je saznala da je automobil kojim je njen suprug otišao na službeni put vraćen i da joj je to rekao Javorko Bebek. Nakon toga zvala je Vratarića i tražila da se s automobila uzmu otisci prstiju i da se vidi tko je vratio automobil, nakon čega joj je Vratarić odgovorio da se otisci neće uzimati, već da će se automobil otvoriti rezervnim ključevima, ali da će biti prvo

Supruga ubijenog Jovice Grubića rekla je da je njen suprug, tada zaposlen u Hrvatskim šumama, nestao 13. studenog 1991. Njegovo je tijelo u ožujku 1993. u Dravi kod Sarvaša pronašao lokalni ribar, nakon čega ga je i identificirala po dijelovima odjeće koji su pronađeni na lešu, njen suprug je nosio među broj 98, te po desnom i lijevom sjekutiću koji su se preklapali, a i u zubalu je nedostajala gornja petica na desnoj strani.

Ubijenog Jovana Grubića opisala je kao druželjubivog čovjeka koji je volio pomagati ljudima. Rekla je da nije bio politički aktivan, nije posjedovao oružje, a u slobodno vrijeme bavio se ribolovom. Prije suprugovog nestanka primali su anonimne telefonske prijetnje, a njen suprug prijetnje je primao i na poslu.

Nakon što je policijski djelatnik Milivojević prvi put izašao na lice mjesta utvrdio je na pronađenom lešu prostrijelnu ranu.

Nakon suprugovog nestanka za pomoć se obraćala i tadašnjem osječkom gradonačelniku Zlatku Kramariću, kao i Srećku Lovrinčeviću, tadašnjem predsjedniku Izvršnog vijeća.

Posvjedočila je da je u vrijeme rata, dok je boravila u podrumu svoje zgrade, čula susjede kako govore o popisima ljudi srpske nacionalnosti. Popis je, rekla je svjedokinja, trebalo odnijeti u mjesnu zajednicu, no nije znala zbog čega su oni sastavljeni.

Nakon suprugova nestanka Jelica Grubić je sa sinom, koji je u vrijeme očeva ubojstva imao 13 godina, odselila u Srbiju, gdje i danas živi.

Svjedočenje Marije Zelinac

Iskazivala je identično kao u zapisniku od 13. prosinca 2006. god.⁹¹

pregledan da bi se utvrdilo je li miniran. Nekoliko dana kasnije razgovarala je s dvojicom policajaca, Josipom Županićem i Milutinom Kotrljanovićem u svezi s nestankom svoga supruga, a 22. studenog 1991. napustila je Osijek. Za sudbinu supruga saznala je za vrijeme dok se nalazila u Belom Manastiru, gdje je radila kao istražni sudac. Tada joj je policajac Milutin Milivojević rekao da je 1992. godine bio na jednom uviđaju kada su pronašli jedan leš kod Sarvaša na Dravi, kod mjesta koje se zove Lopovski put. Na očevid je išao sudac Teofilović, policajac Milivojević i njen djever. Oni su joj donijeli dijelove odjeće i ona je prepoznala odjeću svoga supruga, a donesena joj je i selotejp traka koju je navodno imao na očima. Na toj traci ostalo je tragova kose. Ovoj identifikaciji bio je prisutan liječnik dr. Vojvodić te joj je rečeno da je kod leša pronađeno karakteristično zubalo i to da je desni sjekutić išao na lijevu stranu, a da je nedostajao zub gornja petica, što su sve bile karakteristike njenog supruga. Kada je bio sačinjen fotoelaborat, ona ga je pregledala i prepoznala da se radi o posmrtnim ostacima njenog supruga. Jednom prilikom, kada je bila u vijeću koje je sudilo Petru Vukasu, saznala je da se u gostionici pričalo da je njen muž bio svezan selotejpom i bačen u Dravu. S obzirom na dokumentaciju koju je priložila u sudski spis, svjedokinja tvrdi kako je nesporno da su spomenuti posmrtni ostaci bili ostaci njenog supruga Jovice Grubića.

⁹¹ Ispitana u istražnom postupku svjedokinja i oštećenica **Mirjana Zelinac** navela je da je za vrijeme rata otišla s kćerkom u Rijeku kao prognanik, dok je njen otac Svetislav Vukajlović ostao sam u Osijeku. S njim je kontaktirao njen tadašnji, a sada bivši suprug. Njen suprug joj je u jednom kontaktu rekao da njenog oca nije vidio dulje vrijeme. U siječnju 1992. svjedokinja je došla u Osijek i potražila oca. Zatekla je kuću u sasvim normalnom stanju, ali oca nije bilo. Tada joj je jedan susjed rekao da je njen otac posljednji puta viđen 4. ili 5. prosinca 1991., da je imao zavijenu ruku i da su ga par puta tražili uniformirani ljudi. Kasnije, 28. veljače 1992., vratila se s kćerkom u Osijek i tada su ljudi pričali da je njen otac nađen mrtav u Dravi. Otišla je u bolnicu gdje joj je na odjelu za obdukcije rečeno da je vršena obdukcija nad njenim ocem i da je identificiran po otiscima prstiju. Nakon toga je otišla u tužiteljstvo gdje su joj dali na uvid dokumentaciju kojom su raspolagali o tom slučaju. Postavlja imovinskopравни zahtjev i zainteresirana je za kazneni progon okrivljenika.

Odgovarajući na pitanja **zastupnika optužbe** rekla je da zna ime susjeda koji joj je rekao da su Svetislava Vukajlovića, njenog oca, odveli uniformirani ljudi. Neke od osoba koje su sudjelovale u odvođenju njenog oca, navela je svjedokinja, njeni susjedi čak i poznaju. No, kako se zavjetovala na šutnju, susjedi se i sada boje, a onda su se pogotovo bojali reći bilo što o odvođenju njenog oca, svjedokinja je odbila navesti ime očevica.

Svjedočenje Miodraga Vukajlovića

Iskazivao je identično kao u istrazi.⁹²

Svjedok je rekao da ga je u srpnju 1991. god. pretukla skupina mladića, nakon što mu je vlasnik lokala u koji je često navraćao rekao da u njemu „Srbi više ne mogu dobiti piće“. Skupina mladića, od kojih je neke i osobno poznao, u odorama ZNG-a potom ga je sačekala ispred lokala, verbalno provocirala, a potom istukla i iscipelarijala, upozorivši ga da se skloni ili će ga ubiti. „To sam shvatio kao opomenu i idućeg dana u poslijepodnevnim satima napustio Osijek“, rekao je svjedok.

Bojeći se za vlastitu sigurnost nije htio navesti imena osoba koje su ga te ratne 1991. god. istukle.

U Osijek se vratio 1996. god., a sada živi u Vukovaru.

02. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, novinari Otvorenog radija, HRT-a, Slavonske televizije

U nastavku glavne rasprave pročitani su slijedeći materijalni dokazi:

- Zapovijed broj 525-126-25 zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška od 02. 11. 1991. god. kojom je Franjo Čebić imenovan načelnikom Štaba Zapovjedništva Operativne zone Osijek, a prvooptuženik Branimir Glavaš pomoćnikom zapovjedništva obrane grada Osijeka za koordinaciju s teritorijem i informativno - političku djelatnost;

- Zapovijed Zapovjedništva HV-a Operativne zone Osijek te zapovjednika Karla Gorinška broj 525-125/26 od 07. 11. 1991. god. kojom se zapovijeda formiranje Samostalnog bataljuna sa zapovjednikom Dubravkom Jezerčićem;

- Zapovijed Karla Gorinška, zapovjednika Operativne zone Osijek, broj 525-125-42 od 01. 12. 1991. god. o formiranju I. diverzantske čete;

⁹² Ispitan u istrazi svjedok **Miodrag Vukajlović**, sin pokojnog Svetislava Vukajlovića, izjavio je da nema osobnih saznanja u vezi sa nestankom i ubojstvom svoga oca. O tome mu je pričala sestra negdje 1993., sjeća se samo da je nađen u Dravi sa dr. Kutlićem i još tri – četiri ubijene osobe. Nakon nekog vremena je obavljena ekshumacija, na toj ekshumaciji je i on bio nazočan te je na temelju zlatne šipke u bedrenoj kosti prepoznao posmrtnu ostatku svog oca. Pokušao je o nestanku svog oca razgovarati sa susjedom Ivanom Viševićem, ali mu on o tome nije mogao ništa reći, a zapamtio je da mu je tom prilikom susjed rekao da ga ništa niti ne pita, jer kad bi nešto i znao to mu ne bi mogao kazati. Prilikom ekshumacije posmrtnih ostataka razgovarao je sa doktorom koji je tada bio prisutan, te je tom prilikom saznao da je isti taj doktor provodio i obdukciju tijela njegovog oca, te mu je potvrdio da je prilikom vađenja iz vode na tijelu njegovog oca bio flaster preko usta. Navodi da je prije nestanka oca i sam bio izložen maltretiranju, skupina mladića pretukla ga je ispred jednog osječkog lokala, nakon čega je 9. srpnja 1991. napustio Osijek.

- **Zapovijed Karla Gorinška, zapovjednika Operativne zone Osijek, broj 525-126/45 od 01. 12. 1991. god.** kojom se drugooptuženik Ivica Krnjak imenuje zapovjednikom I. diverzantske čete.

Svjedočenje Karla Gorinška

Tadašnji zapovjednik Operativne zone Osijek, koji je u Slavoniju došao iz Zapovjedništva Zbora narodne garde RH, opisao je situaciju u rujnu 1991. god., kada je preuzeo dužnost, rekavši da je bila teška, na trenutke dramatična te da je obranu trebalo organizirati na bojišnici dugačkoj 650 kilometara.

Od optuženika poznaje jedino prvooptuženika Branimira Glavaša, koga je temeljem osobnog dogovora s tadašnjim predsjednikom Tuđmanom imenovao zapovjednikom obrane grada, i drugooptuženika Ivicu Krnjaka, koga je zatekao u Zapovjedništvu gdje je bio zadužen za obavljanje sigurnosnih poslova. „Iako nije imao vojnog iskustva, Glavaš je zbog organizatorskih sposobnosti, ali i ugleda koji je uživao među ljudima, u danom trenutku bio najbolje rješenje, a što se i pokazalo točnim“, rekao je svjedok.

Zaštitnu četvu formiralo je Općinsko vijeće Osijeka za zaštitu tijela javne uprave. Ovlasti upravljanja ovom postrojbom prenijete su na Sekretarijat za narodnu obranu na čijem je čelu tada bio prvooptuženik. „Budući da je prvooptuženik nosio vojnu odoru i bio okružen ljudima koji su također nosili vojne odore i bili naoružani, zaključio sam da bi Glavaš mogao biti zapovjednik zaštitne satnije, no ja ga osobno nisam vidio da bi izdavao zapovijedi bilo kome od pripadnika postrojbe“, rekao je svjedok. Kasnije se prisjetio da je zapovjednik tzv. „Zaštitne čete“ bio u stvari Nikola Jaman, no nije mogao reći tko je Jamanu bio nadređen.⁹³

Kao zapovjednik Operativne zone Osijek zapovijedio je osnivanje posebne diverzantske jedinice koja je trebala djelovati iza neprijateljskih linija. Za zapovjednika ove postrojbe, prisjetio se svjedok, imenovao je drugooptuženika Ivicu Krnjaka. Diverzantska jedinica imala je u svom sastavu 4-5 vodova koji su zbog ratnih okolnosti bili dislocirani.

Predočavajući mu iskaz dan u istražnom postupku u kojem je naveo da je došavši u Osijek na čelo Operativne zone zatekao diverzantsku satniju, svjedok je **zastupniku optužbe** odgovorio: „Pretpostavljam da se radilo o lapsusu, jer sam došavši u Osijek osobno zapovjedio formiranje ove postrojbe“. ⁹⁴

⁹³ Podsjetimo, prvooptuženika Branimira Glavaša optužni akt tereti da je obnašajući dužnost sekretara Općinskog sekretarijata za narodnu obranu, ustrojio, opremio i naoružao vojnu postrojbom, u to vrijeme različito neformalno nazivanu - prištapska četa, prištapska satnija, zaštitna četa te Branimirova osječka bojna, čiji pripadnici su neovlašteno privodili, zlostavljali i ubijali građane, poglavito srpske nacionalnosti.

⁹⁴ Ispitan u istrazi svjedok **Karl Gorinšek** je naveo da je na čelo Operativne zone Osijek došao 12. rujna 1991. Za termin Uskočka satnija je čuo, a navodi da se konkretno radilo o diverzantskoj satniji za koju se neki, sukladno svom svjetonazoru, htjeli da se zove Uskočka. Tu diverzantsku satniju je zatekao u vrijeme kada je došao na čelo operativne zone. Tom postrojbom zapovijedao je okr. Ivica Krnjak. On nije sudjelovao u odabiru kadra koji je ulazio u sastav te satnije, ne zna tko je vršio odabir ljudi za tu postrojbom, on o tome nije konzultiran, a za okr. Branimira Glavaša navodi da je on mogao imati doticaja sa odabirom kadrova kroz mobilizaciju, jer su u djelokrugu rada sekretarijata za narodnu obranu kojem je I. okr. tada bio na čelu bili ljudski resursi te materijalno tehnička sredstva. Okrivljeni Branimir Glavaš formalno nije bio nadređen ovoj diverzantskoj satniji, ali je mogao dolaziti u doticaj s tom postrojbom kroz svoju funkciju zapovjednika obrane grada Osijeka. Smatra da je ta satnija imala neke veze sa SIS-om, pri čemu dodaje da zapovjednici brigada i zapovjednici operativne zone po ustrojbenoj hijerarhiji nisu bili nadređeni snagama sigurnosti i vojne policije, te da je vertikalna zapovijedanja kod snaga sigurnosti išla od najnižih postrojbi prema višim i tako sve do Ministarstva obrane RH, te u tom slučaju informacije iz tih službi nisu dolazile do njega. Zapovjedništvo tih postrojbi (SIS-a i Vojne policije) išlo je neposredno iz vrha, te zaključuje da je veza između SIS-a i diverzantske satnije bila neupitna budući da je on toj satniji zapovjedio samo jednu akciju i to rušenja Batinskog mosta, dok joj druge zapovjedi

Tijekom ispitivanja **zastupnika optužbe** svjedok je ustvrdio da je nadzor nad diverzantskom postrojbom bio u ingerenciji njegovog pomoćnika za sigurnosne poslove čijeg se imena nije mogao sjetiti, negirao je sukobe između Operativne zone i Zapovjedništva obrane grada oko ingerencija nad pojedinim postrojbama, također se nije mogao sjetiti koliko je zapovijedi izdao posebnoj diverzantskoj jedinici dok je bio zapovjednik Operativne zone.

U ratno vrijeme nije išta znao niti o likvidacijama osječkih Srba. Zastupnik optužbe pokušao mu je predočiti intervju iz 2003. god., autora Ivice Đikića, objavljenog u Feral Tribuneu pod naslovom „Peče me svijest zbog zločina“, no svjedok je najprije odgovorio da se spornog intervjua ne sjeća, a tek nakon što je **Predsjednik Vijeća** pročitao naslov teksta, svjedok je kazao da je najvjerojatnije riječ o neautoriziranom tekstu. „U to vrijeme sam se bavio politikom kao član HSLS-a, a u politici se svašta kaže. Tvrdnja je izvučena iz konteksta, jer je riječ o naknadnim saznanjima, a ne o podacima do kojih sam došao obnašajući dužnost zapovjednika Operativne zone Osijek“, objasnio je svjedok.

Vijeće je odbilo predočiti svjedoku dijelove spomenutog intervjua uz obrazloženje da se radi o saznanjima do kojih je svjedok došao post festum.

Predsjednik Vijeća odbio je predočiti svjedoku dokumente prije deklasificiranja, budući da su isti bili označeni kao strogo povjerljivi.

Zastupnik optužbe prigovorio je iskazu svjedoka tvrdeći da nije govorio istinu.

Zapažanja:

Prije početka glavne rasprave odvjetnik Anton Babić izvijestio je Predsjednika Vijeća da je njegovoj branjenici trećeoptuženici Gordani Getoš Magdić prilikom sigurnosne provjere oduzet diktafon kojim je tonski snimala tijekom glavne rasprave. Branitelj je zahtijevao da joj se isti vrati, no Predsjednik Vijeća je odbio udovoljiti zahtjevu ističući da se tijekom glavne rasprave ne može tonski snimati bez njegovog izričitog odobrenja.

No u čl. 299. st. 4. ZKP-a stoji: „Stranke i branitelji smiju tonski snimati tijekom glavne rasprave s koje nije isključena javnost. Osobni podaci o okrivljeniku, oštećeniku ili svjedocima koji su tako snimljeni predstavljaju tajnu i smiju se koristiti samo za potrebe kaznenog postupka“.

03. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, novinari Otvorenog radia, HRT-a, Slavonske televizije

Svjedočenje Gorana Flaudera

nije izdavao, te zaključuje da je to mimo njegovog znanja činio netko drugi, a pretpostavlja da je to SIS. Poznao je načelnika centra SIS-a Mirka Grošelja, on je imao svoju vertikalu zapovijedanja i od njega je između ostalog bio upozoren i na pripremu atentata koji se protiv njega spremao kao zapovjednika operativne zone. Vezano za ubojstva građana Osijeka srpske narodnosti i pronalazaka leševa u rijeci Dravi nije mu poznato niti mu je tko o tome službeno išta referirao, a vezano za 5. kolonu u gradu navodi da su nadležni za ta pitanja bili službe SIS-a, SZUP-a i civilne policije.

Svjedočio je identično kao u istrazi.⁹⁵

U ratnom Osijeku prvooptuženika Branimira Glavaša označio je najvažnijom osobom u političkom i vojnom smislu. „Iako po funkciji koju je tada obavljao kao sekretar Sekretarijata za narodnu obranu nije formalno bio najjači, praktički je bio najjači. U to vrijeme gradonačelnik Osijeka bio je Zlatko Kramarić, no u javnosti je Glavaš percipiran kao glavni čovjek u Osijeku. Bio je u maskirnoj uniformi i dugo ju nije skidao. Bio je najjača politička figura u Osijeku i to je ostao sve do danas“, ustvrdio je svjedok. Kao najutjecajniji lokalni i stranački vođa imao je mogućnosti nabavke oružja i vojne opreme, a to je bilo kako u odnosu na prvi kontingent kalašnjikova koji je stigao u Osijek, tako i u odnosu na naoružanje prikupljeno nakon osvajanja osječkih vojarni. U to vrijeme prvooptuženik je procjenjivao okolnosti na temelju kojih procjena su donošene formalno-pravne odluke.

Također je rekao da se prvooptuženiku ponekad prepisivala odgovornost za stvari koje su napravili njegovi suradnici, na primjer Petar Kljajić, a kako ovaj nije to demantirao stvarala se slika da je kriv za sve. „ Mnogi su se skrivali iza njega i na taj način dolazili do stanova i sličnih pogodnosti“, prisjetio se svjedok.

Pojašnjavajući iskaz dan istražnom sucu rekao je da je prvooptuženik osobno zapovijedao vojnom postrojbom koji je bila poznata po kolokvijalnom nazivu „Glavaševi dečki“ te da je preko motorole kojom su vojnici komunicirali čuo glas prvooptuženika kako vojnicima savjetuje da ne pucaju ako ne budu izazvani i da se dobro sakriju. Drugom pak prilikom vidio je kako prvooptuženik u dvorištu Sekretarijata postrojava pripadnike BOB-a i provjerava njihovo naoružanje. No, o likvidacijama civila navedenih u optužnici svjedok nema izravnih saznanja.

Od ostalih optuženika poznaje jedino trećeoptuženicu koju je tada viđao u prostorijama Izvršnog vijeća, Sekretarijata za narodnu obranu, ali i u središnjici osječkog HDZ-a. „Mislio sam da je Gordana Getoš Glavaševa tajnica, jer sam ih često viđao skupa“, rekao je svjedok.

Flauder je spomenuo i Glavašev sukob s kasnije ubijenim načelnikom osječke policije Josipom Reihlom Kirom. Kazao je da je vrh HDZ-a naoružavao svoje članove, a oružje je korišteno mimo namjene, između ostalog i za provociranje sukoba sa Srbima koji su naseljavli sela u okolici Osijeka. No, nakon nekoliko ovakvih incidenata s lokalnim Srbima, koji su već počeli postavljati barikade, Kir je oružje s obje strane želio staviti pod kontrolu, pri čemu je naišao na žestog otpor HDZ-a, odnosno prvooptuženika. Inače, Hrvatska vojska u vrijeme ubojstva Kira nije bila ustrojena. U funkciji obrane bile su isključivo postrojbe MUP-a.

Odgovarajući na pitanja **zastupnika optužbe** svjedok je rekao da je Nikola Jaman bio pripadnik postrojbe koja je bila stacionirana oko Sekretarijata za narodnu obranu te da mu je formalno-pravo

⁹⁵ Iz iskaza Gorana Flaudera koji je dao istražnom sucu, između ostalog, proizlazi da je od 1991. radio kao novinar, dopisnik tjednika "Slobodni tjednik". Za isti je izvještavao s raznih slavonskih ratišta, a također i o događajima u gradu Osijeku i okolici. Za slučaj Vučković-Petrović, jer se tada još nije znalo da se radi o Petkoviću, saznao je upravo iz tiska i to iz "ST"-a. Začudilo ga je što su o tome pisali novinari iz Zagreba, a da on to tome nije ništa znao, iako je bio dopisnik iz Osijeka. Raspitivao se zbog čega njemu nije za to javljeno, jer je to bila dobra priča za novine, pa su mu rekli da je tako odlučio šef, a tadašnji urednik "ST"-a je bio Marinko Božić. Stoga o tom slučaju Vučković-Petković zna samo iz medija. Poznato mu je da se slučaj ubojstva Čedomira Vučkovića odigrao na mjestu u gradu gdje je bila smještena tzv. Branimirova postrojba. On nije čuo za izraz "BOB" ili slično, ali je zaključio da je to njegova postrojba, jer se jednom prilikom, u ljeto 1991., našao u dvorištu Sekretarijata za narodnu obranu, jer je htio ići u akciju s pripadnicima naše vojske, te je tada vidio da je Branimir Glavaš postrojvao te vojnike, vršio pregled opreme, i oni su o njemu razgovarali kao o nekome tko o svemu odlučuje. On je tada išao s vojnicima u tu akciju i sjeća se da je Glavaš imao „motorolu“ u ruci i zapovijedao akcijom. Glavaš je tada i naredio da se ništa ne poduzima, odnosno da se ne reagira pa su se nakon pola sata vratili u zgradu Općine, a da se tom prilikom nije ni zapucalo. Branimir Glavaš je u to vrijeme inače bio vrlo utjecajan u Osijeku, te je sam za sebe govorio, primjerice, da je on u Osijeku i sud i policija i zakon i izvršna vlast.

prvooptuženik bio nadređeni. Za članak koji je pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“ objavljen u tadašnjem Slobodnom tjedniku rekao je: „U redakciji se tada pričalo da je članak dogovoren u telefonskom razgovoru na višoj razini, između tadašnjeg glavnog urednika Marinka Božića i Glavaša. Autori članka nisu osobno doživjeli to o čemu su u članku pisali, a nitko nije povjerovao da bi jedan korpulentan čovjek preskočio ogradu i išao ubiti tada najmoćnijeg čovjeka Osijeka“.

Odgovarajući na **pitanja obrane** rekao je da je za postrojbu pod nazivom „Zaštitna četa“ čuo i da su pripadnici iste osiguravali Gradsku vijećnicu. Zapovjednik postrojbe bio je Zdenko Farkaš.

Obrana je prigovorila iskazu svjedoka tvrdeći da je iznosio svoje stavove i mišljenja pod krinkom istraživačkog novinarstva.

Prvooptuženik Branimir Glavaš prigovorio je iskazu tvrdeći kako se sve što je svjedok iznio u sudnici kosi s činjenicama i predstavlja izraz petnaestogodišnje osobne mržnje prema njemu.

Drugooptuženik je u prigovoru ustvrdio da je svjedok u svom iskazu optužio cijeli hrvatski narod.

Trećooptuženica je navela da je zbog članaka koje je svjedok objavio trpjela duševne boli te da izrečenu tvrdnju može potkrijepiti i medicinskom dokumentacijom.

Drugooptuženik Ivica Krnjak naveo je da glavnu raspravu više ne može pratiti zbog poteškoća u desnom stopalu, a sukladno nalazu i mišljenju liječnika vještaka o njegovoj vremenski ograničenoj mogućnosti praćenja glavne rasprave u trajanju od tri sata.

Ispitivanje za danas predviđenog svjedoka Eduarda Bakareca odgođeno je za naredni dan, jer se braniteljica trećooptuženice nije suglasila s njegovim izvanraspravnim ispitivanjem.

04. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, novinari Slavonske televizije

Svjedočenje Eduarda Bakareca

Iskazivao je identično kao u istrazi.⁹⁶

⁹⁶ Svjedočeći u istražnom postupku **Eduard Bakarec** je naveo da je u početku Domovinskog rata bio 15 dana zapovjednik 3. gardijske brigade. Nakon toga je s Branimirom Glavašem formirao 106. brigadu HV, a do 7. prosinca 1991. bio je i zapovjednik obrane grada, nakon čega je na to mjesto došao okr. Branimir Glavaš. Inače, Branimir Glavaš je od 7. studenoga 1991. bio pomoćnik zapovjednika obrane grada za IPD. Formiranjem 106. brigade svjedok je postao njen zapovjednik i imao je dvije funkcije, bio je i zapovjednik obrane grada i zapovjednik 106. brigade još mjesec dana. Nakon toga je prešao u zbornu područje za pomoćnika za koordinaciju. Poznato mu je da je Samostalna uskočka satnija imala jedno vrijeme zapovjedništvo u Tvrdi, nedaleko njegove lokacije. Vidao je okr. Ivicu Krnjaka u zbornom području, a u Tvrdi ga nije vidao. Zna da je jednom prilikom okr. Ivica Krnjak od njega tražio da mu se osiguraju uniforme JNA i njihovi činovi radi obavljanja nekog zadatka. Samostalna uskočka satnija nije imala veze sa zapovjedništvom obrane grada. Branimir Glavaš je radio kao organ uprave, a poznato mu je da su zgradu Županije čuvali stražari, a misli da se radilo o pričuvnoj policiji. Po privatnoj liniji saznao je za pojedina ubojstva građana srpske narodnosti i tako je čuo za slučaj dr. Kutlića, šahista Počuču i Slavka Frangeša koji je navodno ubijen kod Drave. Za vrijeme tih

U Osijeku su u lipnju 1991. god. osim pričuvne policije postojale tek dvije redovne postrojbe i to jedna satnija 3. brigade i jedna bojna 106. brigade. No, postojale su i naoružane grupe, kao na primjer paravojna tzv. „Šabanova postrojba“ koja je haračila po selima u okolici Osijeka i to sve do polovice prosinca 1991. god. kada je kao posljednja ušla u redovni sastav HV-a, odnosno konkretno u sastav 106. brigade.

Svjedok je rekao da prvooptuženik Branimir Glavaš sve do 07. prosinca 1991. god., kada je imenovan zapovjednikom obrane grada, nije njemu kao čelnom čovjeku obrane grada izdavao ikakve vojne zapovjedi, jer za to nije imao ovlasti. Njegov izravni zapovjednik bio je Martin Špegelj sve do 15-20. srpnja 1991. god., kada je ustrojeno zapovjedništvo za obranu Istočne Slavonije na čelu sa pukovnikom Pejićem, a temeljem zapovijedi Karla Gorinšeka. „Ja sam bio prvi zapovjednik obrane grada Osijeka i to na temelju zapovijedi Gorinšeka, a prije mene to mjesto nije postojalo. Inače, od SNO-a sam pomagan u materijalno-tehničkom smislu“, ustvrdio je svjedok.⁹⁷

Kao zapovjednik obrane grada prvooptuženik nije imao ovlasti nad Samostalnom uskočkom satnijom koja je formirana na temelju zapovijedi generala Gorinšeka, rekao je svjedok odgovarajući na pitanja **branitelja prvooptuženika.**

Trećeoptuženicu ne poznaje, nikad je nije vidio, poznaje njenog oca.

Nikola Jaman je vodio osiguranje cijele zgrade Županije u kojoj su, između ostalih, bile smještene i prostorije SNO-a te tadašnjeg gradonačelnika Osijeka.

Petooptuženik Dino Kontić prigovorio je iskazu ustvrdivši kako je postrojba Mate Šabića od 1. srpnja 1991. god., a kojoj je i sam pripadao, bila u rezervnom sastavu MUP-a, dok je njen pokojni zapovjednik imao čin bojnika.

Svjedočenje Zorana Marekovića

Bivši pripadnik Samostalne uskočke satnije, tzv. „SUS-a“, od 01. siječnja 1992. god., za naziv „killer vod“ čuo je prije pet godina od policijskog istražitelja. „Po meni je uopće nespojivo postojanje tzv. „killer voda“ s djelovanjem SUS-a“, bio je kategoričan svjedok. Međutim, ispitan u istražnom postupku, tvrdio je da je za ime četvrtog, posebnog voda SUS-a čuo od suborca Vlade Frketića, odnosno da je SUS-u pristupio 1991. god.⁹⁸

zbivanja bilo je slučajeva da su pripadnici HV, koristeći tada vojne iskaznice, upadali u stanove i protupravno vršili pretragu stanova, mobilizaciju vozila te je onda dogovoreno da će svjedok izdati posebne iskaznice na kojima će biti samo dozvola da mogu nositi oružje bez svih drugih ovlaštenja. Svjedok se sjeća svoje zapovijedi od 23. srpnja 1991. kojom je izričito zabranio ulazak pripadnika HV u stanove, pretrage stanova, dizanje kuća u zrak, paljenje. Koordinacije između tadašnjih službi nije bilo. O sastavu Samostalne uskočke satnije saznao je po privatnoj liniji, budući da je bratić njegove supruge bio u toj formaciji i privatno je od njega saznao da je Samostalna uskočka satnija imala tri voda. U formiranju 106. brigade osim njega i Branimira Glavaša sudjelovao je i Mladen Pavlovsky.

⁹⁷ Podsjetimo, svjedočeći na glavnoj raspravi Karl Gorinšek je rekao da je u Osijek, na dužnost zapovjednika Operativne zone došao 12. rujna 1991. god.

⁹⁸ Ispitan u istrazi svjedok Zoran Mareković je naveo da je u Samostalnu uskočku satniju pristupio 3. siječnja 1991. g. kada je došao u Osijek i odmah neposredno po dolasku upoznao je okr. Ivicu Krnjaka. Bio je u diverzantskom vodu kojim je zapovijedao Drago Zlosa i bili su smješteni u osnovnoj školi u Divaltovoj ulici. Bilo ih je 20, a osim ovog njihovog diverzantskog voda, poznato mu je da je postojao izviđački vod koji je bio smješten negdje u Donjem gradu i kojim je zapovijedao Vlado Frketić te da je postojao logistički vod koji je bio smješten u Dubrovačkoj ulici kojim je zapovijedao Matija Horvat. Kasnije, kada se Vlado Frketić prebacio u Domobransku pukovniciju, jednom prilikom je s njim razgovarao, a taj razgovor je bio u njegovoj kući. Vlado Frketić je došao k njemu kući i razgovor je trajao oko sat vremena. **Razgovarali su o svemu i svačemu i tada je**

Negirao je i da je ikad od Frketića čuo da je zapovjednica „killer voda“ bila trećeoptuženica. „Gordana Getoš je u tri ili četiri navrata došla ka nama u Divaltovu ulicu, bila je u vojnoj odori, vrlo zgodna i upečatljiva, a kad sam se raspitao saznao sam da se bavi obavještajnim radom.“, rekao je svjedok.

Osim svog zapovjednika drugooptuženog Krnjaka, svjedok je kazao da poznaje jedino prvooptuženika Glavaša koji sa SUS-om nije imao nikakve veze, jer ga svjedok nije vidio da bi ikada dolazio u postrojbu. Nikada nije čuo ili vidio da bi pripadnici SUS-a odvodili civile ili nekoga od njih ubili.

Pripadnici SUS-a bavili su se prikupljanjem obavještajnih podataka i djelovanjem u neprijateljskoj pozadini, a trebali su biti podređeni Karlu Gorinšku.

Odgovarajući na pitanja **zastupnika optužbe** rekao je da je nakon davanja iskaza istražnom sucu 12. prosinca 2006. god. zapisnik o ispitivanju pročitao i potpisao te da na isti nije imao primjedbi.

Na prijedlog **branitelja drugooptuženika Predsjednik Vijeća je odbio** od svjedoka zatražiti obećanje da je u pogledu tzv. „killer voda“ govorio istinu. Davanje ovakvog obećanja, sukladno odredbi članka 242. ZKP-a, čini se na početku ispitivanja svjedoka i ukoliko Vijeće ocijeni da je potrebno, obrazložio je odluku sudac Horvatić.⁹⁹

Zastupnik optužbe prigovorio je iskazu svjedoka tvrdeći da nije govorio istinu u onom djelu u kojem je odstupio od iskaza danog u istražnom postupku.

Zbog nemogućnosti drugooptuženika da nastavi pratiti glavnu raspravu, a sukladno nalazu liječnika vještaka, ispitivanje za danas pozvanog svjedoka Vlade Frketića odloženo je do daljnjeg.

Glavna rasprava se nastavlja u **ponedjeljak 8. prosinca 2008. god. u 9,30 sati** ispitivanjem sudskih vještaka.

08. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

njemu Frketić rekao da postoji i četvrti vod Samostalne uskočke satnije tzv. killer vod. Svjedok je bio šokiran kada je to čuo budući da ga je taj naziv „killer vod“ šokirao. Vlado Frketić mu je rekao da je zapovjednica toga voda bila okr. Gordana Getoš-Magdić, odnosno tada ju je znao kao Gordanu, a inače je Gordanu doživljavao, kao i svi oni, kao obavještajca pri zapovjedništvu koja se bavila obavještajnim i kontraobavještajnim poslovima. Tijekom inkriminiranog razdoblja Gordanu je vidio samo nekoliko puta. Vidio ju je jedno dva puta prije akcije „Batinski most“ i dva puta poslije ove akcije. Ne sjeća se kako je bila obučena. Inače, prisegu su polagali u osnovnoj školi u Divaltovoj ulici i koliko se sjeća i Gordana je tamo došla, ali je odmah otišla unutra u školu, što znači da se s njom vidio samo u prolazu. Na prisezi je bila i njihova kuharica Katica Miličević, a ostalih se žena ne sjeća. U razgovoru s Vladom Frketićem nije se spominjala lokacija na kojoj bi se nalazio taj killer vod, no svjedok se sjeća da su se jednom prilikom, kada se išlo na gađanje u Đakovo, zaustavili negdje u blizini podvožnjaka koji se nalazi na putu kada se ide prema Sjenjaku i tada je u autobus kojim su išli ušlo još nekoliko ljudi. Ne sjeća se točno kada je to bilo, ali misli da je to bilo poslije same akcije. S Vladom Frketićem nije razgovarao čime bi se bavio taj Killer vod, a inače, s okr. Ivicom Krnjakom se nije baš slagao, ali je poštovao hijerarhiju. Poštovao je imenovanog okrivljenika kao zapovjednika, bez obzira na svoje mišljenje o njemu. Unutar voda oslovljavali su se nadimcima, imenima i prezimenima. S drum vodovima nisu kontaktirali često, jer je tako zapovijedao okr. Krnjak kao zapovjednik. U pravilu su sami radili na svojoj fizičkoj spremi, ali nekoliko puta su imali zajedničke fizičke treninge s ostalim vodovima.

⁹⁹ U predmetnom članku predviđeno je zatražiti obećanje od svjedoka, kao vrstu promisorne prisege, da će iskazivati istinu. Obećanje glasi: Svjestan značenja mog iskaza i pravne odgovornosti, obećajem svečano da ću iskazivati potpunu istinu i samo istinu te da ništa neću prešutjeti od onog što mi je poznato.

Suđenje prate Romana Maćešić, Laura Alavarez Fernandez, Ured OESS-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Na okolnost mogućnosti praćenja glavne rasprave u ograničenom trajanju od strane drugooptuženika Ivica Krnjaka saslušan je sudski vještak medicinske struke prof. dr. Vladimir Gašparović.¹⁰⁰

Prof. dr. Vladimir Gašparović, liječnik vještak

Na temelju današnjeg kliničkog pregleda drugooptuženika i raspoloživih anamnestičkih podataka liječnik vještak je mišljenja da drugooptuženik može, uz stanku od 20 minuta, u cijelosti pratiti tijekom glavne rasprave.

U nastavku glavne rasprave **pročitani su slijedeći materijalni dokazi:**

- **Preslika ambulantne knjige Zatvora u Osijeku** za oštećenika Nikolu Vasića, bez primjedbi
- **Zapisnik o uviđaju od 1. rujna 1991. god.** koji je sačinio Mladen Filipović, istražni sudac Okružnog suda u Osijeku, nakon ubojstva Čedomira Vučkovića, bez primjedbi
- **Zapisnik o sekciji S-409/91 od 2. rujna 1991. god.,** radi se o sekciji leša Čedomira Vučkovića koju je proveo dr. Kraus, kao uzrok smrti konstatirano je trovanje sumpornom kiselinom, bez primjedbi
- **Sprovodnica za umrlog Čedomira Vučkovića,** bez primjedbi
- **Smrtni list za Čedomira Vučkovića od 19.1.2006. god.,** bez primjedbi
- **Prijava o smrti Čedomira Vučkovića od 3.1.2007. god.,** bez primjedbi
- **Potvrda o smrti na ime Čedomira Vučkovića,** bez primjedbi
- **Popis nestalih, zatočenih i nasilno odvedenih osoba s područja Osječko-baranjske županije,** bez primjedbi
- **Ratni put Uprave Vojne policije od 7.11.2005.god. za prvooptuženika Branimira Glavaša i drugooptuženika Ivisu Krnjaka,** dokument je odlukom nadležne osobe u MORH-u deklasificiran, odnosno s njega je skinuta oznaka vojna tajna, prvooptuženik je stavio primjedbu navodeći da nikada nije bio zapovjednik 1. bojne
- **Popis djelatnika Sekretarijata za narodnu obranu Osijek s danom 17.10.1991. god.,** bez primjedbi
- **Zapovjed Predsjednika Izvršnog vijeća Srećka Lovrinčevića od 20.6.1991.,** urudžbeni broj 2158-03-02-91-1, dokument je odlukom nadležne osobe u MORH-u deklasificiran, bez primjedbi
- **Naredba sekretara SNO-a, Branimira Glavaša od 21.11.1991. god.,** bez primjedbi
- **Naredba Predsjednika Izvršnog vijeća Osijek od 20.06.1991. god.,** urudžbeni broj 2158-03-06-91-2, s dokumenta skinuta oznaka tajnosti, bez primjedbi

¹⁰⁰ Podsjetimo, u nalazu i mišljenju od 24. studenog 2008. god. liječnik vještak je smatrao da drugooptuženik Ivica Krnjak zbog otoka na desnom stopalu koji je gotovo redovit nakon kardiokirurških zahvata, glavnu raspravu može kontinuirano pratiti najviše 3 sata.

- **Dopis prvooptuženika kao sekretara SNO-a od 20.06.1991.** god. upućen Izvršnom vijeću općine Osijek, bez primjedbi

Izvršen je uvid u slijedeće materijalne dokaze:

- **skicu lica jesta, fotoelaborat očevida i fotoelaborat obdukcije**, sve za ubijenog Čedomira Vučkovića, bez primjedbi

- **službenu dokumentaciju na ime Ljepojka Rukelja**, bez primjedbi

- **presliku presude Općinskog suda u Osijeku**, broj P-832/92 od 19.04.1993. god., bez primjedbi

Saslušani su i vještak sudske medicine, toksikolog i balističar.

Prof. dr. Davor Strinović, vještak sudske medicine

Ostao je kod pisanog nalaza i mišljenja koje je vezano za oštećenike Čedomira Vučkovića i Nikolu Vasića dao u istražnom postupku 14. i 30. studenog 2006. god.

Obdukcijom tijela Čedomira Vučkovića utvrđeno je da je imenovani umro nasilnom smrću uslijed akutnog trovanja sumpornom kiselinom.¹⁰¹

Na sluznici usne šupljine, ždrijela, jednjaka, želuca, dvanaesterca i početnog dijela tankog crijeva utvrđena su prljavo-sivkasta zadebljanja, a histološki je na sluznici dokazana koagulaciona nekroza. U želucu je nađena tekućina kiselkastog mirisa. Toksikološkom analizom utvrđeno je 1,47 g slobodne sumporne kiseline na 100 g želučane stijenke.

Ovakav nalaz obdukcije, vezan uz nalaz obdukcije na probavnom traktu kao i toksikološki nalaz i histološki nalaz, govore jasno o uzroku smrti, odnosno o trovanju koncentriranom sumpornom kiselinom.

Oštećenik Čedomir Vučković je zadobio i dvije prostrijelne ozlijede i to u predjelu lijeve donje bočne strane trbuha, a jednu u predjelu desne podlaktice, koje ozlijede su okarakterizirane kao obične teške tjelesne ozlijede, a nastale su djelovanjem projektila ručnog vatrenog oružja. Ovo znači, pojasnio je vještak, da ove ozlijede same za sebe nisu mogle dovesti do realne opasnosti po život, odnosno iskrvarenja, pa su zato ove strijelne ozlijede samo neznatno mogle ubrzati smrtni ishod, no sasvim sigurno ne bitno. Zaključno, vještak je naveo, uzrok smrti kod Čedomira Vučkovića je akutno trovanje sumpornom kiselinom.

U konkretnom slučaju sumporna kiselina ušla je duboko u probavni trakt, a što govori da se radilo o većoj količini uzete kiseline, što može biti 1-2 dcl ili nešto više. Kiselina je uzeta preko ustiju i to gutanjem.

Vještak je posebno napomenuo da je ruka izvanredno pokretljiv dio tijela pa je zato imajući u vidu ozljedu na desnoj podlaktici, teško govoriti o preciznom smjeru pucanja. Naime, ruka je mogla biti uspravna, savijena u laktu, podignuta u ramenu, okrenuta prema naprijed, prema bočno ili prema straga pa će u svim tim situacijama smjer strijelnog kanala, odnosno pucnja biti drugačiji, pri tome položaj tijela nije bitan.

¹⁰¹ Podsjetimo, prema navodima iz optužnog akta Čedomir Vučković je bio prisiljen popiti kiselinu u garaži osječkog Sekretarijata za narodnu obranu, na čelu Sekretarijata je 1991. godine bio Branimir Glavaš, a pokojnog pokojnog je Vučkovića, nakon što je popio kiselinu, s dva hica u trbuh i podlakticu ranio krunski svjedok optužbe Krunoslav Fehir, ali te rane nisu bile smrtonosne.

Tragovi krvi na skici lica mjesta svakako potječu od ranjavanja, a ne od povraćanja osobe. Ozlijede s velikim izlaznim ranama, kao u konkretnom slučaju, krvare, s tim da ne mora odmah doći do krvarenja na podlogu, jer odjeća može upiti dio tekućine, odnosno krv. No, s obzirom na veličinu izlaznih rana, krvarenje prema van, dakle na podlogu, počelo je relativno brzo. U slučaju da je oštećenik kritične prigode bio u košulji s kratkim rukavima, tada je za očekivati da bi ozljeda na podlaktici krvarila van, prema podlozi.

Iz fotoelaborata proizlazi da je Čedomir Vučković zadobio površinske ozlijede i to u vidu plohastih oguljotina na lijevom obrazu, unutarnoj srednjoj polovici desne očne duplje i na lijevoj strani čela. Navedene ozlijede okarakterizirane svaka za sebe i u zbiru kao tjelesne ozlijede, a mogle su nastati udarcima tupo-tvrdog sredstva, kao što je bejzbol palica, kundak, ali i noga obuvena u cipelu itd.

Čedomir Vučković se i nakon konzumiranja sumporne kiseline mogao kretati.

Na temelju pregledane dokumentacije proizlazi da je Nikola Vasić zadobio razderotinu gornje usne, što je tjelesna ozljeda nastala udarcem tupo-tvrdog sredstva i u pravilu se viđa kod udarca šakom. Dijagnoze udarca u glavu i grudni koš bez objektivno utvrđenih tragova ozljeđivanja ne predstavljaju ozlijede u sudsko-medicinskom smislu.

Vještak Zdravko Kovačić, ing.

U cijelosti je ostao kod nalaza danog u formi toksikološke analize od 12. rujna 1991. god. u kojoj je utvrđeno da 100 g želučane stijenke sadrži 1,47 g slobodne sumporne kiseline, a da uzorak krvi sadrži 0,67 g/kg apsolutnog alkohola, kao i kod pisanog zajedničkog nalaza i mišljenja od 14. studenog 2006. god. koje je izradio skupa s vještakom prof. dr. Strinovićem.

U zaključku je kao uzrok smrti navedeno akutno trovanje sumpornom kiselinom zbog ozljeda koje je oštećenik zadobio tijekom konzumacije sumporne kiseline. Navedene ozlijede mogu prouzrokovati kiseline tipa sumporne kiseline čija je jakost reda veličine od oko 60 vol.% pa do 96 vol.%.

Akumulatorska kiselina, dakle, izvorna kiselina koja se stavlja u akumulatore jakost reda veličine 32 vol% pa do 40 vol%. Kemijsko toksikološkom analizom nije moguće utvrditi koja je vrsta kiseline bila upotrijebljena prilikom konzumacije, ali se može reći, objasnio je vještak, da je to mogla biti i akumulatorska kiselina čija koncentracija je zbog hlapljenja vode iz sadržaja akumulatora bila povišene koncentracije. Temeljem utvrđenih ozljeda tijekom obdukcije proizlazi da je konzumirana kiselina morala biti jakosti od 60 vol.% pa nadalje, a sve se to naziva koncentrirana sumporna kiselina.

Svaki od uzoraka bio je pakiran u zasebnu posudu i kao takav pogodan za kemijsko-toksikološku analizu.

Vještak za balistku Rade Stojadinović, ing.

U potpunosti je ostao kod danog nalaza i mišljenja od 22. studenog 2006. god., s tim da je danas, a nakon obavljenih konzultacija s vještakom Strinovićem, mišljenja da prostrjelna ozljeda desne podlaktice i desnog lakta ima smjer od naprijed prema nazad i od gore prema dolje, dakle radi se o ozlijedi koja je nastala s prednje strane tijela oštećenika.

Puška marke Winchester u kalibru 22 Winchester magnum - WMR je ubojito oružje koje puca pojedinačnom paljbom, tj. za svako opaljenje treba ručno okretati mehanizam, odnosno repetirati pušku. U spremnik takve puške može stati 11 odgovarajućih metaka. Iz ove puške se može uspješno ciljati i na veću daljinu, do nekih 200-tinjak metara.

Ova puška koristi streljivo kalibra 22 WMR, promjera 5,6 mm. Karakteristika ovog streljiva je da zrna mogu biti obična – zaobljena, a da mogu biti i sa šupljim vrhom, tzv. ekspandirajuća. U zapisniku o

obdukciji Čedomira VUčkovića spominju se velike izlazne rane. Velike izlazne rane nastaju od ekspandirajućih projektila, što bi u konkretnoj situaciji značilo da je oštećenik mogao biti pogođen i ekspandirajućim projektilima kalibra 22 WMR.

Na temelju parametara koji su mu bili dostupni (visina ulazne rane, visina izlazne rane, visinska razlika ulazne i izlazne rane, duljine strijelnog kanala između ulazne i izlazne rane, visina na kojoj osoba normalne visine drži pušku), objasnio je vještak, trigonometrijski se izračunava da je udaljenost sa koje je pucano na oštećenika bila oko 7 metara i to u odnosu na ozljedu trbuha. Međutim, glede ozljede desne podlaktice ne može se utvrditi udaljenost sa koje je pucano, jer za to nema elemenata. Oštećenik i osoba koja je u njega pucala bili su praktički sučelice, ustvrdio je vještak.

Vještak je zaključio da su oba hica u oštećenika ispaljena jedan za drugim relativno brzo, sekunda ili dvije. U suprotnom bi oštećenik nakon prvog hica nastojao pobjeći od osobe koja puca u njega. Također, u konkretnoj situaciji nije nužno da su ozljede na tijelu oštećenika nastala samo od kalibra 22 WMR.

Korištenje optike u mraku usporava korištenje oružja i gađanje.

Puška MGV 176 proizvodila se u Sloveniji, a riječ je o kratkoj strojnici, automatu koji ispaljuje malokalibarsko streljivo i to 1600 metaka u minuti. Ova puška streljivo može ispaljivati rafalno i pojedinačno. Povlačenjem okidača do polovice hoda ispaljuje se pojedinačno streljivo, a povlačenjem okidača do kraja dolazi do rafalne paljbe.

Zastupnik optužbe prigovorio je nalazu vještaka za balistiku smatrajući da je u odnosu na smjer povrede desne podlaktice kao i u odnosu na položaj tijela u momentu zadobivanja ozljede nalaz nejasan.

Branitelji prvooptuženika, drugooptuženika i sedmooptuženika kao i prvooptuženik i drugooptuženik prigovorili su nalazu vještaka za balistiku smatrajući ga nekvalitetnim i nestručnim.

Branitelj prvooptuženika odvjetnik Veljko Miljević smatra da je vještak dr. Strinović u pogledu ozljeđivanja velikih krvnih žila odstupio od svog ranijeg nalaza i mišljenja.

09. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandes, Ured OESS-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta

Svjedočenje Stjepana Antolašića

Odlukom ministra obrane Republike Hrvatske svjedok je oslobođen dužnosti čuvanja tajne.

Iskazivao je identično kao u istrazi.¹⁰²

¹⁰² Ispitan tijekom istrage u dva navrata 3. studenog 2006. i 23. veljače 2007. svjedok **Stjepan Antolašić** je izjavio da je od 14. studenog 1991. pa do 1999., bio načelnik Vojno obavještajne službe pri Operativnoj zoni Osijek, a da je tu službu on i ustrojio. Zapovijed je dobio od generala Špegelja, a u vrijeme njegovog dolaska u Osijeku je postojala sigurnosna informativna služba tzv. „SIS“. Operativnom zonom u to vrijeme je zapovijedao Karl Gorinšek, a u zapovjedništvu je zatekao jednu skupinu okupljenu oko okr. Ivica Krnjaka. Procijenio je da mu niti jedna od tih osoba, izuzev Mile Nekića, ne odgovara za formiranje vojnoobavještajne službe, te je od svih zatečenih osoba zatražio da isprazne prostorije koje su bile namijenjene službi koju je trebao formirati što je

Kao tadašnji načelnik obavještajnog odjela, tzv. „VOS-a“ (naziv koji je kolokvijalno rabljen) u Operativnoj zoni Osijek strukovno je izravno bio podređen Glavnom stožeru MORH-a, Upravi za obavještajne poslove, a zapovjedno Karlu Gorinšku, zapovjedniku Operativne zone. Osnovna zadaća ovog odjela bila je prikupljanje podataka o neprijatelju.

Diverzantska satnija pod zapovjedništvom drugooptuženika Ivice Krnjaka ustrojena je temeljem zapovjedi Karla Gorinška za djelovanje u neprijateljskoj pozadini, a bila je u zoni odgovornosti Operativne zone. Svjedok nad SUS-om nije imao ikakve ovlasti.

Na području grada Osijeka postojala je i civilna obavještajna služba – SUZUP, na čijem je čelu bio Zdravko Pejić te sigurnosno-informativna služba – SIS čije je područje djelovanja, odnosno zona odgovornosti, za razliku od VOS-a, bilo prikupljanje obavještajnih podataka iz područja sigurnosti u redovima HV-a. Ovo je praktički značilo da bi pripadnik HV-a kao eventualni počinitelj kaznenog djela tada bio pod ingerencijom SIS-a.

U to vrijeme prvooptuženik Branimir Glavaš bio je zapovjednik obrane grada Osijeka. S njim se susreo dva puta službeno, i to koncem 1991. godine. Eduard Bakarec tada je bio načelnik Stožera grada Osijeka.

Jednom prigodom, konkretnije nakon pada sela Antunovac, vidio je kako trećooptuženica Gordana Getoš-Magdić postrojava desetak pripadnika samostalne uskočke satnije. U stroju je tada bio i brat drugooptuženika Željko Krnjak. Trećooptuženicu je doživio kao zapovjednicu skupine.

Branitelj trećooptuženice prigovorio je iskazu svjedoka tvrdeći da je neuvjerljiv.

Svjedočenje Krešimira Dorića

Kao susjed ubijenog Milutina Kutlića svjedočio je na okolnost njegovog nestanka.

Svjedok je iskazivao istovjetno kao u istrazi. ¹⁰³

od strane tih osoba kao i okr. Ivice Krnjaka prihvaćeno uz negodovanje. Okr. Gordanu Getoš-Magdić je sretao u zapovjedništvu Operativne zone, nije mu poznat status koji je ona u Hrvatskoj vojsci imala, ali zna da je sudjelovala u diverzantskoj skupini koja je vršila vojna djelovanja prema okupiranom selu Antunovac, te mu je poznato da je ona bila voditeljica ove skupine. To je zapamtio naročito stoga što se radilo o ženi, te je vidio jednom prilikom da je ona postrojila 10 pripadnika ove diverzantske skupine u holu zgrade sadašnje županije. Nosila je odoru i imala je naoružanje. Okr. Ivicu Krnjaka poznaje duži niz godina budući su jedan i drugi rođeni u istom selu, zna da je bio podoficir u JNA, da je bio padobranac, nakon čega je napustio JNA te da je osuđen zbog terorizma na 12 godina zatvora, a također je za vrijeme dok je i sam služio u JNA čuo od jednog podoficira Srbina da je slučaj terorizma Ivici Krnjaku bio namješten. Od zapovjednika operativne zone Karla Gorinška saznao je da se formira jedna jedinica kojom će zapovijedati Ivica Krnjak, a namjena te jedinice bile su diverzantske djelatnosti. Sjeća se da je somborska skupina bila iz ove postrojbe. Nije mu poznato gdje je bilo sjedište Samostalne uskočke satnije, za Keršovanijevu ulicu u Osijeku ne zna po imenu gdje se nalazi, ali navodi kako je jednom prilikom zajedno sa okr. Krnjakom, okr. Gordanom Getoš-Magdić i još jednom nepoznatom osobom bio u jednoj praznoj kući, koja je bila interesantna za smještaj izviđačke postrojbe, radilo se o većoj kući sa podrumom, a nakon što mu je pojašnjeno gdje se nalazi Keršovanijeva ulica dozvoljava mogućnost da bi se ta kuća mogla nalaziti upravo u toj ulici. Koliko mu je poznato između zapovjednika obrane grada okr. Branimira Glavaša i zapovjednika Operativne zone Osijek Karla Gorinška bilo je određenih napetosti. Samostalna uskočka satnija bila je u okviru zapovjedništva Zbornog područja odnosno Operativne zone i koliko on zna okr. Branimir Glavaš nije imao službenih doticaja s ovom postrojbom. Njegova služba (VOS) razmjenjivala je podatke sa SIS-om i SZUP-om, pri čemu je više kontakata bilo sa SIS-om, a u toj razmjeni informacija nije bilo govora o ubojstvima stanovnika Osijeka srpske nacionalnosti.

¹⁰³ Ispitan u istražnom postupku svjedok **Krešimir Dorić** je naveo da je tijekom rata boravio u roditeljskoj kući u Mrežničkoj ulici, nasuprot kuće dr. Milutina Kutlića. Negdje u prosincu 1991. godine, tijekom prijepodneva, razgovarao je s dr. Kutlićem i dogovarali su se za ručak. To prijepodne vidio je da su s dr. Kutlićem razgovarale

U subotu, i to u prijepodnevnim satima popio je kavu u kući dr. Milutina Kutlića, nakon toga u ranim popodnevnim satima vidio je da su ga nakratko posjetila dvojica vojnika naoružanih pištoljima. Nakon toga više nije vidio dr. Kutlića.

Odgovarajući na pitanje **branitelja sedmooptuženika Zdravka Dragića** rekao je da uniformirane osobe koje je tada vidio ne bi mogao detaljnije opisati.

Svjedočenje Branimira Petenera

Svjedok je iskazivao kao u istrazi.¹⁰⁴

Svjedok je rekao da je prvooptuženika prvi put sreo u veljači 1992. god. na polaganju prisege pripadnika SUS-a i još jednom dvije godine kasnije na razmijeni osmorice pripadnika SUS-a, tzv. somborske skupine koji su bili zarobljeni u logoru u Srbiji.

SUS je bio izravno podređen Zapovjedništvu zbornog područja čiji je zapovjednik bio Karl Gorinšek, ustvrdio je svjedok.

Nije mogao sa sigurnošću reći koju je dužnost tada obnašao prvooptuženik, ali mu se čini da je bio u kriznom stožeru ili civilnom sektoru, nekoj vrsti gradskog poglavarstva. „Glavaš je hodao okolo u odori, kao uostalom i svi građani Osijek“, rekao je svjedok. Za trećooptuženicu je rekao da je bila pripadnica SIS-a.

Prvooptuženik Branimir Glavaš prigovorio je iskazu svjedoka navodeći da nije bio na prisezi i da nije obnašao civilnu dužnost.

10. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić, Laura Alavarez Fernandez, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedočenje Tihomira Aparija

i dvije mlade uniformirane osobe, jedna je bila viša, a druga niža. Nosili su maskirne uniforme i misli da su te osobe bile naoružane kratkim oružjem. Vrlo kratko su se zadržali, a došli su starijim automobilom marke «Zastava», koji nije imao zadnja stakla. To popodne se još jednom vidio s dr. Kutlićem, a te večeri zvala ga je njegova supruga iz bolnice i zamolila da provjeri je li njen suprug kod kuće, jer se ne javlja na telefon. Otišao je do kuće dr. Kutlića, kucao je, no njega nije bilo. Idućega jutra saznao je da je dr. Kutlić nestao.

¹⁰⁴ Ispitan tijekom istražnog postupka 27. studenog 2006. god. svjedok je naveo da je samostalnoj uskočkoj satniji pristupio 8. prosinca 1991. god., no formalno SUS je počeo postojati negdje sredinom siječnja 1992. godine. Nije mogao reći kako je SUS formiran, no on je bio u zapovjedništvu koje je bilo smješteno u većoj obiteljskoj kući u gradu dok su pripadnici SUS-a, dakle vojnici, bili smješteni u podrumu jedne škole. On je neformalno bio zamjenik okrivljenog Ivica Krnjaka, iako mu taj status nikada nije formalno priznat. Zapovijedi je donosio Ivica Krnjak. No, jednom prilikom, dok je bio službujući, zapovijed je iz Operativne zone tijekom noći donio tekljić, a tu je zapovijed proslijedio okr. Ivici Krnjaku. Prisjetio se i mlade, zgodne djevojke svijetle kose koja se zavela Gordana, ali prezimena se nije mogao sjetiti. Nju je vidio 2-3 puta kako u prolazu navraća u zapovjedništvo SUS-a, a dobio je dojam da se došla pozdraviti s okr. Krnjakom i još nekim Osječanima. Ona nikada nije bila nasamo s okr. Krnjakom. Dolazila je sama, nije bila u pratnji, nosila je odoru, a svjedok je mislio da pripada nekom lokalnom gradskom zapovjedništvu, a ne regularnim postrojbama HV-a. Okr. Glavaša zna iz medija i nikada ga nije vidio da bi dolazio u zapovjedništvo samostalne uskočke satnije. Imena i prezimena Mirko Sivić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić ništa mu ne govore, jer te ljude ne poznaje.

Iskazivao je identično kao u zapisniku od 14. veljače 2007. god. pa je ustvrdio da je prvooptuženik Branimir Glavaš zapovijedao Samostalnom bojnom, misleći pri tom na Samostalni bataljun.¹⁰⁵

Inače svjedok se u Domovinski rat uključio u srpnju 1991. god., u 107. valpovačkoj brigadi. Kasnije je prešao u 3. gardijsku, a zatim od 16. studenog 1991. god. u Samostalnu bojnu kojom je izravno zapovijedao prvooptuženik. Naime, prvooptuženik mu je osobno naredio da puca na pripadnike 101. zagrebačke brigade koji su se nakon pada Ernestinova povlačili iz Tenjskog Antunovca. „Glavaš je bio jako ljut, rekao mi je da iziđem van i pobijem purgere“, izjavio je svjedok.

S prvooptuženikom se susretao u zapovjedništvu, a on mu je izdao i propusnicu za ulazak vozilom u krug Crvene vojarne.

Svjedok je ponovio izjave koje je dao u istražnom postupku, i to nakon što mu je Predsjednik Vijeća predočio spomenuti iskaz, te je rekao kako mu je prvooptuženik Glavaš naredio da uzme stan u Ulici Kardinala Šepera, a vlasnika stana Predraga Markovića ubije i baci u Dravu. Nazočnom Petru Kljajiću, tadašnjem predsjedniku stambene komisije, prvooptuženik je naredio da napiše rješenje o privremenom korištenju stana na svjedokovo ime.

Svjedok je danas ustvrdio i da mu je suborac Josip Katančić „hvaleći se kako je zbog stana ubio Bogdana Počuču, rekao i kako ga je svezao žicom i bacio u rijeku Dravu, u Zimskoj luci u Osijeku. Prvooptuženik je Ostojiću, a ne Katančiću, kako je tvrdio prilikom ispitivanja 2005. god., zapovjedio da zauzmu kuću Janka Počuče u Wilsonovoj ulici u Osijeku kako bi se u njoj oformio štab Samostalnog bataljuna. Nije mogao niti aproksimativno odrediti vrijeme ulaska u spomenutu kuću.

Danas je također rekao i da je prvooptuženik zapovjedio akciju „čišćenja“ Ernestinova. „Meni je Boris Ostojić prenio da je to naredio Branimir Glavaš. Termin „čišćenje“ podrazumijeva da u području gdje se radi akcija nitko ne smije ostati živ“, rekao je svjedok.

Za zapovijed Karla Gorinšeka od 07.11.1991. god. o formiranju Samostalnog bataljuna pri Zapovjedništvu grada Osijeka te imenovanje poručnika Dubravka Jezerčića za zapovjednika, ništa ne mijenja u današnjem iskazu, rekao je svjedok.

Iskazu svjedoka prigovorili su **branitelj prvooptuženika, prvooptuženik i drugooptuženik** tvrdeći da je neistinit.

Svjedočenje Predraga Novakovića

Svjedočio je na okolnost nestanka pokojnog Bogdana Počuče.

Iskazivao je istovjetno kao u istrazi.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Tada je svjedok rekao i da je zapovjednik njegove satnije bio Boris Ostojić te da je u njegovoj satniji bio i Josip Katančić. Apari je kazao kako nema puno saznanja o ubojstvima građana Osijeka srpske narodnosti, a za smrt Bogdana Počuče rekao je sljedeće: „... meni je osobno Josip Katančić rekao da je on ubio ovog Bogdana Počuču, šahistu radi garsonijere, mislim u Zagrebačkoj ulici, to je bio stan na uglu blizu mirovinskog. Ja sam bio kod njega u tom stanu. Katančić mi je ovo ispričao prilikom jednog od naših susreta u zapovjedništvu, a koje je jedno vrijeme bilo u Vilsonovoj 12, u kući Janka Počuče, a mislim da je jedno vrijeme bilo i u Zagrebačkoj ulici. Jednom mi je prilikom tako rekao da on u Zagrebačkoj ima stan te mi ispričao taj događaj. Od detalja mi je rekao da ga je samo ubio, da ga je vezao žicom i da ga je bacio, no ne znam gdje, a je li to točno ja ne znam, no o tome Glavaš sigurno nije imao pojma, jer ja vjerujem da bi ga stegovno kaznio da je to znao.“ Apari je ispričao kako se ne sjeća točno kada je to bilo te da su on i Katančić bili sami kada mu je on to pričao. Apari tvrdi da je s Katančićem dulje vrijeme bio u Hrvatskoj vojsci te da su u istoj sobi i spavali.

Pokojni Bogdan Počuča bio je strastveni šahist i s obzirom na život koji je vodio nije mogao imati neprijatelje. Koncem 1991. god. kroz prozor svoje sobe je vidio kako su u kuću ušle tri ili četiri osobe u maskirnim uniformama naoružane „dugim cijevima“. „Od tada se Bogdanu gubi svaki trag, sve dok njegovo tijelo nije pronađeno u Zimskoj luci“, rekao je svjedok.

Osobe u maskirnim uniformama došle su osobnim vozilom, no svjedok se nije mogao sjetiti marke i boje automobila. Nakon 10-15 dana od nestanka Bogdana Počuče vidio je da u kuću obitelji Počuča u Wilsonovoj ulici broj 19 ulaze naoružani ljudi odjeveni u maskirne uniforme.

Odgovarajući na pitanje **trećeoptuženice** svjedok je rekao: „I u moju kuću, i to u više navrata, dolazile su uniformirane osobe i vršile pretragu kuće, no ja te osobe ne poznajem, nikada mi se nisu predstavili niti naveli postrojbu kojoj pripadaju“.

Predsjednik Vijeća je u dvanaest navrata braniteljima i optuženicima zabranio pitanje, odnosno odbio odgovor na već postavljeno pitanje, budući da pitanja nisu bila bitna za predmet raspravljanja, a na neka je svjedok već bio odgovorio.

Zapažanja

Obrana je pokušala diskreditirati svjedoka postavljajući pitanja koja su se odnosila na njegovu kriminalnu prošlost, budući da je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora zbog kaznenog djela ubojstva, kaznu je u međuvremenu izdržao, no takav način odnosa prema svjedoku Predsjednik Vijeća nije dopustio. Zabranio je sva takva pitanja ocijenivši da nisu važna za utvrđenje odlučnih činjenica u ovom kaznenom predmetu.

Sudac je zabranio i insinacije oko Aparijeva pomilovanja, budući mu je svojedobno, preciznije 1998. godine, smanjena zatvorska kazna.

11. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić, Laura Alavarez Fernandez i Nebojša Paunović, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

¹⁰⁶ Ispitan u istražnom postupku dana 12. siječnja 2007. god. svjedok **Predrag Novaković** je naveo da stanuje u Osijeku u Wilsonovoj 17, a kuća na broju 19 je bila obiteljska kuća Janka Počuče. Janko Počuča je sa suprugom i dva sina napustio Osijek, a nakon njihovog odlaska u tu kuću je dolazio njegov brat Bogdan Počuča. Čini mu se da je dana 28. prosinca 1991. Bogdan bio kod njega u kući te da ga je pozvao na ručak. Nakon što je Bogdan otišao iz njegove kuće iz svoje radne sobe vidio je ispred kuće obitelji Počuča jedno manje vozilo koje se zaustavilo na cesti u visini dvorišnih ulaznih vrata obiteljske kuće Počuča. Iz tog vozila su izašle tri uniformirane osobe, od kojih su dvojica bili mlađi i vitkoga stasa, dok je treći bio stariji, niži i korpulentniji. Misli da su navedene osobe bile opasane revolverima. Sve to se događalo u poslijepodnevnom satima negdje oko 15,00 sati. Nije stalno obraćao pažnju na to vozilo, te je u jednom trenutku vidio da tog vozila više nema. Čekao je da Bogdan Počuča dođe na ručak kako su se dogovorili, a kako nije dolazio nakon oko sat vremena je otišao do ulaznih vrata u Počučinu kuću, lupao je i dozivao, ali se nitko nije javljao. U kontaktima sa Bogdanom Počučem ovaj mu se žalio da mu se prijeti preko telefona, da su prijetnje ozbiljne i da ne zna što bi poduzeo. Nakon ovog događaja Bogdanu Počuči se izgubio svaki trag.

Svjedok Dragan Jovančević, čije je neposredno ispitivanje bilo predviđeno za danas, nije pristupio glavnoj raspravi, usprkos dostavi poziva koja je bila uredno iskazana. Naime, ovaj svjedok je podneskom od 05. prosinca 2008. godine, uz koji je priložio i medicinsku dokumentaciju, koja potkrijepljuje njegove navode, obavijestio sud da mu je zbog teškog zdravstvenog stanja otežano kretanje, odnosno dolazak na sud.

Sukladno zakonskoj odredbi sadržanoj u članku 331. st. 1. točka 1. ZKP-a (radi se o općem propisu na temelju kojeg se na glavnoj raspravi mogu pročitati zapisnici o iskazima svjedoka i ukoliko je, između ostalog, njihov dolazak na sud nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti ili drugih važnih uzroka) pročitana je iskaz svjedoka Dragana Jovančevića sa zapisnika broj Kio-170/06, koji je istražnom sucu dan 30. studenog 2006. god.¹⁰⁷

Zastupnik optužbe je u vidu primjedbe istaknuo da pročitani iskaz treba cijeliti i u kontekstu iskaza svjedokinje Marije Lovrić (podsjetimo, svjedokinja je izvanraspravno ispitana 17. studenog 2008. god.) koja je tijekom neposrednog ispitivanja ustvrdila da svjedok Jovančević neće htjeti iskazivati u ovom kaznenom postupku.

Branitelj prvooptuženika je prigovorio iskazu tvrdeći da se navodi svjedoka u odnosu na prvooptuženika ne mogu provjeriti, budući da je izvor informacija pokojnik.

Prvooptuženik Branimir Glavaš je prigovorio iskazu navodeći da je tvrdnja svjedoka koji njegov glas opisuju kao piskutav neobjektivna, jer on ima „normalan, čak jači glas“.

Vijeće je odbilo prijedlog kojim je prvooptuženik zatražio da se pročita dopis koji je svjedok Dragan Jovančević uputio sudu, budući da takav podnesak formalno-pravno ne može predstavljati dokaz u kaznenom postupku.

Svjedočenje Borislava Mamule

Iskazivao je identično kao u istrazi.¹⁰⁸

¹⁰⁷ Ispitan u istražnom postupku svjedok **Dragan Jovančević** je između ostalog naveo da je prije Domovinskog rata bio zaposlen u PTT-u. S početkom ratnih zbivanja počela su međusobna trvenja i šikaniranja među zaposlenima. Tako je čuo da je jednom prilikom u podrumu gdje su se sklanjali od granatiranja bio napadnut Branko Lovrić i da je imao sukob sa inženjerom u PTT-u Zoranom Lekom. Kasnije je od jedne osobe čuo da je Branko Lovrić odveden u podrum II policijske postaje i da bi mu više o tome mogao reći njegov bivši učenik Tomislav Joković, koji je tada bio zamjenik zapovjednika u toj postaji i koji je promijenio prezime. Prilikom jednog razgovora s Brankom Lovrićem ovaj mu je ispričao da mu je jedne večeri često zvonio telefon, da se on svima javljao i da je u jednom od glasova koji mu je prijetio skraćivanjem glave prepoznao piskutavi glas Branimira Glavaša, jer da je ranije imao prilike s njim razgovarati. Također mu je rekao da je zbog tog telefonskog poziva bio jako uplašen. Osim Lovrića čuo je da je u Drugu policijsku postaju također bio odveden i jedan Srbin imenom Milan Starčević, ali da ga je netko spasio.

¹⁰⁸ Svjedok **Borislav Mamula** naveo je da živi u Petrijevcima i da mu je dana 2. studenog 1991. netko pozvonio na vrata. Otvorio je vrata i ugledao petoricu uniformiranih ljudi s oznakama ZNG na odorama. Rekao im je da upadaju unutra, još je povukao jednog za rukav, smatrajući da su došli prijateljski. Međutim, jedan od ovih je repetirao pištolj i uperio mu ga u glavu, pri čemu ga je pištoljem slučajno pogodio u oko. Ovi ostali, koji su imali kalašnjikove, ušli su unutra i odmah su mu stavili lisice na ruke. Odveli su ga u jednu od prostorija u kući gdje živi te su izvršili pretres kuće tražeći oružje. Svjedok je imao oružja u kući i za to je imao oružni list. Imao je «Magnum 357», streljački pištolj call. 22, jedan karabin «Zastava». U tom pretraživanju jedna od osoba ga je udarila čizmom u glavu, uslijed čega je pao, a druga osoba mu je rekla neka napravi samo jedan nagli pokret i da će ga ustrijeliti. Svjedok je na to rekao da je lako ustrijeliti čovjeka koji je vezan liscama, no ovaj mu je odgovorio: «Zašto ne». Nakon pretraživanja kuće odvezli su ga iz Petrijevacu u džipu. Držali su mu za vrijeme vožnje nož u rebrima i ne zna gdje su ga odvezli. Ne može se očitovati koliko je vremena trajala vožnja, a nekako do njemu poznatih mjesta brojao je pruge koje su prešli. Držali su ga dva dana u jednoj prostoriji bez jela

1991. godine pet muškaraca u uniformama ZNG-a izvelo ga je iz obiteljske kuće u Petrijevcima s jastučnicom na glavi, oduzelo mu stvari i oružje, te su ga tjedan dana držali zatvorenog na dvije lokacije. Na prvoj ga je lokaciji zlostavljao jedan vrlo mlad vojnik od 17-18 godina, visine 180-190 cm, ali svjedok vjeruje da za to nije dobio nalog od drugooptuženika Ivica Krnjaka. „Smatram da on nije dobio nalog od Krnjaka da me zlostavlja, jer kada je na smjenu došao drugi vojnik on me nije zlostavljao, pa zaključujem da to nije bila Krnjakova naredba, jer bi me onda i ovaj drugi tukao, a on je upravo spriječio onog koji me zlostavljao“, zaključio je svjedok.

Podrum u kojem je bio zatočen na drugoj lokaciji nalazio se u Dubrovačkoj ulici, no ta kuća je u međuvremenu srušena, rekao je svjedok. Podrum je zapamtio po nekoliko specifičnih detalja koje je i tijekom predistražnog postupka opisao policijskim istražiteljima. Naime, prozor u podrumu bio je svježe zazidan, zidovi svježe ožbukani, a u podrumu se također nalazila i zidana peć na drva kao i hladnjak, na stropu su bile pričvršćene željezne kuke, a primijetio je i željezna vrata.

Vanjski izgled kuće u Dubrovačkoj nije mogao vidjeti, jer je prilikom dovođenja na glavi imao jastučnicu, a povez prilikom odlaska iz kuće. Na temelju opisa podrumskih prostorija policijski djelatnici su ga doveli do kuće u Dubrovačkoj, koju nije mogao prepoznati, no kad su ga odveli u podrum, koji je prepoznao po naprijed navedenim detaljima, potvrdio je da se radi upravo o toj kući.

Dok je bio zatočen u kući u koju je najprije doveden, rekao je da je drugi dan došao zapovjednik postrojbe čiji su ga pripadnici priveli, misleći pri tom na drugooptuženika Ivicu Krnjaka.

Svjedok je kazao da ne zna koju je dužnost u to vrijeme prvooptuženik Branimir Glavaš obnašao, „ali je bio u vrhu za Osijek i cijelu županiju“. Objasnjavajući važnost funkcije koju je prvooptuženik obnašao u ratnom Osijeku svjedok je upotrijebio i njemački izraz „Über“.

Predsjednik Vijeća je u čak četrnaest navrata braniteljima i optuženicima zabranio pitanje, odnosno odbio odgovor na već postavljeno pitanje, budući da su pitanja bila nedopuštena (neodređena i sugestivna) i nisu se odnosila na predmet postupka, a na neka pitanja svjedok je već bio odgovorio.

Branitelj drugooptuženika Domagoj Rešetar zatražio je određivanje pritvora za svog branjenika, jer ovaj ne može podmiriti troškove putovanja iz Osijeka, gdje inače prebiva, u Zagreb. Odvjetnik Rešetar je ustvrdio da su česta putovanja iz Osijeka u Zagreb dovela njegovog klijenta do prosjačkog štapa. Naime, troškovi puta zajedno s hranom i noćenjem mjesečno koštaju 4.700,00 kuna, a njegova

i pića, jedino su mu dali malo vode. Drugi dan došao je okr. Ivica Krnjak. Pitao ga je je li bio na WC-u i nakon što je negativno odgovorio, skinuli su mu s jedne ruke lisicu tako da je mogao otići obaviti malu nuždu. Kada se vratio, stavili su mu ponovno ruku u lisice, a tada mu je okr. Krnjak ponudio konjak i rekao osobi po imenu Krešo da napiše popis oduzetih stvari. Taj Krešo je nešto pisao i svjedoku su postavljena pitanja poznaje li određene osobe. Kakav god odgovor bio, svjedok je dobio batina, no nije vidio tko mu je postavljao pitanja niti tko ga je udarao, jer je imao jastučnicu na glavi. To se sve događalo nakon što mu je okr. Krnjak ponudio konjak, no tada Krnjaka nije vidio. Tukla ga je u stvari samo jedna osoba koja ga je inače čuvala i koja ga je maltretirala stavljajući mu pištolj u usta i prijeteći mu. Nakon dva dana bio je prebačen u drugu kuću. Tada nije znao ni gdje se ta druga kuća nalazi, ali zna da je bio u nekoj prostoriji u podrumu. Primijetio je u toj prostoriji zamrzivač. U toj je kući bio oko 5 dana. I kada su ga vozili u ovu drugu kuću, također je imao jastučnicu na glavi, a po dolasku u tu drugu kuću više mu je nisu stavljali na glavu, jer je bila natopljena krvlju. Kasnije je o tome pričao s istražiteljima iz Zagreba i opisao im je podrum te kuće, te su ga oni odveli do jedne kuće i on je tada prepoznao taj podrum i tada je saznao da se radi o Dubrovačkoj ulici. Nakon pet provedenih dana u drugoj kući došao je okr. Krnjak s još jednom osobom te su ga stavili u automobil i vratili ga u Petrijeve. Nakon određenog vremena vraćene su mu neke stvari, a u pitanju su bili neki filmovi, stare slike i video-kazete, a kada je upitao osobe koje su mu vraćale stvari gdje su ostale stvari, pri čemu je prvenstveno mislio na oružje i fotoaparate, rekli su mu da oni s tim nemaju ništa. Nikada nije saznao zašto je pušten, niti zašto je bio lišen slobode i zašto se s njim postupalo na opisani način. Inače, prvi puta jastučnica mu je stavljena na glavu u Petrijevcima. Osoba koja ga je tukla i maltretirala bila je visine oko 1,80 metara, stara oko 20 godina i imala je crnu kovrčavu kosu.

mirovina iznosi 8.124,00 kune, a mora uzdržavati i suprugu i troje djece. Na ovakav način, smatra odvjetnik Rešetar, drugooptuženik se diskriminira po imovinskoj osnovi suprotno odredbama sadržanim u čl.14. i čl. 8. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama.

Predsjednik Vijeća je rekao da će zahtjev biti razmotren, ali je upozorio da isti nije u skladu s odvjetničkom etikom i da će Vijeće odlučiti da li će o tome izvijestiti Hrvatsku odvjetničku komoru.

Zapažanja

Prije davanja iskaza svjedok je negodovao zbog televizijskog snimanja koje se obavlja u sudnici. Predsjednik Vijeća je objasnio da je glavna rasprava javna te da se televizijsko snimanje provodi temeljem odluke Predsjednika Vrhovnog suda. Također ga je upozorio na obveze svjedoka u kaznenom postupku.

15. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandez, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedok Ivan Šomodi

Iskazivao je kao u istrazi.¹⁰⁹

U Samostalnu uskočku satniju prešao je u listopadu ili studenom 1991. god. Inače, ova dragovoljačka postrojba nastala od pripadnika obavještajne službe nosila je isti naziv od osnutka. Jedan od vodova SUS-a pod njegovim zapovjedništvom, na mjesto zapovjednika voda zamijenio je Dragu Zlosu, bio je smješten u prostoru OŠ „Rade Končar“ u Osijeku, u čijim se podrumskim prostorijama tada nalazilo i skladište ratnog materijala. SUS je po zapovjednoj hijerarhiji bio pod Operativnom zonom Osijek, a zapovjedništvo SUS-a bilo je smješteno u zgradi tadašnjeg poduzeća „Agromed“.

Izjavio je da ne zna ništa o ubojstvima srpskih civila i da mu nije poznato da su ih počinili neki pripadnici SUS-a. Prvooptuženi Branimir Glavaš radio je u Sekretarijatu za narodnu obranu te nije imao kontakt sa SUS-om, a čija zadaća je bila isključivo djelovanje u neprijateljskoj pozadini.

Dodao je da je u SUS-u od početka bila i **trećeoptužena Gordana Getoš-Magdić koja je bila zadužena za informativno-propagandnu djelatnost (IPD) pri zapovjedništvu.** Nije mu poznato da je zapovijedala jednim od vodova SUS-a, niti da je SUS imao pet vodova, kao što je izjavio svjedok Željko Amšlinger. Miroslav Marković, prisjetio se svjedok, bio je zapovjednik postrojbe koja se priključila SUS-u te nakon mjesec dana iz sastava SUS-a izašla.¹¹⁰

¹⁰⁹ Ispitan u istražnom postupku svjedok **Ivan Šomodi** je naveo da je u HV stupio početkom 1991. godine i da je najprije bio u SIS-u, u dvorišnoj zgradi Županije, sve do osnivanja Samostalne uskočke satnije, tj. do studenog ili prosinca 1991. godine. Zapovjednik u SIS-u bio mu je Ivica Krnjak, koji je osnivanjem SUS-a postao zapovjednikom te postrojbe. Postrojba je imala tri voda, jedan u Donjem gradu sa zapovjednikom Vladom Frketićem, jedan u Miškininoj ulici sa zapovjednikom Matijom Horvatom, koji je negdje 1991. godine prešao u Dubrovačku ulicu, te treći vod kojim je zapovijedao Dragan Zlosa. Nije mu poznato da je postojao još jedan vod u Keršovanijevoj ulici. Sjeća se da su pripadnici SUS-a bili Gordana Getoš-Magdić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Stjepan Bekavac. Gordanu Getoš-Magdić vidao je u zapovjedništvu SUS-a, ali ne zna u kom je svojstvu ona tamo bila.

¹¹⁰ Podsjetimo, ispitan na glavnoj raspravi dana 26. studenog 2008. god. svjedok Željko Amšlinger je ustvrdio da je SUS imao pet vodova: jedan u Dubrovačkoj sa zapovjednikom Matijom Horvatom, jedan u Sarajevskoj sa zapovjednikom Vladom Frketićem, jedan u Keršovanijevoj sa zapovjednikom Gordanom Getoš-Magdić, jedan u

Na upit **branitelja drugooptuženika** još jednom je ustvrdio da je SUS formiran u listopadu ili studenom 1991. god., nekoliko dana prije 1.12.1991. god., a kada je formalno donijeta pisana zapovijed o formiranju, s tim da su se, kako je rekao svjedok, u početku davale usmene zapovjedi, a kasnije su o tome donijete pisane zapovjedi.

Svjedočenje Željka Bilandžića

Iskazivao je identično kao u istrazi. ¹¹¹

Potvrdio je da su on i nekolicina suboraca za potrebe postrojbe samoinicijativno, bez ičije dozvole, uzeli "mercedes" za koji su od Dauta, koji je u to vrijeme radio u osječkoj bolnici, čuli da je "vlasništvo nekog Srbina Ratkovića koji je upucan". Automobil se nalazio u dvorištu obiteljske kuće, a netko od njegovih suboraca spajanjem žica stavio ga je u pogon.

Svjedočenje Siniše Krnića

Iskazivao je istovjetno kao u zapisniku od 12. prosinca 2006. god. ¹¹²

Ponovio je da je službeno razgovarao sa Ratkovićem koji se tada u osječkoj bolnici nalazio teško ranjen. Pretpostavljeni su mu naredili da o tom razgovoru nikome ništa ne smije govoriti, jer su u to vrijeme već neke nestale osobe bile u rijeci Dravi pronađene ubijene. „Spominjalo se da bi i ovaj događaj s Ratkovićem mogao biti u tom kontekstu“, rekao je svjedok. O obavljenom razgovoru sačinio

Tvrđi sa zapovjednikom Miroslavom Markovićem i jedan u Divalentovoj sa zapovjednikom Zlosom.

¹¹¹ Svjedok Željko Bilandžić u istrazi je iskazao da je u Samostalnu uskočku satniju pristupio 1. prosinca 1991. godine i to u vod kojim je zapovijedao Vlado Frketić, a bili su smješteni u nekoj kući u Donjem gradu. Osim tog voda bilo je još vodova pa tako zna za vod u Dubrovačkoj ulici kojom je zapovijedao Matija Horvat. Nije mu poznato da bi postojao neki vod u Keršovanijevoj ulici. Zapovjednik Vladi Frketiću bio je Ivica Krnjak. Gordanu Getoš-Magdić on osobno nije poznavao, ali je od pripadnika postrojbe čuo da postoji još jedan vod i da je ona zapovjednica tog voda. U vezi s vozilima kojima su raspolagali izjavio je da se sjeća jedne akcije u kojoj su išli uzeti jedan «Mercedes» crvene boje za potrebe postrojbe. Čuli su da je to vozilo nekog Srbina koji je upucan, koji je radio u bolnici, a vozilo se nalazilo u naselju Feđe Milića. No, sutradan nakon što su dovezli to vozilo policija im ga je oduzela.

¹¹² Tada je svjedok naveo da je 1991. godine bio zaposlen u PU osječko-baranjskoj i da je radio kao inspektor u Drugoj policijskoj postaji. Sjeća se da je jednog prijepodneva tadašnji zapovjednik Druge policijske postaje njemu i kolegi, kao dežurnim inspektorima, povjerio obavljanje zadatka koji se sastojao u tome da su trebali obaviti razgovor u tadašnjoj Općoj bolnici Osijek vezano za jednu osobu koja je pronađena na obali Drave. Kolega i on su otišli u bolnicu i dežurni liječnik ih je odveo do muškarca koji je bio ranjen u predjelu glave. Imao je metalne šipke na licu zbog povrede vilice. S njim su tada obavili razgovor, vrlo teško, jer je zbog povrede otežano govorio. U tom razgovoru saznali su da je oštećenik bio odveden iz svoje kuće od strane nekih osoba koje su njemu bile nepoznate i da je bi odveden u Dubrovačku ulicu. Ne sjeća se je li oštećenik spomenuo broj kuće ili je opisao kuću. Nakon razgovora kolega i on su otišli i pronašli tu kuću. Svjedok i drugi inspektor su o tom razgovoru načinili službene dokumente koji su prosljeđeni njihovim zapovjednicima, odnosno pretpostavljenima, a što se dalje s njima radilo ne zna jer je to bilo u nadležnosti Sektora kriminalističke policije. Jednom prilikom je postupao i u svezi s osobnim vozilom marke «Mercedes», zelene boje. U postaji je bila prijavljena krađa ili nestanak tog vozila, opisane su bile i pojedinosti, tj. mjesto gdje je vozilo bilo parkirano, dani su podaci o vozilu i pojedinosti koje su prethodile odvoženju vozila. Po prijavi se radilo o dva do tri čovjeka u maskirnim odorama. Raspisana je bila potraga za tim vozilom i ubrzo je pronađeno u jednoj ulici u Donjem gradu. Svjedok je s nekoliko policajaca došao do tog vozila i zatekao ga je zaključanog. Dok su konzultirali pretpostavljene u postaji vozilo je nestalo s te lokacije i nakon nekoliko dana ponovno je pronađeno parkirano u šupi u blizini Drave. Tada je bilo otključano pa su ga prebacili u policijsku postaju. Svjedok je naveo da inače poznaje obitelj Prole i misli da se radilo o njihovom vozilu, a obitelj Prole ga je kasnije zamolila da to vozilo skloni i on ga je sklonio u policijsku postaju.

je službenu zabilješku, a pretpostavljenom, zapovjednik II. policijske postaje, u to vrijeme bio je to Vrbešić, su podnijeli i pisano izvješće.

Dodao je da im je Ratković nakon nekoliko dana pokazao kuću u Dubrovačkoj ulici u kojoj je bio zatočen te da su o svemu izvijestili pretpostavljene, no nije mu poznato što se dalje poduzelo.

Na upit **zastupnika optužbe** zašto nisu pretražili kuću, kazao je da se ona nalazila u nadležnosti I. policijske postaje te da bez njihova znanja nisu htjeli niti mogli poduzeti ikakvu službenu radnju. O nestancima civila u Osijeku je čuo, no o tome ništa nije znao niti je sudjelovao u tim kriminalističkim obradama. Dok je on bio u smjeni civilni srpske nacionalnosti nisu radi ispitivanja dovođeni u podrum II. policijske postaje.

Branitelji drugooptuženika i sedmooptuženika prigovorili su iskazu svjedoka navodeći da je u kontradikciji s iskazom oštećenika Radoslava Ratkovića, kao i bojom otuđenog automobila, te da je svjedok postupao u nekom drugom slučaju.

Drugooptuženik Ivica Krnjak je imao primjedbu na postupanje Predsjednika Vijeća, jer mu je ovaj zabranio pitanja kojima je namjeravao dokazati da se u slučaju pokušaja ubojstva Radoslava Ratkovića radi o insceniranim tvrdnjama.

Danas je trebala svjedočiti Izabela Jurkić, no kako je riječ o aktivnoj vojnoj osobi, **Vijeće** je odgodilo njezino svjedočenje do pribavljanja odluke ministra obrane Republike Hrvatske kojom bi se svjedokinja oslobodila dužnosti čuvanja vojne tajne.

16. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić, Laura Alavarez Fernandez i Mary Wyckoff, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Ivan Drmić, Udruga građana HDSSB-a, Branko Macan, HVIDR-a Osijek

U nastavku glavne rasprave ispitan je **ugroženi svjedok** pod pseudonimom „**zaštićeni svjedok 06**“.

Sukladno pravomoćnom rješenju broj K-rz-1/07 od 03. lipnja 2008. godine svjedok je ispitan putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka (audio – video konferencija) uz prikrivanje izgleda. Lik svjedoka i glas su tijekom ispitivanja bili izmijenjeni, a svjedok je tijekom ispitivanja bio prostorno odvojen od prostorije u kojoj se održavala glavna rasprava.¹¹³

Predsjednik Vijeća je tijekom ispitivanja ugroženog svjedoka isključio javnost, no praćenje glavne rasprave dozvolio je predstavnicima OEES-a, Documente kao i predstavnicima Udruge građana HDSSB-a i HVIDR-e.

17. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

¹¹³ Podsjetimo, **Vijeće** je 03. lipnja 2008. god. temeljem članka 329. st. 4. u svezi čl. 238. d. stavka 2. ZKP-a, a na **prijedlog ŽDO-a u Zagrebu odlučilo** da se ugroženi svjedok pod pseudonimom „zaštićeni svjedok 06“ i ugroženi svjedok pod pseudonimom „Drava“ ispituju putem video linka, uz prikrivanje izgleda.

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandez, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedočenje Matije Horvata

Iskazivao je identično kao u istrazi.¹¹⁴

Zadaća SUS-a bila je izviđanje, osmatranje i djelovanje u neprijateljskoj pozadini, objasnio je svjedok. U Dubrovačkoj 30 pripadnici voda pod njegovim zapovjedništvom nalazili su se sve do 1994. god., kada je SUS priključen 5. gardijskoj brigadi. No, svjedok je kao prognanik s obitelji nastavio koristiti kuću za stanovanje sve do 1996. god.

Prvooptuženika Branimira Glavaša u to su vrijeme poznavali svi Osječani, jer je radeći tijekom 1991./1992. u Sekretarijatu za narodnu obranu bio stup obrane grada.

Na upit **zastupnika optužbe** ustvrdio je da mu drugooptuženik nikada nije zapovijedio privođenje nekih osoba iz Osijeka pa niti dr. Nedeljковиća te osobe po imenu Živana Puzavac.¹¹⁵ Status pripadnika HV-a priznat mu je od 1. listopada 1991. god. kada je i pristupio SUS-u.

Zastupnik optužbe prigovorio je iskazu u djelu u kojem je svjedok govoreći o privođenju određenih osoba praktički negirao iskaz Željka Amšlingera. Netočno je naveo i da je podrumski prozor u Dubrovačkoj 30 zazidan poslije Božića 1991. god.

¹¹⁴ Svjedok **Matija Horvat** u svom je iskazu naveo da je u **Samostalnu uskočku satniju stupio 1. listopada 1991. godine**. Do Božića te godine njegov vod i vod Vlade Frketića bili su smješteni zajedno u Banovoj ulici. Zbog razmirica između njega i Vlade Frketića zapovjednik SUS-a Ivica Krnjak zatražio je od Amšlingera da mu nađe drugu lokaciju pa je tako on sa svojim vodom poslije Božića prešao u Dubrovačku ulicu. Još je postojao jedan vod smješten u Divaltovoj ulici. Nije mu poznato da je u Dubrovačkoj ulici navodno bio neki zatvor, a niti da je SUS imao lokaciju i u Keršovanijevoj ulici. Kuća u Dubrovačkoj ulici bila je obiteljska kuća, sastojala se od četiri, pet prostorija, podruma, sastojao se od tri prostorije, kolnog ulaza, dvije garaže i pušionice. Dvije podrumске prostorije bile su ožbukane i okrečene, sjeća se zamrzivača i uzidane peći za kotlovnice, dok je u trećoj bila smještena peć za centralno grijanje kao i lož ulje. Njegov vod je tijekom 1991. god. koristio Renault 4, a tijekom 1992. g. u postrojbu su pristigla još neka vozila. Svjedok je koristio auto marke VW Golf, žute boje, a okrivljenik Krnjak auto iste marke, samo crvene boje. Okrivljenicu Gordanu Getoš Magdić vidio je 5-6 puta u društvu supruga, koga je inače poznavao, nije bila u uniformi. Dinu Kontića, Mirka Sivića i Zdravka Dragića ne poznaje. Tihomira Valentića zna preko bratića, bio je u HV-u, no ne zna u kojoj postrojbi. Njegova postrojba je tek poslije polaganja prisege dobila naziv Samostalna uskočka satnija. O privođenjima, odnosno dovođenjima određenih osoba u SUS ne zna ništa, a nije mu išta poznato u svezi ubojstva građana Osijeka srpske nacionalnosti na rijeci Dravi. Dok je bio pripadnik postrojbe sjeća se da je 5. ili 6. prosinca 1991. godine nakon pada Antunovca sudjelovao u zarobljavanju jednog oficira JNA kojeg su najprije doveli Glavašu i Gorinšeku, a onda su ga prepratili u policiju. Svjedok je kazao da ga je nekoliko dana prije davanja iskaza istražnom sucu policijski inspektor Pirić "obrađivao" u osječkoj policiji tražeći da u iskazu kaže kako je zarobljeni kapetan JNA ostao kod Glavaša ili u SUS-u. Ipričao je i kako su ga prije davanja iskaza istražnom sucu u Osijeku 2006. godine nazvali general HVO-a Ivan Andabak i policijski inspektor Vjekoslav Tapšanji tražeći da lažno svjedoči, odnosno da kaže kako se njegov zapovjednik Ivica Krnjak tijekom rata u Dubrovačkoj 30 sastajao s osobom koja se prezivala Perković, koja mu je davala i zapovijedi, te da je tamo dolazio i sam Glavaš. Svjedok je ustvrdio kako mu je Tapšanji za takvo svjedočenje nudio iseljenje u Australiju, novac i status zaštićenog svjedoka tvrdeći da za to ima odobrenje svog šefa u policiji, županijskog državnog odvjetnika u Osijeku, ministra unutarnjih poslova, glavnog državnog odvjetnika, ali i samog premijera Sanadera.

¹¹⁵ Podsjetimo, Svjedok Željko Amšlinger neposredno ispitan na glavnoj raspravi dana 24. studenog 2008. god. ispričao je da su po zapovjedi drugooptuženika Ivica Krnjaka on, Matija Horvat i još neki pripadnici SUS-a trebali privesti dr. Nedeljковиća i Živanu Puzavac, tada zaposlenike osječke bolnice.

Drugooptuženik Ivica Krnjak prigovorio je iskazu navodeći da SUS nije postojao tijekom listopada/studenog 1991. god.

Svjedočenje Dauta Ismailjija

Iskazivao je istovjetno kao u zapisniku od 11. prosinca 2006. god. ¹¹⁶

Pojasnio je da je automobil marke „mercedes“, žute boje bio parkiran u garaži u ulici Feđe Milića u Osijeku. Skupa sa suborcima Robertom Frketićem i Željkom odlučili su uzeti auto za potrebe SUS-a, a nakon što su vidjeli da se automobilom nitko ne služi. Naime, u to vrijeme postrojbi je bilo potrebno vozilo za prijevoz hrane. Za oduzimanje vozila nisu imali zapovijed nadređenog zapovjednika, ali su nakon što su auto dovezli u bazu o tome su izvijestili zapovjednika voda.

Prije nego je postao pripadnik SUS-a radio je u osječkoj bolnici, a poznao je i Radoslava Ratkovića. Dragovoljno je iz 106. brigade prešao u SUS.

Kao pripadnik SUS-a nikada nije dobio zapovijed da ide u pretragu kuća.

Svjedočenje Antona Škrabića

U cijelosti je potvrdio iskaz iz istrage. ¹¹⁷

Svjedok koji stanuje u Dubrovačkoj 28a, kazao je da je vlasnik kuće u Dubrovačkoj 30 bio Dimitrija Radovanović, koji je napustio Osijek u lipnju ili srpnju 1991., i da je tjedan nakon toga tamo došla hrvatska vojska. On nije vidio da su tamo privođeni civili no, napomenuo je, u kući je boravio svega par sati dnevno, jer je u to vrijeme zbog danonoćnog granatiranja grada noći provodio u podrumu obližnje dvokatnice. Matiju Horvata, tada pripadnika SUS-a, upoznao je 1992. god.

18. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Nenad Marić, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a Osijek

¹¹⁶ Svjedok **Daut Ismailji** izjavio je da je pristupio Samostalnoj uskočkoj satniji u studenom 1991. godine. Postrojba se tada sastojala od tri voda, jedan je bio u Miškininoj ulici sa zapovjednikom Vladom Frketićem, drugi u OŠ «Rade Končar», a treći u Dubrovačkoj ulici. Zapovjednik SUS-a bio je Ivica Krnjak. Za ostale okrivljenike naveo je da ih ne poznaje. Nije mu poznato da bi postrojba u Osijeku imala neku drugu lokaciju osim navedenih i ne zna gdje je bilo zapovjedništvo postrojbe. Sjeća se da su od vozila koristili jedan stari «Mercedes», ali je to vozilo kod njih bilo samo jedan dan. Naime, on je primijetio da taj auto stoji parkiran preko puta zapovjedništva 106. brigade i on ga je dovezao u postrojbu. No, taj je auto od njih iz postrojbe odvezla policija dok su oni bili na terenu. Tek kasnije saznao je da je to bio auto Radoslava Ratkovića.

¹¹⁷ Svjedok **Antun Škrabić** naveo je da stanuje u Osijeku, Dubrovačka 28a, a na toj adresi stanovao je i tijekom 1991. godine. Njegova kuća graniči s kućom na broju 30. Između tih kuća postoji visoki zid i sjeća se da je vojska u kuću broj 30 došla 15. kolovoza 1991., nakon čega je vojska dolazila i odlazila iz te kuće. Inače, obitelj Radovanović, vlasnici kuće u Dubrovačkoj ulici broj 30, otišli su jedno mjesec dana prije no što su počeli napadi na Osijek. S njima se nikada poslije toga nije čuo niti zna gdje su oni sada, jedino je nakon svršetka rata jednom prilikom bila njihova kćer kod svjedoka i čuo je da ona inače radi kao profesorica u Dalju.

Današnjem ročištu za glavnu raspravu nije pristupila trećeoptuženica Gordana Getoš-Magdić. Svoj izostanak nije opravdala.

Na upit **Predsjednika Vijeća** branitelj trećeoptuženice odvjetnik Antun Babić rekao je da je jutros od sestre svoje branjenice doznao da je optuženica Gordana Getoš završila u jednoj od zagrebačkih bolnica, najvjerojatnije u KBC Zagreb na Rebru. Dodao je da se neko vrijeme trećeoptuženica osjećala loše i da ima uputnicu za pregled koji do sada nije mogla obaviti.

Predsjednik Vijeća je rekao da je provjerio informaciju prema kojoj je trećeoptuženica završila u KBC Zagreb, no da su ondje tu informaciju demantirali.

Vijeće je naložilo branitelju trećeoptuženice da u roku od dva dana sudu dostavi medicinsku dokumentaciju koja bi potvrdila opravdanost njenog izostanka. U suprotnom bit će naređeno njezino dovođenje, a kao iznimna mjera protiv trećeoptuženice može se odrediti i pritvor.

Vijeće je glavnu raspravu odgodilo do ponedjeljka **22. prosinca 2008. god.**

Branitelj trećeoptuženice nije se složio s time da svjedok Milan Šipoš, koji je danas trebao biti saslušan u sudnici, bude saslušan izvanraspravno.¹¹⁸

22. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Nenad Marić, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, Slobodan Lang, HVIDR-a Osijek

Trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić niti danas nije pristupila glavnoj raspravi. No, na upit suda iz Psihijatrijske klinike KBC Zagreb potvrđeno je da je trećeoptuženica dana 18. prosinca 2008. god. hospitalizirana zbog dubokog depresivnog raspoloženja, anksioznosti i opće iscrpljenosti.

Vijeće je stoga zbog nepostojanja procesnih pretpostavki glavnu raspravu odgodilo za **30. prosinac 2008. god. u 9,30. sati.**

U međuvremenu provest će se i medicinsko vještačenje radi utvrđivanja raspravne sposobnosti trećeoptuženice.

Ukoliko se medicinskim vještačenjem utvrdi da trećeoptuženica nije raspravno sposobna, glavna rasprava bit će nastavljena **7., 8., 9., 12., 13., 14. i 15. siječnja 2009. godine u 9,30 sati.**

30. prosinca 2008. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

¹¹⁸ Podsjetimo, svjedok Milan Šipoš trebao je biti neposredno ispitan dana 8. srpnja 2008. god. Glavna rasprava tada je odgođena zbog nedolaska branitelja petooptuženika Dine Kontića, a obrana se nije suglasila sa izvanraspravnim ispitivanjem svjedoka.

Suđenje prate Romana Maćešić i Jelena Borić, Ured OESS-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Glavna rasprava je nastavljena nakon što je saslušana **vještakinja psihijatrica Vera Folnegović Šmalc**, koja je u cijelosti ostala kod pisanog nalaza i mišljenja, koja je utvrdila da je **trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić** aktualno raspravno sposobna.

Branitelj trećeoptuženice predlagao je da se tijekom ispitivanja vještakinje isključi javnost, jer bi iznošenje medicinske anamneze trećeoptuženice moglo štetiti njezinom obiteljskom životu, no **Vijeće je odbilo** prijedlog uz obrazloženje da će se vještakinja očitovati jedino u pogledu raspravne sposobnosti optuženice, a o čemu je već dan nalaz i mišljenje koji je dostavljen samo procesnim sudionicima.

Svjedočenje Vlade Frketića

Svjedok je iskazivao identično kao u istrazi.¹¹⁹

U formiranju prve izviđačke desetine sudjelovao je skupa sa Slavkom Frangešom. Iz te desetine, objasnio je svjedok, nastao je vod, a iz voda SUS koji je bio podređen zapovjedništvu Operativne zone i generalu Karlu Gorinšku. Drugoptuženik Ivica Krnjak bio je zapovjednik SUS-a.

¹¹⁹ Ispitan u istrazi svjedok **Vlado Frketić** naveo je da je na samom početku rata sudjelovao u formiranju prve Izviđačke diverzantske desetine. On joj je bio i zapovjednik. Neposredno nadređen mu je tada bio Karlo Gorinšek, kao zapovjednik operativne zone. S okr. Ivicom Krnjakom prvi puta se susreo kada je zajedno s njegovom desetinom sudjelovao u jednoj akciji u Tenjskom Antunovcu. On se do tada bavio obavještajnim radom. Samostalna uskočka satnija formirana je otprilike u vrijeme približno kada je bila akcija na Tenjski Antunovac, s tim da se ne sjeća je li to bilo prije ili poslije te akcije. Zapovjednik Samostalne uskočke satnije postao je okr. Krnjak, a ona se sastojala od tri voda. Svjedok je bio zapovjednik prvog voda i taj vod je imao bazu u Donjem gradu. Drugim vodom je zapovijedao Matija Horvat i oni su imali bazu u Dubrovačkoj ulici, dok je treći vod bio smješten u Osnovnoj školi u Divalentovoj ulici i njime ja zapovijedao čovjek po prezimenu Zlosa, a njegovog imena se svjedok ne sjeća. Navodno je postojao i četvrti vod, no to svjedok samo pretpostavlja, jer mu je za jednu akciju u Tenjskom Antunovcu okr. Krnjak dodijelio četiri vojnika, koje do tada nije poznao, a o vremenu održavanja te akcije svjedok je osobno išao izvijestiti te ljude u ulici za koju misli da je Keršovanijeva. Nije ulazio u kuću u toj ulici, već se tom prilikom samo kroz rolete pojavila jedna starija sijeda glava i svjedok je tu osobu pitao je li tu gospođica Gordana, a ova osoba ga je pitala zašto ga to zanima. Svjedok je tada spomenuo okr. Krnjaka i osoba sa sijedom glavom mu nije ništa odgovorila, već ga je upitala zašto ju treba. Svjedok je rekao da će biti akcija u Tenjskom Antunovcu i da se toj akciji priključi onaj tko se treba priključiti. Svjedok je inače samo našao da tim četvrtim vodom zapovijeda okr. Gordana Getoš-Magdić. Misli da je Samostalnoj uskočkoj satniji bio nadređen Karl Gorinšek kao zapovjednik operativne zone, a okr. Branimira Glavaša nije vidao. Poznato mu je ime i prezime dr. Radomir Nedeljković i zna da je taj liječnik maltretirao jednog ranjenog gardista. On u tom slučaju nije postupao, ali mu je poznato da je Matija Horvat išao provjeravati je li taj doktor kod kuće kako bi ga pitao zašto tako postupa s ranjenicima. Termin „killer vod“ mu je poznat, a prvi puta je za to čuo kada je išao kod Josipa Lucića tijekom 1992. godine. To je bilo kada je Josip Lucić došao na čelo zapovjedništva Zbornog područja. Pri susretu s njim uočio je da Josip Lucić drži pištolj ispod novina na stolu, pa ga je pitao zašto to čini, a ovaj mu je rekao da su ga upozorili da je svjedok killer. Tom prilikom svjedok mu je rekao da je killer, ali za četnike i za pripadnike JNA, na što se Josip Lucić nasmijao i izbacio metak iz cijevi te su dalje nastavili razgovarati. O ubojstvima građana srpske narodnosti na Dravi saznao je iz medija. Vod Matije Horvata je bio prešao u Dubrovačku ulicu par dana prije ili par dana kasnije od akcije u Tenjskom Antunovcu. Okr. Ivica Krnjak je imao zapovjedništvo u Školskoj ulici. Između svjedoka i okr. Ivica Krnjaka dolazilo je do razmimoilaženja odnosno neslaganja u vojnim pitanjima u svezi sa završetkom akcije Batinski most. Inače kod njega u vodu je bila osoba po imenu Zoran Mareković, a ne sjeća se je li s njim razgovarao o postojanju četvrtog voda u Samostalnoj uskočkoj satniji. U počecima postojanja spomenute postrojbe svjedok je sam birao ciljeve, a kasnije je to preuzeo okr. Ivica Krnjak koji je postrojbu i opremao.

Svjedok je ustvrdio da njegov vod nikad nije priveo niti jednog civila u Osijeku, no posvjedočio je da mu je Krnjak jednom zgodom rekao da ode privesti doktora Nedeljkovića koji se navodno nije dobro skrbio za ranjenoga hrvatskog gardistu, no svjedok je rekao da u vezi s tim nije ništa učinio. Matija Horvat je postupio po zapovjedi, ali doktor nije priveden, budući da je već bio napustio Osijek.

Nakon pada Tenjskog Antunovca drugooptuženik mu je rekao da je s „Glavom“, misleći na prvooptuženika Branimira Glavaša, dogovorio da se ovo mjesto povrati. Prvooptuženik je sa svojom vojskom, rekao je svjedok, trebao doći nakon što hrvatske snage Tenjski Antunovac presjeku na pola, no to se nije dogodilo. Optuženi Krnjak je koncem studenog i početkom prosinca 1991. god. za potrebe pripadnika svoje postrojbe dio oružja dobio od prvooptuženika. „Iz tog kontingenta i ja sam dobio jurišnu pušku Heckler & Koch“, prisjetio se svjedok.

Kao pripadnik HV-a posjedovao je dvije iskaznice. Na jednoj je ispod potpisa ili faksimila prvooptuženika bilo naslovljeno: zapovjednik Branimir Glavaš. Na drugoj koju je posjedovao u svojstvu zapovjednika voda nalazilo se potpis Karla Gorinška kao zapovjednika Operativne zone.

Svjedok je rekao da osobno nije vidio da je tko od pripadnika SUS-a privodio i ubijao civile, no nakon jednog razgovora s pripadnikom svog voda shvatio je da stradavaju civili zbog koristoljublja. Naime, Zoran Sever Smrček izvijestio ga je da je ušao u jedan prazan stan, ali ga je pripadnik SUS-a po nadimku Nuno istjerao uz riječi: "Pa nismo valjda sklonili tog čovjeka da bi ti ušao." Svjedok je tek nakon što je pročitao optužni akt zaključio da bi vlasnik stana mogao biti ubijeni Alija Šabanović. Tada je odlučio napustiti postrojbu, a o svemu je izvijestio Mirka Grošelja, tadašnjeg čelnog čovjeka Sigurnosno-informativne službe (SIS). Grošelj ga je uputio Ivanu Grujiću, no ubrzo nakon razgovora s njim pokušali su ga likvidirati na izlasku iz baze u Osijeku.

„Ovaj krug ljudi koji su optuženi, vjerojatno su došli do određenih informacija i misleći da ja puno toga znam, a ne znam baš previše, pucano je na mene“, rekao je svjedok dodajući da je za njegov odlazak SIS-u vjerojatno znao Andrija Getoš, otac trećeoptuženice Gordane Getoš-Magdić.

Kada je u prosincu 1991. napustio postrojbu odmah su uslijedili pritisci i prijetnje. Tako mu je kući došao Nuno i upitao ga hoće li im se pridružiti kako bi "osigurao svoju djecu i pokoljenja", što je odbio. U kuću mu je s dvojicom vojnika došao i zapovjednik SUS-a drugooptuženi Ivica Krnjak, rekavši mu da "ima lijepu kuću, ženu, djecu" te da se mora vratiti u postrojbu, s obrazloženjem kako osim njega nema nikoga tko bi mogao voditi diverzantsku akciju "Batinski most". Nakon toga se Frketić vratio u postrojbu.

Na upit **zastupnika optužbe** rekao je da su na njegovo svjedočenje pokušali utjecati drugooptuženik Krnjak koji je 03. prosinca ove godine zvaio njegovu suprugu, a potom opet 07. prosinca 2008. god. kada je tražio njegovu adresu kako bi mu poslao iskaz svjedoka Zorana Marekovića, a tijekom istražnog postupka brat trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i, kako je rekao, sugestijama djelatnici PU osječko-baranjske.¹²⁰

Status hrvatskog branitelja priznat mu je od 1. kolovoza 1991. god. do 31. listopada 1994. god.

Iskazu svjedoka prigovorili su branitelj trećeoptuženice, branitelj sedmooptuženika, prvooptuženik, drugooptuženik i trećeoptuženica navodeći da je neistinit i neuvjerljiv i pun špekulacija.

Glavna rasprava bit će nastavljena **7., 8., 12., 13., 14. i 15., 19., 20., 21., 22., 26., 27., 28. i 29. siječnja 2009. godine u 9,30 sati.**

¹²⁰ Podsjetimo, Vlado Frketić trebao je svjedočiti 04. prosinca 2008. godine, no tada je njegovo svjedočenje odgođeno, jer se drugooptuženik Ivica Krnjak usprotivio nastavku glavne rasprave tvrdeći da više nije u mogućnosti pratiti tijek postupka. Tada je, prema mišljenju liječnika vještaka, drugooptuženik u kontinuitetu od tri sata mogao pratiti tijek glavne rasprave.

